

The SUPREME SCIENCE
OF
The BUDDHA

BY
Egerton C. Baptist

သီပ္ပါနယ်လွန်
ရုဒ္ဓဘာသာ

ဒေါက်တာမင်းတင်မှန်

မ န မ ဘ ဘ သ အ ပ ြ န ဆ ိ သ ည

ဒေါက်တာမင်းတင်မှန် သိပ္ပါနယ်လွန်ရုဒ္ဓဘာသာ

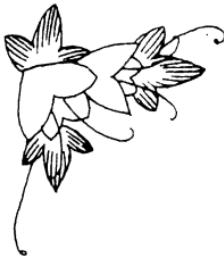
The SUPREME SCIENCE
OF
The BUDDHA

BY
Egerton C. Baptist

သီပ္ပါနယ်လွန်
ရုဒ္ဓဘာသာ

ဒေါက်တာမင်းတင်မှန်

မ န မ ဘ ဘ သ အ ပ ြ န ဆ ိ သ ည

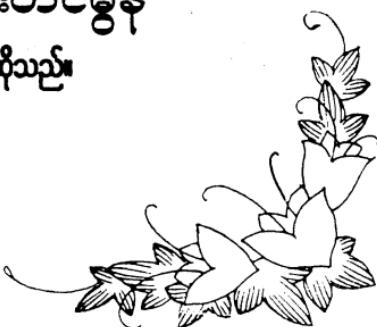

The Supreme Science of The Buddha

by
Egerton C. Baptist

သီပံ့နယ်လွန် မူဒေသသာ

ဒေဝါကိတာ မင်းတင်မွန်
ပြန်ဟဘသာပြန်ဆိုသည်

စာမျခွင့်ပြုချက်အမှတ် (၁၈၆/၉၉) (၄)
မျက်နှာဖုံးခွင့်ပြုချက်အမှတ် (၂၈၁/၉၉) (၆)

ပုံနှိပ်ခြင်း

၁၉၉၉ ခုနှစ်၊ ဧပြီလ၊ ပထမအကြိမ်၊ အပ်ရေ - ၁၀၀၀

ထုတ်ဝေသူ

မင်းတော်မှန်၊ ရတနာမင်းစာပေ (၃၄၅၅)

တိုက် ၁၅၊ အခန်း ၁၉၊ ဦးဝိစာရဒါမ်ရာ

ဒဂုံးမြို့နယ်၊ ရန်ကုန်။

အတွင်းစာသားနှင့် မျက်နှာဖုံး ပုံနှိပ်သူ
ဦးတင်မောင်ဝင်း၊ သင်းလဲဝင်း ပုံနှိပ်တိုက် (၀၅၉၄၆)
အမှတ် (၁) ဗိုလ်ရာညွှန်လမ်း၊ ယောမင်းကြီးရပ်ကွက်
ဒဂုံးမြို့နယ်၊ ရန်ကုန်။

ကွန်ပူးတာစာ

ခွန်မျိုး၊ ၅၁၃၄၃၅

ဖြန့်ချိရေး

မြို့မြို့နယ်ရတနာစာပေ

တိုက် ၁၅၊ အခန်း ၁၉၊ ဦးဝိစာရဒါမ်ရာ၊ ဒဂုံးမြို့နယ်၊ ရန်ကုန်။

ဖုန်း: ၀၁-၃၇၅၂၆၁၁

၀၉-၇၇၂၀၅၀၀၅

တန်ဖိုး - ၁၂၀၀ ကျော်

မာတိကာ

အမှာစာ	- ၅
အကြိမိတ်ဆက်	- ၁၃
ဥယျာဇနကထာ	- ၁၆
စကားဦး	- ၂၅
နိဒါန်း	- ၃၉
အခန်း(၁) ဖန်ဆင်ရှင် ဘရားရှိသည်ဟု ယုံကြည်သူများနှင့် သိပ္ပါပညာ	- ၅၁
အခန်း(၂) လောက၏ အထွတ်အထိပ်ဖြစ်တော်မူသော မြတ်စွာဘုရား ပွင့်ထွန်းလာပြီ	- ၅၄
အခန်း(၃) ဓမ္မမြတ်စွာ၏ အဓိကသင်ပြချက်များ	- ၁၀၆
အခန်း(၄) ကန်းနှင့် အသက်စီးကြောင်း သန္တတိ	- ၁၆၀
အခန်း(၅) ဘဝသစ်ဖြစ်ခြင်းကို ယုံကြည်နိုင်သလား	- ၂၀၉
အခန်း(၆) ဓမ္မဘာသာနှင့် သိပ္ပါပညာ	- ၂၂၂
အခန်း(၇) ဓမ္မဘာသာက ဘဝပဟန်ကို ဖြေရှင်းခြင်း	- ၂၂၆

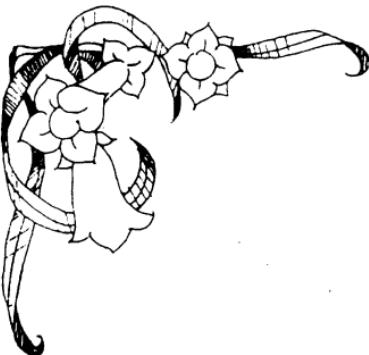

CONTENTS

	Page
Preview	13
Introduction	19
Foreword	25
Preface	39
Chapter I The Theists and Science	51
Chapter II A Supreme Buddha Arises in the World	94
Chapter III The Buddha's Main Teachings	106
Chapter IV Kamma and the Life-flux-Santati	160
Chapter V Can We Believe in Re-birth?	209
Chapter VI Buddhism and Science	222
Chapter VII Buddhism Solves the Riddle of Life	256

အမှာစာ

မြစ်ရေ တသွင်သွင် စီးဆင်းနေသကဲ့သို့ ခေတ်ရေစီးကြောင်း
သည်လည်း ထာဝစဉ် ပြောင်းလဲလျက် ရှိသည်။

စကြေဝြာ၊ ကမ္ဘာ၊ သက်ရှိသက်မဲ့ လောကများနှင့် ပတ်သက်
သော အမှန်တရားများကို စူးစမ်းဆင်ခြင်သည့် ဒဿနိက စနစ်သည်
လည်း ယခင်က ဒြပ်ထုမဲ့ ဆင်ခြင်တွေးခေါ်ခဲ့ရာမှ ယခုအခါ ခွဲခြမ်း
စိတ်ဖြာ ဝေဖန်သုံးသပ်သည့်စနစ်ကို အသုံးပြုလာပါသည်။ သိပ္ပါ၏
တွေ့ရှိချက်များကို အမြေခံ၍ ဆင်ခြင်သုံးသပ်သည့်စနစ်ကို ကျင့်သုံး
လာပါသည်။

သိပ္ပါပညာသည်လည်း လူသားတို့၏ မြင်နိုင်သော စွမ်းရည်၊
ကြားနိုင်သော စွမ်းရည်၊ စမ်းသပ်နိုင်သော စွမ်းရည်တို့ကို တိုးမြှင့်ပေး
နိုင်သော ခေတ်မိဂိရိယာများကို ကြံ့ဆ တိထွင်ပြီးလျှင် သဘာဝ၏
အမှန်တရားများကို စူးစမ်းရှာဖွေလျက် ရှိသည်။ လူသားတို့၏ ဆင်

ခြင် စဉ်းစားနိုင်သော စွမ်းရည်ကိုပါ တိုးမြှင့်နိုင်သည့် ကွန်ပျူတာများ
ကိုလည်း တိုးထွင်ဖော်ထုတ်နိုင်ခဲ့ပြီ ဖြစ်သည်။

တစ်ဆယ့်ကိုးရာစုနှစ်က စတင်အရှိန်ယူခဲ့ပြီး နှစ်ဆယ်ရာစုနှစ်
တွင် တစ်ဟုန်ထိုး တိုးတက်လာသော သိပ္ပါ၏ စွမ်းရည်ကြောင့် ယနေ့
လူသားတို့သည် ယခင်က မဖြစ်နိုင်ဟု ထင်မြင်ယူဆဲကြသည့် အံ့ဩယ်
ရာ များစွာကို တိုးထွင်ကာ အသုံးပြုနေကြပြီ ဖြစ်သည်။

ကုန်ချိန်တန်ထောင်ပေါင်းများစွာ တင်ဆောင်နိုင်သော သဘော့
များကိုလည်း တိုးထွင်ခဲ့ကြပြီ။ ကျဉ်းဆန်ကဲသို့ လျင်မြန်သော ရထား
များကိုလည်း အသုံးပြုနေကြပြီ။ ခရီးသည် ရာပေါင်းများစွာကို တင်
ဆောင်ကာ ကမ္ဘာ လိုရာဒေသသို့ ၂၄ နာရီအတွင်း ပျုသန်နိုင်သည့်
လေယာဉ်းများသည်လည်း ပေါ်ပေါက်လာကြပြီ။ သိပ္ပါကိရိယာ
များကို တပ်ဆင်ထားသော ဤဟောတူများနှင့် အာကာသယာဉ်စခန်း
သည်လည်း ကမ္ဘာကိုပတ်ပျုလျက် ရှိကြသည်။ ကမ္ဘာမေပြင်ပေါ် မည်
သည့် နေရာ၌မဆို ဖြစ်ပျက်နေသည့် သတင်းများကို တစ်ကမ္ဘာလုံး
သို့ တစ်မှုဟုတ်ချင်း ရပ်သဖြင့် လွင့်ပြနိုင်သော ခေတ်သို့လည်း
ရောက်လာပါပြီ။

ဤသို့ အံ့ဩးစွုယ်ကောင်းအောင် သိပ္ပါပညာက တိုးတက်လာ
သောအခါ အရာရာကို သိပ္ပါ ရှုထောင့်မှ ရှုကြည့်လာသည်။ မိမိကို
လက်ခံကိုးကွယ်နေကြသည့် ဘာသာတရားများကိုလည်း သိပ္ပါ မှတ်
ကျောက်ပေါ် တင်ကာ ဆန်းစစ်လာကြပါသည်။

ကိုးကွယ်မှုဘာသာသည် ကိုးကွယ်သူအပေါင်းတိုးအား တကယ်
အားကိုးဖွယ်ရာ အစစ်ဖြစ်ကာ ဘေးရန် အန္တ ရာယ်အပေါင်းမှ ကာ

သီပ္ပါနယလွန် ဓမ္မဘာသာ

၇

ကျယ်ပေးနိုင်ရမည်၊ ထာဝရချမ်းသာကို ပေးစွမ်းနိုင်ရမည်။ ကိုးကွယ်မှု ဘာသာသည် လူသားတို့၏ ပြုမှနေထိုင်ပုံကို ပြဋ္ဌာန်းပေးထားပြီး လူသားအားလုံး ချစ်ကြည်ရင်းနှီးစွာ ချမ်းသာပျော်ဆွင်စွာ အတူ ယဉ်တွဲ နေထိုင်နိုင်ရန် စိမ်ပေးနိုင်သည့်အတွက် မှန်ကန်သောကိုးကွယ်မှု ကို ရရှိရန် အလွန်အရေးကြီးပါသည်။

ဘာသာတရားတို့သည် မိမိတို့ ဟောပြော အျိန်ပြထားသည် အတိုင်း တကယ်မှန်ကန်ပါမှ လူသားတို့၏ အကျိုးစီးပွားကို တကယ်စွမ်းဆောင်ပေးနိုင်ပေလိမ့်မည်။ သီပ္ပါမှတ်ကျောက်ပေါ်တွင် အတင်ခဲ နိုင်ပါမှလည်း လူသားတို့၏ ကြည်ညီအားကိုးရှာ အမှန် ဖြစ်လာလိမ့်မည်။

တစ်ဖန် မှန်ကန်သော ဘာသာတရားသည် မည်သည့်စေတုရွှေ မဆို၊ မည်သည့်နေရာ၌မဆို၊ မည်သည့်အခြေအနေမျိုး၌မဆို အမြဲ မှန်ကန်နေရမည်။ ဒသုနိက၊ ယဉ်တို့ပေါ် နည်းဖြင့်ဖြစ်စေ သီပ္ပါသည်း ဖြင့်ဖြစ်စေ မည်သည့်နည်းဖြင့်မဆို ဆန်းစစ်ဝေဖန်မှုအားလုံးကိုကြုံကြ ခံနိုင်ရပေမည်။

ဓမ္မဘာသာသည် အကြောင်းအကျိုး ညီညွတ်သော စာတွေနှင့် လက်တွေ ယဉ်တွဲလျက်ရှိသော မြတ်စွာဘုရား၏ ကိုယ်ပိုင် အတွေ့ အကြုံနှင့် သွေ့သည့်အတွက်ပေါ်တွင် အခြေခံထားသော တရားတော် ဖြစ်သဖြင့် ထိုသို့သော ဆန်းစစ်ဝေဖန်မှုအားလုံးကို ကြုံကြ ခံနိုင်စွမ်းရှိပါသည်။ သီပ္ပါက ဘယ်လောက်ပဲ တိုးတက် တိုးတက် သီပ္ပါရှေ့က အပြီးမပျက် ပြေးသွားနိုင်သော ဘာသာတရား ဖြစ်သည်။

“ဓမ္မမြတ်စွာ၏ အတူမရှိသော အထွက်အထိပ် သီပ္ပါပညာ” ဟု

အခိုပ္ပာယ်ရသည့် "The Supreme Science of the Buddha" စာအုပ်ကို ရေးသားခဲ့သူ အဂ္ဂါတန်၊ စီဘက် (ပ) တစ် (စံ) သည် ဘာသာတရား ဗဟိုသုတန္ထုင် သိပ္ပါးပုံးပုံးသုတ စွယ်စုံပြည့်စုံသူ တစ်ဦး ဖြစ်ပါသည်။ ဒါတလိုနိုင်ငံ ရောမမြို့၊ ရှိုးရှုးကျောင်းကြီး တစ်ခု၌ ပြောဟောနေခဲ့သော တရားဟောဆရာအဖြစ်မှ ဗုဒ္ဓဘာသာကို လေ့လာ လေ့ကျင့်ပြီး ကိုယ်တိုင် နက်နက်နဲ့နဲ့ သိမြင်လာသူတစ်ဦး ဖြစ်၍ ဘာသာတရားတို့ကို သိပ္ပါန္ထုင် ယဉ်လျက် သူ၏ ဆန်းစစ်ဝေဖန်ပုံမှာ အဆင့်မြင့်ပြီး ပညာသားပါလုပါသည်။

ဤကျမ်းစာအုပ်၏ယ်ကို ၁၉၈၁ ခုနှစ်ကတည်းကပင် သုစကြေး လျှို့ဝှက်ငံ၊ ဆစ်ဒနီမြို့၊ ဘုန်းကြီးကျောင်းတွင် ကျွန်ုတော် ဖတ်ရှုခဲ့ရ သည်။ ကျွန်ုတော် အလွန် သဘောကျွန်ုတ်သက်သဖြင့် မိတ္တာ၍ ကူးယူထားခဲ့ပါသည်။ ဤစာအုပ်ကို ထပ်ကာထပ်ကာ ဖတ်မိပါသော်လည်း ဘာသာပြန်ရန် စိတ်မကူးမိပါ။ ၁၉၉၈ ခုနှစ်၌ အမေရိကန် ပြည်ထောင်စုသို့ ဒုက္ခိယအကြိမ် ကျွန်ုတော် ဓမ္မဒုတ ခရီး ထွက်ရာတွင် ဘာသာစုံပရီသတ်များကို ပြောဟောဖို့အတွက် ဤစာအုပ်ကို တစ်ဖန်ပြန်လည်၍ လေ့လာမိပါသည်။ ဤအကြိမ်တွင် မြန်မာစာရှုပရီသတ်အား ဤစာအုပ်ကို ဘာသာပြန်၍ တင်ပြရန် ဆုံးဖြတ်လိုက်ပါသည်။

ယခု ဤစာအုပ်သည် စာရှုပရီသတ်ရှုံးမှောက်သို့ ရောက်လာပါပြီ။ စာပေမိတ်ဆွေအပေါင်းတို့... ဖတ်ရှုလေ့လာကြည့်ပါ။ မည်သည့်ဘက်သို့မျှ မလိုက်မှုဘဲ အမှန်တရားကို စုံစမ်းရှာဖွေသည့် ဦးတည်ချက်ဖြင့် ဖတ်ရှုလေ့လာပြီး လေးလေးနက်နက် စဉ်းစားဝေဖန်ပါ။

လူတို့ နေ့စဉ်မြင်တွေကြားသိနေကြရသော အကြောင်းအရာ များသည် သမုတ်သစ္စာ (conventional truth) များသာ ဖြစ်က သည်။ ထာဝရမှန်ကန်သည့် ပရမတ္တသစ္စာ (ultimate truth) ကို မြင်သိလာသောအခါ့၌ သမုတ်သစ္စာ ပညတ်များသည် ကွယ်ပျောက် သားကြပေလိမ့်မည်။

'The Supreme Science of the Buddha' စာအုပ်ကို သိရိုလက်ာ- ကိုလုပ်ဘို့မြို့၏ ၁၉၅၅ခုနှစ် ရူလိုင်လတွင် ထုတ်ဝေခဲ့ပါ သည်။ ဤစာအုပ်ကို ဘာသာပြန်ဆိုရာ၌ ဒုတိယအကြိမ်တည်းဖြတ် ၍၏ ၁၉၅၉ခုနှစ် နေ့နဝါရီလတွင် ပြန်လည်ပုန်ပိုပ်သောမှုကို အသုံးပြုပါ သည်။ စာမျက်နှာင်းကို တိကျိုနိုင်သမျှ တိကျအောင် ဘာသာပြန်ထား ချက်နှင့်အတူ ယဉ်တွဲဖော်ပြထားပါသည်။ အချို့သုတ္တန်များကို ဖော်ပြရန် မူရင်းသုတ္တန်အဆိုနှင့် ညီညွတ်အောင် ညီးနှင့်ထားပါသည်။

ဗုဒ္ဓဘာသာ၏ ပရမတ်တရားများသည် မည်သည့်အေသာ မည် သည့်အခါကာလွှာမဆို မားမားမတ်မတ် မှန်ကန်နေမည် ဖြစ်သည်။ ပတ္တမှားအစစ် စီန်အစစ်ကို ပွတ်တိုက်လေလေ၊ အရောင်တောက် ပြောင်လာလေလေ ဖြစ်သကဲ့သို့ ဗုဒ္ဓတရားတော်သည်လည်း ဆန်းစစ် လေလေ ပို၍ တောက်ပြောင်မှန်ကန်လာလေလေပင် ဖြစ်သည်။

သိပ္ပပညာ၏ တိုးတက်ခြင်းသည် ဗုဒ္ဓဘာသာ၏ ဆန်းသစ်ခြင်း ကို ပေါ်လွင်ထင်ရှားစေလိမ့်မည်။

အမှန်တရားကို ရှာဖွေနေသူအပေါင်းတို့သည် အမှန်တရားကို မြင်တွေ၏၍ ချမ်းသာအေးမြန်ပိုင်ကြပါစေသတည်။။

ဒေါက်တာ မင်းဘင်းမြန်

Dedicated to my Father,

to whom I have much to be grateful.
Though himself a staunch Protestant
Christian, yet he was liberal-minded
enough to place no obstacles in the path of
my own Emancipation. May he, through
realization that all compounded things are
subject to dissolution, one day win his own
Freedom.

ကျွန်ုပ်၏ပောင်သို့ရည်ညွှန်းချက်

ကျွန်ုပ်၏အပေါ်တွင် ဖခင်၏ကျေးဇူးသည် များစွာတင်ရှိ
နေပါသည်။ သူကိုယ်တိုင်မှာ ပရီတက်စတန် ခရစ်ယာန်
ဘာသာဝင်အဖြစ် အလေးအနှက် ခံယူထားပါသော်လည်း
ကျွန်ုပ်၏ဘဝ လွှတ်မြောက်ရေးလမ်းခရီးတွင် မည်သည့်
အတားအဆီးမျှ မထားရှိရန် သူသည် သဘောထားကြီး
လုပါသည်။ သူသည်လည်း ပြုပြင်စီမံထားသော ရုပ်နာမ်
တရားအားလုံးသည် ပျက်စီးခြင်းသဘောရှိကြောင်းကိုသိ
မြင်လာပြီးလျင် တစ်နေ့သောအခါး၌ သူ၏ကိုယ်ပိုင် လွှတ်
မြောက်မှုကို အောင်မြင်စွာ ရယူနိုင်ပါစေသတည်း။

အရှုံးတန်းစီ၊ ဘက် (ပ) တန် (န)

'Let a man of intelligence come to me, who is honest, candid, straight forward – I will instruct him, I will teach him the Norm.'

said the Supreme Buddha 2500 years ago.

(Udumbarika Sihavāda Sutta)

ရှိသားပွင့်လင်းသော ဖြောင့်မတဲ့၍ အသိဉာဏ်ရှိသောလူတစ်ယောက်ကို ကျွန်ုပ်ထံသို့ လာပါစေ၊ သူ့အား ကျွန်ုပ်ညွှန်ပြမည်၊ စံပြုတိုက်သည်၊ တရားဓမ္မကို ကျွန်ုပ်သင်ပြပေးမည်။

နှစ် ၂၅၀၀ ကျော်က မြတ်စွာဘုရား၏ ဉာဏ်
(ဥဇဗုဒ်ရိကသီဟဝါဒ သုတေသန)

In that same spirit may Western peoples
seeking Wisdom find their
Liberation.

ထိုဘဏ်သီသောစိတ်ထားဖြင့် အသိဉာဏ်ပညာရှာမှုးနေဂြာသော
အနောက်တိုင်းသားများသည် သံသရာဝင်ဆင်းရှုမှ
လွတ်မြောက်ခြင်းကို တွေ့ရှိနိုင်ကြပါစေသတည်။

Preview

အကြိမ်တောက်

This small precious treatise, on the scientific aspect of Buddhism in relation to modern developments in the realm of Western Science, may well prove to be the fore-running herald of awakement for a planet hypnotically immersed in the sleep of Ignorance. (P.25)

အနောက်တိုင်း သိပ္ပါပညာနယ်ပယ်တွင် ခေတ်သစ် တိုးတက်မှု
များနှင့် ဆက်စပ်၍ ဗုဒ္ဓဘာသာ၏ သိပ္ပါနည်းကျသော ရူထောင့်ရူကွက်
များကို ဖော်ပြထားသည့် ဤအဖိုးတန်သော ကျမ်းစာအုပ်ငယ်သည်
မသိတွေဝေမျှ၏ အိပ်ပျော်ခြင်းတွင် အိပ်မွဲချခံရကာ နစ်မြှုပ်နေသော
ဤကမ္မာဂြိုဟ်အတွက် အိပ်မောကျရာမှ နိုးထလာအောင် ရှေ့ပြီး
သံတော်ဆင့်တစ်ရပ်အဖြစ် နှီးဆော်ပေးမည့်အကြောင်းကို ဤစာအုပ်
က ကောင်းစွာ သက်သေပြပါလိမ့်မည်။ (နာ-၂၆)

In a time when the world is torn between conflicting ideologies, when primitive beliefs are torn from their foundations, when men despair, the Message of the Supreme Buddha stands like a mighty Rock unshaken by the challenge of this Atomic Age. (P.40)

သဘောထားကဲလဲသောအတွေးအခြေများအကြားတွင် ကန္တာ
ကြီး အစိတ်စိတ် အမြှာမြှာဖြစ်နေသည့်အခါ ရှေးကျသောအယူအဆ
များကို ငှုံးတို့၏ အခြေခံအရတ်မြစ်များမှ ပယ်နှတ်နေသည့်အခါ လူ
သားတို့စိတ်ပျက်ကာ လက်မိုင်ချေနေရသောအခါများတွင် အထွတ်
အထိပ် ဖြစ်တော်မူသည့် မြတ်စွာဘုရား၏ တရားတော်သည် ဤ
အကျိုးခေတ်၏ စိန်ခြေမှုကြောင့် မတုန်လှပ်ဘဲ ဇရာမ ကျောက်
ဆောင်ကြီးကဲသို့ ရုပ်တည်နေပါ၏။ (နာ-၄၁)

The Buddha was not a God. There is no deification of this great Teacher. He exhorted His disciples to depend on themselves for their Salvation, for both defilement and purity depend on oneself. (P.102)

မြတ်စွာဘုရားသည် နတ်ဘုရားတစ်ဆူ မဟုတ်ပါ။ ဤ ကြီး
ကျယ်သော ဆရာသမားကို နတ်ဘုရားတစ်ဆူအဖြစ် တင်မြှောက်
ခြင်းလည်း မရှိပါ။ သူသည် သူ့တပည့်များအား မိမိတို့၏ကယ်တင်
ခြင်း(သံသရာဝင်ဆင်းရမှ လွတ်မြှောက်ခြင်း)အတွက် မိမိတို့ကိုယ်
ကို အားကိုးရန် အလေးအနက် တိုက်တွန်းတော်မူသည်။ အဘယ့်

သိပ္ပနယ်လွန် ဗုဒ္ဓဘာသာ

၁၅

ကြောင့်ဆိုသော်စိတ်ညွစ်ညမ်းခြင်းနှင့်ဖြူစင်ခြင်းတို့သည် မိမိအပေါ်
တွင်သာ မူတည်သောကြောင့်တည်း။ (နာ - ၁၀၂)

To depend on others for Salvation (or liberation from the recurring cycles of birth and death) is negative, but to depend on oneself is positive. Dependence on others means surrender of one's efforts. Hence, the saying 'the beginning of Wisdom is fear of the Lord' has no meaning to the Buddhist. For says the Buddha, 'wherever fear arises it ariseth in the fool, not in the wise man.' (P.103)

ကပ်တင်ခြင်း(သို့မဟုတ် ထပ်ကာဖန်ဖန်ဖြစ်နေသော မွေးဖျား
ခြင်းနှင့် သေခြင်းသံသရာမှ လွှတ်ပြောက်ခြင်း) အတွက် သူတစ်ပါ:
တို့အား အားထားမိခိုရခြင်းသည် အနုတ်လက္ခဏာဖြစ်၏၊ သို့သော်
မိမိကို အားထားမိခိုခြင်းသည် အပေါင်းလက္ခဏာဖြစ်၏။ သူတစ်ပါ:
တို့အား အားထားမိခိုခြင်းသည် မိမိ၏ ကြီးပမ်းမှုများကို စွန့်လွှတ်
လိုက်ခြင်းဖြစ်၏။ သို့ဖြစ်၍ “ဘုရားသင်ကို ကြောက်ချုံခြင်းသည်
ဉာဏ်ပညာ၏ အဓဖွဲ့သည်”ဟုသော စကားရပ်သည် ဗုဒ္ဓဘာသာ
ဝင်အဖို့ အဓိပ္ပာယ်မရှိချေ။ အဘယ်ကြောင့်ဆိုသော် “ဘယ်နေရာ၌
မဆို ကြောက်ချုံမှုဖြစ်ပေါ်လာပါက မိုက်မဲသူ၌သာဖြစ်ပေါ်၏၊ ဉာဏ်
ပညာရှိသူ၌ မဖြစ်ပေါ်ချေ”ဟု ဗုဒ္ဓမြတ်စွာ မိန့်ဆိုတော်မူသည်။
(နာ - ၁၀၄)

Anatta or 'No-Soul' is the central pivot on which the whole of the Buddha's philosophy turns. The

belief in a permanent 'Soul' or 'Atma' is due to the deceptive data provided by the five senses. This belief is the chief impediment to the attainment of complete freedom from sorrow. (P.112)

အနတ္ထ(၅) 'အတ္ထမရီမြင်း' သဘောသည် ဗုဒ္ဓမြတ်စွာ၏ ဒသန အမြင် အားလုံးက လည်ပတ်နေသော ဗဟိုမဏ္ဍာ့မြိုင်ဖြစ်၏။ တည်မြှု သော 'ဝိဿာ့ကောင်' (၅) 'အတ္ထ' ရှိသည်ဟု ယုံကြည်ခြင်းသည် အာရုံငါးပါးတို့က ပေးသည့် လူည့်စားတတ်သော အချက်အလက် များကြောင့် ဖြစ်ပေါ်လာရသည်။ ဤယုံကြည်မှုသည် ဝမ်းနည်း ပူ ဆွေးခြင်းမှ လုံးဝလွတ်မြောက်နိုင်ရေးအတွက် အဓိက အတားအဆီး ဖြစ်ပါသည်။ (နာ-၁၁၂)

The teaching of 'No-Soul' has a profound ethical value. So long as man believes in a soul-entity, it is impossible for him to get rid of selfishness. Hence, the Buddha says "Wheresoever self is, virtue cannot exist." Banish the self-idea and altruism is replaced on its proper ethical basis. (P.113)

အနတ္ထသဘောကို သင်ကြားပေးခြင်း၌ လေးနက်သိမ်မွေ့ သော ကိုယ်ကျင့်တရား တန်ဖိုး ရှိပါသည်။ လူတို့သည် အတ္ထကို အမှန် တကယ် ရှိသည်ဟု ယုံကြည်နေသမျှကာလပတ်လုံး တစ်ကိုယ်ကောင်း ဆန်ခြင်းကို စွန်ပယ်နိုင်လိမ့်မည် မဟုတ်။ ဤအကြောင်းကြောင့် မြတ်စွာဘုရားသည် 'အတ္ထ'(၅) 'ငါ' ရှိသည့်နေရာတိုင်း၌ စင်ကယ်

သည့် ကိုယ်ကျင့်သီလ မရှိနိုင်'ဟု မိန့်ဆိုတော်မူ၏။ 'ငါ' ဟူသော ယူဆချက်ကို မောင်းထဲတိုက်စမ်းပါ။ ကိုယ်ကျိုး စွန့်၍ အများ အကျိုး သယ်ပိုးခြင်းသည်၏၏နေရာမှန်ဖြစ်သော ကိုယ်ကျင့်တရား အခြေခံပေါ်တွင် ပြန်လည်နေရာရပြီးသား ဖြစ်သွားပေလိမ့်မည်။

(နာ-၁၁၃)

The Buddha taught mankind only what was absolutely essential for emancipation. Even so, He has forestalled many a scientist and philosopher of today. (P.159)

မြတ်စွာဘုရားသည်လူသားတို့အား သံသရာဝင်ဆင်းရမှ လွတ် မြောက်ရေးအတွက် အမှန်တကယ် အတိအကျ လိုအပ်သော တရား များကိုသာ ဟောကြားတော်မူ၏။ သို့စင်လျက်လည်း မြတ်စွာဘုရား သည် ယခုခေတ် သိပ္ပံပညာရှင်များစွာနှင့် ဒဿနိက ပညာရှင်များစွာ တို့ထက်ပို၍ ဦးအောင် အမှန်တရားများကို ဟောကြားညွှန်ပြတော် မူခဲ့ပြီး ရှုံးက ဤသွားလျက် ရှိတော်မူသည်။ (နာ-၁၅၉)

"Transient, alas! are all component things;
Subject are they to birth,-- and then decay;
Having gained birth to death the life flux swings;
Bliss truly dawns when unrest dies away."

"အလို... သခ္ပရတရားအားလုံးသည် မတည်မြိုက်ပါတကား။
ရပ်နာမ်အစ အားလုံးသည် မွေးများပြီးသည်နောက် ...

ရှင့်ရော်သေဆုံးကြရမည်ပါတကား။
အတိပြီးလျှင် မရဏာ၊ မရဏပြီးလျှင် အတိဟူ၍ ...
ဘဝယန္တရားသည် လည်ပတ်နေပါတကား။
မတည်ငြိမ်မှ ချုပ်ငြိမ်းသွားသည့်အခါမှသာလျှင် ...
ချမ်းသာအစစ် ထွန်းသစ်လာမည်ပါတကား။

INTRODUCTION

by

The Venerable NARADA, MAHA-THERA

ဉာဏ်ပေါင်

Buddhism is a moral and philosophical system which appeals both to the masses and the intelligentsia.

As Buddhism emphasises the importance of practice and self-realization it is not a mere philosophy which deals with speculations and theories. Nevertheless, it must be admitted that the Buddha has forestalled many a philosopher.

ဓဒဘာသသည် ပြည်သူလူထူ အပေါင်းကိုလည်းကောင်း၊
ဉာဏ်ထက်မြှက်ကြသည် ပညာရှိအသိုင်းအရိုင်းကိုလည်းကောင်း၊
စိတ်ဝင်စားစေ၊ နှစ်သက်စေသည့် ကိုယ်ကျင့်တရားနှင့် ဒသနိက
စနစ်တစ်မျိုးဖြစ်သည်။

ဗုဒ္ဓဘာသာသည် လက်တွေ့ကျင့်ခြင်းနှင့် ကိုယ်တိုင်သီနားလည် ခြင်းတို့၏ အရေးပါမှုကို အလေးဂရပြုသဖြင့် တွေးခေါ်ကြံးဆမှုနှင့် မှန်ကန်ကြောင်း သက်သေမပြရသေးသည့် အဆို (သိအိရိ) များ ကိုသာ ထုတ်ဖော်သုံးသပ်နိုင်သော ဒဿနိကဗေဒ မည်ကာမတ္ထာ မဟုတ်ချေ။ သိဖြစ်စေကာမူ ဗုဒ္ဓမြတ်စွာဘုရားသည် ဒဿနိကဗေဒ ပညာရှင် များ စွာတို့ထက် ပို၍၍ အောင် ဒဿနိကဆိုင်ရာ အကြောင်းအရာများစွာ ကို တင်ကြိုးဟောပြောတော်မူခဲ့ကြောင်းကို ဝန်ခံရပေမည်။

Buddhism teaches a psychology without a psyche. When Professor James referred to a stream of consciousness and remarked that 'thoughts themselves are the thinkers' he was echoing the Buddhist doctrine of Anatta, the crux of Buddhism, in his own words.

ဗုဒ္ဓဘာသာသည် မီဝါဒ၊ အတ္ထခေါ် အသက်ကောင်၊ ဝိညာဉ်ကောင် မပါဘဲ စိတ်ပညာကို သင်ကြားပေးသည်။ အမေရိကန် ပညာရှင် ပါမောက္ခာဂျိမ်း (စံ)က စိတ်သည် တစ်ခုတည်းမဟုတ်ဘဲ ရေစီးကြောင်း အသွင် အစဉ်အတန်းအရ ဖြစ်ပျက်သွားခြင်းနှင့် 'စိတ်ကူးကြံးစည်မှု' တို့ကပင်လျှင် စိတ်ကူးကြံးစည်သူများဖြစ်သည်'ဟု ရည်ညွှန်းပြောဆို သည့်အခါ ဗုဒ္ဓဘာသာ၏ ပဓာန အနှစ်သာရဖြစ်သည့် အနတ္ထ တရား တော်ကို သူ၏ ကိုယ်ပိုင် စကားလုံးများဖြင့် ပုံတင်ထပ် လိုက်စေခြင်း ပင် ဖြစ်သည်။

Apart from mind and matter, the constituents of this so-called being, there is no permanent soul

သိပ္ပန်ယဉ်လွန် မှုဒ္ဓဘာသာ

၂၁

either emanating from a Universal Soul or created by a God.

သက်ရှိသတ္တဝါဟု ခေါ်ဆိုရသော ဤပုဂ္ဂိုလ်၏ ဖွဲ့စည်းပါဝင်သည့် အစိတ်အပိုင်းများအဖြစ် နာမ်နှင့် ရှုပ်မှုလွှဲလျှင် စကြေဝြေားပို့ဆောင်ရွက်နိုင်သော မှ ထွက်ပေါ်လာသော သိမဟုတ်ဘုရားသခင်က ဖန်ဆင်းထားသော ထာဝရတည်မြီးသည့် ပို့ဆောင်ရွက်မှု မရှိခဲ့။

The Buddha denied the fundamental teachings of most religions, based on the fear of the unknown and on blind faith. He expounded a rational and tolerant teaching that could be tested and verified by personal experience. To its unique credit it should be said that throughout its peaceful march of 2500 years not a drop of blood was shed to propagate the peaceful message of the Buddha.

ဗုဒ္ဓမြတ်စွာသည် မသိရသော အရာများကို ကြောက်ခဲ့မှုနှင့် မျက်ကန်းယုံကြည်မှုတို့အပေါ်တွင် အခြေခံထားကြသည့် ကိုးကွယ်မှု ဘာသာအများစုတို့၏ အခြေခံ သင်ပြချက်များကို ပြင်းပယ်တော်မှသည်။ သူသည် ကိုယ်ပိုင်အတွေ့အကြွောင်း စမ်းသပ်နိုင်ပြီး မှန်ကန် ကြောင်း သက်သေပြနိုင်သော အကြောင်းအကျိုးသိသွော်၍ သည်၊ ခုံနိုင်စမ်းရှိသည့် တရားတော်ကို ဟောကြားဆွဲနိုင်ပြတော်မှသည်။ ဤ တရားတော်၏ အတူမရှိသည့် ဂဏ်ယူဖွယ်ဖြစ်ရပ်တစ်ခုမှာ ထိတရားတော်၏ ပြီမ်းချမ်းစွာ ချိတ်သွားသော နှစ် ၂၅၀၀ ခရီးလမ်း တစ်လျှောက်၌ မြတ်စွာဘုရား၏ ပြီမ်းချမ်းရေး တရားတော်ကိုဖြန့်ချိရေး

အတွက် သွေးတစ်စက်မှု မြေခ ရခြင်း မရှိကြောင်းကို ပြောဆိုနိုင်ခြင်း
ပင် ဖြစ်သည်။

Mettā or boundless loving-kindness that binds all as fellow-beings, irrespective of creed, colour, race, or sex, has always been the guiding principle of all Buddhists. This war-weary restless world that has almost reached the zenith of material progress ignoring all spiritual values, that has prostituted science to cause indescribable suffering to millions, that has sacrificed the most precious thing on earth – life – at the altar of brute force, is greatly in need of this universal loving-kindness which is the only non-aggressive antidote to the powerful alphabetical bombs of this chaotic atomic age.

အယူဝါဒ၊ အသားရောင်၊ လူမျိုး သို့မဟုတ် လိုင်တို့ကို ပောန
မထားဘဲ လူသားအားလုံးကို ရောင်းရင်းမိတ်ဆွေများအဖြစ် ပေါင်း
စည်းပေးသော မေတ္တာ (၁) အကန့်အသတ်မဲ့ ချစ်ခင်ကြင်နာမှုသည်
ဗုဒ္ဓဘာသာဝင် အားလုံးတို့အတွက် လမ်းညွှန်သဘောတရားအဖြစ်
အမြှတည်ရှိခဲ့သည်။ မိတ်ပိုင်းဆိုင်ရာ တန်ဖိုးများကို လျှစ်လျှေးစွဲလျက်
ရှုပ်ပိုင်းတိုးတက်မှု၏ အထွက်အထိပ်သို့ ရောက်လှရောက်ခင် ဖြစ်နေ
သည့် စစ်ဘေးဒဏ်ကြောင့် နှမ်းနယ်ခဲ့ရပြီး ဤမြတ်သက်မှု ကင်းသော
ဤကဗ္ဗာကြီးသည် လူသန်းပေါင်းများစွာတို့အား ဖော်မပြနိုင်လောက်

သော ဆင်းရုဏ္ဏကို ဖြစ်ပေါ်စေရန် သိပ္ပပညာကို ဖျောင်းဖျော်ယခဲ့
သည်၊ ကမ္မာပေါ်တွင် အဖိုးတန်ဆုံးဖြစ်သည့် အသက်ကို ယတ်ကြမ်း
သည့် ခွန်အား၏ဘရားစင်တွင် ယမ်းပူဇော်ခဲ့သည်၊ ဤစကြဝဋီသည်
ချစ်ခင်ကြင်နာမှုကို အကြီးအကျယ် လိုအပ်လျက်ရှိသည်၊ ဤချစ်ခင်
ကြင်နာမှု(၀၁) မေတ္တာသည် ဤကစ်ဗုဏ်ကလားဖြစ်နေသော အကျမ်း။
ခေတ်၏ စွမ်းအားကြီးသည့် အကွရာစဉ်လိုက် ပုံးများကို ဟန့်တားနိုင်
သည့် တစ်ခုတည်းသော ဘေးရန်ကင်းသည့် ဖြေဆေးဖြစ်ပေသည်။

In this little book Mr. Egerton Baptist, a Buddhist by conviction, has made a humble attempt to present some of the fundamental teachings of the Compassionate Buddha to seekers of truth. He is to be congratulated on his noble endeavour to propagate the sublime teachings of Buddhism which are diametrically opposed to the fundamental tenets of christianity, his ancestral religion.

Bhaddanta Narada
Maha-thera

Vajirārāma,
Colombo, 28th June 1955.

ဤစာအပ်ငယ်တွင် နိုင်မာသော ယုံကြည်မှုအရ ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်
တစ်ဦးဖြစ်လာသည့် မစွဲတာအဂါတန်ဘက်(ပ)တစ်(စိ)သည် မဟာ
ကရဏာရှင် မြတ်ဗုဒ္ဓ၏ အခြေခံကျသည့် သင်ကြားမှုအချို့ကို အမှန်
တရား ရှာဖွေသူများသို့ တင်ပြနိုင်ရေးအတွက် ရိုးသားကျိုးစံစွာ ကြိုး

ပမ်းခဲ့သည်။ သူ၏ မိဘ ဘိုးဘွားများ ကိုးကွယ်ကြသည့် ခရစ်ယာနှင့်
ဘာသာ၏ အခြေခံ သဘောတရားများနှင့် လုံးလုံးလျားလျား ဆန်း
ကျင်သည့် ဗုဒ္ဓဘာသာ၏ သိမ်မွေ့သော သင်ကြားမူများကိုဖြန့်ချိရန်
သူ၏ မွန်မြတ်သည့် ကြီးပမ်းမူအတွက် သူ၊ အား ချိုးကျူးထိုက်လုပါ
တော့သည်။

ဘဒ္ဒန္တ မဟာဓာရ
သိရိုလက်ာသရာတော်ဘုရားကြီး

ဝေါ်ရာရာမ

ကိုလုံးဘိုးဘွားနှင့် မွန်လ ၂၈ ရက်။

FOREWORD

by

Dr. W.Y. EVANS-WENTZ

Author of 'The Tibetan Book of the Dead', etc.

This small precious treatise, on the scientific aspect of Buddhism in relation to modern developments in the realm of Western Science, may well prove to be a fore-running herald of awakening for a planet hypnotically immersed in the Sleep of Ignorance. As it was among the Mediterranean peoples when the Roman Empire was falling, so it is today in Europe and the Americas. Occidental mankind have lost that enthusiasm of their pioneer forefathers without which no social order, religious faith, or cultural heritage can long endure.

အောက်တော်မျိုး

၂၆

အနောက်တိုင်း သိပ္ပံပညာနယ်ပယ်တွင် ခေတ်သစ် တိုးတက်မှု
များနှင့် ဆက်စပ်၍ ဗုဒ္ဓဘာသာ၏ သိပ္ပံနည်းကျသောရှုထောင့်ရှုက်
များကို ဖော်ပြထားသည့် ဤအဖိုးတန်သောကျမ်းစာအပ်ပယ်သည်
မသိတွေ့ဝေးမှု၏ အိပ်ပျော်ခြင်းတွင် အိပ်မွဲ၊ ချခံရကာ နှစ်မြုပ်နေသော
ဤကမ္မာဂြိဟ်အတွက် အိပ်မောကျရာမှ နှီးထလာရန် ရှုံးပြေား သံ
တော်ဆင့်တစ်ရပ်ဖြစ်ကြောင်းကို ကောင်းစွာသက်သေပြပါလိမ့်မည်။
ရောမအင်ပါယာကြီးပြီကွဲစဉ်အခါက မြေထပင်လယ်ဒေသရှိလျှော့
အကြား၌ ဖြစ်ပျက်ခဲ့သလို ယခုလည်း ဥရောပတိုက်နှင့် အမေရိက
တိုက်များ၌ ဖြစ်ပျက်လျက်ရှိသည်။ ကမ္မာအနောက်ဘက်ခြမ်းရှိ လူ
သားများသည် သူတို့၏ ရှုံးဆောင် ဘိုးဘွားဘိုးဘွား၌ ရှိခဲ့သော
စိတ်အားထက်သန်မှုမျိုးကို ဆုံးရှုံးသွားခဲ့ကြပြီ။ ဤသို့သော စိတ်အား
ထက်သန်မှုမရှိလျှင် လူမှုရေးစည်းစနစ်ကျမှု၊ ဘာသာရေး ယဉ်ကြည်မှု
သို့မဟုတ် ယဉ်ကျေးမှုအမွှာအနှစ်တို့သည် တာရှည်စွာ တည်တဲ့နိုင်
မည် မဟုတ်ပါ။

The dreams of a generation now almost extinct have not been realized. The promises of the machine age and of a once boastful technology have failed and, instead of a prophesied era of triumphant and joyous living, there is dark despondency and bitter disillusionment. And precisely as the Mediterranean peoples when Rome was falling looked for deliverance by means of a prayed-for extra-terrestrial saviour rather than by means of self-

သီပ္ပန်ယဉ်လွန် မုဒ္ဓဘာသာ

J7

directed effort, so do the peoples of the Occident look for their own deliverance now.

မျိုးဆက်တစ်ဆက်၏ ယခုအခါ ပျောက်ကွယ်လှန်းပါးဖြစ်နေသော အပိုမက်များ၊ မျှော်လင့်ချက်များသည် အကောင်အထည်ပေါ် မလာကြပါ။ စက်မှုခေတ်နှင့် တစ်ချိန်က ကြေားဝင့်ခဲ့သော နည်းပညာ တို့၏ ကတိကဝတ်များသည် ပျက်ယွင်းသွားကြပြီ။ ထို့အပြင် ကြိုတင် ဟောကိန်းထုတ်ထားသော အောင်မြင်၍ ပျော်ရွင်ဖွယ်ကောင်းသည့် လူနေ့မှုခေတ်အစား မှောင်းပိုက်သော စိတ်မချမ်းမြှေ့မှုနှင့် ခါးသီးသည့် အထင်နှင့် အမြင် ကွာဟာမှုတို့သာ တည်ရှိကြသည်။ ထိုမှ တစ်ပါးလည်း ရောမဖြို့ကြီး ပြီလဲစဉ်က မြတ်ပင်လယ်ရပ်ဝန်းနေ လူအပေါင်းတို့သည် ဘဝလွတ်မြောက်ရေးအတွက် ကိုယ်တိုင် လမ်းဆွန်သည့် အားထုတ်မှုအစား ဆုတောင်းအပ်သော ကမ္ဘာပြင်ပ ကယ်တင်ရှင်နည်းလမ်းကို မျှော်လင့်စောင့်စားခဲ့ကြသလို အနောက်တိုင်းသား လူအပေါင်းတို့သည်လည်း မိမိတို့၏ ဘဝ လွတ်မြောက်ရေးအတွက် ထပ်တူထပ်မျှပင် မျှော်လင့်စောင့်စားနေကြ၏။

Western scientists have sought and in some encouraging and not unimportant measure have found truth, not in their inherited theology, but in their laboratories and test-tubes and by means of their mathematics and microscopes and telescopes. But, unfortunately, unlike their brethren in Asia, they have been content to study effects rather than causes, phenomena rather than noumena.

အနောက်တိုင်း သိပုံပညာရှင်များသည် အမှန်တရားကိုရှာဖွေ
ခဲ့ကြပြီး အတော်အသင့် အားတက်ဖွယ်ကောင်း၍ အရေးမကြီးဟု
မဆိုသာသော အတိုင်းအတာတစ်ရပ်အနေဖြင့် အမှန်တရားကိုတွေ့
ရှိခဲ့ကြသည်။ သူတို့တွေ့ရှိခဲ့သည်မှာ သူတို့အမွှဲခံရရှိခဲ့သော ထာဝရ^၁
ဘုရားဆိုင်ရာ လေ့လာမှုပညာ၌ မဟုတ်ဘဲ သူတို့၏ ဓာတ်ခဲ့ခန်းများ
နှင့် စမ်းသပ်ဖော်ဖြန့်များထဲ၌ သူတို့သချုပညာနှင့် အဏုကြည့်မှန်ပြောင်း
များ၊ အဝေးကြည့်မှန်ပြောင်းများဖြင့် တွေ့ရှိခဲ့ခြင်းဖြစ်သည်။ သို့သော်
ကံမကောင်းချင်တော့ သူတို့သည် အာရာတိက်ရှိသူတို့၏ ညီအောင်များ
နှင့် မတူဘဲ အကြောင်းတရားများအစား အကျိုးတရားများကို လေ့
လာခြင်း၊ ပင်ကိုညာက်ဖြင့်သာ သိရသည့် မမြင်နိုင်သော ဖြစ်ရပ်များ
အစား မြင်နိုင်သည့် သဘာဝဖြစ်ရပ်များကို လေ့လာခြင်းတို့နှင့် သူတို့
ကျေနပ်ခဲ့ကြသည်။

Nevertheless, although thus limited in outlook
and understanding, they have, as Mr. Baptist very
rightly emphasizes, approached closer and closer
to the Supreme Science of the Buddha.

သို့ဖြစ်ကောမူကြုံသို့ရှုမြင်သုံးသပ်ပုံနှင့် နားလည်မှုတွင် အကန့်
အသတ် ရှိသော်လည်း သူတို့သည် မစွဲတာ ဘက်(ပ)တစ်(စ) က
အလွန်မှန်ကန်စွာ အလေးအနက်ပြောခဲ့သလို ဗုဒ္ဓမြတ်စွာ၏ အမြင့်
မားဆုံး သိပုံပညာဆီသို့ ပို၍ပို၍ နီးကပ်စွာ ချဉ်းကပ်လာနေကြသည်။

I perceive, as Mr. Baptist does, that the failure
of the West to advance culturally rather than utili-

သိပ္ပနယ်လွန် မုဒ္ဓဘာသာ

JC

literarily has been due to lack of Right Guidance. Instead of the Right knowing, or Gnostic, and Esoteric, Doctrine of the Christos, the West has been taught, exoterically and vulgarly, to believe in an anthropomorphic deity full of vengeance and jealous of all other deities and as much an advocate of human warfare as are his worshippers, and in a personal immortal self, or 'soul', and in one-incarnation sojourn on Earth followed by transference to an eternal heaven of blissfulness for the elect or to a state of never-ending torture called hell for the damned.

လက်တွေအသုံးဝင်လျင် မှန်ကန်သည်ဟူသောအမြင်အရ တိုး
 တက်ခြင်းထက် ယဉ်ကျေးမှုအရ တိုးတက်ရန် အနောက်တိုင်းသား
 တို့၏ ပျက်ကွက်ခြင်းသည် မှန်ကန်သော လမ်းညွှန်မှုမရှိခြင်းကြောင့်
 ဖြစ်သည်ဟု မစွဲတာဘက်(ပ)တစ်(စံ)သီမြင်လာသလိုကျွန်ုပ်လည်း
 သီမြင်လာသည်။ အနောက်တိုင်းသားများသည် မှန်ကန်စွာသီမြင်
 ခြင်း သို့မဟုတ် အတွင်းနေ တပည့်အနည်းငယ်အတွက်သာ ရည်မှန်း
 ထားသည့် ခရစ်ယာန်တို့၏ခက်ခဲနက်နဲ့သော တရားတော်များအစား
 လက်တွဲပြန်မှု၊ အခြားနတ်များကို မနာလိုမှန်င့် ပြည့်နှက်လျက်ရှိသော
 လူသားများ စတင်ဖြစ်ပေါ်ခြင်းနှင့် သက်ဆိုင်သော နတ်ဘုရား၏ ယုံ
 ကြည်ရန် အပြင်လူတို့ နားလည်လွယ်အောင် ရန်ရင်းကြမ်းတမ်းစွာ
 သင်ကြားပေးခြင်းကို ခဲ့ကြရသည်။ ထိနတ်ဘုရားသည် လူသားတို့

၏ စစ်မက်ရေးရာနှင့် သူ့အား ကိုးကွယ်သူများ၏ ရှေ့ဆောင်ဖြစ်၏။ ငှင့်ပြင် ပုဂ္ဂိုလ်အသွင်ဆောင်သည့် သေခြင်းကင်းသော ပုဂ္ဂိုလ်(၀၁) ပိဉာသာအနေဖြင့် လူသားတို့အား ကမ္မာပေါ်တွင် တစ်ဘဝ လူဖြစ်စေ ပြီးလျင် ရွေးချယ်ခံရသူတို့အား ပျော်ဆွင်ချမ်းမြှုဖွယ်ရာ ထာဝရ ကောင်းကင်းဘုံသို့ ပို့ဆောင်ပေးကာ အပြစ်ဒဏ်ခံရသူတို့အား ငရဲ ခေါ် အဆုံး အပိုင်းအခြားမရှိ ညွှေ့ပန်းနှိမ်စက်ခံရသော အခြေသို့ ပို့ ဆောင်ပေး၏။

Had Right Christianity prevailed in Europe and the Americas the two world wars would never have been fought. Nor would there have been need for missionaries to go from the nations of the West to Ceylon or to any other Buddhist land, for, as I made clear in my controversy with the missionaries of Church Council Christianity in Ceylon more than thirty years ago, Right Christianity, like Buddhism, is based upon the fundamental and scientifically-tenable doctrines of Kamma and Rebirth, which I am glad to observe, Mr. Baptist has expounded in an altogether new and fascinating way.

မှန်ကန်သော ခရစ်ယာနှင့် ဘာသာသည်သာ ဥရောပတိုက်နှင့် အမေရိကတိုက်များ၏ အောင်နိုင်ခဲ့လျင် ကမ္မာစစ်ကြီးနှစ်ခုဖြစ်ပွားခဲ့ မည် မဟုတ်ချေ။ အနောက်တိုင်းနိုင်ငံများမှ မစ်ရင်သာသနာပြုအဖွဲ့ များသည်လည်း သီဟိုင်း(သီရိလက်ာ) နှင့် အခြားပုဒ္ဓဘာသာနာယ်မြေ

သို့ သွားရောက်ရန် လိုအပ်မည် မဟုတ်ချေ။ အကြောင်းမှာ လွန်ခဲ့သော နှစ်သုံးဆယ်ကော်က ဘုရားရှိခိုးကော်ငါး ကောင်စီ ခရစ်ယာန် မစ်ရှင် သာသနာပြုအဖွဲ့ များနှင့် ကျွန်ုပ် အချေအတင် ဆွေးနွေးရှုံး ကျွန်ုပ် ရှင်းလင်းစွာ ပြောဆိုခဲ့သည့်အတိုင်း မှန်ကန်သော ခရစ်ယာန်ဘာသာ သည် ဗုဒ္ဓဘာသာကဲ့သို့ပင်လျှင် အခြေခံကျ၍ သိပ္ပန်းကျသော ကဲ့နှင့် ပဋိသန္တနောက်း သဘောတရားများအပေါ်တွင် အခြေပြုသည်။ ဤအချက်ကို မစွဲတာဘက် (ပ) တစ်(စံ)က လုံးလုံးလျားလျား ဆန်း သစ်၍ အလွန်စိတ်ဝင်စားဖွယ်ကောင်းအောင် ရှင်းလင်းဖော်ပြထား သည်ကို တွေ့ရသဖြင့် ကျွန်ုပ်ဝမ်းသာမိပါသည်။

There is in the West at the present time a remarkable revival, emotional rather than intellectual, of that form of exoteric Christianity which commonly opposes, in an unscholarly and untenable manner, as its missionaries in Ceylon do, the doctrines of Kamma and Rebirth. This revival is, in large degree, the outcome of the fear-obsession of the occidental peoples.

ယခုအခါ အနောက်တိုင်းနိုင်ငံများ၌ အများနားလည်လွယ်သည့် ခရစ်ယာန်ဘာသာသည် အုံချိုးဖွယ်ကောင်းအောင် အသိဉာဏ်ပညာ အရ မဟုတ်ဘဲ ခံစားမှုအရ ပြန်လည်လန်းဆန်းလာသည်။ ဤခရစ်ယာန်ဘာသာအသွင်သည် သိဟိုင့် (သိရိုလက်း) ရှိ ငင်း၏ မစ်ရှင် သာသနာပြုအဖွဲ့ များ ပြုမှသလို ပညာရှင်မှဆန်သော မခံရပ်နိုင်သော နည်းဟန်ဖြင့် ကဲ့နှင့် ပြန်လည်ပဋိသန္တနောက်း သဘောတရားကို

ဒေါက်တာ မင်းတင်မွန်

၃၂

အများနည်းတူ ဆန့်ကျင်နေကြသည်။ ဤပြန်လည်ဆန်းသစ်ခြင်း
သည် အဓိကအားဖြင့် အနောက်တိုင်းသားများ၏ စိတ်ဗျာရှိဖျောက်ဖျက်
မရအောင် စဲလမ်းနေသော ကြောက်ချွဲမှုအပေါ်တွင် အခြေခံပါသည်။

After two world wars have destroyed their over-lordship of the Earth and their scientists have discovered means for national and all-world suicide, they grasp the old dogmatism in desperation, as though it were a life-preserved affloat in a storm-tossed sea. Buddhism is, as yet, too little known in the occident to be, as it otherwise could be, the efficient means of restoring confidence to the bewildered and error-fettered people.

ကမ္မာစစ်ကြီးနှစ်ခုက သူတို့၏ ကမ္မာကို အပ်စီးခြယ်လှယ်ခြင်း
ကို ဖျက်ဆီးပစ်ကာ သူတို့၏ သိပ္ပံ့ပညာရှင်များက တစ်မျိုးသားလုံး
မိမိကိုယ် မိမိ သတ်သေမှန်င့် တစ်ကမ္မာလုံးကို သတ်သေမှုတို့အတွက်
နည်းလမ်းများကို ရှာဖွေတွေ့ရှိပြီးသည့်နောက် သူတို့သည်ကြံရာမရ
နွတ်လုပ်သည့်အနေဖြင့် တစ်ယူသန်ပါဒေသောင်းကို ဆွဲကိုင်ကြသည်
လေမှန်တိုင်းကျေနေသော ပင်လယ်ပြင်၌ မျောနေသူက အသက်ကယ်
ကိုရိယာကို ဆွဲကိုင်သကဲ့သို့တည်း။ ဗုဒ္ဓဘာသာသည် တွေဝေပြီး
အများသံခြေချင်းခတ်ခံနေရသော လူအပေါင်းတို့အား ယုံကြည်မှုကို
ပြန်လည်ထူထောင်ရန် ထိရောက်သော နည်းလမ်းအဖြစ် အကျိုးဆောင်
ပေးရန်အတွက် အနောက်တိုင်း၌ အလွန်လူသိနည်းသေးသည်၊ သို့
မဟုတ်လျှင် ထိရောက်စွာ အကျိုးဆောင်ပေးနိုင်ပါသည်။

Monasticism, which in all known ages and faiths has ever afforded the disillusioned an easy escape from a disordered society, is, like the revival, also enjoying such precipitate prosperity that there are today three times as many Roman Catholic renunciates in the United States alone as there were fifty-five years ago. This, too, parallels a like condition which prevailed in the days of the disintegrating Empire of Rome.

ဘုန်းကြီးရဟန်းပြုလုပ်ခြင်းသည် သီရိပြီးသော ခေတ်အဆက် ဆက်နှင့် ယုံကြည်ကိုးကွယ်မှု ဘာသာအားလုံး၌ အထင်နှင့် အမြင် တွက်ခြေမကိုက်သူတို့အား စည်းစနစ်မရှိသည့် လူမှုအဖွဲ့ အစည်းမှ အလွယ်တကူ လွတ်မြောက်အောင် အမြိတစေ အကျိုးဆောင်ပေး သည်။ ထိုဘုန်းကြီးရဟန်းပြုခြင်းသည် ဘာသာရေး ပြန်လည် လန်း ဆန်းလာသကဲ့သို့ အခြေကျသည့် ကြီးပွားတိုးတက်မှုကို ခံစားလျက် ရှိသည်။ ယခုအခါ အမေရိကန်ပြည်ထောင်စု၏ လူဝတ်ကြောင်ဘဝ ကို စွန်းခွာ၍ ဘုန်းကြီးရဟန်းပြုသွားသော ရိုမန်ကက်သို့လစ်ဦးရေ သည် လွန်ခဲ့သော ဤနှစ်ကထက် သုံးဆ မြင့်တက်လာသည်။ ဤ အချက်သည်လည်း ရောမ အင်ပါယာကြီး ပြီပျက်နေဆဲ အခါသမယ ၌ ဖြစ်ပျက်ခဲ့သော အခြေအနေနှင့် ဆင်တူလျက် ရှိသည်။

Oswall Spengler may yet prove to have been a true seer when he wrote 'The Decline of the West.'

At all events, when the course of empire on its western way shall have crossed the Pacific and reached India and Ceylon and so completed the circuit of the planet, as, of yore, there will dawn a truly New Age: and a Federated World will be in the enjoyment of that Right Guidance to which this small volume refers and which all the Buddhas since prehistoric times have made available to mankind. Only then will the race of men be restored to sanity, economically, politically and psychically.

အော့စဝေလ် စပင်ဂလာသည် “အနောက်တိုင်းတို့၏ မွေးမှုနှင့် ကျဆင်းခြင်း” စာအုပ်ကို ရေးသားရာ၌ သူ၊ ကိုယ်သူ မှန်ကန်သည့် ရှုံးဖြစ် ဟောကြားသူတစ်ဦးဖြစ်ကြောင်း သက်သေပြရာ ရောက် ကောင်းရောက်ပေလိမ့်မည်။ အဖြစ်အပျက်အားလုံး၌ အနောက်ဘက် ခရီးတစ်ခွင့် အင်ပါယာ၏ ခရီးစဉ်တွင် ပစီမံတ်သမှုဒ္ဓရာကို ကျော်ဖြတ်ပြီး နောက် အီနှီးယနိုင်ငံနှင့် သီရိလက်သနိုင်ငံတို့ကို ရောက်သောအခါ ကမ္မာဂြိုဟ်ကို ပတ်သည့်ခရီး ပြီးမြောက်သွားပြီဟု ဆိုနိုင်၏။ ထိုအခါ ရှုံးယခင်ကကဲ့သို့ မှန်ကန်သော ခေတ်သစ်တစ်ခေတ် ပေါ်ထွန်းလာ ပြီးလျှင် ညီညာတွေ ပေါင်းဖွဲ့ထားသောကမ္မာက ဤစာအုပ်ကယ် ရည် ညွှန်းထားသည့် သမိုင်းမပေါ်မီ အချိန်ကပင် ဘုရားအဆူဆူတို့ လူ သားတို့အား ဟောကြားတော်မူခဲ့သော ‘မှန်ကန်သော လမ်းညွှန်မှု’ကို ပျော်ရွှင်စွာ ခံယူကြရလိမ့်မည်။ ထိုအခါရောက်မှသာလျှင် လူသား မျိုးနှင့်ယုံတို့သည် စီးပွားရေးအရ နိုင်ငံရေးအရ စိတ်ဓာတ်ရေးအရ

ဆင်ခြင်တုတရားနှင့် ပြည့်စုသည့် မူမှန်အခြေသို့ ပြန်လည်ရောက်ရှိ လိမ့်မည်။

Valuable for all who seek Right Understanding is Mr. Baptist's praiseworthy dethronement of the anthropomorphic God of the Bible in Chapter I. The next two chapters contain an excellent outline account of the life and chief teachings of the Buddha. Then in Chapter IV and V, is set forth one of the best expositions available of Kamma and Rebirth. In his treatment of Buddhism and Science, in Chapter VI, Mr. Baptist shows deep insight and originality; and, in Chapter VII, he expounds convincingly how Buddhism solves the riddle of life.

ဤစာအုပ်၏ အခန်း(၁)၌ လူသားများ စတင်ဖြစ်ပေါ်ခြင်း နှင့် သက်ဆိုင်သော သမ္မတကျမ်း၊ စာလာဘုရား၊ သခင်ကို ရာဇ်ပြောင်မှ ချထားခြင်း၊ ဆိုင်ရာ မစွဲတာ ဘက်(ပ) တစ်စံ၏ အောက် ချိုးမွမ်းထိုက်သည့် ရေးသားမှုသည် မှန်ကန်စွာ သိနားလည်ခြင်း၊ ကို ရာဖွေနေကြသော လူသားတို့အတွက် အဖိုးတန်လှပါ၏။ ဒုတိယနှင့် တတိယ အခန်း နှစ်ခန်းတွင် မြတ်စွာဘုရား၏ ဘဝဖြစ်စဉ်နှင့် ပဓာန ဟောပြောချက် များတို့၏ အလွန်ကောင်းမွန်သော လိုဂ်း၊ သရပ်ဖော်ချက်ကို ဖော်ပြထား၏။ ထိုနောက် အခန်း(၄)နှင့်(၅)တို့တွင် ကံနှင့် ပြန်လည်မွေးဖွားခြင်း၊ ဆိုင်ရာ အသေးစိတ် ရှင်းလင်း၊ တင်ပြချက်များ၊ အနှက် အကောင်းဆုံး တင်ပြချက်တစ်ရပ်ကို တင်ပြပေးထားသည်။ ဗုဒ္ဓဘာသာနှင့် သိပ္ပ

ပညာတိုကို အခန်း(၆)၌ တင်ပြရာတွင် မစွတာ ဘက်(ပ)တစ်(စံ)
သည် နက်နဲ့သည် ထိုးထွင်းညာက်နှင့် ပင်ကိုဟန်တိုကို ဖော်ပြသည်။
အခန်း(၇) တွင်မူ ဘဝပြဿနာကို ဗုဒ္ဓဘာသာက မည်သို့ဖြေရင်းပေး
ကြောင်းကို သဘောကျ နှစ်ခြိုက်နိုင်အောင် အသေးစိတ် ရှင်းလင်း
တင်ပြထားပါသည်။

Once a communicant of the Church of Rome, Mr. Baptist has, in virtue of intense search and meditation, arrived at the sound conviction that Church-Council Christianity is not, as I made clear to the people of Ceylon during the Rebirth Controversy, Right Christianity. And, in the wondrous and scientific teachings of the Enlightened One, he has discovered the Port of Self-Realization and Self-salvation, having left far behind, as being of no further use on the Voyage to the Other Shore, the Port of Salvation by Faith.

တစ်ချိန်က ရောမမြို့၏ ဘုရားရှိခိုးကျောင်းတော်၌ တရားဟော
ပြောသူဖြစ်ခဲ့သော မစွတာဘက်(ပ)တစ်(စံ)သည် လွန်ကဲစွာ စူးစမ်း
ရှာဖွေမှုနှင့် ဘဝနာရှုဟွားမှုတို့၏ အကျိုးအနိုင်ကြောင့် ဘုရား
ရှိခိုးကျောင်းကောင်စီ ခရစ်ယာန်ဝါဒသည် မှန်ကန်သော ခရစ်ယာန်
ဝါဒ မဟုတ်ကြောင်းကို ပြန်လည် ပဋိသန္ဓနနေမြင်းဆိုင်ရာ အချေ
အတင် ဆွေးနွေးပွဲ၍ သိရိုလက်နိုင်ငံသားတို့အား ကျွန်ုပ် ရှင်းရှင်း
လင်းလင်း သိမြင်စေခဲ့သလို အလေးအနက် ယုံကြည်သိမြင်လာပါ

သိပ္ပန်ယဉ်လွန် မုဒ္ဓဘာသာ

၃၇

သည်။ ငှါးအပြင် သူ့သူတောက်ပိုင်ရှင် ဖြစ်တော်မူသော မြတ်စွာ ဘုရား၏ အဲသုဖွယ်ကောင်း၍ သိပ္ပန်ည်းကျသည့် သင်ကြားမူများ၌ မစွဲတာဘက်(ပ) တစ်(စီ) သည် ကိုယ်တိုင်သိရှိနားလည်ခြင်းနှင့် ကိုယ်တိုင် ကယ်တင်ခြင်း ဟူသည့် ဆိပ်ကမ်းကို ရှာဖွေတွေ့ရှိပြီး လျှင် ယုံကြည်မှု သက်သက်မျှဖြင့် ကယ်တင်ခြင်း ခံရသည့်ဟူသည့် ဆိပ်ကမ်းကို မောသောင်ကမ်း နိုဗ္ဗာန်နန်းသို့ ကြွလှမ်းရန် ခရီးစဉ်ဝယ်ထပ်မဲ့ အသုံးပြုရန် မလိုအပ်တော့သည့်အတွက် အလွန်ဝေးကွာစွာပင် ချုန်လျပ်ခဲ့ပြီး ဖြစ်ပေ၏။

Nay those Great Ones who assist mankind in the aeon-long journey, vouchsafe their blessings on this book, and empower its author for many years to come, to continue his services on behalf of his brethren seeking to emerge from the mist-enshrouded valleys and attain the sun-illuminated Heights.

Dr. W. Y. Evans - Wentz

San Diego, California,

Vaisakha, 1955.

အလွန်အလွန် ရှည်လျားသော သံသရာခရီးလမ်းတစ်လျောက် ဖြုံးလူသားတို့အား ကူညီစောင်မကြသည့် ကြီးကျယ်သော ပုဂ္ဂိုလ်များ သည် သနားကြင်နာစွာ ဤစာအပ်ကို ကောင်းချိုးမက်လာများ ပေးဝေ ကြပြီးလျှင် ဤစာအပ်ရေးသားသူအား မြှော်ခြားများ လွမ်းခြေနေသည့် တောင်ကြားချိုင့်ရမ်းများမှတစ်ဆင့် နေရာင်ထွန်းလင်းတောက်ပ

ဒေါက်တာ မင်းတင်မွန်

၃၀

ရာ တောင်ထိပ်များပေါ်သို့ တက်ရောက်နိုင်ရန် လမ်းကြောင်းရှာဖွေ
ကာ ကြီးပမ်းနေကြသော သူ၏ ညီတော် နောင်တော်များအကျိုးနှာ
အကျိုးပြုလုပ်ငန်းများကို နောင်နှစ်ပေါင်းများစွာ ဆက်လက် ဆောင်
ရွက်နိုင်ရန်အတွက် စွမ်းအား ဖြည့်တင်းပေးနိုင်ပါ စေသတည်း။

ဒေါက်တာ ဒေသလူမှု၊ ရိုင်၊ အီပန်(စံ)၊ ဝင်း၊ (တံ့)

ကမ္မာကျော် ‘သသသူတို့၏ တို့ပက်တန်စာအပ်’ စသည်ကို ရေးသားသူ။
စန်ဒါးရို့၊ ကယ်လိုပိုးနှီးယား
ဝေသာခား၊ ဇူးရန်။

P R E F A C E

နိဒါန်း

The purpose of this work is to commemorate the Sambuddha-Jayanti – the 2500th year of the Supreme Buddha's Pari-Nibbāna.

ဤစာအုပ်ကို ထုတ်ဝေခြင်း၏ ရည်ရွယ်ချက်သည် အမြင့်မြတ်ဆုံး ဖြစ်တော်မူသော မြတ်စွာဘုရား၏ ပရිန්ජාန්ပြုမှု၏ နှစ် ၂၅၀၀ မြောက် သမ္မတပေါ်ကို အမှတ်တရ အထိမ်းအမှတ် ဖြစ် ရှုကြပြ ကြီးဆိုရန် ဖြစ်ပါသည်။

The seed from which this little book has sprung, however, was planted in the columns of the Ceylon Observer, a Lake-House Journal, wherein I initiated a controversy in good humour in the existence or non-existence of God. A storm broke out in the press, and when calm was restored my good friend

Prema de Silva suggested that I might suitably adapt and present the main arguments of that controversy for analysis by thinking men in the West who had not heard of the Buddha Dhamma, and who, as Dr. Evans-Wentz aptly remarks in his Foreword, have been studying for long 'phenomena rather than noumena.'

သို့သော ဤစာအပ်ငယ် ပေါက်များလာခဲ့သော မျိုးစွဲကို ရှု အိုင်အိမ် ဂျာနယ်တစ်ခုဖြစ်သည့် 'သီဟို၌မျှော်စင်'၏ ကော်လံများ တွင် ဖန်ဆင်းရှင် ဘုရားသခင် ရှိသည့် မရှိသည်ဟူသော အချေအတင် ငြင်းခုံးကို ကောင်းမြတ်သည့် ဟာသအမြင်ဖြင့် ကျွန်ုတ်စတင်ရေး သားချိန်၌ စိက်ပျိုးခဲ့ခြင်းဖြစ်ပါသည်။ သတင်းစာ ဂျာနယ်များတွင် လေမှန်တိုင်းတစ်ခု ပေါက်များလာပါသည်၊ ငြိမ်သက်မှုကို ပြန်လည် ရရှိသည့်အခါ ကျွန်ုတ်၏ သူ့ကယ်ချင်းကောင်း ပရေမဒီဆီလာက ထိုအချေအတင် ငြင်းခုံး၌ အဓိက ငြင်းခုံးကြသော အချက်များကို အနောက်တိုင်း တွေးခေါ်ရှင်များ ဝေဖန်စစ်နိုင်ရန်အလိုင်း သင့် လျဉ်းသလို ပြုပြင်မှုမ်းမဲ့ ရေးသားတင်ပြဖို့ အကြံပေးပါ သည်။ အနောက်တိုင်း တွေးခေါ်ရှင်များသည် ဗုဒ္ဓဓမ္မကို မကြားဖူးကြသည့် အပြင် စကားဦး၌ ဒေါက်တာ အိပန်(စံ) ဝင်း(တံ့) က ဆီလျဉ်းစွာ ကောက်ချက်ချခဲ့သလို ပင်ကိုညာ၍ဖြင့်သာ သိရသည့် မမြင်နိုင်သော ဖြစ်ရပ်များအစား မြင်နိုင်သည့် သဘာဝဖြစ်ရပ်များကိုကာလကြာမြင့် စွာ လေ့လာနေခဲ့ကြသည်။

In a time when the world is torn between

conflicting ideologies, when primitive beliefs are torn from their foundations, when men despair, the Message of the Supreme Buddha stands like a mighty Rock unshaken by the challenge of this Atomic Age. His message neither added to nor subtracted from, holds true today as it did 2500 years ago. Its appeal is not to emotion, but to the intelligence of all thinking men and women the world over.

သဘောထားကွဲလွှဲသောအတွေးအခြေများ၊ အကြားတွင်ကမ္မာ
ကြီး၊ အစိတ်စိတ်အမြဲမြဲဖြစ်နေသည့်အခါ၊ ရှေးကျသောအယူအဆ
များ၊ ကို ငှုံးတို့၏ အခြေခံ အုတ်မြစ်များမှ ပယ်နှတ်နေသည့်အခါ၊
လူသားတို့စိတ်ပျက်ကာ လက်မှိုင်ချနေရသောအခါများတွင် အထွတ်
အထိပ်ဖြစ်တော်မှသည့် ဗုဒ္ဓမြတ်စွာဘုရား၏ တရားတော်သည် ဤ
အကျော်မြှေတော်၏ စိန်ခေါ်မှုကြောင့် မတုန်လှပ်ဘဲ ရောမ ကျောက်
ဆောင်ကြီးကဲသို့ ရပ်တည်နေပါ၏။ ဖြည့်စွက်ခြင်း ထုတ်ပယ်ခြင်း
ကင်းသော ဗုဒ္ဓတရားတော်သည် လွန်ခဲ့သော နှစ်၂၅၀၀က မှန်ကန်ခဲ့
သလို ယနေ့ခြားလည်း မှန်ကန်လျက်ပင်ရှိ၏။ တရားတော်သည် ခံစားမှု
ကို ဆွဲဆောင်ခြင်းမပြုဘဲ ကမ္မာတစ်ဝန်းလုံးရှိ စဉ်းစားနှင့် ချိန်တတ်
သည့် ယောက်ရားမိန်းမများ အားလုံး၏ အသိဉာဏ်ကို ဆွဲဆောင်၏။

May this little book play its modest part in promoting knowledge of the Sublime Buddha Dhamma wherever the English language is spoken.

especially among our brothers and sisters across the seas in that great land of freedom, the United States of America.

ဤစာအုပ်ထဲသည် အက်လိပ်စကားကို ပြောဆိုသည့် နေရာ တိုင်း၌ အထူးသဖြင့် ပင်လယ်သမ္မဒရာများ၏ ဟိုမှာဘက်ကမ်းတွင် တည်ရှိသော လွတ်လပ်သည့် နိုင်ငံကြီးဖြစ်သည့် အမေရိကန် ပြည် ထောင်စု၌ နက်နဲ့သိမ်မွေ့သော ဗုဒ္ဓဓမ္မ ဗဟိုသာတဗို ပြန်ချုပ်ရာတွင် မဝင့်ဝါ မပလွှားသည့် အခန်းကဏ္ဍမှ အကျိုးဆောင်ပေးနိုင်ပါစေ သေး။

My thanks are due to the **Venerable Nārada**, Mahāthera, for having kindly written the Introduction to this book. Like Buddhisattas of old, sacrificing his own opportunities of emancipation, he has taken the Message of the Dhamma to the four corners of the world. Were it not for his efforts to spread Enlightenment far and wide, many would still be languishing in a backyard of ignorance. But his work has not been sufficiently appreciated, and it is a privilege for me to pay him this tribute.

ဤစာအုပ်၏ ဥယျာဉ်ကထာကို ရေးသားပေးတော်မူသော ဘဒ္ဒန္တနာရာမဟာထောင်ရှိကိုကျော်ပေးရေးဥပကာရတင်ရှိပါသည်။ ဆရာတော်ဘရားကြီးသည် ရှေးဘုရားလောင်းများကဲ့သို့ သံသရာဝင် ဆင်းရဲမှ ထွက်မြောက်ရန် မိမိ၏ အခွင့်အရေးများကို စွန်းလွတ်၍

သီပ္ပနယ်လွန် မုဒ္ဓဘာသာ

၄၃

ကမ္မာအရပ်ရပ်သို့ မမှသဝဏ်လွှာကို ဖြန့်ချိပေးတော်မူခဲ့သည်။ အသိ
ဉာဏ် ပွင့်လင်းစေသော ဗုဒ္ဓဓမ္မကို ကျယ်ကျယ်ပြန့်ပြန့် ဖြန့်ချိခဲ့သော
သူ၏ ဤဗြိုဟ်မှုများသာ မရှိခဲ့ပါလျှင် လူများစွာတို့သည် အဝိဇ္ဇာ
အမှောင်တိုက်တွင် စမ်းတဝါးဝါးနှင့် နမ်းနယ်နေကြပါလိမ့်မည်။ သို့
သော သူ၏ ဤဗြိုဟ်မှုများကို ထိုက်ထိုက်တန်တန် ကျေးဇူးမတင်ကြသေး
ပါ။ ထို့ကြောင့် ကျွန်ုပ်အဖို့ သူ.အား ယခုကဲ့သို့ ချီးကျျီးဂုဏ်ပြုရခြင်း
သည် အခွင့်ထူးတစ်ရပ် ဖြစ်ပါသည်။

To those whose interest is aroused by this little book to go deeper into the subject and make a fairly comprehensive study of the pure unadulterated teachings of the Buddha as found in Theravāda schools of Ceylon, Burma and Siam, I can do no better than recommend the venerable Mahā-Thera's own book, The Buddha Dhamma. It is one of the finest books ever written on the Buddha Dhamma.

ဤစာအပ်ကို ဖတ်ရှု၍ တရားအကြောင်းကို ပို၍ နက်နက်နဲ့
သိလိုသော ဆန္ဒ နိုးကြားလာကြသည့်သူများသည် သိရိုလက်ာ၊ မြန်
မာ၊ ထိုင်းနိုင်ငံ ထောရဝါဒကျောင်းများတွင် တွေ့ရှိရသည့်အတိုင်းသန်၊
စင်၍ ရောနောထားခြင်း မရှိသော မြတ်စွာဘုရား၏ သင်ပြချက်များ
ကို အသင့်အတင့်ပြည့်စုံကျယ်ပြန့်စွာ လေ့လာလိုလျှင် ဘဒ္ဒန္တနာရာဒ
မဟာတေရာကိုယ်တိုင် ရေးသားထားတော်မူသော ‘ဗုဒ္ဓဓမ္မ’စာအပ်ကို
ထောက်ခံပေးခြင်းထက် ပို၍ကောင်းအောင် ကျွန်ုပ်မစွမ်းဆောင်နိုင်
ပါ။

ဒေါက်တာ မင်းတင်မှန်

၄၅

To Dr. Evans Wentz, I am deeply indebted for his very encouraging and illuminating Foreword. Hailing as he does from the Americas, and himself a profound and independent thinker, his appeal to the West to study not only the original teachings of Jesus, but the Sublime Doctrines of the Blessed One, would, no doubt, not fall on deaf ears.

ဒေါက်တာအီဗုဒ္ဓ(စံ)ဝင်း(တင်)အား လည်း သူ၏ အလွန် အား
တက်ဖွယ်ကောင်းသော ရှင်းလင်းပြတ်သား၍ အသိဉာဏ်တိုး စေသော
စကားဦးအတွက် ကျွန်ုပ် အထူးကျေးဇူး ဥပကာရတင်ရှိပါသည်။ သူ
ကိုယ်တိုင်ပင် နက်နက်နဲ့ လွတ်လပ်စွာ တွေးခေါ်တတ်သူတစ်ဦး
ဖြစ်သည့်အပြင် အမေရိကတိုက်များမှနေ၍ နှီးဆော်လျက် အနောက်
တိုင်းသားတို့အား ယေရှုသခင်၏ မူလ သင်ပြချက်များအပြင် ဗုဒ္ဓမြတ်
စွာ၏ နက်နဲ့သိမ်မွေ့သည့် တရားတော်များကိုပါ လေ့လာရန် မေတ္တာ
ရပ်ခံခြင်းကို ပညာလိုလားသူတို့ အလေးမမူဘဲ နေကြမည်မဟုတ်ဟု
သံသယကင်းစွာ ကျွန်ုပ်ယုံကြည်ပါသည်။

Mr. Dharmapriya Mahinda, Proctor, Supreme Court, of Panadura, has kindly met the costs of printing. His response to my appeal was immediate and spontaneous and was at a time I had almost despaired of ever being able to place the manuscript in the Printers' hands. I offer to him my sincere thanks for his generosity. May his tire-

less efforts in the cause of the Dhamma, when his work is done, bring him the peace of Nibbāna, which he so richly deserves.

ပန်ချရခြေ။ တရားရုံးချုပ်၏ အုပ်ချုပ်ရေးမှူးဖြစ်သူ မစွဲတာဓမ္မပရီယမဟိန္ဒသည် ဤစာအပ် ပုနိပ်ခကျသင့်ငွေကိုလျှော့ခိုန်းခဲ့ပါသည်။ ဤစာမျက်ဗို ပုနိပ်သူများ၏ လက်ထဲသို့ ထည့်ပေးရန် အခက်အခဲ တွေ့၍ ၍၍ ကျွန်ုပ်စိတ်ပျက်စပြနေသည်။ အခါ ကျွန်ုပ်၏ မေတ္တာရပ်ခံချက်ကို သူ ချက်ချင်းပင် စိတ်ထက်သန်စွာ တုံ့ပြန်ပေးခဲ့သည်။ သူ၏ သဒ္ဓ စေတနာအတွက် ကျွန်ုပ်သည် ရိုးသားဖြောင့်မတ်စွာ သူ့အား ကျေးဇူး ဥပကာရတင်ရှုပါသည်။ ပုဒ္ဓဓမ္မကို ဖြန့်ချိရေး၌ သူ၏ လုပ်ငန်းပြီးစီ သောအခါ သူ၏ မမောနိုင် မပန်းနိုင် ကြိုးစားအားထုတ်မှုများသည် သူ ထိုက်တန်စွာ ရှာပ်သော နိဗ္ဗာန်ချမ်းသာကို ပေးဆောင်နိုင်ပါစေ သတည်း။

A meed of praise is due to a very young friend, **Denzil Dissanayake**, still a student, who sought my help and guidance in an endeavour to understand some of the deeper teachings of the Buddha. His contact with me, was like the erupting of a volcano that had long been smouldering.

ကျွန်ုပ်၏ အလွန်ငယ်ရွယ်သော မိတ်ဆွေတစ်ဦးဖြစ်သူ ကျောင်းသားဘဝ္ဒသာရှိသေးသည် ဒင်းမီးလုပ်သုသနယကောကိုလည်း ချီးကျိုး စကား ပြောကြားထိုက်ပါ၏။ သူသည် နှက်နဲ့သော မြတ်စွာဘုရား၏ သင်ကြားမှုအချို့ကို နားလည်ရန် ကြိုးပမ်းနေရာတွင် ကျွန်ုပ်၏ အကူ

အညီနှင့် လမ်းညွှန်မှုကို တောင်းခံလာပါသည်။ ဂျွှန်ပ်နှင့် သူ၏ ထိ
တွေ့မှုသည် ကြာရည်စွာတရွေ့စွေ့တောက်လောင်နေသောမီးတောင်
ကြီးကို ရတ်တရာ် ပေါက်ကွဲစေခြင်းနှင့် တူသွားပါသည်။

With rare intelligence and equally rare sincerity, he set to work questioning and cross-questioning me on many human problems that had earlier eluded his comprehension. For, like most born Buddhists he too had little appreciation of the Sublime Buddha Dhamma. But, now, through conviction, he feels that through a study of Buddhism, he would be able 'to yet reason out of the mass of incongruity we call human life'.

There is every hope that he would someday blossom forth into a worthy apostle of the Sublime Teaching. I need hardly add that his persistent questioning helped me in no small measure to make many of my own views clearer to the average reader.

ရှားပါးစွာ ထက်မြေက်သော အသိဉာဏ်၊ တူညီစွာ ရှားပါးသည်
ရိုးသား ဖြောင့်မတ်မှုတို့ဖြင့် သူသည် စောစောပိုင်းက နားမလည်ခဲ့
သော လူ၊ ဘဝပြဿနာများစွာနှင့် ပတ်သက်၍ ဂျွှန်ပ်အား အပြန်ပြန်
အလုန်လှန် မေးမြန်းပါတော့သည်။ အကြောင်းမှာ မွေးရာပါ ဗုဒ္ဓ
ဘာသာဝင်များစွာကဲ့သို့ သူသည်လည်း သိမ်မွေးနှက်နဲ့သော ဗုဒ္ဓဓမ္မ^၁
ကို အနည်းငယ်သာ တန်ဖိုးထားခဲ့သည်။ သို့သော် ယခုအခါးကား

သီပ္ပန်ယဉ်မှန့်ဘာသာ

၄၇

နိုင်ခိုင်မာမာ ယုံကြည်လာခြင်းကြောင့် ဗျွှောာသာကို လေ့လာခြင်းဖြင့်
လူ.ဘဝဟု ကျွန်ုပ်တို့ ခေါ်ဆိုသည့် မညီညွတ်သော ပရမ်းပတာ အစု
အပုံထဲမှ အကြောင်းအကျိုးတရားများကို ဖော်ထုတ်နိုင်မည်ဟု သူ
ခံစားမိသည်။

တစ်နေ့သောအခါတွင် သူသည် အထွတ်အမြတ်ဖြစ်သည့်တရား
တော်ကို ဟောကြားဖြန့်ချိမည့် အဖိုးထိုက်တန်သော တမန်တော်တစ်
ဦး ဖြစ်လာမည်မှာ မျှော်လင့်ချက် အပြည့်အဝ ရှိပါသည်။ သူ၏ ဒွဲ
ကောင်းသော မေးမြန်းမှုများက ကျွန်ုပ်၏ ကိုယ်ပိုင်အမြင်များစွာကို
သာမန် စာဖတ်သူများ ရှင်းလင်းစွာ နားလည်ရန်အတွက် မသေးငယ်
သည့် အတိုင်းအတာဖြင့် ကျေးဇူးပြုခဲ့ခြင်းကို ကျွန်ုပ်အထူးချွဲ ပြောရန်
မလိုတော့ပါ။

I also thank my good friend **Alec Robertson** for reading the proofs for me. He has followed my every footprint so sincerely and zealously that I have now come to regard him as a Kalyānamithra (a genuine friend of abiding sincerity on the path to emancipation). My deep conviction is that we have often been together, through the ups and downs of life in previous incarnations.

ကျွန်ုပ်၏ ကိုယ်စား ပုံနှိပ်စာမူများကို ဖတ်ရှုပေးသော ကျွန်ုပ်၏
မိတ်ဆွေကောင်း အယ်လက်ရှိဘတ်ဆင် အားလည်း ကျွန်ုပ်ကျေးဇူး
တင်ပါသည်။ ကျွန်ုပ်၏ ခြေလှမ်းတိုင်းကို အထူးရှိးသားဖြောင့်မတ်
စွာ ဒွဲနံပါးစွဲအဖြင့် လိုက်နှင်းခဲ့ရာ ယခုအခါ သူအား ကျွန်ုပ်၏

ကလျာဏမိတ္ထ (သံသရာဝင်ဆင်: ရဲမှုလွှတ်မြောက်ရေးလမ်းခရီးတွင်
သည်: သည်: ခံနိုင်သော ရိုးသားဖြောင့်မတ်မူရှိသည့် မိတ်ဆွေစစ်) အ
ဖြစ် ကျွန်ုပ် မှတ်ယူလိုက်ပါပြီ။ စန်တစ်ခါ ဆန်တစ်လှည့် သံသရာ
ခရီးရည်တွင် ရေးဘဝပေါင်းများစွာ၌ သူနှင့် ကျွန်ုပ်တို့သည် မကြာ
ခက် အတူတကွ ရှိခဲ့ကြသည်ဟု ကျွန်ုပ် လေးနက်စွာ ယုံကြည်မိပါ
သည်။

For myself no praise is sought. Fame and glory
are cherished only by the foolish. For, even if one
were to rule a kingdom today, there is the ever grim
possibility of being reborn a dog tomorrow, in the
household of even an enemy. So intricate is the
working of the Kamma. All I seek is to present the
available evidence, in as simple a manner as
possible, having sifted and analysed what I have
myself gathered from time to time in my own search
for enlightenment.

ကျွန်ုပ်၏ အဖို့မူ မည်သည့် ချိုးကျိုးမှုကိုမျှ မရှာဖွေပါ။ ကျော်
ကြားမှုနှင့် ဂုဏ်ကျက်သရေတို့ကို လူမိုက်များသာလျှင် မြတ်နိုးယူယ
ကြသည်။ အကြောင်းမူ ယနေ့တွင် လူတစ်ယောက်သည် နိုင်ငံ တစ်
နိုင်ငံကို အုပ်စိုးရနေကာမူ နက်ဖြန်ခါ၌ ရန်သူ၏ အိမ်တွင်ပင်လျှင်
ခွေးတစ်ကောင်အဖြစ်ဖြင့် ပြန်လည်မွေးဖွားရမည့် ထိတ်လန့်ကြောက်
ချုံဖွယ် အလားအလာသည် အမြှရှိနေသောကြောင့် ဖြစ်၏။ ကုန်၏
အလုပ်လုပ်ပုံမှာ အလွန်သိမ်မွေးကာ အနှစ်တွေပါသည်။ ကျွန်ုပ် ရှာ

ဖွေသော အရာအားလုံးမှာ သစ္စာလေးပါးကို ထိုးထွင်းမြင်သိရေး၊ အတွက် ကျွန်ုပ်ကြီးပမ်းနေစဉ် ကျွန်ုပ်ကိုယ်တိုင် အခါအားလျဉ်စွာ စောင်း၊ ရရှိခဲ့ပြီး ဂရာတရိုက် စိစစ်စိတ်ဖြာ လေ့လာခဲ့သော အချက် အလက် အထောက်အထားများကို အရိုးရှင်းဆုံး အနေအထားဖြင့် တင်ပြရန် ဖြစ်သည်။

And, in doing this, when dealing with intricate scientific processes, language easily understood by the man-in-the-street has been used, to bring home to the average reader the great truths propounded by the Supreme Buddha, and which now 'find confirmation in the laboratories and test-tubes of the West.' If, even a few adults, among religionists, are aroused by this little book to give more serious thought to the problem of existence, my pains will be well repaid.

တစ်ဖန် ဤသိတင်ပြရာတွင် အလွန်နက်နဲ့သိမ်မွေ့သည့် သီပ္ပ ဖြစ်စဉ်များကို ရှင်းပြုရသောအခါ သမ္မာသမ္မခြွှေတွင်စွာဘုရား ဟော ကြားတော်မူခဲ့သည့် ကြီးကျယ်သော အမှန်တရားများကို ပျမ်းမျှစာ ဖတ်သူတို့ နားလည်သဘောပေါက်ရန်အတွက် လမ်းပေါ်ကလူ နား လည်လွယ်မည့် ဝေါဟာရစကားကို အသုံးပြုပါသည်။ ထိုကြီးကျယ် သော အမှန်တရားများသည် ယခုအခါ အနောက်တိုင်း ဓာတ်ခွဲခန်း များနှင့် စမ်းသပ်ဖန်ဖြန်များ၏ အတည်ပြုချက်ကို တွေ့ရှိနေပြီ ဖြစ် သည်။ အကယ်၍ ဘာသာရေးစိတ်ဝင်စားသူများအနက်မှ လူကြီး

အနည်းငယ်တို့သည် ဤစာအပ်ငယ်ကြောင့် နီးကြွလာကြပြီးလျှင် ဘဝပြဿနာကို ပိုမိုလေးနက်စွာ စဉ်းစားလာကြမည်ဆိုလျှင် ကျွန်ုပ် ၏ ကြီးပမ်းမူများသည် ကောင်းစွာ အောင်မြင်ပြီ ဖြစ်သည်။

By my efforts to promote Right Knowledge and Right Understanding among peoples of goodwill in all climes and in all lands, it is my hope that I too would one day win the fruits of liberation from the recurring cycles of birth and death through Full Enlightenment.

Egerton C. Baptist

159, Hill Street, Dehiwela, Ceylon.

13th July, 2499
1955.

အရပ်ဒေသ အားလုံးနှင့် တိုင်းနိုင်ငံ အားလုံးတွင် စိတ်ထား ကောင်းမွန်ကြသော ပြည်သူများအကြား၌ မှန်ကန်သော အသိပညာ နှင့် မှန်ကန်သော သိနားလည်မှုတို့ တိုးတက်ဖွံ့ဖြိုးအောင် ကြီးပမ်း ခြင်းဖြင့် ကျွန်ုပ်သည်လည်း တစ်နေ့နေ့တွင် မဂ်ညာက် ဖိုလ်ညာက်တို့ ကို ရရှိ၍ ဆုလည်နွားပမာ အဖန်ဖန် ကျင်လည်နေရသည့် သံသရာ ဝင်ဆင်းရမှ လွတ်မြောက်ခြင်းဟူသော အသီးအပွင့်ကို ရယူနိုင်လိမ့် မည်ဟု မျှော်လင့်ပါသည်။

အရှိတန်းစီးဘက်(ပ)ဘစ်(ပ)

အမှတ် ၁၇၉၊ ကုန်းမြှင့်လမ်း၊ ဒေါက်တာ မင်းတင်မွန့်
၁၉၅၅ ခုနှစ်၊ ဇန်နဝါရီလ ၁၃ ရက် (သာသနနှစ် ၂၄၉၉)

CHAPTER I

အခန်း (၁)

THE THEISTS AND SCIENCE

ဖန်ဆင်းရင်ဘရာရားရို့သည်ဟု ယုံကြည်သူများနှင့် သီ္ပံ့ပညာ

God ဘရားသခင်

THERE arises from time to time the question of God, His existence, or non-existence. Pepole ask what is the ultimate origin of life ?

ဖန်ဆင်းရင် ဘရားသခင်၊ သူ၏တည်ရှိခြင်း သို့မဟုတ် မတည်ရှိခြင်းတို့နှင့် ပတ်သက်သောမေးခွန်းသည် မကြာမကြာပေါ်ပေါက်လာတတ်ပါသည်။ သက်ရှိတို့၏ အဆုံးစွန်သော မူလအစသည် အဘယ်နည်းဟု လူတို့မေးမြန်းကြပါသည်။

'Hinduism, in endeavouring to solve the problem, traces the origin of life to a mystical **Para-**

mātma from which emanate all **ātmas** or souls that transmigrate from existence to existence, until they are finally reabsorbed in Paramātma.'

'ဟိန္ဒြပါဒသည် ဤပြဿနာကို ဖြေရှင်းနိုင်အောင် ကြီးပမ်းရာ၌ သက်ရှိတို့၏ အစကို ခြေရာကောက်သွားရာ နားလည်ရန် ခဲယဉ်း သည့် ပရမ အတ္ထသို့ ဆိုက်ရောက်သွားသည်၊ ဤပရမ အတ္ထမှ အတ္ထ (၀၈)ဝိဘာ်အားလုံး ထွက်ပေါ်လာကြ၏၊ ဤအတ္ထတိသည် တစ်ဘဝ မှ တစ်ဘဝသို့ ကူးသန်းနေပြီးလျှင် နောက်ဆုံး၌ ပရမ အတ္ထနှင့် ပြန် လည် ပေါင်းစပ်သွားကြသည်။'

Theistic creeds, like Christianity, for example, in attempting to give an explanation attributes everything to the fiat of an **Almighty God**. But before we direct our energies to the solving of the riddle of the universe, it is as well that we begin by asking what is implied by God, as theists are themselves confused in their minds on this question.

နမူနားအားဖြင့် ခရစ်ယာန်ဘာသာကဲ့သို့သော ဖန်ဆင်းရှင်ဘုရား သခင်ကို ယုံကြည်ကြသော အယူဝါဒများသည် ဖြေရှင်းချက်တစ်ပုံ ကို ထုတ်ဖော်ရန် ကြီးပမ်းရှု၌ တန်ခိုးအားလုံးနှင့် ပြည့်စုတော်မူသည့် ဘုရားသခင်၏ အမိန့်တော်မှ အရာအားလုံး ဖြစ်ပေါ်လာကြသည်ဟု ယူဆကြသည်။ သို့သော် စကြဝြာပဟနိုကို ဖြေရှင်းရေးသို့ ကျွန်ုပ် တို့၏ ခွန်အားများကို ဦးမလှည့်မိ ဘုရားသခင်ဟူသည် အဘယ်အရာ

ကိုဆိုလိုသနည်းဟု မေးမြန်းခြင်းဖြင့် စတင်လျင် ကောင်းပါလိမ့်မည်။ အဘယ်ကြောင့်ဆိုသော် ဖန်ဆင်းရင် ဘုရားသခင်ရှိသည်ဟု ယုံကြည် ကြသောသူများ ကိုယ်တိုင်က ဤမေးခွန်းနှင့်ပတ်သက်၍ သူတို့၏ စိတ်များ၏ ရူပ်ထွေးနေသောကြောင့် ဖြစ်ပါ၏။

Is God, for instance, a personal God as depicted in the guise of an old man with long white hair and beard and flowing robes pictured in the paintings of Michaelangelo in the Sistine Chapel in Rome and the Cathedral of Chalons or as depicted in ecclesiastical dress with a bishop's mitre in the Church La Chapellsur – Crecy, or is God a Supernatural Force? Either way the difficulties are great and innumerable for any one to surmount.

ဘုရားသခင်သည် ဥပမာအားဖြင့် ရောမဖြို့ရှိ စစ်တင်း ဘုရားရှိခိုးကျောင်းကယ်နှင့် ရှာလွန်း၏ ဘုရားရှိခိုးကျောင်းတော်ကြီးတို့၏ ကမ္မာကျော်ပန်းချိန်ရာ မိုက်ကယ်အင်ဂျယ်လို့၏ ပန်းချိကားများ၏ ရေးဆွဲထားသလို ဖြူဖွေးသော ဆံပင်ရှည်း၊ မှတ်ဆိတ်နှင့် ဝတ်ရုရှည်း တို့နှင့်တကွ အဘိုးအို အသွင်သဏ္ဌာန် အယောင်ဆောင်ထားသော ပုဂ္ဂလိုက ဘုရားသခင် ဖြစ်ပါသလား၊ သို့တည်းမဟုတ် ရှပယ်လ်ဆာ ကရေစီ ဘုရားရှိခိုးကျောင်း၏ ဘုန်းတော်ကြီး ဗောင်းတော်နှင့် ဘာသာ ရေးဆိုင်ရာ ဝတ်စုတို့နှင့်တကွ ရေးဆွဲထားသည့် ပုဂ္ဂလိုက ဘုရား ဖြစ်ပါသလား၊ သို့တည်းမဟုတ် ဘုရားသခင်သည် သဘာဝလွန်ခွန်အား တစ်ရပ်ဖြစ်ပါသလား။ မည်သို့ပင်ဆိုစေ တစ်စုတစ်ယောက်သော

သူက ကျော်လွှားနိုင်ရန်အတွက် အခက်အခဲများမှာ ကြီးမားပြီး များပြီးလှပါသည်။

Science သိပ္ပံပညာ

Notwithstanding their theories theists also assert that eminent scientists testify to the presence or existence of God. However eminent, sincere and unprejudiced such scientists may be, such testifications are not a scientific method of approach to the question whether 'God' exists.

သိပ္ပံနည်းကျစဉ်းစားခြင်းသည် သိရှိပြီးသော အချက်အလက် များကို အခြေခံ၍ စတင်ဆင်ခြင်ရသော နည်းစဉ်းတစ်ခုဖြစ်သည်။ အကယ်၍ မသိရှိရသေးသော ယူဆချက်များကို ထည့်သွင်းခဲ့လျှင် ၏၏ ယူဆချက်များကို အတွေ့အကြုံဖြင့် အတည်ပြုသည် သို့မဟုတ် ငြင်းပယ်သည်ဟုသော အချိန်အထိ မှန်သည် မှားသည်ဟု ပြောဆို၍ မရ ချော်။ သို့ဖြစ်၍ ကျော်စောထင်ရား၍ ‘ရိုးသားဖြောင့်မတ်ကာ ဘက် မလိုက်သော သိပ္ပံပညာရှင်များ၏ သက်သေပြချက်များ’ ကိုအားကို ပြုခြင်းသည် ဘရားသခင်ဟုသောပြဿနာကို သိပ္ပံနည်းကျချဉ်းကပ် သော နည်းမဟုတ်ချော်။

The medieval philosophers and their ancestors, **Descartes, Berkely, Leibniz, Spinoza**, maintained, it is true, that the existence of God could be demon-

strated by logical reasoning. But these so-called classical proofs of God's existence, including the much vaunted Metaphysical and Teleological Arguments of Theologian **Aquinas**, received such devastating treatment at the hands of **Kant**, that they need not be resurrected today.

အလယ်ခေတ် ဒဿနပညာရှင်များနှင့် သူတို့၏ဘိုးဘေးဘိဘင်များဖြစ်ကသော ဒေးကား၊ ဘာကလေ၊ လိုက်ပနိနှင့် ပပင်နိစာတို့သည် ယုတ္တိဖောနည်းကျသည် ဆင်ခြင်မှုဖြင့် ဘုရားသခင် တည်ရှိကြောင်းကို ထင်ရှားစေနိုင်သည်ဟူသော အယူကို ဆပ်ကိုင်ထားကြသည်မှာ မှန်ပါ၏။ သို့သော် ထာဝရဘုရားသခင်ဆိုင်ရာ လေ့လာမှုပညာ ပါရရှိဖြစ်သည့် အကျိုးနှင့်(၅)၏များစွာ ဂဏ်ယူကြွားဝင့်ခဲ့သော ဖြပ်ထဲမဲ့အကြောင်းအကျိုး ဆင်ခြင်မှုနှင့် ဘုရားသခင် စီမံထားသည့်အတိုင်းသာ ဖြစ်ရပ်များက ဖြစ်ကြရသည်ဟူသည့်စောဒကတက်မှုများ အပါအဝင် ဘုရားသခင်တည်ရှိကြောင်း ဂုံးဝင်မြောက် သက်သေပြချက်များဟု ခေါ်ဆိုခဲ့ကြသော သက်သေပြချက်များသည် ဂျာမန် ဒဿနသော မှန်မှုများဖြစ်ပေါ်လေ့လာသော ပျက်စီးခြင်းမလှပျက်စီးကြမှုကုန်ရကား ငါးငါး၏ လက်ထဲတွင် ပျက်စီးခြင်းမလှပျက်စီးကြမှုကုန်ရကား ငါးငါး၏ လက်ထဲတွင် ပျက်စီးခြင်းမလှပျက်စီးမြောက်လာအောင် ထူထောင်ဖို့ မလိုတော့ချေ။

Hermon Minkowski resorting to mathematics proved that if we accept the velocity of light as constant, then the measuring instruments must have undergone a change as a result of their motion.

He showed that when the velocity of the observer is increased his distance begins to shorten and his time-intervals begin to lengthen. So that when he attains the speed of light his distance will dwindle down to zero and his time-intervals will extend to eternity. This makes the existence of God a definite possibility, for God alone is represented as being eternally present everywhere at the same time.

ဟားမှန်မင်းကောင်စကိသည် အကြံကုန် ကြွေ့ဆားချက်သည့်
သဘောဖြင့် သချုပ်နည်းကို သုံး၍ ဘုရားသခင် တည်ရှိကြောင်းကို
သက်သေပြု၏။ အကယ်၍ အလင်း၏ အလျင်ကို တည်မြှုသည်ဟု
ကျွန်ုပ်တို့လက်ခဲလျှင် တိုင်းတာသောကိရိယာများသည် ငါးတို့၏
ရွှေလျားမူအကျိုးကြောင့် ပြောင်းလဲမှုဖြစ်ခဲ့လိမ့်မည်ဟု သူ သက်သေ
ပြု၏။ ကြည့်ရှုသူ၏ အလျင်ကို တိုးမြှင့်လျှင် သူ၏ အကျာအဝေးသည်
တိုဝင်လာပြီးလျှင် ကြားအချိန်ကာလမှာ ရှည်လျားလာလိမ့်မည်ဟု
သူ ပြခို့၏။ သို့ဖြစ်၍ သူသည် အလင်း၏ အလျင်အတိုင်း ရွှေလျား
လာနိုင်သောအခါ သူ၏ အကျာအဝေးမှာ သူည်သို့ တစ်စတစ်စ ယုတ်
လျော့သွားပြီးလျှင် သူ၏ကြားအချိန်ကာလများမှာ ထာဝရအခြေသို့
ရှည်လျားသွားလိမ့်မည်။ ဤအချက်သည် ဘုရားသခင်တည်ရှိခြင်း
ကို အတိအကျဖြစ်နိုင်သည်ဟု သက်သေပြရာရောက်၏။ အကြောင်း
မှာ ဘုရားသခင်တစ်ဦးသာလျှင် အချိန်တစ်ခုတည်း၌ မည်သည့်နေရာ
၌မဆို ထာဝရတည်ရှိနိုင်သည်ဟု တင်ပြဲထားသောကြောင့် ဖြစ်၏။

Unfortunately, however, for the theist, Minkow-

သီပ္ပန်ယဉ်လွန် ဗုဒ္ဓဘာသာ

۹۹

ski also proved mathematically that the velocity of light is a critical velocity which can never be attained by any physical force. Thus, Minkowski proved mathematically that, even as a force, God does not exist.

သိပါသော်လည်း ဘုရားသခင် တည်ရှိသည်ကို ယုံကြည်သော
သူတို့အဖို့ ကံမကောင်းစွာပင် မင်ကောင်စကိုသည်အလင်း၏ အလျင်
သည် မည်သည့်ရပ်ပိုင်းဆိုင်ရာ စွမ်းအားကမ္မာ မည်သည့်အခါမျှ မရရှိ
နိုင်သော အဆုံးသတ်အလျင် ဖြစ်ကြောင်းကိုလည်း သချုပ်နည်းဖြင့်
သက်သေပြား၏။ ထိုကြောင့် စွမ်းအားအသွင်ဖြင့်ပင်လျှင် ဘုရား
သခင် မတည်ရှိခြင်းကို မင်ကောင်စကိုက သချုပ်နည်းအရသက်သေ
ပြားသည်။

It may be mentioned here, however, that while the West always keeps thinking in terms of physical forces, and seems unable, as yet, to alter its materialistic theory, in the East, Buddhist Psychology taught so long as 2,500 years ago, that thought has an infinite velocity; that is to say, that it could transcend time and space, overcoming all barriers.

ໝົງເຟຣູ່ ເຫັນປີລົດທີ່ວ່າມູ ອາຟາກ່ອຕິດໆ:ວ່າ:ຕິດ່ວ່ານີ້ ລົບ
ບິດໆ:ສິດໆຈາ ດຸ່ມໆ:ອາ:ມາ:ອາຟັງດື່ມໆ ອາມື່ຕາແ ແນ້:ຫາ:ຕາຕໍ່ຕັບ:
ຈຸຕິດໆໂນ້ ລົບໆອ້າຍ້າຂົນວ່ານີ້ ພາຍໃຕ້ກິ່ມຢາຕິດໆແກ້ວດ ເປົ້າດໆ:ລ່
ຮົນ ມະຫຼຸດໆ:ສິດໆເວະ:ວ່ານີ້ ອາເລືອອາຟູ່ ຕ່ວ່ານີ້ ອາເລືອອາຟູ່:ອົບປະ

စိတ်ပညာသည် စိတ်ကူး၌ အကန့်အသတ်မဲ့ အလျင်ရှိကြောင်းကိုနှစ်ပါင်း ၂၅၀၀ ကျော်ကတည်းကပင် သင်ကြားပြသပေးခဲ့သည်။ အကန့်အသတ်မဲ့ အလျင်ဟု ဆိုလိုက်ခြင်းမှာ စိတ်ကူးသည် အချိန်နှင့် ဟင်းလင်းနှင့်တို့ကို ကျော်လွှာနိုင်ပြီး အတားအဆီးအားလုံးကို ကျော်လွှားနိုင်ခြင်းကို ဆိုလို၏။

It is a faculty which, when developed, enables one to penetrate, for instance, into the most secret recesses of other peoples' hearts, see how people die and are reborn in other spheres of existence, see distant objects (clairvoyance), hear distant sounds (clairaudience), go through physical barriers, walk on water, traverse through space, etc. (magical powers). In Buddhist parlance, these powers are known as the **Pañca-abhiññā** (i.e., the five supernormal powers).

စိတ်သည်စွမ်းအားတစ်ရပ်ဖြစ်၏၊ ဤစွမ်းအား ကိုပြုစပိုးထောင်ပေးလျှင် လူတစ်ယောက်အား ဥပမာအားဖြင့် အခြားသူတို့၏ နှလုံးသားများရှိ အလျှို့ဝှက်ဆုံး အခန်းငယ်များအထိ ထွင်းဖောက်၍ မြင်သိနေ၏၊ လူများသည် မည်သို့သေဆုံး၍ အခြားဘုံးဘဝများ၌ မည်သို့ ပြန်လည်မွေးဖွားလာကြသည်ကိုလည်း မြင်သိ၏၊ (ဒိုဗ္ဗစက္ခာ) ဖြင့် ဝေးလဲသော အရာဝတ္ထုများကို မြင်နိုင်ဖော်၏၊ (ဒိုဗ္ဗသောတ) ဖြင့် ဝေးလဲသော အသံများကို ကြားနိုင်ဖော်၏၊ ရုပ်ပိုင်းဆိုင်ရာ အတားအဆီးများကို ဖောက်ထွင်းသွားနိုင်ဖော်၏၊ ရေပေါ်တွင် လမ်းလျောက်နိုင်ဖော်၏၊

ကောင်းကင်တွင် ပျေသန်းသွားနိုင်စေ၏ စသည် (လူခြီးပိုင်စွမ်းအား များ) ကို ရဖော်သည်။ ဓမ္မဘာသာဝါဘာရစကားဖြင့်ဆိုလျင် ဤ စွမ်းအားများသည် အဘိညာငါးပါး (သဘာဝလွန်စွမ်းအားငါးရပ်) ဟု ခေါ်ပါသည်။

Dr. J. B. Rhine, the U.S. scientist, is now conducting certain experiments in extra-sensory-perception, in that branch of science known as Parapsychology, seeking to explain telepathy, pre-cognition, etc., and it may perhaps be only a matter of time before the West too proves conclusively what the East has all the time known, namely, that Mind is Supreme in all human activity:

'*Manobubbaṅgamā dhammā manoseṭṭhā manomayā*', said the Buddha; meaning thereby, that:

All states arising have Mind for their cause.

Of Mind are the offspring.

အမေရိကန် သိပ္ပံပညာရှင် ဒေါက်တာဂျေဟီရိုင်းသည်ပရစိတ် ပညာဟု အမည်ရသည့် သိပ္ပံဘာသာခွဲတွင် အကျိုးဝင်သည့် ပြင်ပ အာရုံသိမှုမြှုံးစမ်းသပ်ချက်အချို့ကို ပြုလုပ်လျက်ရှိသည်၊ တယ်လိပသီ ခေါ် အဝေးခြုံရှိသူသို့ မနောဖြင့် ဆက်သွယ်မှု၊ အနာဂတ်ဖြစ်ရပ်များ ကို ကြိုတင်၍ သိမြင်မှု စသည်တို့ကို ရင်းပြနိုင်အောင် အဖြေရှာနေ ခြင်းဖြစ်၏။ သို့ဖြစ်၍ အရှေ့တိုင်းက တစ်ချိန်လုံး သိရှိခဲ့သောအရာ

ကို အနောက်တိုင်းကလည်း သေသေချာချာ မငြင်းဆိုနိုင်အောင် သက် သေပြရန်မှာ အနေးနှင့်အမြန် အချိန်က ဆုံးဖြတ်ပေးပါလိမ့်မည်။ ထို အရာမှာ လူသားတို့၏ လုပ်ဆောင်မှုအားလုံး၌ စိတ်သာလျှင် အထွက် အထိပ်ဖြစ်သည်ဆိုသောအချက်ပင်တည်း။

‘မနောပွဲကိုမှ ဓမ္မာ မနောသော် မနောမယာ’ဟု မြတ်စွာ ဘုရားမိန့်ဆိုတော်မှုသည်၊ အခိုဗာယ်မှာ ...

နာမ်ခန္ဓာလေးပါးတို့သည် စိတ်လျှင်ရှေ့သွားရှိကုန်၏၊

စိတ်လျှင် အကြီးအမှုးရှိကုန်၏၊ စိတ်ဖြင့်ပြီးကုန်၏။

Let us digress for a while to clarify this statement. Mind is certainly, as the Buddha taught, supreme in all human activities. And, the primary aim of mental exercise is to bring the Mind to a state of one-pointedness. Thereafter, transcending in four stages the space-time continuum of phenomenal perception, one reaches to the timeless and unconditioned state, known to Buddhists, as Nibbāna.

ဤအချက်ကို ရှင်းလင်းရန်အတွက် ကျွန်ုပ်တို့ ဓာတ္တမျှ စကား လွှဲ၍ ပြောဆိုရေးသားပါရစေ။ မြတ်စွာဘုရား သင်ပြတော်မူခဲ့သည့် အတိုင်း စိတ်သည် လူတို့၏ ပြုလုပ်မှုအားလုံး၌ အခိုက်ဖြစ်သည်မှာ သေချာပါသည်။ ငှါးအပြင် စိတ်လေ့ကျင့်မှု (၁) ဘာဝနာရွားမှူး၏ မူလ ရည်မှန်းချက်မှာ အမှတ်တစ်ခုတည်း၌ တည်ရှိသော အခြေ (သမာဓိ) ကို ထူထောင်ရန်ဖြစ်သည်။ ထိုနောက် သဘာဝရပ်နာမ် ဖြစ်

ရပ်ဆိုင်ရာမြင်သိမှု၏ အာကာသ-ကာလ အဆက်မပြတ် ဖြစ်ပျက်မှ ကို အဆင့်လေးဆင့်ဖြင့် လွန်မြောက်၍ ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်တို့ နိမ္မာန်ဟု ခေါ်ဆိုကြသော အချိန်ကာလမဲ့ပြီး ပြပြင်ဖန်တီးမှုကင်းသော အခြေ သုံး ရောက်ရှိသွားပါသည်။

If we are to view phenomena objectively, then, our Minds must be unconditioned, and outside the causal process. And that is the aim of every Buddhist. For, the Mind that is circumscribed by ideas imposes 'limits', as it were, or phenomena, or, 'events' in the continuum of space and time. And, we, therefore, use such conventional modes of expression as 'past', 'present', and 'future', because our Minds are still circumscribed by concepts. We are still within the subject-object relationship.

ကျွန်ုပ်တို့သည် ရပ်နာမ်ဖြစ်ရပ်များကို ဓမ္မဓိဋ္ဌာန်ကျကျရှုမြင် လိုလျင် ကျွန်ုပ်တို့၏ စိတ်များသည် အထိန်းအကွပ် ကန့်သတ်ချက် ကင်းရင်းရပေမည်၊ အကြောင်းတရား ဖြစ်စဉ်၏ ပြင်ပ၌ ရှိရပေမည်။ ဤအရာသည် ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်တိုင်း၏ ရည်မှန်းချက်ဖြစ်၏။ အကြောင်းမှာ စိတ်ကူးထည်များနှင့် ကန့်သတ်ထားသော စိတ်သည် အာကာသ နှင့် ကာလ အဆက်မပြတ် ဖြစ်ပျက်မှု၌ ရပ်နာမ်ဖြစ်ရပ်များ (၅) အဖြစ် အပျက်များအပေါ် တွင် အကန့်အသတ်များကို ပြဋ္ဌာန်းလေ့ရှိသည်။ ဤအကြောင်းကြောင့် ကျွန်ုပ်တို့သည် 'အတိတ်' ပစ္စာပွန်နှင့် 'အနာဂတ်' ကဲသုံးသော အစဉ်အလာ အသုံးအနှစ်းများကို အသုံးပြုကြသည်။ အ

ဘယ်ကြောင့်ဆိုသော် ကျွန်ုပ်တို့၏ စိတ်များသည် အယူအဆများနှင့် အကန့်အသတ်ခံရခဲ့ဖြစ်သောကြောင့်တည်း။ ကျွန်ုပ်တို့သည် ရှုကြည့်သူ-အာရုံဝတ္ထုဆက်သွယ်မှုဘောင်အတွင်း၌ပင် ရှိနေကြသေးသည်။

When a **yogi**, for instance, through mental exercise attains one-pointedness (**Samādhi**) in the fourth jhāna, he begins to transcend the 'limits' of time and space imposed by our conceptual thinking. And, develops the faculty referred to earlier as the Pañcā-abhiññā, which enables him to 'see' and to 'hear' what we do not. This faculty is the natural outcome of one's ability to concentrate on one point to the exclusion of all distracting sensations that normally arise in ordinary thinking. Hence, such a person's insight is beyond the capacity of ordinary mortals, though, of course, he too, still remains within the subject-object relationship.

ဥပမာအားဖြင့် ယောဂါတစ်ဦးသည် ဘာဝနာ ရူဗ္ဗားခြင်းဖြင့် စတုတ္ထစုနှင့်နှင့်ယဉ်သည့်စိတ်တည်ဖြေမှု (သမာဓိ) ကို ရရှိသည့်အခါ သူသည် ကျွန်ုပ်တို့၏ မှတ်သားထားချက်အရ စဉ်းစားမှုဖြင့် ကန် သတ်ထားသည် အချိန်ကာလနှင့် အာကာသဆိုင်ရာ အဆုံးစွမ်းနှင့် နိမ့်မြတ်များကို သူ စတင်ကာ ကျော်လွန်နိုင်လာပါပြီ။ ထိုအပြင် သူ သည် အဘိညာဉ်ငါးပါးအဖြစ် စောစောက ရည်ညွှန်းခဲ့သော စွမ်းအားကိုလည်း ပြုစပိုးထောင်နိုင်လာသဖြင့် ကျွန်ုပ်တို့ မမြင် မကြား

နိုင်သည်များကို သူမြင်နိုင်စွမ်း၊ ကြားနိုင်စွမ်း ရှိလာသည်။ ဤစွမ်းအားသည် သာမန်စဉ်းစားဆင်ခြင်မှု၏ ပုံမှန်အားဖြင့် ဖြစ်ပေါ်လာလေ့ ရှိသော စိတ်ပုံ၊ လွှင့်စေသည် ခဲ့စားမှုများအားလုံးကို ဖယ်ရှားထားနိုင် သော သမာဓိစွမ်းရည် (၁) အမှတ်တစ်ခု၌ စိတ်ကိုစုံစိုက်ထားနိုင် သော စွမ်းရည်၏ သဘာဝအကျိုးဆက်ပင် ဖြစ်ပေ၏။ သို့ဖြစ်၍ ထိ သို့သော ပုဂ္ဂိုလ်၏ ဝိပဿနာဉာဏ်သည် သာမန်လူသားတို့၏ စွမ်းရည်ကို ကျော်လွန်သွားပါသည်။ သို့ပါသော်လည်း သူသည်လည်း မျက်ညွှေသူ-အာရုံဝတ္ထုဆက်သွယ်မှု၏ ဘောင်အတွင်း၌ တည်ရှိပဲ ဖြစ်သည်။

There are sects in every country who try to gain control of the vital forces in nature, whether among the Jains, the Hindus, the early Christians in the Hermetic Lodges of Egypt where Christianity first took root, or among the early Buddhists and Brahmins inhabiting the eastern valley of the Ganges in the time of the Buddha. In Egypt people were trained in the temple of Ma-at to develop the psychic eye, and when they responded to the training, 'were called' 'Seers', because they were able to look into the past and foretell the future.

နိုင်အားလုံး၌ပင်လျှင် အဓိကရသဘာဝစွမ်းအားများကိုထိန်းချုပ်နိုင်ရန် ကြီးပမ်းနေကြသည့် ဂိုဏ်းများ ရှိပေ၏။ ဥပမာအားဖြင့် ဂျိန်းဘာသာဝင်များအကြား၌လည်းကောင်း၊ ဟိန္ဒာဘာသာဝင်များ

အကြား၌လည်းကောင်း၊ အိဂုစ်နိုင်ငံတွင် ခရစ်ယာန်ဘာသာစတင်၍ အမြစ်စွဲရာ လုံးဝလေလုံသည့် အိမ်ငယ်များ၌ နေထိုင်ကြသော ရှေးဦး ခရစ်ယာန်များအကြား၌လည်းကောင်း၊ ဂေါတမမြတ်စွာဘုရားလက်ထက်တော်အခါ၌ ဂို့မြစ် အရှေ့ဘက်ကမ်းတွင် နေထိုင်ကြသော ရှေးဦး ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်များနှင့် ပြဟ္မဏများအကြား၌လည်းကောင်း ထိုဂိုဏ်းမျိုးရှိကြ၏။

အိဂုစ်နိုင်ငံ၌ စိတ်နယ်လွန်မျက်စိ (ဒီဗ္ဗစက္ခာ) ကိုပြုစပျိုးထောင်နိုင်အောင် လူတို့ကို မာအတ် ဘုရားရှိခိုးကျောင်း၌ လေ့ကျင့်ပေး၏၊ ထိုလေ့ကျင့်မှုကို အောင်မြင်သောအခါ သူတို့ကို 'မြင်သူများ'ဟုခေါ်၏။ အဘယ့်ကြောင့်ဆိုသော် သူတို့သည် အတိတ်ဆီသို့ကြည့်ရှုနိုင်ပြီးလျှင် အနာဂတ်ကို ဖြောက်ပြောနိုင်ခြင်းကြောင့် ဖြစ်၏။

This psychic faculty was called the '**Third Eye**', and corresponds to one of the five Supernormal Powers or Pañca-abhīññā of Buddhists, with but one fundamental exception. Ancient Egyptians and other 'Seers' had a limited vision, extending to a maximum range of forty kalpas (world-cycles of time) into the past and forty kalpas into the future.

The limited vision was because they had still to destroy what are known to Buddhists as the *Asavas* (Defilements), i.e., *Kāma-tanhā* (Sense-desires), *Bhava-tanhā* (desire for Eternalism), *Ditthi* (False Views), and *Avijja* (Ignorance), which bind beings.

သိပ္ပန်ယဉ်လွန် ဗုဒ္ဓဘာသာ

၆၅

however exalted they might be, to the recurring cycles of birth and death.

ဤစိတ်စမ်းရည်ကို 'တတိယ မျက်စီ'ဟု ခေါ်ဆိုခဲ့ကြရာ ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်တို့၏ သဘာဝလွန်စမ်းအားငါးပုံပါ (၀၂) ပည့်အဘိညာဉ် အနက် တစ်ပါးနှင့် ဆင်တူ၏။ သို့သော် အခြေခံကျသော ခြိုင်းချက် တစ်ပုံရှိ၏။ ရှေးက အိဂုံစလူမျိုးများနှင့် အခြား 'မြင်သူများ' သည် ကန်သတ်ထားသည့် အမြင်အာရုံရှိကြပြီး အများဆုံးနယ်ပယ်အပိုင်း အခြားအဖြစ် အတိတ်သို့ ကမ္မာ (ကပ္ပ) လေးဆယ်၊ အနာဂတ်သို့ ကမ္မာ လေးဆယ် မြင်နိုင်ကြသည်။

ကန်သတ်ထားသော အမြင်အာရုံရှိခြင်းမှာ ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်တို့ သိရှိထားကြသည့် အသဝများ (ကိုလေသာများ) ကို မပယ်သတ်ရ သေးသောကြောင့်ဖြစ်၏။ အသဝလေးပါးမှာ ကာမတဏျာ (ကာမဲ့ ဂုဏ် အာရုံကိုလိုချင်တပ်မက်ခြင်း)၊ ဘဝတဏျာ (ထာဝရတည်မြှေနေ မူကိုလိုချင်တပ်မက်ခြင်း)၊ ဒိဋ္ဌး (အယူလွှဲများခြင်း) နှင့် အဝိဇ္ဇာ (မသိ တွေဝေမှု) တို့ဖြစ်ကြ၏။ ဤအသဝတို့သည် မည်မျှမြင့်မြတ်သော ပုဂ္ဂိုလ်များဖြစ်ကြစေကာမဲ့ သတ္တဝါတို့အား ထပ်ကာတလဲလဲ ဖြစ်နေ သော ၃၁၅-မရက သံသရာနှင့် ချည်နှောင်ထားသည်။

The Buddhist **Arahat's** capacity to 'see' into the continuum of space and time, on the other hand, is not restricted, but dependent on his attainments, he could see far into space and time. A **Pacceka-Buddha's** vision is even greater than that of an Arahat, but a **Supreme Buddha's** vision surpasses

them all, and He alone possesses an added faculty, namely, the ability to see at a glance what previous good or evil acts (Kamma) conditioned a being's present existence and would condition his future existence. He alone knew when the moment of fruition, the ripening of Wisdom can come.

This faculty is peculiar to a Supreme Buddha

because He has practised the ten Perfections (*Pāramis*) to saturation-point over a longer period of time than an Arahat, or, even a Pacceka-Buddha, and has gained excellence in every department of knowledge, mundane and supramundane. Hence, His vision is unsurpassed, both in the realms of gods, and among men. They may be likened to three types of beings who 'see' with the aid of Starlight, Moonlight and Sunlight, respectively.

ဤစွမ်းရည်သည် အထွက်အထိပ် ဖြစ်တော်မူသော မြတ်စွာ
ဘုရားအတိ ထူးခြားနေရသည့်အကြောင်းမှာ မြတ်စွာဘုရားသည်
ပါရမီဆယ်ပါ:ကို ရဟန္တဘထက်လည်းကောင်း၊ ပစ္စက ဗုဒ္ဓဘထက်
လည်းကောင်း ပို၍ကြာရည်စွာပြည့်စုံအောင် ဖြည့်ကျင့်ထားသည့်
အပြင် လောက်နှင့် လောကုတ္တရာ အသိပညာ အရာအားလုံး၌ အထူး
ချွှန် အပြောင်မြောက်ဆုံး တတ်သိနားလည်သောကြာင့် ဖြစ်၏။ သို့
ဖြစ်၍ သူ၏အမြင်အရှုံသည် နတ်ဘုံးပြဟ္မာဘုံများ၌လည်းကောင်း၊
လူသားတို၏အကြား၌လည်းကောင်း အတုမရှိအသာလွန်ဆုံး ဖြစ်
ပေ၏။ ဤပုဂ္ဂိုလ်တို့ကို ကြယ်ရောင်၊ လရောင်၊ နေရောင်တို၏
အထောက်အကူ အသိုံးသိုံးဖြင့် 'မြင်တွေ' နိုင်ကြသောပုဂ္ဂိုလ်သုံးမျိုး
နှင့် နိုင်းယဉ်နိုင်ပါသည်။

Now, in keeping with each individual person's development, there are some among us, who we say are psychic. Indeed, to a greater or lesser degree,

we are all psychic, but, most of us, only to an infinitesimal degree. A few there are, however, to a marked degree. The latter have practised, to a greater or lesser degree in previous incarnations, the mental exercises leading to one-pointedness, though they do not apparently know it now. Equipped thus with a more sensitive mental apparatus than most beings into events in the continuum of space and time.

ယခုအခါ ပုဂ္ဂိုလ်တစ်ဦးစိ၏ ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှုနှင့် လိုက်လျော ညီစွာ ကျွန်ုပ်တို့၏အကြားရှိလှအချို့ကို စိတ်တန်ခိုးရှိသည်ဟု ကျွန်ုပ် တို့ဆိုနိုင်သည်။ အမှန်တကယ်တွင် ကြီးကျယ်သော သို့မဟုတ် သေး ငယ်သော အတိုင်းအတာတစ်ရပ်အနေဖြင့် ကျွန်ုပ်တို့အားလုံးပင်လျှင် စိတ်တန်ခိုးရှိကြသည်၊ သို့သော် ကျွန်ုပ်တို့အများစုများအလွန်တရာ သေးငယ်သော အတိုင်းအတာအထိသာ စိတ်တန်ခိုးရှိကြသည်။ လူ အနည်းငယ်မှ သိသာထင်ရှားစွာပင် စိတ်တန်ခိုးရှိကြသည်။ ဤလူ အနည်းစုတို့သည် အတိတ်ဘဝများ၌ သမစိတုထောင်သော ဘဝနာ ရှုံးခြင်းကို အနည်းအများဆုံးသလို လောက့်ခဲ့ကြသည်။ သို့သော် ဤအကြောင်းကို သူတို့ယခုသိရှိကြပုံမရခဲ့။ ဤသို့လူအများစုထက် ပို၍ အရှုံးသိလွှယ်သော စိတ်ကိုရှိယာကို ပိုင်ဆိုင်ထားကြသောသူတို့ သည် အာကာသနှင့် အချိန်ကာလ အဆက်မပြတ် ဖြစ်ပျက်မှုအစဉ်၌ ဖြစ်ရပ်များကို ထူးဆန်းစွာ ပို၍ နက်ရှိုင်းအောင် သိမြင်နိုင်စွမ်း ရှိကြ သည်။

Accordingly some are able to predict events by

merely reading cards or holding an article to their foreheads against the awakened or dominant 'Third Eye', which tunes in to (consciously or unconsciously), and commingles with the vibrations emanating from the article. And as these vibrations represent a certain picture or 'event' just as do our thoughts, such folk are able to describe the associations attached to it. The emanations are often so fine and numerous that they continue to be given off for thousands of years, just as with radium. That this is so is evidenced by an episode narrated in the Buddhist Scriptures.

ဤအကြောင်းကြောင်း အချို့သောသူများသည် ကတ်ပြားများ
ကို 'ဖတ်ရှုခင်း' ဖြင့်လည်းကောင်း၊ အရာဝတ္ထုတစ်ခုကိုသူတို့၏နှုံး
ထိပ်၌ နီးကြားနေသည့် သိမဟတ် နုပ်လျိုးနေသည့် 'တတိယ မျက်စီ'
၏ ရှေ့မျှက်ဝယ် ကိုင်ထားခြင်းဖြင့် လည်းကောင်း၊ ထိုတတိယ
မျက်စီက အရာဝတ္ထုမှ ထွက်ပေါ်လာသော တုန်ခါမှုများနှင့် (သိလျက်
နှင့်ဖြစ်စေ၊ မသိလျက်ဖြင့်ဖြစ်စေ) ညီနှင့် ရောနောကာ တုန်ခါလာ
ခြင်းဖြင့် အဖြစ်အပျက်များကို ဖြောတင်ဟောပြောနိုင်သည်။ ကျွန်ုပ်
တို့၏စိတ်ကူးများက တစ်စုံတစ်ခုသော ရပ်ပဲ သိမဟတ် 'ဖြစ်ရပ်'ကို
ဖော်ပြသကဲ့သို့ ထိုတုန်ခါမှုများကလည်း တစ်စုံတစ်ခုသော ရပ်ပဲ သို့
မဟတ် 'ဖြစ်ရပ်'ကို ဖော်ပြကြသဖြင့် ထိုသို့သော ပုဂ္ဂိုလ်များသည်
အရာဝတ္ထုနှင့် ဆက်စပ်နေမှုများကို ဖော်ပြနိုင်ခြင်းဖြစ်သည်။ ပေါ်

ထွက်လာကြသော တုန်ခါမှူးများသည် မကြာခဏဆိုသလို အလွန်သိမ်
မွေ့ပြီး များပြားရကား နှစ် ထောင်ပေါင်းများစွာ ဆက်လက်ထွက်ပေါ်
လျက် ရှိကြသည်၊ ရော်ယမ်ဖြပ်စင်မှ ရော်ယိုဓာတ်ကြွေ ရောင်ခြည်များ
အမြဲတစ် ထွက်ပေါ်နေသကဲ့သို့တည်း။ ဤသို့ဖြစ်ပေါ်နေကြောင်း
သက်သေအထောက်အထားတစ်ရပ်မှာ ဗုဒ္ဓဘာသာကျမ်းကန်များတွင်
အောက်ပါအတိုင်း ဖော်ပြထားသည်။

There was once, we are told a man, a great **yogi**, called **Vaṅghisa**. He was able to tell by merely tapping on a skull, where a particular person had been re-born. He was an adept in the science of Sound. Many people flocked to him with the skulls of their dead, if only they might hear a word of hope, a word of good cheer! The Buddha, in His compassion always seeking to lead men on to the Path that brings peace through Nibbāna, reasoned, that so clever a man was likely to grasp His teaching easily. Accordingly, having arranged to produce three skulls before Vaṅghisa, He went to see him. Vaṅghisa, was naturally flattered and not a little amused, and so was the populace. For here was the Supreme Buddha Himself visiting the *yogi*, Vaṅghisa, with skulls. The customary greetings were exchanged, and the skulls produced.

တစ်ချိန်တုန်းက ဝါးသ အမည်ရှိသော ကြီးကျယ်ထင်ရှားသည့်
ယောကျားယောဂါတစ်ဦး ရှိကြောင်း ကျွန်ုပ်တို့ကြားသိရပါသည်။
သူသည် ဦးခေါင်းခွဲတစ်ခုကို ခေါက်ကြည့်ရှုမျှဖြင့် ထိုသေဆုံးသွား
သောပုဂ္ဂိုလ်က မည်သည့်နေရာ၌ ပြန်လည်မွေးဖွားသည်ကို ပြောပြ
နိုင်၏။ သူသည် အသံဆိုင်ရာ သိပ္ပါပညာ၌ ကျွမ်းကျင်လိမ္မာသူ တစ်
ဦးဖြစ်၏၊ လူများစွာတို့သည် သူတို့၏ သေဆုံးသွားသော ဆွဲမျိုးများ
၏ ဦးခေါင်းခွဲများကို ယူဆောင်လျက် သူထံသို့ ရိုင်းအုံလာကြ၏။
မျှော်လင့်ချက်စကားတစ်လုံး၊ ကောင်းသော အားပေးစကားတစ်လုံး
မျှကို သူတို့ကြားရပေမလားဟု လာကြခြင်းဖြစ်၏။

မြတ်စွာဘုရားသည် သူ၏မဟာကရဏာတော်ဖြင့် လူအပေါင်း
တို့အား နိဗ္ဗာန်ကို မျက်မောက်ပြု၍ ြမ်းချမ်းခြင်းကို ပေးဆောင်နိုင်
သည့် အလယ်လမ်းစဉ်သို့ လမ်းညွှန်ပြနိုင်အောင် အမြှေတစေ ရှာဖွေ
ကြည့်ရှုနေတော်မူရကား ဝံကိုသကဲ့သို့ အလွန်ကျွမ်းကျင်လိမ္မာသူ တစ်
ယောက်သည် သူ၏သင်ပြချက်ကို လွယ်ကူစွာပင်လျှင် ဆပ်ကိုင်နိုင်
လိမ့်မည်ဟု ဆင်ခြင်မိတော်မူ၏။ သို့ဖြစ်၍ ဝံကိုသ ရှေ့မောက်၌ ဦး
ခေါင်းခွဲသုံးလုံးကို ထုတ်ဖော်ပြသရန် စီစဉ်တော်မူပြီးလျှင် ဝံကိုသ ထံ
သို့ သွားရောက်တွေ့ဆုံ်၏။

ဝံကိုသ သည် သဘာဝကျစွာပင် မြို့က်ပင့်ခံရသည်ဟု ခံစားမိ
ပြီးလျှင် အလွန်ရွှင်လန်းဝမ်းမြောက်သွား၏။ ပြည်သူများကလည်း
ထပ်တူပင် ဝမ်းမြောက်ကြကုန်၏။ အထွက်အထိပ်ဖြစ်တော်မူသော
မြတ်စွာဘုရားကိုယ်တော်တိုင်ပင်လျှင် ဦးခေါင်းခွဲများ ယူဆောင်
လျက် ယောကို ဝံကိုသ ထံသို့ ကြရောက်လာခြင်း မဟုတ်ပါလား။ ထုံးစံ

ဖြစ်သော နှုတ်ဆက်စကားများကို အပြန်အလှန် ပြောဆိုကြ၏။ ဦး
ခေါင်းခွဲများကိုလည်း ထုတ်ပြက၏။

Vaṅghisa (so the story goes) examined the skulls and pronounced that the first skull showed rebirth in the *peta* world (i.e., one of the lower ghost purgatorial states). 'Very well', the Buddha said, 'you are right'. The second skull, Vaṅghisa said, showed rebirth in the *Deva* world (i.e., a celestial realm). 'Quite right', agreed the Buddha. But, tap as he may the third skull, Vaṅghisa was literally 'stumped'. He tried and tried, but could not tell. Thereupon, he enquired of the Buddha, if He knew. And, the Buddha smilingly replied. 'Yes. I do know, but I will explain only if you will visit me some time'

(ဖြစ်စဉ်ကို ဆက်လက်ဖော်ပြထားသည့်မှာ) တို့သာ သည် ဦး
ခေါင်းခွဲများကို စစ်ဆေးပြီးလျင် ပထမခေါင်းခွဲက ပြီတ္ထာဘုံ (အပြစ်
အားလုံးစွာ ဆင်းရဲခုက္ခ ခံစားနေရသော အပါယ်လေးဘုံအနက်
တစ်ဘုံ)၌ ပြန်လည်မွေးဖွားခြင်းကိုဖော်ပြကောင်း ကြညာလိုက်၏။
'သိပ်ကောင်းတာပဲ၊ မင်းမှန်ပါတယ' ဟု မြတ်စွာဘုရားက မိန့်ဆို
၏။ ခုတိယိုးခေါင်းခွဲသည် (ကောင်းကင်ဘုံတစ်ခုဖြစ်သည့်) နတ်
ဘုံ၌ ပြန်လည်မွေးဖွားခြင်းကို ဖော်ပြကောင်း တို့သာ ထပ်မံပြောဆို
၏။ 'သိပ်မှန်တာပဲ' ဟု မြတ်စွာဘုရားက သဘောတူ၏။

သို့သော တတိယိုးခေါင်းခွဲကို အကြိမ်ကြိမ် ခေါက်ပါသော

လည်း ဝိုက်သည် အမှန်ကို ပြောရလျှင် သစ်ထုတ်တိုကဲသို့ ငိုင်နေပါ တော့သည်၊ သူ ထပ်ကာထပ်ကာ ကြိုးစားသည်၊ သို့သော် အဖြေ မရ ပါ။ ထိုအခါ မြတ်စွာဘုရားကို အဖြေသိပါသလားဟု သူ စုစုမဲး မေး မြန်း၏။ မြတ်စွာဘုရားက ပြီးတော်မူလျက် 'ဟုတ်တယ်' ငါ အဖြေ သိပါတယ်၊ ဒါပေမဲ့ မင်း ငါဆိုကို တစ်ချိန်ချိန်မှာ အလည်လာတဲ့အခါ မှ ငါရှင်းပြမယ်' ဟု ပြန်မိန့်တော်မှ၏။

Vaṅghisa was an honest man, and decided to visit the Buddha. And, while expounding the sublime Dhamma the Buddha explained why the third skull had baffled him. That being, indeed, had actually not been reborn in any one of the thirty-one states of sentient existence. His Kamma had been brought to a state of Perfect Balance, and there was no 'attraction or repulsion' – it was the skull of an Arahat. Hence, Vaṅghisa had failed to locate a 'place' of rebirth. For, Arahats are reborn no more in the world of sentient existence. Since there is no rebirth for an Arahat, there were no vibrations linking this skull with a new abode. There being no vibrations, there was no 'wave-length' established too. That is why Vaṅghisa had failed.

ဝိုက်သည် ရိုးသားဖြောင့်မတ်သူတစ်ဦးဖြစ်၍ မြတ်စွာဘုရား ထံသို့ အလည်သွားရန် ဆုံးဖြတ်လိုက်၏။ မြတ်စွာဘုရားသည် သိမ်

မွဲ.သောတရားဓမ္မကို အသေးစိတ် ရှင်းလင်းပြောပြစဉ် တတိယ ဦး
ခေါင်းခွဲက ဝံကို ဝေခဲ့မရအောင် စိတ်ရှုပ်ဖော့သည့်အကြောင်းကို
ရှင်းပြ၏။ ထိုပုဂ္ဂိုလ်သည် အမှန်အားဖြင့် အာရုံခံစားတတ်သောဘဝ
ဖြစ်ပေါ်ရာ သုံးဆယ့်တစ်သုံးအနက် မည်သည့်သုံးတွင်မျှ အမှန်တကယ်
ပြန်လည်မွဲးဖွားခြင်းမရှိပါ။ သူ၏ကံသည် ရာနှုန်းပြည်ဟန်နေနိုင်
သော အခြေသို့ ရောက်ရှိသွားပြဖြစ်၍ ‘ဆွဲင်ခြင်းနှင့် တွန်းကန်ခြင်း’
တို့ မရှိတော့ပါ။ ထို့ြီးခေါင်းခွဲသည် ရဟန်ဘတစ်ပါး၏ ဦးခေါင်းခွဲ
တည်း။

ထိုအကြောင်းကြောင့် ဝံကိုသည် ပြန်လည်မွဲးဖွားမည့် ‘နေ^၁’ တစ်နေရာကို ရှာဖွေ၍ မတွေ့ရှိခြင်းဖြစ်သည်။ အဘယ့်ကြောင့်
ဆိုသော် ရဟန်ဘများသည် အာရုံခံစားတတ်သော ဘုံဘဝများ၌ တစ်
ဖန်ထပ်၍ မွဲးဖွားခြင်းမရှိတော့ပါ။ ရဟန်ဘတစ်ပါးအတွက် တစ်ဖန်
အတိပဋိသန္တနေခြင်းမရှိခြင်းကြောင့် ဤဦးခေါင်းခွဲနှင့် ဘုံဘဝတစ်ခု
ကို ဆက်သွယ်ပေးသော တုန်ခါမှုများ မရှိတော့ချေ။ ဤအကြောင်း
ကြောင့် ဝံကိုသပြန်လည်မွဲးဖွားရာတွောနကို မရှာဖွေနိုင်ခဲ့ခြင်းဖြစ်ပေ၏။

And, just as a clean cloth from which all stain has been washed away will readily take in the dye, so did Vanighisa obtain, in no long time, the pure and spotless Eye for the Truth, and he knew: 'Whatsoever has beginning in that is inherent also the necessity of dissolution'. In other words, Vanighisa too attained to the unconditioned – he became another Arahat.

သီပ္ပန်ယဉ်လွန် မုန္ဒဘာသာ

၇၂

တို့နောက် အစွန်းအထင်းအားလုံးကို ဖျပ်လျှော်ထုတ်ထားပြီး
သော စင်ကြယ်သည့် အဝတ်သည့် ဆိုးဆေးကို အလွယ်တကူ စွဲယူ
နိုင်သကဲ့သို့ စံခိုးသည်လည်း အချိန်မကြာမြင့်မီတွင်ပင် အမှန်တရား
အတွက် စင်ကြယ်၍ အစွန်းအထင်းကင်းသော မျက်စီကို ရရှိလေ၏။
ရရှိပြီးလျှင် သူသည် ‘အစရှိသော မည်သည့်အရာ၌မဆို ပျက်စီးရန်
လိုအပ်ချက်သည်လည်း ကိန်းဝပ်ပါရရှိနေ၏’ (ပြုပြင်ပေးရသောသံ၏ရ^၁
တရားတို့သည် ပျက်စီးခြင်းသော ရှိကုန်၏) ဟု သိမြင်လာ၏။
တစ်နည်းဆိုသော စံခိုးသည်လည်း ပြုပြင်ခြင်းကင်းသော (နိုဗ္ဗာန်)
ကို မျက်မှားက်ပြုရလေပြီ၊ သူသည် ရဟန်ဘတစ်ပါးဖြစ်လာလေပြီ။

This briefly explains certain aspects of extra-sensory perception like card-reading, etc., which work, more or less, on the same principles of modern Radar and were known to Buddhists from ancient times. But in certain instances of pre-cognition, where no event is seen before it actually 'occurs', what really happens is that that person touches momentarily the 'summits' of his former achievements, which through mental exercise, had bordered on the unconditioned and timeless. The latter have, indeed, confounded some of the greatest thinkers of our time.

ဤဖြစ်ရပ်သည် ကတ်ပြားဖတ်ခြင်းကဲသို့သော အပိုအရုံသိမှု
၏ အချက်အလက် ရှုထောင်အချို့ကို အကျဉ်းမျှ ရှင်းပြပေး၏။ အပို

အာရုံသီမှုသည် အနည်းအများ ဆိုသလို ခေတ်သစ် ရေဒါသဘာ တရားအတိုင်း လုပ်ဆောင်၏။ ဤပညာကို ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်တို့သည် ရှုံးအခါကပင် သီနားလည်ခဲ့ကြပါသည်။ သို့သော် ကြိုတင်အာရုံ သိခြင်း၏ အချို့သော ဖြစ်ရပ်များ၏ တုန်ခါမှုလွတ်ထုတ်သော အရာ ဝေါ်ကို အသုံးမပြုဘဲ ဖြစ်ရပ်တစ်ခုကို ငှုံးဖြစ်ရပ် တကယ်မဖြစ်ပေါ် မီ မြင်တွေ့ရ၏။ ဤဖြစ်ရပ်မျိုး၏ တကယ်ဖြစ်ပျက်သွားသော ဖြစ် စဉ်မှာ ထိုတင်ကြိုမြင်တွေ့သော ပုဂ္ဂိုလ်သည် ပြုပြင်ခြင်းကင်းမှု၍ အချိန်ကြန်ကြာမှုမရှိသော အခြေ၏ နယ်နိမိတ်ဖြစ်သော ဘာဝနာ ရူဗ္ဗားခြင်းဖြင့် ရောက်ရှိထားခဲ့ဖူးသော အတိတ်စွမ်းဆောင်မှုများ၏ ‘အထွတ်အထိပ်များ’ နှင့် ခေတ္တခဏမှု ထိတွေ့မြိုင်းဖြစ်၏။ ဤဖြစ် ရပ်မျိုးသည် ကျွန်ုပ်တို့၏ ခေတ်၌ အကြီးကျယ်ဆုံးသော တွေးခေါ်ရှင် များ အချို့ကိုပင် အံ့ဩဖော်ခဲ့ပါသည်။

Dr. Rhine's researches, therefore, into the realms of pre-cognition, when concluded, should be not only interesting, but even revealing to many, who now, through fear and superstition, believe in Divine-inspiration.

ထိုကြောင့် ဒေါက်တာရိုင်း၏ တင်ကြိုအာရုံသီမှုဆိုင်ရာ သတေသနများသည် အဆုံးသတ်နိုင်သည့်အခါ၌ ကျွန်ုပ်တို့အား စိတ်ဝင်စား မှုဖြစ်စေရုံမှုသာမက ကြောက်ချုံမှုနှင့် အစွဲအလမ်းတို့ကြောင့် ဘုရားသခင်၏ အားပေးတိုက်တွန်းချက်ကို ယခုယုံကြည်နေကြသော လူများစွာကိုပါ အမှန်တရားကို သိမြင်အောင် ထုတ်ဖော်ပြနိုင်ပါလိမ့်မည်။

Theists have also tried to learn on the Second Law of Thermo-Dynamics in their efforts to maintain the existence of God. Now, what is the Second Law of 'Thermo-Dynamics'? Briefly, this law says that natural processes cannot be reversed. In other words, it means that the universe has been expanding, or going 'forward', and does not, and cannot go 'backward'.

ဘုရားသခင် ရှိသည်ကို ယုံကြည်ကြသော သူတို့သည် ဘုရား
သခင် တည်ရှိကြောင်းကို ထိန်းသိမ်းထားနိုင်ရန် ကြီးပမ်းကြရနှုန်း
သာမိုဒိုင်းနမစ် ဒုတိယနိယာမကို အားကိုးအားထားပြုရန်လည်း ကြိုး
စားခဲ့ကြသည်။ ယခု သာမိုဒိုင်းနမစ် ဒုတိယနိယာမဟုသည်ကား
အဘယ်နည်း။ အကျဉ်းမျှဖော်ပြရလျှင် သဘာဝဖြစ်စဉ်များကို ပြောင်း
ပြန်လှန်၍ မရဟု ဤနိယာမက ဆို၏။ တစ်နည်းဆိုသော် 'စကြေဝွှာ
သည် ပို၍ပို၍ကျယ်ပြန်နေခဲ့သည်' သို့မဟုတ် 'ရှုံးသို့' သွားနေသည်၊
တစ်ဖော် 'နောက်သို့' ပြန်ဆုတ်ခြင်း မရှိပြန်ဆုတ်နိုင်' ဟု ငါးနိယာမ
က မိန့်ဆိုခြင်းဖြစ်၏။

The layman of non-scientific mind can grasp the underlying principle of this Law by considering a few simple examples: Say, for instance, a child is born of a woman's womb. Now, according to the Law of Thermo-Dynamics, this child must develop in a 'forward' direction: that is to say, it cannot 'go

back into the same womb', as it were; no, not at any rate, in that incarnation! Take another simple example: say, a seed is planted and a tree results. Now, the tree that sprouts forth from the seed cannot get back into that seed again.

အရပ်သူ အရပ်သား သို့မဟုတ် သိပ္ပါနည်းကျ မတွေးခေါ်တတ် သူတို့သည် ရိုးရှင်းသည် နမူနာအနည်းငယ်ကို စဉ်းစားဆင်ခြင်ခြင်း ဖြင့် ဤနိယာမ၏ အခြေခံသဘောတရားကို နားလည်နိုင်ပါသည်။ ပုံစားဖြင့် အမျိုးသမီး၏ ဝမ်းကြာတိုက်မှ ကလေးကယ်တစ်ယောက် မွေးဖွားလာသည် ဆိုပါစို့။ ယခုသာမိနိုင်းနမစ် ဒုတိယနိယာမအရ ဤကလေးကယ်သည် 'ရှေ့သို့' ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်သွားရမည်၊ တစ်နည်း ဆိုသော် ကလေးကယ်သည် 'မူလ အမိဝမ်းကြာတိုက်ထဲသို့ ပြန်မသွားနိုင်ပါ'၊ အနည်းဆုံး လက်ရှိဘဝ်၌ ပြန်မသွားနိုင်ပါ။ အခြားရိုးရှင်းသော နမူနာတစ်ခုကို စဉ်းစားပါ၍ မျိုးစွဲတစ်စွဲကို မြေမှာချို့က်၍ အပင် ပေါက်လာသည် ဆိုပါစို့။ ယခုတို့မျိုးစွဲမှ ပေါက်လာသော အပင် ကယ်သည် ထိမျိုးစွဲထဲသို့ တစ်ဖိန်ပြန်မဝင်နိုင်တော့ချော့။

The process is one of going 'forward' all the time. From this, theists try to argue that as natural processes cannot be reversed, the universe has had a beginning in time, implying 'Creation'. In fact, some scientists in hazarding a guess, have actually calculated the beginning to have occurred about two billion years ago.

ထိဖြစ်စဉ်သည် 'ရှုံးသို့'သာလျင် အမြတစေ ရွှေလျားသွားနေ၏။ ဤဖြစ်စဉ်မှ ဘုရားသခင် တည်ရှိသည်ဟု ယုံကြည်သူများသည် သဘာဝဖြစ်စဉ်များက ပြောင်းပြန် ပြန်လှည့်၍ မရသည်နှင့် အညီစကြ ဝဋ္ဌသည်လည်း တစ်ခါနချိန်က စတင်ခဲ့ရပေမည်၊ ထို့ကြောင့် 'ဖန်ဆင်းမှု' ရှိသည်ဟု ဆယ်စိုက်၍ ဆိုနိုင်ကြောင်း စောဒကပြုရန် ကြိုးစားကြသည်။ အမှန်တွင်လည်း သီပ္ပပညာရှင်အချို့သည် ဤမှန်းဆချက်ကို အကဲစမ်းသည့်အနေဖြင့် ကမ္မာစတင်ခဲ့သော အချိန်ကို တွက်ချက်ကြည့်ရာ လွန်ခဲ့သည့် နှစ် သန်းနှစ်ထောင်ခန့်က စတင်ခဲ့သည်ဟု ဆိုကြ၏။

The Second Law of Thermo-Dynamics cannot be challenged. But there is one important weak link in the chain of argument which appears to have been safely ignored by theists and such scientists in their calculations.

သာမိန္ဒိုင်းနမစ် ဒုတိယနိယာမကို စိန်ခေါ်၍ မရပါ။ သို့ရာတွင် အချေအတင် ငြင်းခံပြောဆိုကြသည့် ကွင်းဆက်၌ အရေးကြီး၍ အား နည်းသော အချက်တစ်ခု ရှိပါသည်။ ဤအချက်ကို ဘုရားသခင် တည်ရှိသည်ဟု ယုံကြည်သူများကရော ထိုတွက်ချက်မှ ပြုကြသည့် သီပ္ပပညာရှင်များကပါ စိတ်ချွော လျှစ်လျှော့ခဲ့ကြဟန် တူပါသည်။

For, while it is true that scientists have proved that natural processes cannot be reversed, it is also equally scientifically true that the universe has been both expanding and contracting. And, this process

has been going on through eternity. Where then is the beginning of time that is said to have occurred two billion years ago?

အဘယ်ကြောင့်ဆိုသော သဘာဝဖြစ်စဉ်များသည် ပြောင်းပြန် ပြန်လည်၍ မရကြောင်းကို သိပုံပညာရှင်များက သက်သေပြုခဲ့သည့်မှာ မှန်ပါသော်လည်း စကြေဝါဒသည် ကျယ်ပြန့်ခြင်းဖြစ်နေသည့်နည်း တူ ကျိုးဝင်ခြင်းလည်း တစ်ပြီးနက် ဖြစ်နေသည်ကို သိပုံနည်းအရ ထပ်တူထပ်မျှ မှန်ကန်ကြောင်း သက်သေပြနိုင်သောကြောင့် ဖြစ်၏။ ထိုအပြင် ဤဖြစ်စဉ်သည် ထာဝရအတိုင်း အတာဖြင့် အတိတ်ကာလိုက်ရော ပစ္စပွန်မြှုပ်ပါ ဖြစ်ပေါ်နေခဲ့၏။ သို့ဖြစ်လျှင် လွန်ခဲ့သော နှစ်သန်းနှစ်ထောင်က စတင်ခဲ့သည်ဟူသော အချိန်၏ အစသည် အဘယ် မှာ ရှိနိုင်ပါ အုံနည်း။

Thus if the underlying principle of the Second Law of Thermo-Dynamics is understood, it could be of no practical value or assistance to theists who vainly endeavour to find a beginning in time that might imply Creation.

ထိုကြောင့် သာမို့ဒိုင်းနမစ် ဒုတိယနိယာမ၏ အခြေခံ သဘော တရားကို သဘောပေါက်နားလည်လျှင် ဖန်ဆင်းခြင်းကို သွယ်ပိုက်၍ ၍ သက်သေပြနိုင်မည့် အချိန်၏ အစကို အချည်းနှီးကြိုးပမ်းရှာဖွေနေကြသော ဘုရားသင် တည်ရှိကြောင့် ယုံကြည်သူတိုးအတွက် သာမို့ ဒိုင်းနမစ် ဒုတိယနိယာမသည်လည်း လက်တွေ့တန်ဖိုး(၁) အထောက်အကူး မဖြစ်နိုင်ပါဘူး။

Now, let us examine the theistic view – a little further. Theists say that God created the earth (matter) first, and then man (mind). But, we know that man is to this world what mind is to matter. That is to say: Man and his external world is a relationship, for if there is no man, there would be no world as far as 'he' is concerned, and, if there is no mind, there would be no matter to be observed.

ယခု ဘုရားသခင်တည်ရှိကြောင်း ယုံကြည်သူတိ၏ အမြင်ကို
အနည်းငယ်ထပ်မံ၍ ကျန်ပဲတို့စိစစ်ကြပါစို့။ သူတို့သည်ကမ္မာမြေ
ကြီး(ခြပ်)ကို ဘုရားသခင် ပထမဖန်ဆင်းပြီးနောက် လူ(စိတ်)ကို
ဖန်ဆင်းသည်ဟုဆိုကြ၏။ သို့ရာတွင် ဤကမ္မာမြေကြီးအတွက် လူ
သည် အရေးပါသလို ခြပ်အတွက်လည်း စိတ်သည် အရေးပါ၏။ တစ်
နည်းဆိုသော် လူနှင့် သူ၏ပြင်ပကမ္မာတို့သည် အဆက်အသွယ်ရှိကြ
သည်၊ အကြောင်းမှာ အကယ်၍ လူ မရှိခဲ့လျှင် ‘သူ’နှင့် သီက်ဆိုင်သော
ကမ္မာသည်လည်း မရှိနိုင်ချေ။ ထို့အပြင် အကယ်၍ စိတ်မရှိခဲ့လျှင်
ရှုကြည့်စရာ ခြပ်သည်လည်း မရှိနိုင်ချေ။

This is confirmed by **Einstein** who says that mind and matter must arise together or not at all. Hence, all philosophical views which look upon mind as evolved from matter are clearly wrong. For the **Theory of Relativity** proves the simultaneous genesis of mind and matter quite conclusively.

ဤအချက်ကို သိပ္ပံပညာကျော် အိုင်းစတိုင်းက အတည်ပြုပေး
ခဲ့၏။ စိတ်နှင့် ရပ် (ဒြပ်) တို့သည် အတူတက္ခဖြစ်ပေါ်ကြရမည် သို့
မဟုတ် လုံးဝ မဖြစ်ပေါ်နိုင်ကြဟု အိုင်းစတိုင်းက မိန့်ဆိုခဲ့သည်။ ဤ
အကြောင်းကြောင့် စိတ်သည် ရပ်မှ တစ်စတစ်စ ပြောင်းလဲတိုးတက်
လာသည်ဟု ရှုမြင်ကြသော ဒဿနအမြင်များအား လုံးသည်များယွင်း
ကြောင်း ထင်ရှားပါသည်။ အကြောင်းမှာ ဆက်သွယ်မှု သီခိုရိုကာ
စိတ်နှင့် ရပ်တို့ တစ်ပြိုင်နက် ဖြစ်ပေါ်ကြကြောင်းကို အလှန်သေခြား
ပြတ်သားစွာ သက်သေပြထားသောကြောင့် ဖြစ်၏။

This confutes the Biblical story of special creation, quite apart from the fact that it looks somewhat superfluous to call in an Almighty God to create two illusions. For, is not the material world, including mind and matter, an illusion, dependent on the arising of causes?

ဤအချက်သည် အထူးဖန်ဆင်းခြင်းဆိုင်ရာ သမ္မာကျမ်းစာ၏
ဖော်ပြချက် များယွင်းကြောင်းကို ပြဆို၏။ ဘုန်းတန်ခိုး ကြီးမြတ်
တော်မှုသော ဘုရားသခင်ကို အမြင်များနှစ်ရပ် ဖန်ဆင်းရန် အတွက်
စိတ်ခေါ်ရခြင်းသည် အတော်အတန်အားဖြင့် မလိုအပ်သောအချက်
ဖြစ်သည်ဟု ထင်မြင်ရ၏။ အကြောင်းသောကား စိတ်နှင့် ရပ်တို့ ပါ
ဝင်သော ရပ်နာမ်လောကသည် အကြောင်းတရားများ ဖြစ်ပေါ်ခြင်း
ပေါ်တွင် မိခိုနေရသဖြင့် အမြင်များတစ်ရပ် မဟုတ်ပါလား။

And now, finally we come to an argument that

is a favourite among theists. In Ceylon, it is known as the **'Watchmaker'** argument. Here we are told, that even so small and relatively simple a piece of machinery as a watch must have a maker. It cannot come into existence automatically. And so it follows, say the protagonists of the theory of God, that the Universe with all its complex balance of force, all its wonders, all its stars and planets and other celestial bodies working in perfect co-ordination, must have had a Creator.

ယခုနောက်ဆုံးတွင် ဘုရားသခင်တည်ရှိကြောင်း ယုံကြည်ကြသများအကြား၌ ရေပန်းစားနေသော အကြောင်းပြချက် တစ်ရပ်သို့ ကျွန်ုပ်တို့ ရောက်ရှိလာပါသည်။ သိဟို၏(သိရိလက်ဗိန်ငဲ့)၌ ငင်းကို 'အာရိပြုလုပ်သူ'အကြောင်းပြချက်ဟု ခေါ်ဆိုကြ၏။ ဤ၌ လက်ပတ် နာရီကဲသို့ အလွန်သေးငယ်၍ နှိုင်းဆလိုက်လျင် ရှိရင်းသော စက်ကိရိယာ တစ်ခုပင်လျင် ပြုလုပ်သူ ရှိရသည်ဟု ကျွန်ုပ်တို့အား ပြောဆို၏။ လက်ပတ်နာရီသည် မိမိအလိုအလျောက် မဖြစ်ပေါ်လာနိုင်ပါ။ ထိုနည်းတူစွာ စကြဝြောသည် ငင်း၏၏ရှုပ်ထွေးစွာ ဟန်နေကြသော စွမ်းအားများ၊ အံ့ဩစရာများ၊ ငင်း၏၏ကြယ်များ ပြုဟုများနှင့် အခြား အာကာသဝတ္ထုများနှင့် အတူတကွ အပြစ်အနာအဆာ ကင်းအောင် ပူးတွဲညီနှင့်ကာ အလုပ်လုပ်နေကြသည်မှာ ဖန်ဆင်းသူ တစ်ဦး ရှိခြင်းကြောင့်ဖြစ်သည်ဟု ဘုရားသခင် အယူအဆကို ရှေ့ဆောင်ရွက်ပြုနေသူများက ဆိုကြသည်။

But there are many objections in this argument, a few of which we shall consider here.

For instance, who ever heard of any watchmaker coming into existence automatically. If we are therefore to be logical, this should apply equally to the Universe-maker as well. He too must have had a maker, who in his turn must have had a maker, and so on. The argument ends in futility, for where is one to stop?

သို့ရာတွင် ဤအကြောင်းပြချက်ကို ငြင်းဆိုနိုင်သော အချက် များစွာ ရှုပါသည်၊ အချက်အချို့ကို ကျွန်ုပ်တို့ ဤတွင် စဉ်းစားကြပါမည်။

ဥပမာအားဖြင့် အလိုအလျောက် ဖြစ်ပေါ်လာသော နာရီပြုလုပ် သူ တစ်စုံတစ်ယောက်ကို မည်သူကြားဖူးပါသနည်း။ ထိုကြောင့် အကယ်၍ ကျွန်ုပ်တို့သည် ယုတ္တိဖော်နည်းကျေ စဉ်းစားကြမည် ဆိုပါ လျှင် ဤအချက်သည် စကြဝ္မာပြုလုပ်သူအတွက်လည်း မှန်ရပေလိမ့် မည်။ သူသည်လည်း သူ.ကိုပြုလုပ်ပေးမည့်သူတစ်ဦး ရှုရပေလိမ့်မည်။ ထိုပြုလုပ်သူသည်လည်း သူ.ကို ပြုလုပ်ပေးသည့်သူ တစ်ဖန်ရှုရပေဦး မည်။ ဤနည်းဖြင့် ပြုလုပ်သူ၏ ပြုလုပ်သူတွေ မဆုံးနိုင်အောင် ရှုပေ လိမ့်မည်။ ဤအချေအတင် ငြင်းဆိုခြင်းသည် အဆုံးအပိုင်းအခြား မရှိသည့်အတွက် အချည်းနှီးဖြစ်သွားပါလိမ့်မည်။

Now can we ever find a watchmaker who made a watch out of absolutely nothing? How, then can

we think of an Universe-maker who achieved this impossible feat? On the assumption, however, that he too, like our watchmaker, had materials, from where did he obtain his materials? Had these materials any prior existence?

ယခုလုံးဝေသုံးဘာမျှမရှိပါဘဲလျက် လက်ပတ်နာရိတစ်လုံး
ကို ပြုလုပ်နိုင်သော နာရီပြုလုပ်သူတစ်ဦးကို ကျွန်ုပ်တို့ ရှာဖွေတွေ၏ရှိ
နိုင်ပါသလား။ သို့ဆိုလျှင် ဤသို့ ဘာမျှမရှိသည့်အကြော်မှ စကြဝြော
ကို ဖန်တီးသည်ဟုသော ဘယ်လိမ္မာမဖြစ်နိုင်သည့် စွမ်းဆောင်ချက်
ကို စွမ်းဆောင်နိုင်သည့်ဆိုသော စကြဝြောပြုလုပ်သူတစ်ယောက် အ
ကြောင်းကိုကျွန်ုပ်တို့ မည်သို့စ်းစားနိုင်ပါသနည်း။ သို့ပါသော်လည်း
ကျွန်ုပ်တို့၏ နာရီပြုလုပ်သူကဲ့သို့ စကြဝြောပြုလုပ်သူသည်လည်းကုန်
ကြမ်းပစ္စည်းများကို ရရှိထားသည်ဟု ယူဆလျှင် ထိကုန်ကြမ်းပစ္စည်း
များကို သူအဘယ်က ရရှိခဲ့သနည်း။ ဤကုန်ကြမ်းပစ္စည်းများသည်
တင်ကြိုတည်ရှိနေကြပါသလား။

On the watchmaker theory if we are to regard this as an argument at all, we are led inevitably to the conclusion that the universe was built not by one Universe-Maker, but by several of them. For, we find that even so simple a mechanism as a watch is the work of creation of several people, each one a specialist in his own branch of activity. On this analogy, the Universe, if ever it was created by a

conscious and intelligent agency, would have had a large body of people working for that Agency. There would have then been a team of makers, rather than one sole maker; a Syndicate in fact.

လက်ပတ်နာရီပြုလုပ်သူ သီအိုရီ(အယူအဆ)နှင့် ပတ်သက်၍ ဤယူဆချက်ကို အကြောင်းပြချက်တစ်ရပ်အဖြစ် အကယ်၍ ကျွန်ုပ်တို့ မှတ်ယူနိုင်လျှင် စကြဝြောကို စကြဝြောပြုလုပ်သူတစ်ဦးဖြင့်တည်ဆောက်ခဲ့သည် မဟုတ်ဘဲ စကြဝြောပြုလုပ်သူများစွာ ဖြင့်တည်ဆောက်ခဲ့ရပေလိမ့်မည်။ အကြောင်းမှာ လက်ပတ်နာရီကဲသို့ အလွန်ရှိရင်းသော စက်ပစ္စည်းတစ်ခုပင်လျှင် လူများစွာတို့၏ အလုပ် သို့မဟုတ်ဖန်တီးမှု ဖြစ်သည်ကို ကျွန်ုပ်တို့ တွေ့ရသောကြောင့် ဖြစ်၏။ ထိုနာရီပြုလုပ်သူအပေါင်းတို့အနက် တစ်ဦးစီသည် မိမိဆိုင်ရာလုပ်ငန်းခွဲတွင် အထူးကျွမ်းကျင်သူ ဖြစ်၏။

ဤဆင်တူမှုအရ အကယ်၍ စကြဝြောသည် အာရုံသိ၍ ဉာဏ်ထက်မြှုက်သော အကျိုးဆောင်သူတစ်ဦးဦးက ဖန်ဆင်းပေးရှိုးမှန်ခဲ့လျှင် ထိုအကျိုးဆောင်သူကို ဂိုင်းဝန်းကျည်းပေးကြသော လူပေါင်းမြောက်မြားစွာ ရှိရပေမည်။ ပြုလုပ်သူ တစ်ဦးတည်းအစား ပြုလုပ်သူများ အသင်းတစ်သင်းရှိရပေမည်၊ အသင်းစုတစ်စုဟု ဆိုလျှင် ပို၍ မှန်ပါလိမ့်မည်။

The purpose of mentioning this point of view is not as an argument in support of a Syndicate or Agency as the Creating Force of the universe, but merely to point out that it is a logical conclusion,

perfectly consistent with the data provided, and the reasoning sought to be applied thereto by reference to the 'Watchmaker' theory.

ဤအမြင်ရှေထောင့်ကို ဖော်ပြရသည့် ရည်ရွယ်ချက်မှာ စကြဝဋ္ဌ၊
ကို ဖန်ဆင်းသောစွမ်းအား အဖြစ် အသင်းစုံမဟုတ် အကျိုးဆောင်
သူကို ထောက်ခံသော အကြောင်းပြချက်တစ်ခုအနေဖြင့် တင်ပြခဲင်း၊
မဟုတ်ဘဲ ယုတ္တီဖော်နည်းကျသော ကောက်ချက် ချခြင်းဖြစ်သည်ကို
ညွှန်ပြရန် အတွက်သာ ဖြစ်ပါသည်။

ဤသို့ ကောက်ချက်ချခြင်းသည် ရရှိထားသော အချက်အလက်
များနှင့်လည်း အပြည့်အဝ ကိုက်ညီပါသည်၊ ‘လက်ပတ်နာရီပြုလုပ်
သူ’ ယူဆချက်ကို ကိုင်ထား၍ အသုံးချရန် ရည်ရွယ်ထားသော စဉ်း
စားဆင်ခြင်းပုံနှင့်လည်း ကိုက်ညီပါသည်။

The Buddha has however spoken of gods. For in Buddhist cosmology there are many gods. They are called Devas. He taught the hard truth that these gods, too, like us human beings, are subject to decay and death, as the inexorable law of change applies to gods, in as much as it does to men. The gods live long, much longer than humans, because of their own good kamma. Some of these gods are very powerful, again this is a result of their own good kamma and this fact should not surprise any one and create the impression of omnipotency. For,

do we not find even among us humans, some who are endowed with much power, some with much wisdom and so forth.

မြတ်စွာဘုရားသည် နတ်များအကြောင်းကို ပြောဆိုတော်မူခဲ့ပါသည်။ အကြောင်းမှာ ဓမ္မဘာသာ စကြေဝြာပညာတွင် နတ် များစွာ ပါရှိသောကြောင့် ဖြစ်၏။ သူတို့ကို 'ဒေဝ'ဟု ခေါ်ကြ၏။ အသနား ခံ၍ မရသောမတည်မြှုပြင်း (အနိစ္စ) နိယာမသည် လူသားများအတွက် မှန်ကန်သကဲ့သို့ နတ်များအတွက်လည်း ထပ်တူ မှန်ကန်သောကြောင့် ဤနတ်များသည်လည်း လူများကဲ့သို့ပင် အိမင်းရင့်ရော်သေဆုံးကြရသည်ဟူသော ခက်ခဲသည့် အမှန်တရားကို မြတ်စွာဘုရား ညွှန်ပြတော်မူခဲ့သည်။ နတ်များသည် သူတို့၏ ကုသိုလ်ကံကြောင့် အသက် ရှည်ကြသည်၊ လူတို့ထက် များစွာပင် အသက်ရှည်ကြသည်။ တစ်ဖန် သူတို့၏ ကိုယ်ပိုင်ကောင်းမှုကံအကျိုးကြောင့် အချို့သော နတ်များ သည် အလွန် တန်ခိုးကြီးကြသည်။ ဤအချက်သည် မည်သူ့ကိုမျှ အုပျုမှုမဖြစ်ဖောင့်ပါ၊ အကြွင်းမဲ့ အနှစ်တန်ခိုးရှိသည်ဟူသောထင် မြင်ချက်ကိုလည်း မဖန်ဆင်းဖောင့်ပါ။ အဘယ့်ကြောင့်ဆိုသော ကျွန်ုပ်တို့လူသားများအကြားသွေ့ပင်လျင် လွန်စွာတန်ခိုးကြီးသောသူ အချို့ကို လည်းကောင်း၊ အလွန် ညာက်ပညာကြီးသောသူ အချို့ကို လည်းကောင်း စသည်ဖြင့် ကျွန်ုပ်တို့ မမြင်တွေ့ရပါသလော။

Unfortunately, as with most humans, gods too sometimes imagine that since they live long and very powerful, they would continue as they are through

eternity. And, when the hard day comes of separation from their lofty pedestals, with the exhaustion of the Kamma-force that propelled them into positions, once again there is grief, pain, lamentation, suffering, and misery, at the prospect of having to give up what they prized so much and held before. The greatest fallacy from which the gods themselves suffer is this erroneous belief that they will live for ever.

ကံမကောင်းစွာပင် လူများစွာတို့ကဲ့သို့ နတ်တို့သည်လည်း သူတို့အသက်ရှည်ပြီး အလွန်တန်ခိုးကြီးကြခင်းကြောင့် သူတို့ထာဝရ ဆက်လက်တည်နေနိုင်ကြလိမ့်မည်ဟု တစ်ခါတစ်ရုံစိတ်ကူးမိကြ၏။ ထိုနောက် သူတို့အား မြင့်မားသော အခြေအနေသို့ တွန်းပိုပေးလိုက် သော ကံစွမ်းအား ကုန်ခန်းသဖြင့် သူတို့၏ မြင့်မားသည့် ဘုံးမာန် များနှင့် ခွဲခွာရမည့် သူတို့ရင်မဆိုင်လိုသောနေ့သို့ ဆိုက်ရောက်လာ သည်အခါ သူတို့လွန်စွာ တန်ဖိုးထား၍ ရရှိထားသော စည်းစိမ်ကို စွန်းလွတ်ရမည့်အရေးကြောင့် ပူဆွေးမှု၊ နာကျင်မှု၊ ငိုကြွေးမှု၊ ဝေဒနာ ခံစားမှုနှင့် ဆင်းရဲမှုတို့ဖြစ်ပေါ်လာကြ၏။ နတ်များကိုယ်တိုင် ခံစားကြရသည့် အကြီးကျယ်ဆုံးသော ယဉ်များခြင်းမှာ သူတို့အမြဲထာဝရ အသက်ရှင်နေနိုင်လိမ့်မည်ဟု များယွင်းသော ယဉ်ကြည်ချက်ပင် ဖြစ်၏။

They do not realize that their glory will not last for ever and will cease with the expending of their

Kamma or Merit. They are lulled into a sense of false security and complacency owing to their longevity and power. But, in time, the gods too must die, and are once again reborn into some other phenomenal state, in keeping with the law of Kamma. For, just as cattle die, so do men and flies; and gods, too, must one day die, because they also are conditioned beings, not as yet having attained the supreme, unconditioned state of Nibbāna, which alone can provide immunity from the recurring cycles of birth and death.

နတ်တို့သည် သူတို့၏ ရှုကြောက်သရေထာဝရမတည်မြို့ဘဲ သူတို့၏ ကံ သို့မဟုတ် ကုသိုလ် ကုန်ဆုံးသွားသည်နှင့်တစ်ပြိုင်နက် ရပ် ဓာတ္တားလိမ့်မည်ကို မသိကြပါ။ သူတို့၏ အသက်ရှည်ခြင်းနှင့် စွမ်းအား ရှိခြင်း အကြောင်းကြောင့် မှားယွင်းသော လုခြုံမှုနှင့် မိမိကိုယို မိမိ ကျေနှင့်နေမှုဟူသော အသိတရားသို့ သူတို့ချော့သိပ် ဆွဲဆောင်ခြင်း ခံကြရသည်။ သို့ဖောကာမှ အချိန်ကျရောက်လာသည့်အခါ့် နတ် များသည်လည်း သေဆုံးကြရပြီးလျှင် ကမ္မာနိယာမနှင့် လျှော်ညီစွာ တစ်စုံတစ်ခုသော ရပ်နာမ်ဖြစ်ရပ်အခြေ(ဘုံဘဝ)၌ တစ်ဖန်ပြန်လည် မွေးဖွားကြရမည်။ အကြောင်းမှာ ကျွော်းများ သေဆုံးကြသကဲ့သို့ လူများနှင့် ယင်ကောင်များလည်း သေကြရမည်၊ ပြီးတော့ နတ်များ သည်လည်း တစ်နေ့နေ့တွင် သေဆုံးကြရမည်။ အဘယ့်ကြောင့်ဆို သော် သူတို့သည်လည်း အကြောင်းတရားတို့ ပြုပြင်စီရင်ပေးထား

သောသတ္တဝါများ ဖြစ်ကြပြီးလျင် နိဗ္ဗာန်ဟူသည့် အထွက်အထိပ်ဖြစ်
သော ပြပြင်စိရင်မှုကင်းသော အခြေကို မရရှိကြသေးသောကြောင့်
ဖြစ်ပေ၏။ နိဗ္ဗာန်တစ်ခုတည်းကသာလျင် အဖန်တလဲလဲ မွေးဖွား
ခင်းနှင့် သေဆုံးခြင်း သံသရာမှုကင်းလွတ်ခွင့် ပေးနိုင်သည်။

The gods often suffer from self-complacency, and, in their ignorance, they appear, from time to time, among men and mislead them by urging them to endeavour to reach the god-states. It is a case of the blind leading the blind!

နတ်များသည် မကြာခဏပင်လျင် မိမိတို့၏ဘဝကို မိမိတို့ကျေ
နပ်နှစ်သိမ့်နေကြပြီးကာ သူတို့၏ မသိမှုကြောင့် တစ်ခါတစ်ရုံလူတို့
အကြား၍ ပေါ်လာကြပြီးလျင် လူတို့အား နတ်ဘဝများ ရအောင် ကြြီး
ပမ်းရန် တိုက်တွန်းခြင်းဖြင့် လူတို့ကိုလမ်းမှားအောင် ပြုလုပ်ကြသည်။
မျက်စိကန်းသူတို့က မျက်စိကန်းသူတို့ကို ဦးဆောင်သွားသော သာ
ဓက တစ်ရပ်ပေတည်း။

But it must be understood that the Buddha's denial of God is only in respect of a Supreme Being -- as Creator, Vanquisher and Controller of the Universe ! There is no such Deity, Omnipotent and Unchanging, even in Nibbāna, the highest Goal of Buddhism. For Nibbāna is 'soulless', or without the substratum of self-void of even a 'causeless cosmic power'. This is admirably brought out, with-

out ambiguity and doubt, by the use of the word dhamma in the third line of the Buddha's own words:

- * 'Sabbe saṅkhārā anicca' (all component things are transient).
- * 'Sabbe saṅkhārā dukkhā (all component things are sorrowful),
- * 'Sabbe dhammā anattā, (all mundane and supramundane "things" are soulless').

သို့သော်မြတ်စွာဘုရားက နတ်ဘုရားကို ပြင်းဆီခြင်းသည် အထွက်အထိပ် ပုဂ္ဂိုလ် - စကြဝဋ္ဌာကို ဖန်ဆင်းသူ၊ အောင်နိုင်သူနှင့် ချုပ်ထိန်းသူ - နှင့် ပတ်သက်၍သာ ဖြစ်သည်ကို နားလည် သဘော ပေါက်ရပေမည်။ ဗုဒ္ဓဘာသာတွင် အမြင့်ဆုံးပန်းတိုင်ဖြစ်သော နိဗ္ဗာန် ၌ပင်လျှင် အနန္တတန်ခိုးရှင်ဖြစ်သော မပြောင်းလဲသော ထို့သို့သော နတ်ဘုရား ဟူသည်မှာ မရှိပါ။ အကြောင်းမှာ နိဗ္ဗာန်တွင် ‘ဝိဿာ၌ မရှိပါ’ သို့မဟုတ် ပုဂ္ဂိုလ်၊ သတ္တဝါ၊ ငါ ဟု ခေါ်ဆုံးနိုင်သော အခြေခံ အကြောင်းလည်း မရှိပါ။ ‘အကြောင်းတရားကင်းသော စကြဝဏ္ဏ စွမ်းအား’ သည်ပင်လျှင် မရှိပါ။ ဤအချက်ကို မြတ်စွာဘုရား၏ ကိုယ်ပိုင် စကားတော် ဖြစ်သည့် အောက်ပါ စဲတိယ စာကြောင်း၌ ‘ဓမ္မာ’ ဟူသော စကားလုံးကို အသုံးပြုခြင်းဖြင့် ခိုးဟန် ယုံမှားသံသယ တို့ မဖြစ်ပေါ်စေဘဲ ချိုးကျျိုးဖွယ်ကောင်းအောင် ထုတ်ဖော်တင်ပြထားပါသည်။

သီပုန်ယွန် ဗုဒ္ဓဘာသာ

၉၃

- * ‘သဇ္ဇ သခ္ၢရာ အနိစ္ာ (ရုပ်နာမ်သခ္ၢရတရားတို့သည်
မတည်မြှုံကြကုန်။)
- * ‘သဇ္ဇ သခ္ၢရာ ဒုက္ခာ’ (ရုပ်နာမ်သခ္ၢရတရားတို့သည်
ဆင်းခြင်းသဘော ရှိကြကုန်၏။)
- * ‘သဇ္ဇ ဓမ္မာ အနတ္တာ’ (အလုံးစုံသော လောကီနှင့် လော
ကုတ္တရာတရားတို့သည် အတ္တ၊ မရှိကြကုန်။)

CHAPTER II

အခန်း (၂)

A Supreme Buddha Arises in the World

လေကု၍ အထွက်အထိပ်ဖြစ်တော်မူသော မြတ်စွာဘရား
ပွင့်ထွန်းလာပြီ

His Early Life

သူ၏ရှေ့ပိုင်းဘဝ

Now, unlike the theists who have played into the hands of the Communists and do not yet realize the damage they have done and are continuing to do even today to the Free World by persisting in their own pet theories, there arose in the eastern valley of the Ganges, in India, 2,500 years ago. a

သီပ္ပန်ယွန် မှန်ဘာသာ

၃၅

great World Teacher -- a Supreme Buddha -- who satisfactorily solved the riddle of life.

ဘုရားသခင် တည်ရှိသည်ဟု ယုံကြည်နေကြသော သူတို့သည် ကွန်မြှုပ်နှစ် လက် တွင်း သို့ ရောက်အောင် ကစား ခဲ့ကြပြီး သူတို့၏ အသည်းစွဲ အယူအဆ အများကို မစွန်းလွှတ်နိုင်ဘဲ စွတ်အတင်း ဆပ် ကိုင်ထားခြင်းဖြင့် လွှတ်လပ်သော ကမ္မာကို သူတို့မည်မျှ ပျက်စီး စေ ခဲ့သည်။ ယနေ့တွင်လည်း ဆက်လက်၍ ပျက်စီးမှုပြစ်နေစေသည်တို့ ကို မသိနားမလည်ကြသေးချေ။ ယခု သူတို့နှင့် ခြားနားလျက် ကြီးကျယ်ထင်ရှားသော ကမ္မာဆရာကြီး အတွတ်အထိပ်ဖြစ်တော်မှုသည့် မြတ်စွာဘုရားသည် လွန်ခဲ့သော နှစ် ၂၅၀၀ ကျော်ကတည်းကပင် အိန္ဒိယနိုင်ငံ၊ ဂါရိမြစ်၏ အရှေ့ဘက်မြစ်ရှိမ်းဒေသတွင် ပွင့်ထွန်းခဲ့ပါ သည်။ သူသည် ဘဝနှင့်ဆိုင်သော ပဟောဂါးကို ကျေနပ်ဖွယ် ကောင်းအောင် ဖြေရှင်းပေးခဲ့ပါသည်။

The Communist point of view was not unknown to the Buddha. In fact, it was well known to the people of Jumbudvīpa (India) ever so long as 2,500 years ago. In the Brahma -- *Jāla Sutta* (or Supreme Net), the Buddha enumerates 62 False Theorisings (Micchā ditṭhi) prevalent at the time, and, among these, is Uccheda-Vāda, which, in effect, is the Marxist view of today. That perhaps is why eastern peoples have refused to be scared by the Communist bogey, and are only concerned with restoring their

ancient cultures and civilizations, and re-establishing those forms of government that were in existence prior to the invasions by western colonial rulers. For, inherent in such systems was a type of Socialist Democracy built in the best traditions of Cakkavarti kings.

ကွန်မြှုန်စို့၏ အမြင်ရူသောင်ကို မြတ်စွာဘုရား မသိသည် မဟုတ်။ အမှန်တကယ်ပင် ကွန်မြှုန်စို့၏ အလွန်ကြောမြင်သောနှစ်ပေါင်း ၂၅၀၀ ကျော် ကတည်းကပင် ကောင်းစွာ သိရှိကြပါ၏။ ပြဟ္မာောလ (အကြီးမား ဆုံး ကွန်ရက်) သုတေသန၏ မြတ်စွာဘုရားသည် ထိစဉ်အခါက ရေ ပန်းစားနေသော မှားယွင်းသော ကြံးဆွေးခေါ်မှု (မိဇာဒိဒိ) ဖြုံမျိုး ကို ရှင်းလင်းရေတွက်ပြတော်မူခဲ့သည်။ ထိအထဲတွင် ဥဇ္ဈာဒ ဝါဒ သည် အမှန်အားဖြင့် ယနေ့ သိရှိနေသော ကွန်မြှုန်စို့၏ ပိုင် ဖြစ် သည်။

ဤအကြောင်းကြောင့်ပင် အရှေ့တိုင်းသားများသည် ကွန်မြှုန်စို့ တွေ့ကို ကြောက်ချုံရန် ငြင်းဆန်ခဲ့ကြပြီးလျှင် သူတို့၏ ရှေးယဉ် ကျေးမှုများနှင့် မြို့ပြတည်သောင်မှုများကို ပြန်လည်ပြုပျိုးသောင် ရန်အတွက်လည်းကောင်း၊ အနောက်တိုင်း ကိုလိုနိုင်ချုပ်သူများ မကျူးကျော် မဝင်ရောက်လာမိအချိန်က တည်ရှုခဲ့သော အစိုးရစနစ် များကို ပြန်လည်တည်သောင်ရန်အတွက်လည်းကောင်း သူတို့အာရုံ စိုက် ကြီးပမ်းနေခဲ့ကြခြင်း ဖြစ်ဟန်တူပါသည်။ အဘယ့်ကြောင့်ဆုံး သော် ထိစနစ်များ၏ စကြေဝတေးမင်းတို့၏ အကောင်းဆုံး အစဉ်အလာ

သိပ္ပန်ယဉ်လွန် မှန့်ဘာသာ

၃၇

အရ တည်ဆောက်ထားသည့် ဆိရုယ်လစ် ဒီမိုကရေစိတစ်မျိုးသည်
သန္တကိန်းဝပ်နေလျက်ရှိနေသောကြောင့်တည်း။

Briefly, this is the history of the Supreme Buddha. He was born about 623 B.C. in the district of Nepal, an Indian Sakyen Prince, by name Siddhatta Gotama. At the age of sixteen he married his cousin, the beautiful Princess Yasodhara.

After his happy marriage he lived for nearly thirteen years in royal splendour and luxury, blissfully ignorant of the vicissitudes of life outside the palace gates.

အကျဉ်းချုပ်အားဖြင့် ဤဖော်ပြမည့်အကြောင်းသည်ကားဘုန်း
တော်အနဲ့နှင့် ပြည့်စုတော်မှုသော မြတ်စွာဘုရား၏ အတ္ထပ္ပတ္တိဖြစ်
၏။ သူ.ကို ၆၂၃ ဘီစီခန့်၌ နိပါနိုင်၏ ဒေသတစ်ခု၌ ဖွားမြင်ခဲ့
ပါသည်။ အိန္ဒိယ သကျမင်းသားတစ်ပါးဖြစ်ပြီးလျင် အမည်အားဖြင့်
သီဒ္ဓတ္ထ ဂေါတမဟု ခေါ်၏။ သက်တော် ၁၆ နှစ်အဆွယ်၌ သူ၏၀၄။
ကွဲ နှမဖြစ်သည့် လုပသောယသောကရာမင်းသမီးကို လက်ထပ်ခဲ့၏။

ပျော်ရွင်စွာ လက်ထပ်ထိမဲ့မြားပြီးသည့်နောက် ခမ်းနားကြီး
ကျယ်သော နံနှုန်းစည်းစိမ်တွင် ၁၃ နှစ်ခန့် သူ နေထိုင်ခဲ့သည်။ ထိုသို့
ချမ်းသာသူခနဲ့ ပျော်ပိုက်နေဆဲတွင် နံနှုန်းတော်ဝင်းတံခါးများပြင်ပဲ
၌ ဖြစ်ပေါ်နေသည့် ဘဝ၏ အဆိုးအကောင်း အပြောင်းအလဲများကို
သူ မသိချေ။

As the years passed, truth gradually illumined him. In his twenty-ninth year, which marked the turning point of his career, his son Rahula was born. Realizing that all living things are, without exception, subject to birth, decay, and death, and that all worldly pleasures are merely a prelude to suffering, he regarded even his offspring as a bondage. Comprehending thus the universality of sorrow, he decided to discover a panacea for this universal malady of humanity.

နှစ်တွေ ကုန်လွန်သွားသောအခါ အမှန်တရားသည် သူ၏ကို
တဖြည်းဖြည်း အသိဉာဏ်ပေးလာသည်။ သူ၏အသက် ၂၉နှစ်သို့
ရောက်သည့်အခါ သူ၏ဘဝ၏ လှည့်မှတ်သို့ ရောက်လာသည်။ ထို
အချိန်တွင် သူ၏သား ရာဟုလာကို မွေးဖွားလာသည်။ ထိုအခါ၌
သက်ရှိအရာအားလုံးသည် ခြိုင်းချက်မရှိဘဲ မွေးဖွားရမည်၊ ဒါမင်း
ရင့်ရော်ရမည်၊ ပြီးတော့ သေဆုံးရမည်ကိုလည်းကောင်း၊ ထို့အပြင်
လောကိုပျော်ရွှင်မှုအားလုံးသည် ဆင်းရဲချွော့၏ နိဒါန်းမှုဖြစ်သည်ကို
လည်းကောင်း သူ သိနားလည်လာပြီဖြစ်၍ သူ၏ ရင်သားကိုပင်
အနောင်အဖွဲ့ တစ်ရပ်အနေဖြင့် သူမှတ်ယူသည်။ ဤသို့ ဝမ်းနည်း
ပူဆွေးခြင်း၏ စကြေဝြောတစ်ခုလုံး အတိုင်းအတာဖြင့် အမှန်သဘော
ကို သိနားလည်ခြင်းကြောင့် ဤလူသားတို့၏ စကြေဝြောရောဂါ အ
တွက် ရောဂါနံပျောက်ကင်းစေနိုင်သော ဆေးကို ရှာဖွေရန် သူ ဆုံး
ဖြတ်လိုက်ပါသည်။

Accordingly, he renounced his royal pleasures, donned the simple garb of an ascetic, and became a wandering Seeker of Truth. He approached many a distinguished teacher of his day, but none could solve for him the riddle of existence. All the so-called philosophers were groping in the dark. As they were ignorant and themselves caught in the whirlpool of life and death, it was, again, an instance of the blind leading the blind.

ဟိုအကြောင်းကြောင့် သူသည် နှစ်းစည်းစီမံချမ်းသာ ဖျော်ဆွင် မှုများကို စွန်းလွှတ်၍ ရိုးရှင်းသော ရသေ့ဝတ်စုံကို ဝတ်လျက် သစ္စာ တရားကို လုညွှေ့လည်ရှာဖွေသူ တစ်ဦး ဖြစ်လာပါသည်။ သူ၊ ခေတ် အခါး၌ ထင်ရှားကျော်ကြားသော ဆရာများစွာကို သူ ချင်းကပ်ခဲ့သည်၊ သို့သော် မည်သူတစ်ဦးတစ်ယောက်ကဗျာ သူ၊ အတွက် ဘဝပဟော့ ကို မဖြေရှင်းပေးနိုင်ခဲ့။ ဒဿနပညာရှင်များဟု အခေါ်ခံကြရသော သူအားလုံးသည် အမောင်ထဲတွင် စမ်းတဝါးဝါး သွားနေကြသည်။ သူ တို့သည် မသိနားမလည်ကြသည့်အပြင် သူတို့ကိုယ်တိုင်ပင် ရှင်ရေး သေရေး ပဲကယ်ကြီး၌ လုညွှေ့လည်နေကြရသဖြင့် တစ်ဖန် အကန်းက အကန်းကို ဦးဆောင်နေသော သာမကတစ်ရပ် ဖြစ်ပါပေ၏။

The Middle Path

အလယ်လမ်း

Departing from his teachers, he decided to go forth on the Great Quest alone and independently. And, one morning, as he sat in solitude and profound meditation under the Bodhi Tree (or Tree of Enlightenment, as it afterwards came to be called) at Budh-Gāyā, unaided and unguided by any Supernatural Agency, but relying solely on his own efforts and wisdom, he attained understanding of things as they really are and became the Fully Awakened One. He became a Supreme Buddha – a World Teacher – a Teacher of both Gods and Men.

သူ၏ဆရာများထံမှ ဖွား၍ ကျယ်သော ရှာဖွေမှု ခရီးစဉ်ကို
အမိုအခို မရှိ တစ်ဦးတည်း ဆက်နှင့်ရန် သူ ဆုံးဖြတ်လိုက်ပါသည်။
ထိုနောက် တစ်နေ့သော နံနက်တွင် ဗုဒ္ဓကိယာရှိ ဗောဓိပင်အောက်၌
တစ်ကိုယ်တည်း ထက်ဝယ်ဖွဲ့ခြား ထိုင်တော်မူလျက် လေးလေးနက်
နက် ဘာဝနာရူပွားနေစဉ် မည်သည့်သဘာဝလွန် အသင်းအဖွဲ့၏
အထောက်အကူနှင့် လမ်းညွှန်မှုတို့ကို မရယူဘဲ သူ၏ကိုယ်ပိုင် ကြီး
ပမ်းမူများနှင့် ဥက္ကပညာတို့ကိုသာလျင် အားကိုးအားထားပြု၍ အရာ
ဝဏ္ဏများကို ငှုံးတို့အမှန်တကယ် တည်ရှိသည့်အတိုင်း သူ နားလည်
သိမြင်လာပါသည်။ ထိုနောက် သူသည် အပြည့်အဝ နှီးထလာသော သူ

(သဗ္ဗညာတ ဉာဏ်ကို ရရှိသူ) ဖြစ်လာပါတော့သည်။ သူသည် အထွက် အထိပ်ဖြစ်တော်မူသော မြတ်စွာဘုရား၊ ကမ္မာ့ဆရာတိုး၊ လူနတ် ပြဟာတို့၏ ဆရာတစ်ဆူ ဖြစ်လာပါတော့သည်။

His method of attainment, which avoided the two extremes of mortification and self-indulgence, came to be known as the Middle Path – Majjhima Patipadā.

သူ၏ မဂ်ဖိလ်ကို ရရှိသော နည်းသည် အစွန်းနှစ်ပါးဖြစ်သော မိမိကိုယ်ကို ဉာဏ်ပန်းနှင့် မိမိ၏ ပျော်ရွင်မှုအတွက် ကာမ ဂုဏ်ခံစားခြင်းတို့ကို ရောင်ရှားရသဖြင့် အလယ်လမ်း – မခြုံမပဋိပဒါ ဟု အမည်တွင်လာပါသည်။

Having attained Supreme Enlightenment, that is to say, the Perfection of Nibbāna, He devoted the remainder of His life to the service of mankind, both by example and precept, dominated by no personal motive whatsoever; and, after a very successful ministry of forty-five years, passed away into Parinibbāna.

အထွက်အထိပ် ဉာဏ်ပွင့်လင်းခြင်း (သဗ္ဗညာတဉာဏ်)၊ တစ် နည်းဆိုသော နိဗ္ဗာန်၏ ပြည့်စုခြင်းကို ရရှိပြီးသောအခါ သူ၏ လက် ကျော်ဘဝကို လူသားတို့၏ အကျိုးပြုလုပ်ငန်းတွင် သူမြှုပ်နှံထားတော် မူသည်။ သူသည် မည်သည့်ပုဂ္ဂလိက ရည်ရွယ်ချက်ကိုမျှ မထားဘဲ လူအပေါင်းတို့အား စံနမ်နာဖြင့်လည်းကောင်း၊ ဝိနည်းကျင့်ဝတ် ကျင့်

စဉ်များကို ပြောန်း၍ လည်း ကောင်း သာသနာပြုတော်မူခဲ့ရာ အလွန်
အောင်မြင်သော ဘာသာရေး အကြီး အကဲ အဖြစ် ငွေ နှစ်ကြာအောင်
ဆောင်ရွက်တော်မူပြီး လျင် ပရီနိဗ္ဗာန် ပြုတော်မူပါသည်။

This Extraordinary Man defeated God ဤထူးခြားသောပုဂ္ဂိုလ်သည် ဘုရားသခင်ကို အောင်နိုင်၏

The Buddha was not a God. He was born human and died a human, but he was an extraordinary man. He left no room for anyone to fall into the error of believing Him to be an immortal being, or a reincarnation of a saint or God. There is no deification of this great Teacher.

မြတ်စွာဘုရားသည် နတ်ဘုရားတစ်ဆူ မဟုတ်ပါ။ သူသည် လူ
သား အဖြစ် မွေးဖွားလာပြီး လျင် လူသား အနေဖြင့်ပင် ပရီနိဗ္ဗာန် စံ
တော်မူသည်။ သို့သော် သူသည် ထူးခြားသော ပုဂ္ဂိုလ်တစ်ဦး ဖြစ်သည်။
သူ၊ အား ထာဝရတည်ခြုံသော ပုဂ္ဂိုလ်တစ်ဦး သို့ မဟုတ် သူတော်စင်
သို့ မဟုတ် နတ်ဘုရားတစ်ပါးပါး ဝင်စားလာသူတစ်ဦး ဖြစ်သည်ဟု
ယုံကြည်သော အမှားကို ကျူးလွန်မိစေသည် အခွင့်အလမ်း ကို သူ ချုံ
ရစ်မထားခဲ့ပါ။ ဤကြီးကျယ်သော ဆရာသမားကို နတ်ဘုရားတစ်
ဆူ အဖြစ် တင်မြောက်မှတ်ယူခြင်း မရှိပါ။

He exhorted His disciples to depend on themselves for their Salvation, for both defilement and purity depend on oneself.

'You yourselves should make the exertion.
The Tathāgatas (another name applied to
Buddhas) are only teachers'.

He used to say.

သူသည် သူ၏တပည့်များအား မိမိတို၏ ကယ်တင်ခြင်း (သံသရာ
ဝင်ဆင်းရမှုလွတ်မြောက်ခြင်း) အတွက် မိမိတိုကိုယ်ကို အားကိုးရန်
အလေးအနက် တိုက်တွန်းတော်မှုသည်၊ အဘယ်ကြောင့်ဆိုသော် စိတ်
ညစ်ညမ်းခြင်းနှင့် ဖြာစင်ခြင်းတို့သည် မိမိအပေါ်တွင်သာ မူတည်သော
ကြောင့်တည်း။

'သင်တိုကိုယ်တိုင် ကြီးစားအားထုတ်မှုကို ပြုလုပ်ကြ
ရမည်၊ တထာဂတတို့ (မြတ်စွာဘုရားတိုကို ရည်ညွှန်းသော
အခြား နာမည်တစ်ခု) သည် ဆရာများသာ ဖြစ်ကြသည်'
ဟု သူ မိန့်ဆိုလေရှုသည်။

To depend on others for Salvation (or liberation from the recurring cycles of birth and death) is negative, but to depend on oneself is positive. Dependence on others means surrender of one's efforts. Hence, the saying 'the beginning of Wisdom is fear of the Lord' has no meaning to the Buddhist. For, says the Buddha, 'Wherever fear arises it ariseth in the fool, not in the wise man (Maj. Nik. 115). Buddhist Saints – Arahats – do not weep. People weep because they are ignorant, emotional, un-

balanced – worldlings yet! The foolish weep; the Wise do not weep!

ကယ်တင်ခြင်း(သို့မဟုတ် ထပ်ကာဖန်ဖန်ဖြစ်နေသော မွေးဖွေးခြင်းနှင့် သေခြင်း သံသရာမှ လွတ်မြောက်ခြင်း) အတွက် သူ တစ်ပါးတို့အား အားထားမှိုခိုခြင်းသည် အနတ်လက္ခဏာဖြစ်၏၊ သို့ သော မိမိကို အားထားမှိုခိုခြင်းသည် အပေါင်းလက္ခဏာဖြစ်၏။ သူ တစ်ပါးတို့အား အားထားမှိုခိုခြင်းသည် မိမိ၏ကြီးပမ်းမှုများကို စွန့်လွတ်လိုက်ခြင်းဖြစ်၏။ သို့ဖြစ်၍ ‘ဘုရားသခင်ကို ကြောက်ချုံခြင်း သည် ညာက်ပညာ၏ အစ ဖြစ်သည်’ဟူသော စကားသည် ဗုဒ္ဓဘာသာ ဝင်အဖို့ အဓိပ္ပာယ် မရှိချော့၊ အဘယ်ကြောင့်ဆိုသော ‘ဘယ်နေရာ၌ မဆို ကြောက်ချုံမှုဖြစ်ပေါ်လာပါက မိက်မဲသူ၌သာဖြစ်ပေါ်၏၊ ညာက်ပညာရှိသူ၌ မဖြစ်ပေါ်ချော့’ဟု ဗုဒ္ဓမြတ်စွာ မိန့်ဆိုတော်မူသည် (မဏီမနိကာယ-ဘာ၍)။ ဗုဒ္ဓဘာသာဝင် သူတော်စင်များ၊ ရဟန္တာများသည် မငိုကြွေးကြပါ၊ လူတို့သည် မသိမှု၊ ပြင်းပြစွာ ခံစားမှု၊ စိတ်မတည်၌မူတို့ကြောင့် ငိုကြွေးကြသည်၊ ပုထုဇူးများသာ ဖြစ်ကြသောကြောင့် တည်း။ မိက်မဲသူတို့သာ ငိုကြွေးကြ၏၊ လိမ္မာသူများက မငိုကြွေးကြပါ။

The Buddha's last Message to His
disciples, when He lay dying was:-

'Be ye islands unto yourselves, be ye a
refuge unto yourself; seek for no refuge in
others.'

Subject to decay are all component things; with diligence work out your own Salvation."

မြတ်စွာဘုရားသည် ပရိနိဗ္ဗာန်စံရန် လဲလျောင်းနေတော်မူစဉ် သူ၏ တပည့်သာဝကများကို အောက်ပါ နောက်ဆုံးစကားဖြင့် မိန့်တော်မူ၏ –

‘သင်တို့သည် မိမိသာလျှင် ကျွန်းကြီးသဖွယ်’ မိန့်
ရှာ ရှိကုန်သည်ဖြစ်၍ မိမိသာလျှင် ကိုးကွယ်ရာ ရှိကုန်
သည်ဖြစ်၍ မိမိမှတစ်ပါး အခြား ကိုးကွယ်ရာ မရှိကုန်
သည်ဖြစ်၍ နေကုန်လေ့။’

ပေါင်းစပ်ထားသော ရှပ်နာမ်တရားအားလုံးတို့သည်
ယိုယွင်းပျက်စီးခြင်းသော ရှိကုန်၏၊ မမေ့သော သတိ
တရားဖြင့် သင်တို့၏ သံသရာဝင်ဆင်းရမှ လွတ်မြောက်
ရေးကို အားထုတ်ကြလေ့။’

In effect, His teachings seemed to say: 'What I have achieved, you, too, can accomplish. For what Man has done, Man can DO !'

အမှန်အားဖြင့် သူ၏ သင်ပြုမှုများသည် ဤသို့ ဆိုလိုဟန် ရှိ
သည်။ “ငါ အောင်မြင်ခဲ့ပြီးသော အရာကို သင်တို့သည်လည်း အောင်
မြင်နိုင်သည်၊ အဘယ်ကြောင့်ဆိုသော် လူတို့ပြုလုပ်ခဲ့ပြီးသောအရာ
ကို လူတို့ပြုလုပ်နိုင်သောကြောင့်တည်း။”

CHAPTER III

အခ်: (၃)

The Buddha's Main Teachings

ပဋိပြတ်စွာ၏ အဓိကသင်ပြချက်များ

Transiency, Sorrow and Substancelessness

မရှိခြင်း ဆင်ရှိခြင်းနှင့် အနှစ်သာရ မရှိခြင်း

THE Buddha's main teachings concerned the transiency of all component things – phenomena, the non - existence of a 'soul' or 'ātma' or the substancelessness of mundane and supramundane things, and the impossibility of finding an eternal heaven in a process of continual change. He also taught that we ourselves are responsible for the conditions or situations we find ourselves in today and at any time. His teaching is tersely summed up in the Anguttara Nikāya – Pt. 1, p.286, which reads:--

'Whether the Tathāgatas appear or not, O Bhikkhus (i.e., monks) it remains a fact, an established principle, a natural law that all conditioned things are transient (Anicca), sorrowful (Dukkha), and everything (including even supramundane things) is soul-less (Anattā). This fact the Tathāgata realizes, understands, and when He has realized and understood it, He announces, teaches, proclaims, establishes, discloses, analyses, and makes it clear that all conditioned things are transient, sorrowful, and everything (including even supramundane things) is soul-less.'

မြတ်စွာဘုရား၏ အဓိက သင်ပြချက်များသည် ပေါင်းစပ်ထားသော ရပ်နာမ်တရားအားလုံး၊ ရပ်နာမ်ဖြစ်ရပ်များ၏ မတည်မြှုပ်နှံမြင်း၊ 'ဝိညာဉ်' (၀၂) 'အတ္ထ' ၏ မတည်ရှိခြင်း သို့မဟုတ် လေကို လေကုတ္တရတရားတို့၏ ခိုင်မြှုပ်သော အနှစ်ဒြပ်သားမရှိခြင်းနှင့် အဆက်မပြတ် ပြောင်းလဲနေသော ဖြစ်စဉ်၌ ထာဝရတည်မြှုပ်သော ကောင်းကှင် ဘုံကို ရှာဖွေ၍ မရနိုင်ခြင်းတို့နှင့် သက်ဆိုင်သည်။ ထို့အပြင် ကျွန်ုပ်တို့သည် ယနေ့နှင့် နောင် မည်သည့်အခါ၌ မဆို ကျွန်ုပ်တို့ တွေ့ရှိရသော အခြေအနေများအတွက် ကျွန်ုပ်တို့ကိုယ်တိုင်ပင်လျင် တာဝန်ရှိကြုံကြောင်းကိုလည်း သူ သင် ပြပါ သည်။ သူ၏ တင်ပြချက်

ကို အင်္တရနိကာယ (အပိုင်း ၁၊ စာမျက်နှာ-၂၆) ၌ ထိထိမိမိ တိတိ ကျကျ ဖော်ပြထားပါသည်။ ယင်းဖော်ပြချက်မှာ-

“အို... ရဟန်းတို့၊ မြတ်စွာဘုရားတို့ ပွင့်ထွန်းလာ လျင်ဖြစ်စေ၊ မပွင့်ထွန်းလာလျင်လည်း ဖြစ်စေ ပြပြင်ပေး ရသော သခ္ပါရတရားတို့သည် မတည်မြိုက်န် (အနိစ္စ)၊ ဆင်းရဲခြင်းသဘော ရှိကုန်၏ (ခုက္ခ)၊ ထိုအပြင် (လော ကုတ္တရာတရားများ အပါအဝင်) အလုံးစုံသော တရားတို့ သည် အတ္ထ မရှိကုန် (အနတ္ထ) ဟူသော သဘောတို့သည် အမှန်တရားအနေဖြင့် မှန်ကန်ကြောင်း သက်သေပြနိုင် သော သဘောတရားအနေဖြင့် သဘာဝနီယာမအနေဖြင့် တည်ရှိနေမည်သာတည်း။ ဤအမှန်သဘောကို မြတ်စွာ ဘုရားသည် သီမြင်ဘာ့မူပြီး နားလည်သဘောပေါက်လာ ၏၊ သူ သီမြင်နားလည်ပြီးသည့်နောက် ထိုသဘောကို သူ ဟောကြားတော်မူ၏၊ သင်ပြတော်မူ၏၊ ကြဉ်သာတော် မူ၏၊ မှန်ကန်ကြောင်း အတည်ပြုပေးတော်မူ၏၊ ထုတ ဖော်၍ ခွဲခြမ်းစိစစ်ပြတော်မူ၏၊ ဤသို့ဖြင့် ပြပြင်ပေးရ သော သခ္ပါရတရားတို့သည် မတည်မြိုက်န်၊ ဆင်းရဲခြင်း သဘော ရှိကုန်၏၊ ထိုအပြင် (လောကုတ္တရာတရားများ အပါအဝင်) အလုံးစုံသော တရားတို့သည် အတ္ထမရှိကုန် ဟူသော သဘောတရားကို ထင်ရှားစေတော်မူ၏။”

သိပ္ပနယ်လွန် ဖွံ့ဘာသာ

၁၀၉

Soul အတ္ထ သိမဟုတ် ဝိညာဉ်

Denying the existence of an unchanging 'Soul' or 'ātma', the Buddha said:-

'The body (Rūpa), O Bhikkhus, is soul-less (Anattā). If, O Bhikkhus, there were in this a soul (i.e., a permanent unchanging "entity" or "ego" created by a God, or emanating from a Paramātmā), then this body would not be subject to ill. "Let this body be thus, let this body be not thus" -- such possibilities would also exist. But, O Bhikkhus, in as much as this body is soul-less it is subject to ill, and no possibility exists for (commanding the body from within) saying: "Let this be so, let this not be so."

'In the same manner sensations (vedanā), perceptions (saññā), volitional activities (saṅkhāra) and consciousness (viññāna are soul-less' (Anattalakkhana Sutta).

မပြောင်းလဲသော 'ဝိညာဉ်' သိမဟုတ် 'အတ္ထ' တည်ရှိသည် ဆိုသော အချက်ကို ငြင်းဆိုသည့်အနေဖြင့် မြတ်စွာဘုရားသည် ဤသိမီနိကြားတော်မူ၏ -

‘ရဟန်းတို့... ခန္ဓာကိုယ်(ရပ်)သည် အတ္ထာမဟုတ်
 (အနတ္ထ)တည်း။ အကယ်၍... အို... ရဟန်းတို့၊ ဤခန္ဓာ
 ကိုယ်၌ အတ္ထ (ဘရားသခင်က ဖန်ဆင်းထားသည့် သို့
 မဟုတ် ပရမအတ္ထမှ ထွက်ပေါ်လာသည့် တည်မြှု၍
 မပြောင်းလဲသော ‘အမှန်ရှိသည့် အရာ’ (၈) ‘ဝိညာဉ်’ဟု
 ဆိုလိုသည်) ရှိခဲ့လျှင် ဤရပ်ခန္ဓာသည် မကျွန်းမမာ ဖြား
 နာခြင်း အမျိုးမျိုး ဖြစ်ခြင်းငြာ မထိုက်။ “ငါ၏ရပ်ခန္ဓာ
 သည် ဤသို့ၤပုံလှလှပပရောဂါဘယ ထွေထွေပြားပြား
 နှင့် မဖြစ်ပါစေနင့်” ဟု ဤသို့စိမ်နိုင်ရာ၏။ သို့ရာတွင်
 အို... ရဟန်းတို့၊ ဤရပ်ခန္ဓာသည် အနတ္ထဖြစ်သည့် အ
 တွက် မကျွန်းမမာ ဖြားနာရ၏။ ထိုအပြင် “ဤသို့ဖြစ်ပါ
 စေ၊ ဤသို့မဖြစ်ပါစေနင့်” ဟု (ခန္ဓာကိုယ်တွင်းမှနေ၍
 ရပ်ခန္ဓာအား အမိန့်ပေးခြင်း) ကိုလည်း မပြုလုပ်နိုင်ပါ။

‘ထိုနည်းတူစွာ ခဲ့စားမှု (၂၀၃နာ)၊ မှတ်သားမှု
 (သညာ)၊ ပြုပြင်စီရင်မှု (သခိုရ) နှင့် အာရုံကို သို့မှု
 (ဝိညာက်) တို့သည်လည်း အနတ္ထဖြစ်ကြ၏။’ (အနတ္ထ
 လက္ခဏသုတေ)

The so-called being is composed of these five Groups. Outside them there is no being. If one removed the Groups nothing remains. A Soul abides neither in any one Group nor in all of them nor outside them.

သိပ္ပနယလွန် မုန္ဒဘာသာ

၁၁၁

'And just as when the parts are rightly set,
The word "chariot" ariseth (in our minds):
So doth our usage convenant to say,
"A being" when the aggregates are there.'

'No doer is there who does the deed,
Nor is there one who feels the fruit
Constituent parts alone roll on...¹

သတ္တဝါဟု ခေါ်ဆိုရသော အရာသည် ဉာဏ်ခန္ဓာငါးပါးနင့် ဖွဲ့
စည်းထား၏။ ဉာဏ်ခန္ဓာငါးပါး၏ ပြင်ပ၌ သတ္တဝါမရှိချေ။ ဉာဏ်ခန္ဓာ
ငါးပါးကို ဖယ်ရှားလိုက်လျှင် ဘာမှမကျန်ရစ်တော့ချေ။ အတ္ထ (၀၂)
ဝိညာဉ်ကောင်သည် ခန္ဓာတစ်ခုစိန္တလည်း မတည်ရှိ၊ ခန္ဓာအားလုံး၌
လည်း မတည်ရှိ၊ ခန္ဓာပြင်ပၢ်လည်း မတည်ရှိချေ။

‘ရထား၏ အစိတ်အပိုင်းများကို စနစ်တကျ တပ်
ဆင်လိုက်သည့်အခါ (ကျွန်ုပ်တို့၏စိတ်ဝယ်) ‘ရထား’
ဟူသောစကားလုံး ပေါ်လာသကဲ့သို့ ထိုအတူ ပြောဆို
ရန် သဘောတူညီထားကြသော ကျွန်ုပ်တို့၏ အသုံးအနှစ်း
‘သတ္တဝါတစ်ဦး’သည် ခန္ဓာငါးပါးပြည့်စုံလျှင် ပေါ်ထွက်
လာ၏။’

‘ပြုလုပ်မှုသာ ရှိ၏၊ ထိုအမှုကို ပြုလုပ်သူ မရှိ၊
ပြုလုပ်မှု၏ အကျိုး ရှိ၏၊ ထိုအကျိုးကို ခံစားသူ မရှိ၊

I. Ven. Nārada, The Buddha Dhamma

ဖွဲ့စည်းပါဝင်သော အစိတ်အပိုင်းများကသာလျှင်
ရွှေလျားသွားကြ၏ ...’
(ဆရာတော်ဘဒ္ဒနာရာ၏ ‘ဗုဒ္ဓဓမ္မ’ စာအပ်မှ)

Anatta or 'No-Soul' is the central pivot on which the whole of the Buddha's philosophy turns. Even as all sea-water has the same taste of salt, so if we take any part of the Dhamma, or for the matter of that, any phase of life in a Buddhist country, we shall find it saturated with the blessedness of its saying grace.

အနတ္ထ (၀) ‘အတ္ထမရှိခြင်း’ သဘောသည် မြတ်စွာဘုရား၏ အသုနာမြင်အားလုံးက လည်ပတ်နေသော ဗဟိုမဏ္ဍားပြစ်၏။ ပင် လယ် သမုဒ္ဒရာရေအားလုံးသည် ဆား၏ ငန်သော အရသာရှိသက္ကာ သို့ ထိုအတူ ဓမ္မဟူသော တရားတော်၏ မည်သည့်အစိတ်အပိုင်း၊ ကိုမဆို သို့ မဟုတ် ဓာဒသာသာနိုင်ငံ၏ မည်သည့်ဘဝအစိတ်အပိုင်း၊ ကိုမဆို ကျွန်ုပ်တို့ ယူငင်ကြည့်ရှုလိုက်ပါက ထိုအစိတ်အပိုင်းသည် အနတ္ထ သဘော၏ စုပေါင်းဂက်ကျက်သရေ၏ ကောင်းခြင်းမင်္ဂလာနှင့် ပြည့် နေသည်ကို တွေ့ရလိမ့်မည်။

The belief in a permanent 'Soul' or 'Atma' is due to the deceptive data provided by the five senses. This belief is the chief impediment to the attainment of complete freedom from sorrow.

တည်မြို့သော 'ဝိညာဉ်ကောင်' (၀၂) 'အတ္ထ'ရှိသည်ဟု ယုံကြည်
ခြင်းသည် အာရုံငါးပါးတို့က ပေးသည့် လျဉ်စားတတ်သော အချက်
အလက်များကြောင့် ဖြစ်ပေါ်လာရသည်။ ဤယုံကြည်မှုသည် ၀မဲး
နည်းပူဇွဲးခြင်းမှ လုံးဝလွတ်မြောက်နိုင်ရေးအတွက် အမိက အတား
အဆီးဖြစ်ပါသည်။

The teaching of 'No-Soul' has a profound ethical value. So long as man believes in a soul-entity it is impossible for him to get rid of selfishness. Hence, the Buddha says, "Wheresoever self is, virtue cannot exist". Banish the self-idea and altruism is replaced on its proper ethical basis. Even as in the domain of Astronomy, the heliocentric system has supplanted the now exploded geocentric theory, the teaching of 'No-Soul', or the new psychology has overthrown ego-centric system of the attavādī.

အနတ္ထသဘောကို သင်ကြားပေးခြင်း၏ လေးနက်သီမှုမှု သော
ကိုယ်ကျင့်တရား တန်ဖိုး ရှိပါသည်။ လူတို့သည် အတ္ထကို အမှန်
တကယ်ရှိသည်ဟု ယုံကြည်နေသမျှကာလပတ်လုံး တစ်ကိုယ်ကောင်း
ဆန်ခြင်းကို စွန်ပယ်နိုင်လိမ့်မည် မဟုတ်။ ဤအကြောင်းကြောင့်
မြတ်စွာဘုရားသည် 'အတ္ထ' (၀၂) 'ငါ'ရှိသည့် နေရာတိုင်း၏ စင်ကြယ
သည့် ကိုယ်ကျင့်သီလ မရှိနိုင်' ဟု မိန့်ဆိုတော်မှု၏။ 'ငါ'ဟူသော
ယူဆချက်ကိုမောင်းထုတ်လိုက်စမ်းပါ၊ ကိုယ်ကျိုးစွန်၍ အများအကျိုး
သယ်ပိုးခြင်းသည်၏၏ နေရာမှန်ဖြစ်သော ကိုယ်ကျင့်တရား အခြေခံ

ပေါ်တွင် ပြန်လည်နေရာရပြီးသား ဖြစ်သွားပေလိမ့်မည်။ နက္ခတ္ထဲဖော်
နယ်ပယ်၍ နေကိုဗဟိုပြုသော စနစ်သည် ယခုပေါက်ကွဲပျက်စီးသွား
ပြီ ဖြစ်သော ကမ္မာမြေကြီး ဗဟိုပြုစနစ်ကို အစားထိုး ဝင်ရောက်ခဲ့ပြီး
ဖြစ်သကဲ့သို့ အနတ္ထအကြောင်းကို သင်ကြားပြသမှု သို့မဟုတ် စိတ်
ပညာအသစ်သည်လည်း အတ္ထဝါဒတို့၏ အတ္ထဗဟိုပြုသော စနစ်ကို
ဖြုတ်ချဲခဲ့ပြီး ဖြစ်ပါသည်။

The anattavādī alone can thus realise the full significance of all life. Once this sublime idea is grasped, it would be folly to steal one's neighbour's purse or to kill one's brother man, for these offences would be committed against one's self.

သို့ဖြစ်၍ အနတ္ထဝါဒတို့သာလျှင် ဘဝအလုံးစုံ၌ အလွန်အရေး
ပါပဲ အပြည့်အစုံကို သိနားလည်နိုင်ပါသည်။ ဉ်သိမ်မွေးနက်နဲ့သော
ယူဆချက်ကို လက်ဆပ်လက်ကိုင် ယူနိုင်ပါလျှင် မိမိ၏ အိမ်နဲ့ချင်း
ပုဂ္ဂိုလ်၏ ပိုက်ဆံအိတ်ကို ခိုးယူခြင်း သို့မဟုတ် မိမိ၏ ညီရင်းအစ်ကို
သဖွယ် ဖြစ်သော လူတစ်ယောက်ကို သတ်ခြင်းတို့သည် မိုက်မဲရာ
ရောက်သွားပါလိမ့်မည်၊ အဘယ့်ကြောင့်ဆိုသော ဉ်ကျူးမွန်မှုများ
ကို မိမိ၏ကိုယ်ကို ဆန့်ကျင်၍ကျူးမွန်ရာရောက်သွားလိမ့်မည်ဖြစ်
သောကြောင့်တည်း။

Heavens ကောင်းကင်ဘုံများ

The Buddha taught that heavenly conditions and states are attainable, but that they are fleeting and impermanent, being characterised by transiency (Anicca) and substancelessness (Anatta), which are the inherent features of all phenomena. For, when the energy that gave birth to a being in a celestial realm is exhausted, that being, of necessity, dies to that state and remanifests on some other appropriate plane of consciousness.

ကောင်းကင်ဘုံအခြေအနေများနှင့် ဘုံဘဝများကို ရရှိနိုင်သည်
ဟု မြတ်စွာဘုရားသင်ကြားပေးတော်မူသည်။ သို့သောင်းတို့သည်
လျင်မြန်စွာ ပြောင်းလဲတတ်၍ မတည်မြှုကြချေ။ ငင်းတို့တွင် မတည်
မြှုခြင်း(အနိစ္စ) နှင့် အနှစ်အသား ကင်းမဲ့ခြင်း(အနတ္ထ) သဘော
လက္ခဏာများ ရှိကြ၏။ ဤသဘောလက္ခဏာတို့သည် ရပ်နာမ်ဖြစ်
ရပ်များအားလုံး၌ ကိန်းဝပ်ပါရှိနေသော ထူးခြားချက်များ ဖြစ်ကြ
၏။ အဘယ်ကြောင့်ဆိုသော် ကောင်းကင်ဘုံ(နတ်ဘုံ) တစ်ခုချွဲ မွေး
ဖွားရန် ဆောင်ကြ၍ပေးလိုက်သော စွမ်းအား ကုန်ခန်းသွားသည်
အခါ သက်ဆိုင်ရာပုဂ္ဂိုလ်သည် ထိုဘုံဘဝမှ စတေ၍ ကံအကျိုးပေး
ရာ အခြားဆီလျော်သည် ဘုံဘဝ၌ ပြန်လည်မွေးဖွားရသောကြောင့်
ဖြစ်၏။

Heavenly states endure for a long period, thousands of years, and aeons of time, which, when

compared with 60, 70, or a 100 years of human life seem to be almost eternal. But this is only a Delusion (Moha), and is based on deceptive data provided by the senses, says the Buddha. Delusion springs from Ignorance (Avijjā); and beings crave for happiness, now here and now there, not realizing the real nature of the cosmos. Ignorance (Avijjā) is, therefore, according to the Buddha's Message to suffering humanity, the source of all Sorrow.

ကောင်းကင်းဘုံးအခြေအနေများ(နတ်ပြဟ္မာဘဝများ)သည်နှစ်
ထောင်ပေါင်းများစွာ အလွန် ကာလရည်ကြာစွာ တည်တဲ့ကြသည်၊
နှစ် ၆၀၊ ၇၀ သို့မဟုတ် ၁၀၀ ဟူသော လူ၊ သက်တမ်းနှင့် နှင့် စာလျှင်
အမြဲထာဝရနီးပါး တည်မြဲကြသည်ဟု ထင်ရပါ၏။ သို့သော ဤ
အချက်သည် ထင်ယောင်ထင်များ(မောဟ)သာဖြစ်၍ အာရုံများက
ဖြစ်ပေါ်စေသည့် လူညွှန်စားသော အချက်များပေါ်တွင် အခြေခံသည်
ဟု မြတ်စွာဘုရားမိန့်ကြားတော်မူသည်။

ထင်ယောင်ထင်များဖြစ်မှုသည် မသိမျှ(အဝိဇ္ဇာ)မှ ပေါက်ပွား
လာသည်၊ သတ္တဝါတို့သည် စကြေဝို့၏ အမှန်သဘောကို မသိမြင်
ကြသည့်အတွက် ခဏ္ဍာန်နေရာ ခဏထိနေရာတို့၌ ချမ်းသာ ပျော်
ချင်မှုကို လိုလားတောင့်တကြသည်။ ဆင်းရဲခုက္ခရောက်နေကြသော
လူသားများဆိုသို့ မြတ်စွာဘုရား မှာကြားလိုက်သည့်စကားတော်အရ
မသိမျှ(အဝိဇ္ဇာ)သည် ဆင်းရဲခုက္ခအားလုံး၏ အကြောင်းရင်း ဖြစ်ပါ
သည်။

သီပ္ပန်ယွန့် မှန္ဒာသ

၁၁၇

Being of impermanency, hells, too, are not eternal; and gods also must eventually die.

Transient, alas! are all component things,
Subject are they to birth,-- and then decay;
Having gained birth to death the life flux swings:
Bliss truly dawns when unrest dies away.

မတည်မြိုခြင်း ဟူသောအကြောင်းကြောင့် ငရဲဘုံဘဝများသည်
လည်း ထာဝရမတည်မြိုကချေ၊ ထိုအပြင် နတ်ဘုရားများသည်လည်း
နောက်ဆုံး၌ စတေကြရသည်။

အလုံ... သခ္စာရတရားအားလုံးသည် မတည်မြိုကပါတကား။
ရပ်နာမ်အစုအားလုံးသည် ဓမ္မားဖွားပြီးသည့်နောက် ...
ရင့်ရော်သေဆုံးကြရမည်ပါတကား။

အတိပြီးလျှင် မရဏ၊ မရဏပြီးလျှင် အတိဟ၍ ...
ဘဝယန္တရားသည် လည်ပတ်နေပါတကား။
မတည်မြိုမူချုပ်မြိုမူးသွားသည့်အခါမှသာလျှင် ...
ချမ်းသာအစစ် ထွန်းသစ်လာမည်ပါတကား။

Creator

အန်ဆင်းရင်

The Buddha refuted the theory that, everything is the creation of a Supreme Being, a God, or Creator. On one occasion, He said (Jataka 528 – Mahabodhi):-

If there exists some Lord all powerful to fulfil,
In every creature bliss or woe, and action good
or ill,

That Lord is stained with Sin. Man does but
work his will'.

အရာအားလုံးသည် အန္တတန်ခိုးရှင် ဘုရားသခင် ဖန်ဆင်းရှင် ၏ ဖန်ဆင်းမှုဖြစ်သည်ဟုသော အယူအဆကိုမြတ်စွာဘုရားပယ်မြစ် တော်မှုသည်။ အခါတစ်ပါး(ဇာတက ၅၂၈ - မဟာဗောဓိ)၌ မြတ်စွာ ဘုရား မိန့်ဆိုတော်မှုသည်မှာ-

‘သတ္တဝါအားလုံး၌ ချမ်းသာမှု သို့မဟုတ် ပျော်ဆွင်
မှု၊ ထို့နောက် ကောင်းသော အပြုအမှု သို့မဟုတ် ဆိုးသော
အပြုအမှုတို့ကို ဖြည့်ဆည်းပေးရန် အလုံးစုံ တန်ခိုးကြီး
သော အန္တတန်ခိုးရှင်တစ်ဦးရှိသည်ဆိုလျင် ထိုဖန်ဆင်း
ရှင် တန်ခိုးရှင်သည် အပြစ်များနှင့် စွန်းပြုလျက်ရှိပြီ။ လူ
တို့သည် သူ၏ အလိုဆန္ဒကို အကောင်အထည်ဖော်ဆောင်
၍ ပြုလုပ်ကြခြင်းသာ ဖြစ်သည်။’

On another occasion (Jātaka 513 – Bhūridatta),
the Buddha said:-

'He who has eyes can see the sickening sight:
Why does not Brahma (i.e., God) set his crea-
tures right?

If his wide power no limits can restrain,
Why is his hand so rarely spread to bless?

Why are his creatures all condemned to pain?
 Why does he not to all give happiness?
 Why do fraud, lies and ignorance prevail?
 Why triumphs falsehood-truth and justice fail?
 I count you Brahma (i.e., God) one th'unjust
 among
 (like other unjust beings Buddha regards God
 also as another unjust being),
 Who made a world in which to shelter wrong'
 (as He had made a world to shelter wrong).¹

အခြားသော အခါသမယတစ်ခု၏ (အတက ၅၁၃-၇၃၄၁။)
 ମୁତ୍ତଙ୍ଗାବ୍ରାହ୍ମା:သည် ହିନ୍ଦୁ ଶିଖିତେବେଳମୁଣ୍ଡି -

‘ମୁକ୍ତ ଶିଖିତେବେଳମୁଣ୍ଡ ଶିର୍ତ୍ତମାଧୁର: ମୁଷ୍ଟିପ୍ରଯ୍ୟତେବେ ମୁର୍ଦ୍ଦଗୁଣ: ଗି
 ରୁମୁର୍ଦ୍ଦକିର୍ଦ୍ଦମୁଣ୍ଡ ପ୍ରଭ୍ଲା (ଭାବା:ତେବେଳଭୁ ଶିଖିତ୍ତି) ମୁଣ୍ଡ ଆହ୍ୟ
 କ୍ରୂଦ୍ଧ ମୁଖଫଳଦିଃତ୍ତାଃତେବେ ତତ୍ତ୍ଵଦୀମୁଖା: ଗି ମୁଖକାନ୍ଦ ତତ୍ତ୍ଵ
 ମତେଣ୍ଟାନ ମୁଦ୍ରିତୁପଦମାନିଃ’

ମୁଣ୍ଡିଙ୍ଗିଃଭା:ଗୁଯିନ୍ଦ୍ରିୟତେବେ ତୁରିଃଆଃତେବେ ଆଗନ୍ତୁଅତ୍ୟତ
 ଆଶ୍ଵାପାତିନିଃ ମଧୁରିଭୁ:ଭୁଶିଲ୍ପିନ ଆହ୍ୟିକ୍ରୂଦ୍ଧ ମୁଣ୍ଡିଲଗ
 ତେବେମୁଣ୍ଡ କ୍ରୂଦ୍ଧିଃଶିଖିତ୍ତିନ ତତ୍ତ୍ଵତିତତ୍ତ୍ଵିନ ଶନ୍ତିନିଃଶ
 ତତ୍ତ୍ଵନିଃ’॥

1. Ven. Narada, The Buddha Dhamma.

အဘယ့်ကြောင့် သတ္တဝါ အားလုံးတို့အား ချမ်းသာသူခကို
မပေးသနည်း။

အဘယ့်ကြောင့် မရိုးသားမှာ လိမ့်ညာမှန်င့် မသိမှုတို့က လွမ်းမိုး
နေရသနည်း။

အဘယ့်ကြောင့် မှသားသည် အောင်နိုင်၍ သစ္စာနှင့် တရား
မျှတမှုတို့က ရုံးနိမ့်ရသနည်း။

ပြဟ္မာ(ဘရားသခင်ဟုဆိုလို)-သင့်ကိုမတရားသူများအကြား
တွင် တစ်ဦးအဖြစ် ကျွန်ုပ်သတ်မှတ်မည်။ (အခြား မတရား
သော ပုဂ္ဂိုလ်များကဲ့သို့ ဘရားသခင်ကိုလည်း မတရားသော
ပုဂ္ဂိုလ်တစ်ဦးအဖြစ် ပုဒ္ဓမြတ်စွာ ယူဆတော်မှသည်)
သင်သည် အမှားများကို ခိုအောင်ခွင့်ပေးရန် ကမ္မာကြီးတစ်ခု
ကို ဖန်ဆင်းခဲ့သည်။

(ဘရားသခင်သည် အမှားများကို ခိုလုံရာပေးဖို့ ကမ္မာကြီးကို
ဖန်ဆင်းခဲ့သည်။)

(ဆရာတော်ဘဒ္ဒနာရာဇ်၊ ‘ပုဒ္ဓဓမ္မ’စာအုပ်မှ)

Origin of the World ကမ္မာလောက၏ မူလအစ

But, could there have been a beginning in time?
If **Einstein's Theory of Relativity** is accepted, Space and Time are merely ideas giving us one concept in mathematics, and there could never have been a beginning in time, as the concept of time itself de-

pends on the movement of objects occupying physical space. For, without material bodies and the physical space they occupy, there could be no time. Conversely, without time, nothing could come into existence, and without the existence of phenomena there could be no time. It is therefore meaningless to talk of the beginning of 'Creation', or a First Cause.

အချိန်ကာလတွင် အစဟူသည် ရှိခဲ့ခိုင်ပါသလား။ ကမ္မာကျော်သိပ္ပါယ်တွင် အိုင်းဝတိုင်း၏ 'ဆက်သွယ်မှု သီအိရိုကိုလက်ခံမည်ဆိုလျှင် ဟင်းလင်းပြင်နှင့် အချိန်တို့သည် သချာပညာတွင် ကျွန်ုပ်တို့အား ယူဆချက်တစ်ရပ်ကို ဖန်တီးပေးသော စိတ်ကူးများမျှသာ ဖြစ်ကြသည်။ ထိုကြောင့် အချိန်ကာလတွင် မူလအစဟူ၍ မည်သည့်အခါမှု မရှိခဲ့ခိုင်ပါ။ အဘယ့်ကြောင့်ဆိုသော် အချိန်ဟူသော ယူဆချက်ကိုယ်တိုင်ပင်လျှင် ရုပ်ပိုင်းဟင်းလင်းပြင်တွင် နေရာအသီးသီးယူကြသော အရာဝတ္ထုများ၏ ရွှေလျားမှုပေါ်တွင် မူတည်သောကြောင့်ဖြစ်၏။ အကြောင်းကား အရာဝတ္ထုများနှင့် ရှင်းတို့ နေရာယူရန် ရုပ်ပိုင်းဟင်းလင်းပြင်တို့သာ မရှိခဲ့လျှင် အချိန်ဟူ၍ မရှိခိုင်သောကြောင့်တည်း။ အပြန်အလှန်အားဖြင့် အချိန်မရှိခဲ့လျှင် မည်သည့်အရာမျှ မဖြစ်ပေါ်လာခိုင်ပါ။ တစ်ဖန်ဖြစ်ရပ်များ မတည်ရှိခဲ့လျှင် အချိန်လည်းမရှိခိုင်ပါ။ ထိုကြောင့် 'ဖန်ဆင်းခြင်း'၏ မူလအစ သို့မဟုတ် 'ပထမအကြောင်းတရား'ကို ပြောဆိုခြင်းသည် အမိပ္ပါယ်မရှိပါ။

Because Creation of something out of nothing can only mean the creation of 'time', and to create

'time', there must be phenomena, which again means the prior existence of 'time', or a time when the phenomenon was not there, as there can be no time without phenomena. Hence, as the Buddha insists, there could never have been a time when Saṁsāra (i.e., phenomenal existence) and a physical universe in some form or another did not exist.¹

ဘမျှမရှိသော အခြေမှ တစ်စုံတစ်ခုကို ဖန်ဆင်းခြင်းသည် 'အချိန်'ကို ဖန်ဆင်းသည်ဟု ဆိုရာရောက်၏၊ 'အချိန်'ကို ဖန်ဆင်းရန်မှာ ဖြစ်ရပ်များ၊ ရှိရှု၏၊ တစ်ဖန် ဖြစ်ရပ်များ၊ ရှိရန်မှာ အချိန် တင်ကြီး၍ တည်ရှိရ၏၊ သို့မဟုတ် ဖြစ်ရပ်များ၊ မရှိသေးသောအချိန်သည် ရှိရ၏၊ အဘယ်ကြောင့်ဆိုသော ဖြစ်ရပ်များ၊ မရှိဘဲ အချိန်မရှိနိုင်သော ကြောင့် ဖြစ်၏၊ ဤအကြောင်းကြောင့် ဗုဒ္ဓမြတ်စွာ အခိုင်အမှာ ပြော ဆိုတော်မူခဲ့သည်နှင့်အညီ သံသရာ (ဖြစ်ရပ်များ၊ တည်ရှိခြင်းကို ဆိုလို) နှင့် ရပ်ပိုင်း၊ ကြောက်တို့ကို တစ်စုံတစ်ခုသော အသွင်သဏ္ဌာန် ဖြင့် မတည်ရှိခဲ့သော အချိန်ဟူသည့် မည်သည့်အခါမျှ မရှိနိုင်ပါ။

(ဖရန်စစ္စတိရိရီရေးသားသည့် 'မတ် (ခိုစ်) ဝါဒ၏ စိန်ခေါ်ခြင်း၊ ကို ဗုဒ္ဓဘာသာ၏ ဖြေရှင်းချက်များ' စာအုပ်မှ အကျဉ်းချုပ်၍ ရေးသားဖော်ပြသည်။)

With scientific exactness, therefore, the Buddha's own view on the matter is recorded thus:-

---

1. Condensed from Buddhism Answers the Marxist Challenge by Francis Story.

"Without cognisable end is this Samsara (cycles of birth and death – phenomenal existence). A first beginning of beings, who, obstructed by ignorance and fettered by craving, wander and fare on, is not to be perceived. Incalculable is the beginning, brethren, of this faring on. The earliest point is not revealed of the running on, the faring on, of beings cloaked in ignorance, tied to craving'.

သို့အတွက် ဤအကြောင်းနှင့် ပတ်သက်၍ ဓမ္မမြတ်စွာ၏ သိပ္ပန် နည်းကျ တိကျသော ကိုယ်ပိုင်အမြင်ကို အောက်ပါအတိုင်း မှတ်တမ်း တင်ထားပါသည်။

'ဤသံသရ(မွေးဖွားခြင်းနှင့် သေဆုံးခြင်းတို့အဖော် ဖော် လည်ပတ်နေမှု၊ ရပ်နာမ်ဖြစ်ရပ်တို့၏ တည်ရှိမှု)သည် မြင်သိနိုင်သော အဆုံးမရှိပါ။ မသိမှု အပို့မှု ပိတ်ဖိတ်ဖုံး၍ လို ချင်တပ်မက်မှု-တဏောနှင့် ချည်နောင်ခံနေရသဖြင့် လှည့် လည်ကျက်စားကာ ဖြစ်ပျက်သွားနေကြသော သတ္တဝါ တို့၏ ပထမအစကို မမြင်သိနိုင်ပါ။ ညီနောင်တို့... ဤ သွားလာကျက်စား ဖြစ်ပျက်နေမှု၏ အစမှုလကို မတွက် ချက်နိုင်ပါ။ အပို့မှုလွှမ်းခြေ၍ တဏောနှင့် ချည်နောင်ခံနေ ရသော သတ္တဝါတို့၏ ပြေးလွှားနေရခြင်း၊ သွားလာကျက်

စားဖြစ်ပျက်နေခဲင်းတို့၏ အစောဆုံးအချိန်ကို ဖွင့်လှစ်
ထုတ်ဖော်ပြထားခဲင်းဟူသည် မရှိပါ။

How Belief in a creator Originated ဖန်ဆင်ရင်အယူဝါဒ စတင်ပေါ်ပေါက်လာပု

Explaining the origin of the belief in an Almighty God as represented by Mahā Brahma, the so-called Creator, and how certain supposedly-inspired teachers of humanity from time to time come to believe in such an illusory creature, the Buddha said:-

There comes a time, friends, when, sooner or later, after the lapse of a long epoch, the world is dissolved and evolved. When this takes place, beings have mostly been reborn in the World of Radiance. There they dwell, made of mind, feeding on rapture, radiating light from themselves, traversing space, continuing in beauty, and thus they remain-- for a long, long period of time.

ဖန်ဆင်ရင်ဟု ခေါ်ဆိုကြသော မဟာပြဟာက ကိုယ်စားပြသော
ဘုန်းတန်ခိုးအနဲ့ရှိသည့်ဘရားသင်၌ သက်ဝင်ယုံကြည်မှု၏ အစ
မူလကို ရှင်းပြရန်အတွက်လည်းကောင်း၊ စိတ်အားထက်သန် တက်
ကြွအောင် အားပေးခံရသည်ဟု ယူဆကြသော အကြောင်းအရာအချို့။

တို့သည် ထိုကဲသို့ အထင်အမြင် လွှမှားသွားကြသည့် သတ္တဝါတို့၏
အဘယ်ကဲသို့ ရုဖန်ရုခါ သက်ဝင်ယုံကြည်လာပုံကို ရှင်းပြရန်အတွက်
လည်းကောင်း မွှေ့မြတ်စွာသည် အောက်ပါအတိုင်း ရှင်းလင်းမိန့်ကြား
တော်မူသည်။

“ရှည်လျားသော သမိုင်းခေတ်တစ်ခေတ် ကုန်လွန်ပြီးနောက်
အနေးနှင့် အမြန် ဆိုသလို ကမ္မာကြီး ပြီကွဲပျက်စီးပြီးလျင် တဖြည်း
ဖြည်း ပြောင်းလဲတိုးတက်လာသော အချိန်သည် ရောက်လာပါသည်
ပရိသတ်အပေါင်းတို့...။ ဤသို့ဖြစ်ပေါ်နေသည့်အချိန်တွင် သတ္တဝါ
များသည် အများအားဖြင့် ကိုယ်ရောင်တောက်ပနေသော ပြဟ္မာ့ဘုံး
(အာဘသုရာဘုံး) ၌ ပြန်လည်မွေးဖွားကြ၏။ ထိုနေရာ၌ သူတို့ နေ
ထိုင်ကြ၏ (ရုံးနှင့်) စိတ်ကြောင့် ဖြစ်ကုန်၏၊ နှစ်သိမ့်ခြင်း ‘ပိတိ’ လျင်
အစာ ရှိကုန်၏။ မိမိတို့၏ ကိုယ်ရောင်ဖြင့် လန်းလျက် ရှိကုန်၏၊
ကောင်းကင်၌ ကျက်စားကုန်၏၊ တင့်တယ်သောနေရာ ရှိကုန်၏၊ ဤ
သို့ဖြင့် အလွန်ရည်ကြာသော အချိန်ကာလပတ်လုံး သူတို့တည်နေကြ
၏။

"Now there comes also a time, friends, when sooner or later this world-system begins to re-evolve. When this happens, the abode of the Brahmans appears, but it is empty. And some being or other, either because his span of years has passed, or because his merit is exhausted, deceases from the world of Radiance, and comes to life in the abode of the Brahmans. And there also he lives, made of mind,

feeding on rapture, radiating light from himself, traversing space, continuing in beauty; and thus does he remain for a long, long period of time.

ယခု အန္တာနှင့် အမြန်ဆိုသလို ဤကမ္မာစနစ်သည် ပြန်လည်၍
တဖြည်းဖြည်း စတင်ပြောင်းလဲ တိုးတက်လာသော အချိန်အခါသို့
ရောက်ရှိလာပြန်၏။ ပရီသတ်အပေါင်းတို့... ဤအခါမျိုးသည် ရှိ
သည်သာတည်း။ ဤသို့ဖြစ်ပေါ်သောအခါ ပြဟ္မာဘုံတို့၏ ဘုံ ပေါ်
ပေါက်လာသည်၊ သို့သော် နေထိုင်သူ ကင်းမဲ့နော၏။ ထို့နောက် တစ်စုံ
တစ်ယောက်သောသတ္တဝါတို့သည် သူ၏သက်တမ်းကာလ ကုန်ဆုံး
သောကြောင့်ဖြစ်စေ သို့မဟုတ် သူတို့၏ ကုသိုလ်ကံ ကုန်ဆုံးသော
ကြောင့်ဖြစ်စေ ကိုယ်ရောင်တောက်ပသော ဘုံ (အာဘသုရာဘုံ) မှ
စုတေ၍ ပြဟ္မာတို့၏ဘုံ (မဟာပြဟ္မာဘုံ)၏ ဘဝသစ် ဖြစ်ပေါ်လာ၏။
ဤဘုံ၏အညွှန်သည် သူသည် (စုရာန်) စိတ်ကြောင့်ဖြစ်၏။ နှစ်သိမ့်ခြင်း (ပိတိ)
လျှင် အစာရှိ၏၊ မိမိ၏ ကိုယ်ရောင်ဖြင့် လင်းလျက်ရှိ၏။ ကောင်းကင်း
၏ ကျက်စား၏၊ တင့်တယ်သော နေရာရှိ၏။ ဤသို့လျှင် အချိန်ကာလ
အလွန်ကြောရည်စွာ သူ တည်ရှိ၏။

"Now there arises in him, from his dwelling there so long alone, a dissatisfaction and a longing: Oh, would that other beings too might come to join me in this place ! And just then, either because their span of years had passed, or because their merit was exhausted, other beings fall from the world of Radiance and appear in the abode of the Brahmans

သီပ္ပါယ်လွန် မှန့်ဘာသာ

၁၂၇

as companions to him and in all respects they lead a life like his (They are One with the Father, as it were !)

ထိဘုဒ္ဓ တစ်ဦးတည်း အလွန်ကြာရည်စွာ နေထိုင်ပြီးသောအခါ
ယခုသူ့သန္တာန်ဝယ် မကျေနပ်မှန်င့် တောင့်တမူတစ်ရပ် ပေါ်ပေါက်
လာသည်၊ အို... အခြားသော သတ္တဝါများသည် ဤဘုဒ္ဓနှင့်ပါနှင့်
အတူနေထိုင်ဖို့ လာရောက်ကြလျှင် ကောင်းလေစွာ။ ထိအခိုက်တွင်
ပင် သူတို့၏ သက်တမ်းများ ကုန်ဆုံးသောကြာင့် ဖြစ်စေ၊ သူတို့၏
ကုသိုလ်ကဲ ကုန်ဆုံးသောကြာင့် ဖြစ်စေ အခြားသော သတ္တဝါတို့သည်
လည်း ကိုယ်ရောင်တောက်ပသော ဘုမ္မ စတေ၍ မဟာဗြိုဟ္မာဘုဒ္ဓ သူ
၏ အဖော်များအဖြစ် ဖြစ်ပေါ်လာကြ၏။ အခြင်းအရာအားလုံး၌ပင်
လျှင် သူ၏ ဘဝနှင့်တူသော ဘဝကို သူတို့ရရှိကြ၏။ (သူတို့၏ အဖေ
နှင့်အတူ တစ်ဦးတည်း ဖြစ်သွားသကဲ့သို့တည်း။)

'On this, friends, that being who was first reborn thinks thus: I am Brahma, the Great Brahma, the Vanquisher, the Unvanquished, the All-seeing, the Disposer, the Lord, the maker, the Creator, the Chief, the Assigner, the Master of Myself, the Father of all that are and are to be. By me are these beings created. And why is that so? A while ago I thought: Would that other beings too might come to this state of being! Such was the aspiration of my mind, and lo! these beings did come.

‘**ဤအရာနှင့် ပတ်သက်၍ ပရီသတ်အပေါင်းတို့ ...ပထမ မွေးဖွားခဲ့သော ပုဂ္ဂိုလ်သည် ဤသို့စဉ်းစား၏။ ငါသည် ပြဟ္မာ (၁) မဟာ ပြဟ္မာဖြစ်၏။ အောင်နှင့်သူ ဖြစ်၏။ အနိုင်မခံရသူ ဖြစ်၏။ အားလုံးကို မြင်သူ ဖြစ်၏။ ဖျက်ဆီးသူ ဖြစ်၏။ အရှင်သခင် ဖြစ်၏။ ပြုလုပ်သူ ဖြစ်၏။ ဖန်ဆင်းသူ ဖြစ်၏။ အကြီးအကဲ ဖြစ်၏။ တာဝန်သတ်မှတ်ပေးသူ ဖြစ်၏။ ငါကိုယ်တို့၏ သခင်ဆရာ ဖြစ်၏။ အားလုံးသော ရှိပြီးသူတို့နှင့် နောင်ဖြစ်ပေါ်လာမည့်သူတို့၏ ဖောင် ဖြစ်၏။ ငါသည် ဤသတ္တဝါ များကို ဖန်ဆင်း၏။ အဘယ့်ကြောင့် ထိုသို့ ဖြစ်ရသနည်း။ မကြာမိက ငါသည် စဉ်းစားခဲ့၏။ အခြားသော သတ္တဝါ များသည်လည်း ငါကဲ သို့ပင် ဖြစ်လာကြလျှင် ကောင်းလေစွာ။ ဤသို့လျှင် ငါစိတ်၏ ရည် မှန်းချက် ဖြစ်ခဲ့၏။ ထိုနောက် ကြည့်ပါ။ ဤသတ္တဝါ များ တကယ်ဖြစ်လာကြသည်။’**

"And those beings themselves who arose after him, they too think thus: This worthy must be Brahma (i.e., God), the Great Brahma, the Vanquisher, the Unvanquished, the All-seeing, the Disposer, the Lord, the Maker, the Creator, the Chief, the Assigner, the Master of Himself, the Father of all that are and are to be. By this Brahma (i.e., God) have we, good sirs, been created. And why is that so? Because he, as we see, arose here first, but we arose after him."

“တစ်ဖန် သူ၏ နောက်မှ ဖြစ်ပေါ်လာကြသော ထိုပုဂ္ဂိုလ်များ

သီပ္ပနယ်လွန် မုန္ဒဘာသာ

၁၂၉

ကိုယ်တိုင်ကလည်း ဤသို့စဉ်းစားကြ၏၊ ဤထိက်တန်သောပူရှိ၍လ်
သည် ပြဟ္မာ (ဘုရားသခင်ဟု ဆိုလို) ဖြစ်၏၊ မဟာပြဟ္မာဖြစ်၏၊
အောင်နိုင်သူဖြစ်၏၊ အနိုင်မခံရသူဖြစ်၏၊ အားလုံးကိုမြင်သူဖြစ်၏၊
ဖျက်ဆီးသူဖြစ်၏၊ အရှင်သခင်ဖြစ်၏၊ ပြုလုပ်သူဖြစ်၏၊ ဖန်ဆင်သူ
ဖြစ်၏၊ အကြီးအကဲဖြစ်၏၊ တာဝန်သတ်မှတ်ပေးသူဖြစ်၏၊ သူ့ကိုယ်
တိုင်၏ သခင်ဆရာဖြစ်၏၊ အားလုံးသော ရှိပြီးသူတို့နှင့် နောင်ဖြစ်ပေါ်
လာမည့် သူတို့၏ ဖင် ဖြစ်၏၊ ဤပြဟ္မာ (ဘုရားသခင်ဟု ဆိုလို)
သည်ပင် ကျွန်ုပ်တို့ကို ဖန်ဆင်းပေးခဲ့၏ ... သူတော်ကောင်းတို့။ အ
ဘယ်ကြောင့် ထိသို့ ဖြစ်ရသနည်း။ အဘယ်ကြောင့်နည်းဟူမှ ကျွန်ုပ်
တို့မြင်တွေ့ရသည့်အတိုင်း သူသည် ဤနေရာ၌ ပထမဦးဆုံး ဖြစ်ပေါ်
လာ၏၊ ကျွန်ုပ်တို့က သူ့နောက်မှဖြစ်ပေါ်လာကြသောကြောင့်တည်း။

"On this, friends, that being who first arose becomes longer lived, handsome, and more powerful, but those who appeared after him become shorter lived, less comely, less powerful. And it might well be, friends, that some other being, on deceasing from that state, should come to this state (on Earth). So come, he might go forth from the household life unto the homeless state (i.e., become a homeless Wanderer or Ascetic). And having thus gone forth by reason of ardour, effort, devotion, earnestness, perfect intellection, he reaches up to such rapt concentration (through Meditation) that

with rapt mind he calls to mind his former dwelling place (with Brahmā), but remembers not what went before. He says thus: 'That Worshipful Brahmā (i.e., God), the Vanquisher, the Unvanquished ... Father of all that are and are to be, he by whom we were created, he is permanent, constant, eternal, unchanging, and he will remain so for ever and ever. But we who were created by that Brahmā (i.e., God), we have come hither all impermanent, transient, unstable, short-lived, destined to pass away.

"ဤအကြောင်းနှင့် ပတ်သက်၍ ပရိသတ်အပေါင်းတိ... ထိ
ပထမဖြစ်ပေါ်လာသော ပုဂ္ဂိုလ်သည် အသက်ပိုရည်၏၊ ခဲ့သွား၏၊ ပို
၍ တန်ခိုးကြီး၏၊ သို့သော် သူ့နောက်မှ ဖြစ်ပေါ်လာကြသောသူတိ.
သည် အသက်ပို၍ တိကြ၏၊ ကြောရှင်းမှ လျော့နည်း၏၊ တန်ခိုးလည်း
လျော့နည်း၏၊ တို့နောက် ကောင်းစွာ ဖြစ်နိုင်သည်မှာ တစ်စုံတစ်
ယောက်သော ပုဂ္ဂိုလ်သည် ထိပြဟွာဘဝမှ စတေ၍ (ဤကမ္မာမြေပေါ်
၍) လူဘဝဖြစ်လာ၏၊ ထိုသို့ဖြစ်ပြီးနောက် သူသည် အမိမိရာထူးထောင်
သော လူကောင်မှ စွာ ခွာ၍ အမိမိရာမဲ့သောဘဝသို့ ရောက်ရှိသွားနိုင်
သည် (ဆိုလိုသည်မှာ အမိမိရာမဲ့သော လှည့်လည်သူ သို့မဟုတ် ရသော
ဖြစ်လာသည်)။

ထို့နောက် စိတ်ဝင်စားမှာ ကြိုးစားမှာ၊ အလေးထားမှာ၊ စိတ်အား
ထက်သန်မှာ၊ အလွန်ကောင်းမွန်သော ဉာဏ်ပညာရှိမှုတို့၏ အစွမ်းဖြင့်
ရသောဘဝ၍ (ဘဝနာရူဗ္ဗာသည်ဖြစ်၍) ရာန်သမဂ္ဂစိသို့ သူရောက်ရှိ

သိပ္ပန်ယဉ်လွန် မှန့်ဘာသာ

၁၃၁

လာသည်။ ထိုစျောန်သမာဓိနှင့် ယူဉ်သောစိတ်ဖြင့် သူ ယခင်ဘဝက (ပြဟ္မာကြီးနှင့်အတူ) နေထိုင်ခဲ့သောဘုရားနေရာကို ပြန်လည်သတိရလာသည်၊ သို့သော် ထိုအချိန်မတိုင်မိ အကြောင်းအရာများကို မမှတ်မိချေ။

သူ ဤသို့ဆို၏ - ‘ထိုကိုးကွယ်ထိုက်သော ပြဟ္မာ (ဘုရားသခင် ဟု ဆိုလို) သည် အောင်နိုင်သူဖြစ်၏၊ အနိုင်မခံရသူဖြစ်၏ ... အားလုံး သော ရှိပြီးသူတို့နှင့် နောင်ဖြစ်ပေါ်လာမည်သူတို့၏ ဖခင်ဖြစ်၏၊ ကျွန်ုပ် တို့ကို သူဖန်ဆင်းပေးခဲ့၏၊ သူသည် တည်မြှုပ်၏၊ အဆက်မပြတ် တည်၏၊ ထာဝရတည်မြှုပ်၏၊ မပြောင်းလဲ၊ သူသည် ဤသို့အမြဲထာဝရတည်ရှိ သွားလိမ့်မည်၊ သို့ရာတွင် ပြဟ္မာ (ဘုရားသခင် ဆိုလို) ဖန်ဆင်းပေးခဲ့သော ကျွန်ုပ် တို့မှာ ဤ နေရာသို့ ရောက်ရှိလာကြပြီး အားလုံးပင် မတည်မြှုပ်၊ ပြောင်းလဲနေကြ၏၊ မတည်မြှုပ်ကြ၊ အသက်တို့တောင်းကြ၏၊ ကွယ်လွန်ကြရမည် မလွှဲတည်း။။

Thus was appointed the beginning of things which ye, sirs, declare as your traditional doctrine, to wit, that it has been wrought by an overlord, by Brahmā (i.e., God).¹

1. Pātikā Sutta, Dig.Nik. by Rhys Davids.

‘ဤသို့လျှင် သတ္တဝါများ အရာဝတ္ထုများ၏ အစကိုသတ်မှတ် ခဲ့ကြသည်ကို သင် လူကြီးမင်းတို့က သင်တို့၏ အစဉ်အလာ အယူဝါဒ အဖြစ် ကြညာကြသည်၊ ဇေနာက်နှင့် စဉ်းစားလျှင် ဤအရာ အားလုံးကို အရှင်သခင်တစ်ဦးဖြစ်သူ ပြဟ္မာ (ဘုရားသခင်ဆိုလို) က ပုံသွင်းဖန်တီးခဲ့ခြင်း ဖြစ်ပေ၏။

[ရိုက်(စ) အေးဗုံးတို့ ရေးသားသည့်၊ ပါတီကာသုတ္တန်း ဒီယနီကာယ်'မှ]

A New Heaven and a New Earth

ကောင်းကင်ဘုံသစ်နှင့် ကဗ္ဗာသုလ်

In the Aggañña Sutta the Buddha explains that at the stage when the world re-evolves, the Earth is dark and covered with water. This, it will be noted, is an exact description of the early phase of the Earth before the Sun dissipated the steam that filled the atmosphere. Beings existing then were undifferentiated as to sex. Ages having passed, the moisture gradually cleared and the Earth beings to appear. 'Earth with its savour was spread out in the waters. Even as a scum forms on the surface of boiled milky rice that is cooling so did the dry land appear. The description is one of scientific exactness.

ကဗ္ဗာမြေကြီး ပြန်လည်၍ အဆင့်ဆင့် ပြောင်းလတိုးတက်နေ သည့်အခါ အဆင့်တစ်ခု၏ ကဗ္ဗာမြေကြီးသည် မောင်မိက်၍ ရော်းလွမ်းနေသည်ဟု အဂ္ဂသသုတေသန မြတ်စွာဘူရားရှင်းပြတော်မူခဲ့၏။ ဤအချက်သည် လေထုပွဲ ပြည့်နှက်နေသော ရေခါးရေငွေ၊ များကို နေ မင်းကြီးက ပုံးလွင့်သွားအောင် မပြုလပ်မိအချိန်တွင် တည်ရှိခဲ့သည့် ကဗ္ဗာမြေကြီး၏ အစောပိုင်းအနေအထားကို တိတိကျကျဖော်ပြရိုက် စိုင်းပင် ဖြစ်သဖြင့် မှတ်သားစရာကောင်းပေ၏။

ထိုအချိန်က တည်ရှိခဲ့သော သတ္တဝါများသည် လိုင်ကွဲပြားမှု မရှိ ကြသေးချေ။ ခေတ်များ ကျော်လွန်သွားကြ၏။ ရေငွေ၊ များ တဖြည်း

ဖြည့်ရင်သွားပြီးနောက် ကမ္မာမြေကြီးထင်ပေါ်လာ၏။ အရသာနှင့်
ပြည့်စုံသော မြေဆိုသည် ရေများပေါ်၍ ပုံနှုန်းကာ တည်ရှိနေ၏။ ချက်
ပြတ်ပြီး အအေးခဲ့ထားသော နှိုင်ရောင်ထမင်း၏ မျက်နှာပြင်၌ အမြှုပ်
ဖတ်များ ဖြစ်ပေါ်လာသကဲ့သို့ပင် ခြောက်သွေ့သော မြေသားသည်
လည်း ဖြစ်ပေါ်လာ၏။ ဤဖော်ပြချက်သည် သီပ္ပနည်းကျ တိကျမှု
ရှိလှသည်။

'The radiant, mind-formed beings then begin to feed on the acum of the waters; the taste is pleasing and craving enters into them. As they feed, bodies become grosser: 'And in measure as they thus fed, did their bodies become solid, and did variety in their form and comeliness become manifest'. This process continues for ages, and meanwhile the land and waters separate and the mist clears, allowing Sun and Moon to become visible.'

ထွန်းလင်းတောက်ပနေသော (ဥပစာရရာန်) စိတ်ကြောင့် ဖြစ်
ကုန်သောသတ္တဝါတို့သည် ရေပေါ်တွင် ပုံနှုန်းနေသည့် မြေဆိုကို စတင်
စားသုံးကြ၏။ အရသာသည် အလွန်နှစ်သက်ဖွယ်ဖြစ်၍ တပ်မက်ခြင်း
တရားသည် သူတို့၏ သစ္စာန်၌ ဖြစ်ပေါ်လာ၏။ သူတို့စားသုံးစဉ်
သူတို့၏ ခန္ဓာကိုယ်များသည် ကြမ်းတမ်းလာကြ၏။ ဤသုံး သူတို့
စားသုံးသော အတိုင်းအတာပေါ် မှတည်၍ သူတို့၏ ခန္ဓာကိုယ်များ
သည် အနိုင်အခဲဖြစ်လာကြပြီးလျင် ပုံသဏ္ဌာန် အမျိုးမျိုး၊ ရပ်အဆင်း
အမျိုးမျိုး ကွဲပြားလာကုန်၏။ ဤဖြစ်စဉ်သည် ရည်လျားစွာသော

ကာလပတ်လုံး ဆက်လက် ဖြစ်ပေါ်၏။ ထိုစဉ်အခါ ကုန်းနှင့် ရေတို့
သည် ကွဲပြားသွားပြီးလျှင် မြှေခိုးများလည်း ကင်းရင်းသွားကြ၏။ သို့
အတွက် နေနှင့် လတို့ကို မြင်တွေ့လာကြရ၏။

'As beings develop, discrimination appears between them, and they become conscious of differences. Various species begin to differentiate. Gradually the pleasing savour of the earth on which they nourished themselves disappears. Craving for different nourishment arises: 'Then, Vasettha, when the savoury earth had vanished for these beings outgrowths appeared in the soil. The manner of the rising up thereof was as the springing up of a mushroom, it had colour, odour and taste ... Then those beings began to feast on these outgrowths of the soil, and thus continued for a long time'. This is a description of the first fungoid vegetation. 'And so did their bodies grow ever more solid, and the differences in their comeliness more manifest'.

သတ္တဝါများ ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်လာသောအခါ သူတို့အကြား၌ ကွဲ
ပြားခြားနားနှုန်းမှုသည်လည်း ထင်ပေါ်လာ၏။ သူတို့၏ ခြားနားချက်
များကိုလည်း သူတို့သိလာကြ၏။ တရွေ့ရွှေ့နှင့် သူတို့၏ ခန္ဓာကိုယ်
ကို သူတို့ အာဟာရဖြစ်စေသော နှစ်သက်ဖွံ့ဖြိုးကောင်းသည်၏အရသာရှိ
သောမြေဆီသည်ကွယ်ပျောက်သွား၏။ အာဟာရအမျိုးမျိုး၌ တပ်မက်
ခြင်း တရာ့သည် ဖြစ်ပေါ်လာ၏။

‘ထိုအောက် ပါသော် ဤသတ္တဝါအတွက် မြေဆီ ကွယ်
ပျောက်သွားသောအခါ မြေလွှာသည် ထင်ရှားဖြစ်ပေါ်လာ၏၊ မို့သည်
ထင်ရှားဖြစ်ပေါ်လာသကဲ့သို့ ဤအတူလွှင် မြေလွှာသည်ဖြစ်ပေါ်လာ
၏။ ထိုမြေလွှာသည် အဆင်း အနဲ့ အရသာနှင့် ပြည့်စုံ၏။ ထိုအခါ
သတ္တဝါတို့သည် ထိုမြေလွှာကို စတင် စားကြကုန်၏။ ဤသို့လျင် ထို
သူတို့သည် ထိုမြေလွှာတွင် အာဟာရရှိကုန်လျက် ရှည်စွာသောကာလ
ပတ်လုံး တည်ကုန်၏။’

ဤအရသာသည် မို့ကဲ့သို့သော (အချက်၊ အပွင့်၊ အစိမ်းရောင် မရှိ
သော) ပထမ အပင်ပေါက်ခြင်း၊ အကြောင်းကို ဖော်ပြခြင်း ဖြစ်သည်။
ထိုအခါ သူတို့၏ ခန္ဓာကိုယ်များသည် ပို၍ အစိုင်အခဲသဘော ဆောင်
လာ၏၊ သူတို့၏ ခန္ဓာကိုယ်သည် ပိုမို၍ ကြမ်းတမ်းလာပြီး သူတို့၏
ရုပ်အဆင်းကွဲပြားမှုများသည်လည်း ပို၍ ထင်ပေါ်လာ၏။

Thereafter, creeping plants appear and beings take to eating these; after lapse of ages rice begins to grow. Beings then feed on rice: 'And in measure as they, thus feeding went on existing, so did the bodies of those beings become even more solid and more differentiated... In the female appeared the distinctive features of the female, and in the male those of the male. Then truly did the female contemplate the male too closely, and the male the female. In them contemplating overmuch the one the other, passion arose and burning entered the

body. They in consequence thereof followed their lusts'.

ထိနောက်၌ နယ်ချိပင်များဖြစ်ပေါ်လာကြသဖြင့် သတ္တဝါတို့ သည် ထိနယ်ချိကို စားရန် အားထုတ်ကြ၏။ ရှည်ကြာသော ကာလ လွန်မြောက်သွားသောအခါ သလေးဆန်များ စတင်ပေါက်ရောက်လာ ကြ၏။ ထိအခါ သတ္တဝါတို့သည် သလေးဆန်ကို စားကြ၏၊ အကြင် အကြင် အခြင်းအရာအားဖြင့် ထင်းဖြင့် မချက်ရသော သလေးဆန်ကို စားကုန်လျက် ရှည်စွာသော ကာလပတ်လုံး တည်ကုန်၏။ ထိထိ အခြင်းအရာအားဖြင့် ထိသူတို့၏ ခန္ဓာကိုယ်များသည် ပိုမို၍ ကြမ်း တမ်းလာပြီးလျှင် ပိုမို၍ ကွဲပြားခြားနားလာကြ၏။

မိန်းမများ၌ မိန်းမ၏ ထူးခြားထင်ရှားသော အကိုရပ်များသည် ထင်ရှားစွာ ဖြစ်ပေါ်လာကြ၏။ ယောက်ဗျားများ၌လည်း ယောက်ဗျား၏ ထူးခြားထင်ရှားသော အကိုရပ်များသည် ထင်ရှားစွာ ဖြစ်ပေါ်လာကြ၏။ ထိနောက် မိန်းမသည်လည်း ယောက်ဗျားကို တစိန်းစိန်းကြည့်၏၊ ယောက်ဗျားသည်လည်း မိန်းမကို တစိန်းစိန်းကြည့်၏၊ အချင်းချင်း တစိန်းစိန်းကြည့်ကုန်သော ထိမိန်းမ ယောက်ဗျားတို့အား ပြင်းစွာ တပ် မက်ခြိင်း၊ 'ရာဂ'သည် ထင်ရှားဖြစ်လေ၏။ ရာဂကြောင့် ဖြစ်သော ပူပန်ခြင်းသည် ကိုယ်၌ဖြစ်၏။ သူတို့သည် ရာဂကြောင့် ဖြစ်သော ပူပန်မှုကြောင့် မေတ္တန်အကျင့်ကို မိုးဝဲကုန်၏။'

'From this began hatreds and enmities. Here again the description of how beings from being sexually undifferentiated, became bi-sexual, is biologically exact. At this point the origin of sexual

morality is described, followed by details of the social structure and property system: 'And so ... they stored up rice enough for four, then for eight days. Now from that time, Vasettha, the rice began to degenerate ... the reaped or cut stems (which grew again before the hoarding for four and eight days began) did not grow again; a break became manifest where the rice had been cut and the rice-stubble stood in clumps'.

‘ထိအခါမှစတင်၍ မုန်းတီးမူများနှင့် ရန်မူခြင်းများ ပေါ်ပေါက်လာကုန်၏။ ဤနေရာ၌လည်း သတ္တဝါများသည် လိုင်အားဖြင့် ကဲပြားမှု မရှိသည့် အခြေအနေမှ လိုင်နှစ်ပုံး၊ ကဲပြားလာပုံကို ဖော်ပြခြင်း သည် မိမေဒအရ တိကျပါသည်။ ဤနေရာ၌ လိုင်ဆိုင်ရာ ကိုယ်ကျင့်တရား၏ အစမူလကို ဖော်ပြ၍ လူမှုရေးဖွဲ့စည်းပုန်င့် ပစ္စည်းပိုင်ဆိုင်မှုစနစ်အကြောင်းကို အသေးစိတ် ဖော်ပြသည်— ‘ထိုကြောင့် ... သူတို့သည် သလေးဆန်ကို လေးရက်စာ၊ ထိုနောက် ရှစ်ရက်စာ အတွက် အလုံအလောက် သို့လောင်ကြ၏။ ယခု ထိအချိန်မှစ၍ ဝါသော် ... သလေးဆန်သည် ယိုယွင်းဆုတ်ယုတ်လာသည် ... ရိုတ်သိမ်းပြီး သို့မဟုတ် ဖြတ်တောက်ပြီးသော ပင်စည်တို့သည် (ယခင် လေးရက်နှင့် ရှစ်ရက်စာ သို့လောင်မှု မစတင်မိုက ပြန်လည်ကြီးထွားစည်းပင်လာသော်လည်း) ထပ်မံ၍ မကြီးထွားမစည်ပင်တော့ချေ။ ရှိုးပြတ်တို့သည် ပြန်၍ မစည်ပင်၊ ပြတ်ရာအရပ်သည် ထင်ရှား၏။ သလေးပင်တို့သည် အစရုံးက် အစလုံးက် တည်ကုန်၏။’

Theft then begins together with laws against theft and ultimately the strongest and handsomest of the community is chosen as Chief or Lawgiver 'Chosen by the people, Vasettha, is what is meant by Mahā Sammata, the Great Elect. (Mahā Sammata, traditionally, was the first great king of the Solar Dynasty, from which the Sakya clan, to which the Buddha belonged, was descended. Perhaps the germ for our belief in a "Divine Right of Kings" is to be found here). Lord of the fields is what is meant by Khattiya; so Khattiya (Noble) was the next expression to arise. Rājā was the third standing phrase to arise... 'Their origin was from among those very beings, and no others'.

ထိနောက် ခိုးမှုသည် စတင်ပေါ်ပေါက်လာသဖြင့် ခိုးမှုကို နှစ် နှင်းရန် တရားဥပဒေသည်လည်း ပေါ်ပေါက်လာ၏၊ နောက်ဆုံး၌ ပြည်သူလူထဲမှ ခွန်အားအကြီးဆုံး အခုံညားဆုံး အကြည်ညီထိုက် ဆုံး ပုဂ္ဂိုလ်ကို ရွှေးချယ်၍ အကြီးအကဲ သို့မဟုတ် ဥပဒေပြုသူအဖြစ် တင်မြောက်ကြ၏။ 'ဝါသွေ့ ... ပြည်သူတိ၏ ဆန္ဒဖြင့် ရွှေးချယ်ခံရ သောကြောင့် မဟာ သမ္မတ (၈၀) ကြီးကျယ်စွာ ရွှေးချယ်ခံရသူဟု ခေါ်တွင်၏ (မဟာ သမ္မတသည် အစဉ်အလာအားဖြင့် နေမင်းဆက် ၏ ပထမဘုန်းတန်ခိုးကြီးသော မင်းဖြစ်၏၊ ထိနေမင်းဆက်မှ သကျ မျိုးနှယ်စုံ ဆင်းသက်လာခဲ့၏၊ ဗုဒ္ဓမြတ်စွာသည် သကျမျိုးနှယ်စုံမှ

ပေါက်များလာ၏။ 'ဘရင်များ၏ မြင့်မြတ်သောအခွင့်အရေး'ဟူသော
ယုကြည်ချက်၏ မျိုးစေသည် ဤမဟာသမ္မတမင်းမှ ဖြစ်ထွန်းလာ
သည်ဟု ဆိုနိုင်ဖွယ် ရှိ၏။) လယ်မြေတို့၏ အရှင်သခင် ဖြစ်သော
ကြောင့် 'အတ္ထိယ'ဟူသော ဒုတိယဝါဘာရ 'နှစ်ဆင့်မြောက် ခေါ်
ဆိုခြင်း'သည် ဖြစ်ပေါ်လာ၏။ တရားဖြင့် သူတစ်ပါးတိုကို နှစ်သက်
စေတတ်သောကြောင့် 'ရာဇာ'ဟူသော တတိယဝါဘာရ 'သုံးဆင့်
မြောက် ခေါ်ဆိုခြင်း'သည် ဖြစ်ပေါ်လာ၏။ သူတို့၏ အစမှုလသည်
ထိုပထမသတ္တဝါများအကြားမှ ဖြစ်ပေါ်လသဖြင့် အမြားသောသူတို့
မှ ဖြစ်ပေါ်လခြင်း မဟုတ်ခဲ့။'

After this rose the priest class of Brahmins, whose duty was to instruct the laity in moral principles and themselves live austere lives, practising meditation in forest retreats. Some, who found this life too arduous, returned to the villages and became known as Ajjhāyaka, repeaters of the Vedas: 'Thus the third phrase for such people came into use. At that time they were looked upon as the lowest; now they are thought the best'.

ထိုအောက်ပြဟွဏများဟု ခေါ်ဆိုသော ဘုန်းတော်ကြီး(ပုဏ္ဏား)
လူတန်းစား ပေါ်ပေါက်လာ၏။ ဤသူတို့၏ တာဝန်ဝါဘာရားမှာ လူ
ဝတ်ကြောင်တို့အား ကိုယ်ကျင့်သော့တရားများကို သင်ပြေားပြီး
လျင် သူတို့ကိုယ်တိုင်က အလွန်ရှိုးခြုံသောဘဝဖြင့် နေထိုင်ကြ၏၊
တော်သစ်ရွက်မိုးကျောင်းတို့၏ ဘာဝနာရူဗျားကြ၏။ ဂျာန်ရသူများ

ကို 'ရာယက'ဟုခေါ်ဆိုကြ၏။ ဤဘဝသည် အလွန်ကြီးကြီးစားစား အားထုတ်ရသော ဘဝဖြစ်သည်ဟု ရှုမြင်သူ အချို့တို့က ရွာများသို့ ပြန်လာ၍ ၈၀ကျမ်းများကို ပြုစဉ်ချလျက် နေကြကုန်၏။ ဤသူတို့ ကို 'အန္တယက' (ရာန်မရနိုင်သူ) ဟုခေါ်ဆိုကြ၏။ ဤသို့ဖြင့် 'အန္တယက'ဟူသော တတိယဝေါဟာရသည် ဖြစ်ပေါ်လာ၏။ ထိုအချိန်က သူတို့ကို အယုတ်ည့်ဆုံးလူတန်းစားဟု ရှုမြင်ကြ၏။ ယခုမှ သူတို့ကို အကောင်းဆုံး လူတန်းစားဟု မှတ်ယူကြ၏။

Then follows a description of how certain men became merchants (Vessas) while others became hunters and followed other degrading pursuits thus becoming the Sudas (Sūdras), the lowest caste. From each of the four castes individuals would from time to time forsake the world to become religious recluses, when all caste distinctions ceased to exist for them. 'And it took place according to a norm (a fitness, justly)'. Any one of the four castes who has led a bad life in deed, word and thought, whose views of life are wrong, will, in consequence of his views and deeds be reborn after death in one of the realms of misery, but one who, no matter what his caste, is self-restrained in deed, thought and word and has fulfilled the Seven Principles of Enlightenment, will attain to complete liberation in this very life.

ထိုနောက် ထိုသတ္တဝါတိုတွင် အချို့သည် အိမ်ထောင်ပြုကုန်၍
အသီးအခြား (ကုန်သွယ်ခြင်း၊ စွားမွေးခြင်း၊ လယ်လုပ်ခြင်း စသည့်)
အလုပ်တို့ကို အားထုတ်ကုန်၏။ ဤအလုပ်တို့ကို အားထုတ်ခြင်း
ကြောင့် သူတို့ကို ‘ဝေသ’ (ကုန်သည်များ) ဟု ခေါ်တွင်ကြ၏။

ဤငြင်းကျော်ရစ်သော သူတို့မှာ အမဲလိုက်ခြင်း စသည့် ကြမ်းသော
အလုပ်၊ သေးနှပ်သော အလုပ်ဖြင့် အသက်မွေးကြ၏။ ထိုသူတို့ကို
‘သူဒ္ဓ’ (သုဒရ) ဟု ခေါ်တွင်ကြ၏။ ‘သူဒ္ဓ’သည် အနိမ့်ကျဆုံး ဗာတ်
ဖြစ်၏။

အမျိုးဗာတ် လေးခုတို့မှ ပုဂ္ဂိုလ်အချို့တို့သည် ရုဖန်ရဲ့ခါ အိမ်ရာ
တည်ထောင်လူ၊ ဘောင်ကို စွန်၍ ဘာသာရေးဆိုင်ရာ တစ်ကိုယ်တော်
နေသူ ‘ရသေ့’ ‘ရဟန်း’ များ ဖြစ်လာကြ၏။ ရသေ့ ရဟန်း များ ဖြစ်လာ
ကြသည့်အခါ သူတို့အတွက် အမျိုးဗာတ် ကွဲပြားမှု ပပေါက်သွား၏။

‘ပါသော်... ဤအမျိုးလေးပါးတို့မှ ရဟန်းမျိုး၏ အမည်သည်
ဖြစ်သောကြောင့် ထိုသတ္တဝါတို့၏ အမည်သာလျှင် စံထားမှု (သင့်
လျှော့မှု၊ တရားမျှတမှု) အရဖြစ်၏။ တစ်ပါးသောသတ္တဝါတို့၏ အမည်
မဖြစ်’

ထိုအမည်လေးပါးမှ မည်သူမဆို ယုတ္တည့်စွာ နေထိုင်၏၊ ကိုယ်
ဖြင့်ပြုသော မကောင်းသော အကျင့်ရှိ၏၊ နှုတ်ဖြင့်ပြုသော မကောင်း
သော အကျင့်ရှိ၏၊ စိတ်ဖြင့်ပြုသော မကောင်းသော အကျင့်ရှိ၏၊ မှား
သော အယူဝါဒရှိ၏၊ မှားသော အယူဝါဒ ဖြင့်ပြုသောကံကြောင့် ခန္ဓာ
ကိုယ် ပျက်စီး၍ သေခြားသည်မှုနောက်၌ ချမ်းသာကင်းသော မကောင်း
သော လားရာ အပါယ်လေးပါးသို့ ကျရောက်ရ၏။

သို့ရာတွင် တစ်စုံတစ်ယောက်သည် သူ၏အမျိုးအစာတ် မည်သို့
ဖြစ်သည်ပင်ဆိုစေကာမူ ကိုယ်၊ နှုတ်၊ စိတ်တို့ကို ချုပ်ထိန်း၍ ကိုယ်
ဖြင့် ပြုသော ကောင်းသော အကျင့်၊ နှုတ်ဖြင့် ပြုသော ကောင်းသော
အကျင့်၊ စိတ်ဖြင့် ပြုသော ကောင်းသော အကျင့်တို့ကိုကျင့်၍ မှန်သော
အယူဝါဒ ရှိ၏၊ မှန်သောအယူဝါဒ ဖြင့် ပြုသောက် ရှိ၏၊ မှန်သော အယူ
ဝါဒ ဖြင့် ပြုသောက် ကြောင့် ခန္ဓာကိုယ် ပျက်စီး၍ သေပြီးသည်မှနောက်
၌ ကောင်းသောလုံးရာ နတ်ပြည်သို့ ရောက်ရ၏။ ‘ကိုယ်၊ နှုတ်၊ စိတ်
တို့ကို စောင့်စည်း၍ ရှာနစ်ပါးသော ဘေးခိုပက္ခိယတရားတို့ကို များများ
အားထုတ်လျင် ဤဘဝတွင်ပင်လျင့် လုံးဝလွတ်မောက်ခြင်းဟူသော
ကိုလေသ ပရီနိဗ္ဗာန်ပြုရလိမ့်မည်။’

It can truly be said that no parallel, or anything remotely approaching this accurate description of the genesis and biological development of life on the earth is to be found in the original teachings of any other religion. In its uniqueness it establishes beyond question the supramundane insight and omniscience of the Buddha.¹

ဤကဗ္ဗာမြေပေါ်၌ သက်ရှိများ စတင်ဖြစ်ပေါ်လာပုံ၊ ဒီဝေးဇူ
အရှုံးဖြူးတိုးတက်လာပုံတို့ကို တိတိကျကျ ဖော်ပြထားသည့် ဤ
ဖော်ပြချက်ကို တုယ်ဥနိုင်သော သို့မဟုတ် ဝေးကွာစွာ ချဉ်းကပ်နိုင်
သော ဖော်ပြချက်မျိုးကို အခြားသော မည်သည့် ဘာသာတရား၏

---

1. Condensed from Dig. Nik. by Rhys Davids and Sangiti by Francis Story.

မူလသင်ကြားချက်တွင်မှ မတွေ့နိုင်ဟု မှန်ကန်စွာဆိုနိုင်ပါသည်။ ဤ
အတူမရှိသော ထူးခြားချက်သည် မြတ်စွာဘုရား၏ လောကုတ္ထာ
ဉာဏ်အမြင်နှင့် သမ္မတညာဉ်တော်ကို စောဒကတက်စရာ မရှိ
အောင် အတည်ပြုပေးလိုက်ခြင်းဖြစ်ပေ၏။

[ရိုက်(၆) ဒေးဗုဒ္ဓရေးသားသည် ‘ဒီယန်ကာယ’ နှင့်
ရရန်စစ်တို့ရေးသော ‘သံကိတ်’ တို့ကို အကျဉ်းချုပ်၍ တင်ပြပါသည်။]

Now, such periods of dissolutions and re-evolutions of the world have been going on through eternity, and is well known to Buddhists throughout the world. It is no mere theory to those living in the Orient.

ယခု ထိကဲသို့သော ကမ္မာပျက်စီးခြင်းနှင့် ပြန်လည်၍ အဆင့်
ဆင့် ပြောင်းလဲဖြစ်ပေါ်ခြင်း အချိန်ကာလတို့သည် အစဉ်ထာဝရဖြစ်
ပေါ်နေကြ၏။ ဤအကြောင်းအရာတို့သည် ကမ္မာတစ်ဝန်းလုံးရှိပုဒ္ဓ
ဘာသာဝင်များ ကောင်းစွာ သိကြ၏၊ အရှေ့တိုင်းဒြေထိုင်ကြသော
သူတို့အပို့ ဤအကြောင်းသည် သိအိပ်အယူအဆမျှသာ မဟုတ်ချေ။

Perhaps it is this early phase of life on the earth at a time when the world re-evolves that is looked forward to by certain Christian sects who speak of a 'New Heaven and a New Earth', though perhaps they do not realize it themselves.

ကမ္မာ ပြန်လည်၍ အဆင့်ဆင့် ပြောင်းလဲဖြစ်ပေါ်နေသောအချိန်

၌ ကမ္မာပေါ်တွင် ဖြစ်ပေါ်မည့်သက်ရှိတို့၏ ဤအစောပိုင်းအခြေအနေ မျိုးကို၊ ကောင်းကင်ဘုံအသစ်နှင့် ကမ္မာသစ်^၁ ဟု အချို့သော ခရစ်ယာန် ဂိုဏ်းများက မျှော်မှန်း၍ ပြောဆိုနေခြင်း ဖြစ်ကောင်း ဖြစ်ပေလိမ့်မည်။ သို့ပါသော်လည်း ဤအကြောင်းအရာကို သူတို့ကိုယ်တိုင် မသိဘဲ ဖြစ် ကောင်း ဖြစ်ပါလိမ့်မည်။

Buddhists admit all this, but maintain that in as much as sentient existence continues through each new world cycle, there is no cessation of Suffering, even if we are to be the first to enjoy such happy conditions on a new and savoury Earth when the world begins to re-evolve. In fact, the Buddha explained that in three ways the world is destroyed (or dissolved), – by fire, water and wind. In whichever manner the world is dissolved, when the Earth re-evolves, conditions are as described herein.

ဓာဒဘာသာဝင်တို့သည် ဤအကြောင်းအရာအားလုံးကိုယုံကြည် ကြောင်း ဝန်ခံကြ၏၊ သို့ရာတွင် ကမ္မာသသရာအသစ် လည်ပတ်တိုင်း သက်ရှိလောက ဆက်လက်ဖြစ်ပွားသွားသော်လည်း ဆင်းရုက္ခာ ချုပ် ဌီမံးခြင်း မရှိကြောင်း ခံယူထားကြ၏။ ကမ္မာကြီးစတင်ကာ ပြန် လည်၍ အဆင့်ဆင့် ပြောင်းလဲသဖြင့် အနဲ့အရသာ သုဇာတိနှင့် ပြည့်စုံသော မြေဆီ မြေလွှာ ပြည့်လွှာမံးနေသော ကမ္မာသစ်ပေါ်၌ ထိ ပျော်စရာကောင်းသည် အခြေအနေ မျိုးကို ကျွန်ုပ်တို့သည် ပထမဗြို့ဆုံး ခံစားရသည် ဖြစ်ပါစေ၊ ဆင်းရုက္ခာသည် မချုပ်ဌီမံးပါ။ အမှန်တွင်

မြတ်စွာဘုရားသည် ကမ္မာပြီကဲပျက်စီးနိုင်သော အကြောင်းသုံးပါးကို ရှင်းပြတော်မူ၏ – မီး၊ ရေ၊ လေ အသီးသီးကြောင့် ကမ္မာပျက်စီးနိုင်၏။ မည်သည့်နည်းဖြင့် ကမ္မာပျက်စီးသွားသည်ဖြစ်ပါ စေ ကမ္မာသစ် ပြန် လည်ဖြစ်ပေါ်လာသည့်အခါ အခြေအနေများသည် ဖော်ပြခဲ့သည့် အတိုင်းပင် ဖြစ်၏။

The Buddha had Himself been through many such dissolutions of the world and re-evolutions, and had enjoyed heavenly conditions from time to time. Thus, through His own experiences He tells us rather than continue through such cycles in circles, birth itself must be stopped. For birth itself is Suffering.

မြတ်စွာဘုရား ကိုယ်တော်တိုင်ပင်လျှင် ထိုသို့သော ကမ္မာပျက်စီးခြင်းနှင့် ကမ္မာပြန်လည်၍ အဆင့်ဆင့် ဖြစ်ပေါ်ခြင်းတို့ကို ကြုံဆုံး ခဲ့ရသည်၊ ကောင်းကင်ဘုံ အခြေအနေများ (နတ်ဘဝ၊ ပြဟ္မာဘဝများ) ကိုလည်း ရုဖန်ရုခါ ခံစားခဲ့ပါသည်။ သို့ဖြစ်၍ သူ၏ ကိုယ်ပိုင် အတွေ့ အကြံများမှ တစ်ဆင့် သူသည် ကျွန်ုပ်တို့အား ထိုသို့သော ကမ္မာ သံသရာ၊ ဘဝသံသရာတွင် ကျင်လည်နေမည့်အစား ဗာတိကို ရပ်တန်း ရမည်ဟု ပြောပြတော်မူ၏။ အဘယ်ကြောင့်ဆိုသော် ဗာတိသည်ပင် လျှင် ဆင်းရုဒ္ဓဖြစ်သည် မဟုတ်ပါလား။

Incidentally, it may be noted here that the 'New Heaven and New Earth' re-evolve from the matter of another dissolved universe. Nothing is destroyed.

ကံအားလျော်စွာပင် ‘ကောင်းကင်ဘုံအသစ်နှင့် ကမ္မာသစ်’ တို့ သည် ပျက်စီးသွားသော အခြားစကြေဝြောတစ်ခု၏ ဖြပ်သားမှ ပြန်လည်၍ အဆင့်ဆင့် ပြောင်းလဲတိုးတက်လာရခြင်းဖြစ်သည်။ မည်သည့်အရာမျှ ပျက်စီးသွားခြင်း မရှိချေ။

The Buddha's Silence မြတ်စွာဘုရား၏ ဆိတ်ဆိတ်နေခြင်း

Many were the questions asked of the Buddha. But He did not answer every question put to Him by His followers. If questions were irrelevant and not conducive to deliverance from bondage, that is to say, the recurring cycles of birth and death, He observed Silence.

မြတ်စွာဘုရားကို မေးခွန်း မြောက်မြားစွာ မေးမြန်းခဲ့ကြသည်။ သို့ရာတွင် မြတ်စွာဘုရားသည် သူ့အား သူ့တပည့်များ မေးမြန်းသော မေးခွန်းတိုင်းကို ဖြေဆိုခြင်း မပြုချေ။ အကယ်၍ မေးခွန်းများသည် မဆိမဆိုင်သော မေးခွန်းများဖြစ်လျှင် တစ်နည်း မွေးဖွားခြင်းနှင့် သေခြင်းတို့ အဖန်ဖန်ဖြစ်ရသော သံသရာဝင်ဆင်းရဲမှ လွှတ်မြောက်မှုသို့၊ အထောက်အကူမပြုလျှင် မြတ်စွာဘုရားသည် ဆိတ်ဆိတ်နေတော်မူ၏။

For instance, there was once a young man named **Malunkyaputta** who had various specu-

သိပ္ပန်ယွန့် မုဒ္ဓဘာသာ

၁၄၇

lations on whether the world was eternal or not eternal, whether the world was finite or infinite, and to this question, the Buddha made reply:-

'If it be the belief, Malunkyaputta, that the world is eternal, will there be the observance of the Holy Life? In such a case—No. If it be the belief, Malunkyaputta, that the world (i.e. Sorrow) is not eternal, will there be the observance of the Holy Life? In that case also—No. But, Malunkya-putta, whether the belief be that the world is eternal or that it is not eternal, undoubtedly, there is birth, there is old age, there is death... the extinction of which in this life itself I make known.

ဥပမာအားဖြင့် တစ်ချိန်က မာလုကျေပါတ္ထအမည်ရသောလူငယ်
တစ်ယောက်သည် လောကသည် မြို့၏ဟူ၍လည်းကောင်း၊ လောက
သည် မမြို့ဟူ၍လည်းကောင်း၊ လောကသည် အဆုံးရှိ၏ဟူ၍ လည်း
ကောင်း၊ လောကသည် အဆုံးမရှိဟူ၍လည်းကောင်း၊ စသည်ဖြင့် စိတ်
ကူး၊ အကြံအစည်းများစွာရှိ၏၊ ထိုသို့ သူမေးမြန်းသော မေးခွန်းများ
ကို မြတ်စွာဘုရားသည် ဤသို့ ဖြေကြားတော်မူ၏—

'မာလုကျေပါတ္ထ ... လောကသည် မြို့၏ဟု အယူရှိ
လတ်သော မြတ်သောအကျင့်ကို ကျင့်ခြင်းသည် ဖြစ်နိုင်

ရာသလော။ ဤသို့အယူရှိသော မဖြစ်နိုင်။ မလုကျပုတ္တ၊
လောကသည် မမြဲဟု အယူရှိလတ် သော မြတ်သော
အကျင့်ကို ကျင့်ခြင်းသည် ဖြစ်နိုင်ရာသလော။ ဤသို့
အယူရှိသော မဖြစ်နိုင်။ မလုကျပုတ္တ ... လောကသည်
မမြဲဟု အယူရှိလျင်သော်လည်းကောင်း၊ လောကသည်
မမြဲဟု အယူရှိလျင်သော်လည်းကောင်း၊ ပဋိသန္ဓာန္ဓရ
ခြင်းသည် ရှိသည်သာတည်း၊ ဒုရိရခြင်းသည် ရှိသည်သာ
တည်း၊ သေရခြင်းသည် ရှိသည်သာတည်း၊ ပူဇ္ဈားခြင်း၊
ဂိုဏ်းခြင်း၊ ကိုယ်ဆင်းရခြင်း၊ စိတ်ဆင်းရခြင်း၊ ပြင်းစွာ
ပင်ပန်းခြင်းတို့သည် ရှိကုန်သည်သာတည်း။ ယင်းတရား
တို့ကို မျက်မှာ်က်သော ကိုယ်၏ အဖြစ်နှင့်ပင် ပျက်စီး
ရမည်ဟု ငါ ပညတ်၏။

'Malunkyaputta, I have not revealed whether the world is eternal or not eternal; whether the world is finite or infinite. Why have I not revealed these? Because these are not profitable, do not concern the bases of holiness, are not conducive to aversion, to passionlessness, to cessation, to tranquility, to intuitive wisdom, to enlightenment, or to Nibbāna (i.e. the Deathless state). Therefore I have not revealed these.'

(Majjhima Nikāya--Cula--Mālunkyaputta Sutta, No.63).

သီပ္ပန်ယဉ်လွန် ဗုဒ္ဓဘာသာ

၁၄၉

‘မာလုကျပ္တ္တ ... လောကသည် မြို၏ဟု ငါ မဟော
 ကြား၊ လောကသည် မမြို၏ဟု ငါ မဟောကြား၊ လောက
 သည် အဆုံးရှု၏ဟု ငါ မဟောကြား၊ လောကသည်
 အဆုံးမရှိဟု ငါ မဟောကြား၊ အဘယ့်ကြောင့် ငါ မဟော
 ကြားသနည်း၊ မာလုကျပ္တ္တ ... ထိုအကြောင်းသည် အကျိုး
 စီးပွားနှင့် မစပဲ၊ မြတ်သောသာသနာတော်၏ အစအနမျှ
 လည်း မဖြစ်၊ ဝင့်ဆင်းရဲကို ြိုးငွေးခြင်းရာ မဖြစ်နိုင်၊
 ရာဂကင်းခြင်းရာ မဖြစ်နိုင်၊ ရာဂ ချုပ်ခြင်းရာ မဖြစ်နိုင်၊
 ကိုလေသာမီး ြို့မြိုးအေးခြင်းရာ မဖြစ်နိုင်၊ ထူးသောဥက်
 ဖြင့် သိခြင်းရာ မဖြစ်နိုင်၊ သစ္စာလေးပါးကို သိခြင်းရာ
 မဖြစ်နိုင်၊ သေခြင်းကင်းရာ နိုဗာန်ကို မျက်မောက်ပြုခြင်း
 ရာ မဖြစ်နိုင်၊ ထိုအကြောင်း ထိုအကြောင်းအရာကို ငါ မဟော
 ကြား။

(မဏီမနိကာယ - စုဒ္ဓမာလုကျပ္တ္တသုတေသနပါတ်၆၃)

Sometimes people made inquiry concerning the Deathless State of Nibbāna. Here, too, the Buddha observed Silence. For, Nibbāna is beyond imagination and description and the Buddha made no attempt to depict it, knowing that any such attempt could only present a false picture which would raise itself objectively--a deceptive goal--before the mind striving for liberation. The mind creates concepts and is shackled by them; this is part of the mental

craving for ideas. Hence, Nibbāna cannot be described, though Nibbāna can be experienced here in this very life.

တစ်ခါတစ်ရုတွင် လူတို့သည် သေခြင်းကင်းသောအခြေအနေ ဖြစ်သည့် နိမ္ဒာန်နှင့် ပတ်သက်၍ ခုစွမ်းမျှများကို ပြုလုပ်ကြသည်။ ဤနေရာ၌လည်း မြတ်စွာဘုရားသည် ဆိတ်ဆိတ်နေတော်မူ၏။ အဘယ့်ကြောင့်ဆိုသော နိမ္ဒာန်သည် စိတ်ကူးကြံဆြင်းနှင့် သရပ် ဖော်ခြင်းတို့ကို လွန်မြောက်နေသော သဘောဖြစ်၍ မြတ်စွာဘုရား သည် နိမ္ဒာန်ကို သရပ်ဖော်ရန် မကြိုးပမ်းချေ။ အကယ်၍ သရပ်ဖော် လျှင်လည်း မှားယွင်းသော ပုံသဏ္ဌာန်ကိုသာ တင်ပြနိုင်မည်ဖြစ်၍ ထိုသဏ္ဌာန်မှားသည် သံသရာဝင်ဆင်းရဲမှ လွတ်မြောက်ရန် အားထုတ် နေသော စိတ်၏ ရွှေမြောက်၌ လှည့်စားထားသော ပန်းတိုင် အဖြစ် ဖြင့် အာရုံထင်ပေါ်လာမေမည်ဖြစ်သောကြောင့်တည်း။ စိတ်သည် ယူဆချက်များကို ဖန်တီးပြီးလျှင် ထိယူဆချက်များဖြင့် အနောင်အဖွဲ့ ခံရသည်။ ဤကား စိတ်ကူးထည်များကို တပ်မက်တွယ်တာမူ၏ တစ် စိတ် တစ်ဒေသ ဖြစ်၏။ ဤအကြောင်းတို့ကြောင့် နိမ္ဒာန်ကို သရပ် ဖော်ပြ၍ မရပါ။ သို့ပါသော်လည်း နိမ္ဒာန်ကို ဤနေရာ ဤဘဝ္မာပင် လျှင် ကိုယ်တိုင်တွေ့ကြုံသိရှိနိုင်သည်။

A beautiful and interesting fable related by the late **Silācāra Thero** brings this point out well.

'Once upon a time there was a fish. And just because it was a fish, it had lived all its life in the water and knew nothing whatever about anything

သီပ္ပန်ယလွန် မုန္ဒဘာသာ

၁၅၁

else but water. And one day as it swam about in the pond where all its days had been spent, it happened to meet a turtle of its acquaintance who had just come back from a little excursion on the land.

သီလာဓရထောရ်ပြောပြသော လူပၢ်စိတ်ဝင်စားဖျယ် ကောင်း
သည့် ပုံပြင်သည် ဤအချက်ကို ကောင်းစွာထင်ရှားဖော်သည်။

‘လွန်လေပြီးသောအခါက ငါးတစ်ကောင် ရှိ၏၊ ငါးတစ်ကောင်
ဖြစ်သည့် အကြောင်းကြောင့် ငှုံး၏တစ်သက်လုံး ရေထဲသာ နေ
ထိုင်ခဲ့ပြီးလျင် အမှုလွှဲ၍ အခြား မည်သည့်အကြောင်းအရာကိုမျှ မသိ
ချေး။ ထိုနောက် တစ်နေ့တွင် ထိုငါးသည်ငှုံး၏နေအားလုံးကို ကုန်
လွန်စေခဲ့သော ရေကန်အတွင်း၌ ကူးသန်းနေစဉ် ငှုံးသိကျမ်းသည်
လိပ်တစ်ကောင်ကို ဆုတ္တေ့မိ၏။ ထိုလိပ်သည် ကုန်းပေါ်၍ လေ့လာ
ရေး ခရီး အနည်းငယ်ထွက်ပြီးနောက် ပြန်ရောက်လာခါစ ဖြစ်၏။

"Good day, Mr. Turtle!" said the fish: "I have not seen you for a long time. Where have you been?"

"O", said the turtle, "I've just been for a trip on dry land."

"On dry land!" exclaimed the fish: "What do you mean by 'on dry land'? There is no dry land. I had never seen such a thing. Dry land is nothing."

"Well", said the turtle good-naturedly, "if you want to think so, of course you may; there's no one

၁၅၂

ဒေါက်တာ မင်းတင်မွန်

who can hinder you. But that's where I've been, all the same."

"O come", said the fish, "try to talk sense. Just tell me now what is this land of yours like? Is it all wet?"

"No, it is not wet", said the turtle.

"Is it nice and fresh and cool?" asked the fish.

"No, it is not nice and fresh and cool", the turtle replied.

"မက်လာနဲ့ခင်းပါ ... ကိုရွှေလိပ်၊ ကျွန်ုပ်သင့်ကို မမြင်ရတာ ကြာပြီ၊ သင်ဘယ်ရောက်နေသလဲ" ငါးက ပြော၏။

"အို... မြောက်သွေ့တဲ့ ကုန်းမြေပေါ်မှာ ငါ ခန္ဓတုန်းက ခရီးထွက်နေလိုပါ" လိပ်က ပြော၏။

"မြောက်သွေ့တဲ့ ကုန်းမြေ... 'မြောက်သွေ့တဲ့ ကုန်းမြေ' ဆိတာ သင်ဘာကို ဆိုလိုသလဲ၊ မြောက်သွေ့တဲ့ ကုန်းမြေဆိတာ မရှိပါဘူး၊ အဲသလို အရာမျိုးကို ငါ တစ်ခါမှု မတွေ့ဖူးဘူး၊ မြောက်သွေ့တဲ့ ကုန်းမြေဆိတာ ဘာမှ မဟုတ်ပါဘူး" ငါးက အံ့သွားပြော၏။

"ကောင်းပြီ" လိပ်က ကောင်းသောစိတ်ထားနှင့် ပြော၏။ "မင်း အဲသလို ထင်ရှင် ထင်နိုင်ပါတယ်၊ မင်းကို တားဆီးနိုင်တဲ့သူ တစ်ယောက်မှ မရှိပါဘူး၊ ဒါပေမဲ့ ငါရောက်ခဲ့တဲ့ နေရာက် အဲဒီ မြောက်သွေ့တဲ့ ကုန်းမြေပါပဲ"

"အို... လာစမ်းပါ၊ အမိပျာယ်ရှိတာကို ပြောစမ်းပါ၊ သင် ပြော

သိပ္ပနယ်လွန် ဗုဒ္ဓဘာသာ

၁၅၃

တဲ့ ကုန်းမြေဆိုတာ ဘာနဲ့တူသလဲဆိုတာကို ကျွန်ုပ်ကို ပြောပြစမ်းပါ၊
အဲဒီကုန်းမြေက အားလုံး စိစစ်နေသလား" ငါးက မေး၏။

"ဟင့်အင်း... ကုန်းမြေဆိုတာ မစိစစ်ဘူး" လိပ်က ဖြော၏။

"ကုန်းမြေဟာ ကောင်းမွန်လန်းဆန်းပြီး အေးမြှုသလား" ငါး
က ထပ်မေး၏။

"ဟင့်အင်း... ကုန်းမြေက ကောင်းမွန်လန်းဆန်း အေးမြှုခြင်း
မရှိဘူး" လိပ်က ပြန်ပြော၏။

"Is it clear, so that light can come through it?"

"No, it is not clear; light cannot come through
it."

"Is it soft and yielding; so that I could move my
fins about in it and push my nose through it?"

"No, it is not soft and yielding; you could not
swim in it."

"Does it move or flow in streams?"

"No, it neither moves nor flows in streams."

"Does it ever rise up into waves, then, with white
foam in them?" asked the fish, becoming just a
little impatient at this string of Noes.

"No", replied the turtle truthfully: "it never rises
up into waves that I have seen."

"ကုန်းမြေဆိုတာ ကြည်လင်ပြီး အလင်းဖောက်ထွင်းသွားနိုင်
သလား"

“ဟင့်အင်း...မကြည်လင်ဘူး၊ အလင်းဖောက်ထွင်းပြီး မသွားနိုင်ဘူး”

“ကုန်းမြေဆိုတာ ဂင်းအထဲမှာ ကျွန်ုပ်ရဲ့ဆူးတောင်တွေကို လှပ်ရှားပြီး ကျွန်ုပ်ရဲ့နာခေါင်းကို တွန်းသွားနိုင်အောင် ပျော့ပျောင်းပြီး နေရာဖယ်ရှားပေးတတ်သလား”

“ဟင့်အင်း...ကုန်းမြေဆိုတာ မပျော့ပျောင်းဘူး၊ နေရာမဖယ်ရှားပေးတတ်ဘူး၊ ကုန်းမြေထဲမှာ မင်းကူးသန်းသွားလို့ မရဘူး”

“ကုန်းမြေက ရွှေလျားတတ်သလား၊ စမ်းချောင်းများလိုစီးဆင်းတတ်သလား”

“ဟင့်အင်း...ကုန်းမြေက ရွှေလဲ မရွှေလျားဘူး၊ စမ်းချောင်းများလိုလဲ စီးဆင်းပြီး မသွားဘူး”

“ဒီလိုဆိုရင် ကုန်းမြေက ဖြူဖွေးတဲ့ အမြှုပ်များနဲ့တကွ လိုင်းများ အသွင်နဲ့ ကြွတက်တတ်သလား” ငါးက ‘မဟုတ်ဘူး’ တွေ စီတန်းနေတာကို စိတ်မရည်တော့သည့်ဟန်နှင့် မေးလိုက်၏။

“မဟုတ်ဘူး” လိပ်က မှန်ကန်စွာ ဖြေကြားလိုက်၏။ “ကုန်းမြေဟာ ငါမြှင့်ဖူးသလောက် ဘယ်အခါကမှ လိုင်းများအသွင်နဲ့ ကြတက်မလာဘူး”

“There Now!” exclaimed the fish triumphantly.

“Didn't I tell that this land of yours was just nothing? I have just asked, and you have answered me that it is neither wet nor cool, not clear nor soft and that it does not flow in streams nor rise up into waves. And if it isn't a single one of these things,

သိပ္ပနယ်လွန် ဗုဒ္ဓဘာသာ

၁၅၂

what else is it, but nothing? Don't tell me!"

"Well, Well", said the turtle, "if you are determined to think that dry land is nothing, I suppose you must just go on thinking so. But any one who knows what is water and what is land would say you were just a very silly fish, for you think that anything you have never known is nothing just because you have never known it".

"And with that the turtle turned away and, leaving the fish behind in its little pond of water, set out on another excursion over the land that was nothing." ¹

1. Ven. Narada, The Buddha Dhamma.

“က...ကြည့်” ငါးက အာမေခိုတ်သဖြင့် အောင်မြင်စွာ ပြောလိုက်၏။ “ကျွန်ုပ် သင့်ကို မပြောဘူးလား၊ ဒီကုန်းမြေဆိတာ ဘာမှ မဟုတ်ပါဘူးလို့၊ ကျွန်ုပ် ခုတင်က မေးပြီး သင်က ဖြေကြားပေးခဲ့တယ်၊ ကုန်းမြေဟာ စိုလဲ မစိစွာတ်ဘူး၊ အေးလဲ မအေးမြှေား၊ ကြည်လဲ မကြည်လင်ဘူး၊ ပျော့လဲ မပျော့ပျော်ဘူး၊ စမ်းချောင်းတွေလိုလဲ မစီးဆင်ဘူး၊ လိုင်းများအသွင်နဲ့လဲ မကြွတက်ဘူး၊ ဒါတွေတစ်ခုမှ မဟုတ်ဘူးဆိုလျှင် တာမြားဘာဖြစ်နိုင်းမလဲ၊ ဒါကြောင့် ဘာမှမဟုတ်ဘူးပေါ့၊ ကျွန်ုပ်ကို မပြောပြန့်တော့”

“ကောင်းပြီ...ကောင်းပြီ” လိပ်က ပြော၏။ “အကယ်လို့ မင်းက ကုန်းမြေဟာ ဘာမှမဟုတ်ဘူးလို့ စဉ်းစားဖို့ ဆုံးဖြတ်ထားရင်

အဲသလိုပဲ မင်းဆက်ပြီး စဉ်းစားပါတော့လို့ ငါ ယူဆတယ်၊ ဒါပေမဲ့ ရေက ဘာလဲ၊ ကုန်းမြေက ဘာလဲလို့ သိတဲ့လူတိုင်းက မင်းဟာ အင် မတန် မိုက်မဲတဲ့ ငါးပဲလို့ ပြောဆိုလိမ့်မယ်၊ ဘာကြောင့်လဲ ဆိုတော့ မင်း တစ်ခါမှ မသိဖူးတဲ့ အရာတစ်ခုကို မင်းဘယ်အခါကမှ မသိဖူး တဲ့အကြောင်း တစ်ခုတည်းနဲ့ ဘာမှ မဟုတ်ဘူးလို့ မင်းထင်မှတ်တဲ့ အတွက်ပဲ”

ဤသို့ ပြောဆိုပြီး နောက် လိပ်သည် လှည့်စွှောက်သွား၏။ ငါးကို ငှင့်၏ ရေကန်ငယ်၌ ချုန်ရစ်ထားကာ ဘာမျှမဟုတ်ဘူးဆိုသည့် ကုန်းမြေပေါ်၌ နောက်ထပ် လေ့လာရေးခရီး ပြုလုပ်ရန် ထွက်ခွာသွား လေ၏။

(ဆရာတော်ဘဒ္ဒနာရာ၏ ‘ဗုဒ္ဓဓမ္မ’ စာအပ်မှ)

It is evident from this fable that neither the turtle, which is acquainted with both land and sea, could explain to the fish the real nature of the land, nor could the fish understand what land is as it is acquainted only with the sea. In the same way the Arahats who are acquainted with both the mundane and the supramundane cannot explain to a worldling what the supramundane exactly is by mundane terms, nor can a worldling understand the supramundane merely by mundane knowledge.

ဤပုံပြင်မှ ထင်ရှားစွာသိရသောအချက်မှာ လိပ်သည် ကုန်း

မြန်င့် ရေပင်လယ် နှစ်မျိုးလုံးကို သီကျျမ်းပါသော်လည်း ကုန်းမြှု ၏ အစစ်အမှန် သဘာဝကို ငါးအား မရှင်းပြနိုင်ပါ။ ငါးသည်လည်း ရေပင်လယ်နှင့်သာ သီကျျမ်းမှုရှိသဖြင့် ကုန်းမြှု မည်သို့ဖြစ်သည်ကို နားမလည်နိုင်ပါ။ ထိနည်းတူစွာ ရဟန်သများသည် လောကို၊ လောကုတ္တရာ နှစ်ဖြာသော တရားများကို သီကျျမ်းပါသော်လည်း လောကုတ္တရာ ဟူသည် မည်သို့ အတိအကျဖြစ်သည်ကို လောကိုဝေါဟာရ များဖြင့် ပုထော်တစ်ဦးအား မရှင်းပြနိုင်ပါ။ ပုထော်တစ်ဦးကလည်း မိမိခြုံရှိသော လောကိုအသိ ဗဟိသုတမ္မာဖြင့် လောကုတ္တရာတရားကို နားမလည်နိုင်ပါ။

Thus, rather than give his hearers a wrong impression, in His Wisdom, the Buddha observed Silence on such metaphysical questions, as they did not concern the main issue. This Silence has unfortunately been misinterpreted: sometimes by biased writers; sometimes by uninformed writers, thereby conveying a false impression of the Buddha's teachings to those who might otherwise profit by His Message.

သို့ဖြစ်၍ သူ၏ ကြားနာသူများကို လွှဲမှားသော ထင်မြင်ချက် မဖြစ်ပေါ်စေခြင်း၏ မြတ်စွာဘုရားသည် ဘဏ်အမြှင်အမြင် ရှိသည် ဖြစ်၍ ရပ်နာမ်ဖြစ်ရပ် နယ်ပယ်ကို လွှန်မြောက်သွားသော မေးခွန်းများကို ဖြေကြားခြင်း မပြုဘဲ ဆိတ် ဆိတ် နေတော်မူ၏။ အခြား

အကြောင်းတစ်ရပ်မှာ ထိုမေးခွန်းများသည် အဓိက အကြောင်းအရာ နှင့် မသက်ဆိုင်ဘဲ ဖြေကြားလျင်လည်း အကျိုးမရှိခြင်းကြောင့် ဖြစ်သည်။

ဤသို့ ဆိတ်ဆိတ်နေတော်မူခြင်းကို ကံမကောင်း အကြောင်း မလှစွာပင် တစ်ခါတစ်ရုတွင် တစ်ဖက်စောင်းနင်းအမြင်ရှိကြသည် စာရေးဆရာများက တလွှဲတချို့ အဓိပ္ပာယ်ဖော်ကြသည်။ တစ်ခါ တစ်ရုတွင် မသိ နားမလည်းကြသော စာရေးသူများက လွှဲချို့စွာ အဓိပ္ပာယ်ကောက်ကြသည်။ သူတို့၏ လွှဲမှားသော ရေးသားမူများ သည် မြတ်စွာဘုရား၏ တရားတော်များကို မှန်မှန်ကန်ကန် လေ့လာ ခွင့်ရလျင် အကျိုးဖြစ်ထွန်းခွင့် ရကြမည့်သူတို့အား လွှဲမှားသော ထင်မြင်ချက်ကို ရရှိစေပါသည်။

It might be added that the Buddha did not teach all that He knew. For, on one occasion whilst passing through a forest, He took a handful of leaves and said: 'O Bhikkhus, are there more leaves in my hand or more leaves in the forest yonder?' and they replied, 'There are more leaves in the forest, Lord'. 'Yea, what I have taught you is like the leaves in my hand, but what I know is like the leaves in the forest', He then said.

ထပ်မံ၍ တင်ပြလိုသည်မှာ မြတ်စွာဘုရားသည် သူသိသမျှ တရား အားလုံးကို ဟောကြား သင်ပြပေးခြင်း မပြပေး။ တစ်ချိန်က ယင်း

သိပ္ပန်ယူနှစ် ဗုဒ္ဓဘာသာ

၁၅၉

တိုက်တောကို ဖြတ်သန်းနေစဉ် သစ်ရွက်တစ်ဆုပ်ကို ကောက်ယူပြီး သွေ့င်...

‘အို...ရဟန်းတို့၊ ငါလက်မှာ ရှိသည့် သစ်ရွက်များနှင့် သစ်တော တစ်တောလုံးမှာ ရှိသည့် သစ်ရွက်များအနက် အဘယ်သစ်ရွက်က ပို များသနည်း’ဟု မေးတော်မူ၏။

‘သစ်တော တစ်တောလုံးမှာ ရှိသည့် သစ်ရွက်များက ပိုများပါ သည် အရှင်ဘုရား’ဟု ရဟန်းတို့က ဖြော်ကြ၏။

‘မှန်ပေသည်...ချစ်သားတို့၊ သင်တို့အား ငါ ဟောကြားခဲ့သော တရားတော်များသည် ငါလက်ထဲမှာ ရှိသည့် သစ်ရွက်များနှင့် တူ၏၊ ငါသိတော်မူသော တရားများသည် သစ်တောတစ်ခုလုံးမှာ ရှိသည့် သစ်ရွက်များနှင့် တူ၏’ဟု မြတ်စွာဘုရား မိန့်ဆိုတော်မူ၏။

The Buddha taught mankind only what was absolutely essential for emancipation. Even so, He has forestalled many a scientist and philosopher of today.

မြတ်စွာဘုရားသည် လူသားတို့အား သံသရာဝင်ဆင်းခဲ့မှ လွတ် မြောက်ရေးအတွက် အမှန်တကာယ် အတိအကျ လိုအပ်သော တရား များကိုသာ ဟောကြားတော်မူသည်။ သို့စုံလျက်လည်း မြတ်စွာ ဘုရားသည် ယခုခေတ် သိပ္ပပညာရှင်များစွာနှင့် အသုနိက ပညာရှင် များစွာတို့ထက် ပို၍၌ အောင် အမှန်တရားများကို ဟောကြား ညွှန် ပြတော်မူခဲ့ပြီး ရှေ့က ကြွေသွားလျက်ရှိတော်မူသည်။

Chapter IV
အခ်: (၄)
Kamma and the Life-flux-Santati
ကန့်အသက်စီးကြောင်း-သန္တိ

THUS, in brief, we have seen that the Buddha does not attempt to explain the origin of life to mere worldlings who are more concerned with First Causes than with the leading of spiritual lives.

ဉ်သိလျင် မြတ်စွာဘုရားသည် ပုထော်မှုဖြစ်ကြသော ဘူတိအား သက်ရှိဘဝ၏ မူလအစကို ရှင်းပြရန် မကြီးပမ်းခဲ့ကြောင်းကို အကျဉ်းအားဖြင့် ကျန်ပိတို့ မြင်သိခဲ့ကြရပါ။ ဉ်ပုထော်တို့သည် ဘာသာတရားနှင့်အညီ နေထိုင်ခြင်းထက် ပထမအကြောင်းတရားများကို ရှာဖွေရန် ပို၍စိတ်ဝင်စားနေကြသည်။

At the same time there is the assurance that if a worldling bides his time, living well the holy life,

he can realize for himself, when he too reaches the goal, the intricate workings of the cosmos and find the answers to those questions that once baffled him so much. 'For', says the Buddha, 'Moral and virtuous Wanderers (Ascetics) and Brahmans (i.e. priests) do not force maturity on that which is unripe; they, being wise, wait for that maturity.'^၁

(1. Pāyāsi Sutta, Dig. Nik. by Rhys Davids.)

တစ်ချိန်တည်းၤပင် အကယ်၍ ပုထော်သည် အခွင့်ကောင်းကို
စောင့်ဆိုင်း၍ မြင့်မြတ်သောဘဝကို ကောင်းစွာ နေထိုင်သွားမည် ဆို
ပါက သူသည်လည်း ပန်းတိုင်သို့ ရောက်ရှိလိမ့်မည်၊ ထိုအခါ စကြ
ဝဲဌာန် အသေးစိတ်လုပ်ကိုင်ပုံများကို သူကိုယ်တိုင် သီရိလာပြီးလျှင်
သူ၊ အား လွန်စွာ စိတ်ရှုပ်ထွေးစေခဲ့သော မေးခွန်းများ၏ အဖြေတို့ကို
သူ တွေ့လာရမည်ဟု အာမခံချက် ရှိပါသည်။

အကြောင်းမှာ ကိုယ်ကျင့်ကောင်း၍ မွန်မြတ်သော လှည့်လည်
သူများ (ရသေ့များ) နှင့် ပြဟွာဏေများ (ဘုန်းတော်ကြီးများ) သည်
မမှည့်ဝင်းသေးသော အရာကို မှည့်ဝင်းလာအောင် အတင်းအကြပ်
မပြုကြချေ။ သူတို့သည် ပညာရှိကြသည်ဖြစ်၍ မှည့်ဝင်းလာမည့်
အချိန်ကို စောင့်ဆိုင်းကြသည်ဟု မြတ်စွာဘုရား မိန့်ကြားတော်မှ
သည်။^၃

(၁။ ပါယာသီသုတ်၊ ဒီယနီကာယ်)

It is wrong, therefore, to assert that the Buddha was 'Agnostic' on certain issues as is sometimes

sought to be made out by some uninformed writers. The Buddha is known as the Fully Enlightened One. And, He always knew. He observed Silence only when it was to the spiritual advantage of his questioner, and not because He seemed to say within Himself – Agnosco – 'I do not know!'

ထိုကြောင့် အချို့သော အသိအမြင် ဗဟိသုတ နည်းပါးကြသည့်
စာရေးဆရာများက တစ်ခါတစ်ရုံ ရှာဖွေရေးသား ဖော်ပြသလို အချို့
သော အကြောင်းအရာများ၏ အရင်းအမြစ်များကို မသိနိုင်ဟု မြတ်
စွာဘုရား ခံယူထားကြောင်း အတိအကျ ပြောဆိုခြင်းသည် မမှန်ကန်
ပါ။ မြတ်စွာဘုရားသည် တရားအလုံးစုံကို သိမြင်တော်မူသော
သွေ့သုတ ဉာဏ်ပိုင်ရှင် သမ္မာသမ္မာဘုရား ဖြစ်တော်မူပါသည်။ သို့
ဖြစ်၍ သူသည် အမြဲသိရှိတော်မူပါသည်။ မေးခွန်း မေးမြန်းသူ၏
စိတ်ပိုင်းဆိုင်ရာ အကျိုးဖြစ်ထွန်းမှုကို ရှေးရှာသောအခါမျိုး၌သာ မြတ်
စွာဘုရားသည် တိတ်ဆိတ်မှုကို စောင့်ထိန်းတော်မူပါသည်။ သူ၏
စိတ်ထွေ့ ‘ငါ မသိဘူး’ဟု ပြောပြလိုသည့်အတွက် သူ တိတ်တိတ်
ဆိတ်ဆိတ် နေတော်မူခြင်း မဟုတ်ပါ။

He denied the postulated Supreme Godhead or Creator, the unchanging soul and eternal heaven of the theist. Brushing aside irrelevant questions, the Buddha takes for its starting point the 'being', as it is, here and now, and traces back the cause of its conditioned existence. And says that it is the ex-

periences of the past that have produced the present being. These experiences constituted no more nor less than all the good and evil acts of the individual. This is called Kamma.

ဘုရားသခင် ရှိသည်ဟု ယုံကြည်သူတို့က မဆန်းစစ်ဘဲ အမှန် ဟု ခံယူထားသော အနန္တတန်ခိုးရှင် ထာဝရဘုရားသခင် သို့မဟုတ် ဖန်ဆင်းရှင်၊ မပြောင်းလဲသော ဝိညာဉ်နှင့် ထာဝရကောင်းကင်ဘုံတို့ ကိုမြတ်စွာဘုရား ပြင်းပယ်တော်မူသည်။ မဆီဆိုင်သော မေးခွန်းများ ကို ဖယ်ရှား၍ မြတ်စွာဘုရားသည် စတင်ရန် အမှတ်အဖြစ် ‘သတ္တဝါ’ ကို ဤနေရာ ဤအခါ၌ ငှင့်အရှိအတိုင်း ယူငင်ပြီးလျင် ငှင့်၏ ပြု ပြင်စီရင်ထားသော တည်နေမှု၏ အကြောင်းရင်းကို နောက်ပြန် ခြေ ရာကောက်တော်မူသည်။ သူတွေ့ရသော အပြုမှာ အတိတ်မှ အတွေ့ အကြံများ (အကြောင်းတရားများ) က လက်ရှိသတ္တဝါကို ဖြစ်ပေါ်စေ ခြင်း ဖြစ်သည်ဟု သူ မိန့်ဆိုတော်မှု၏။ ဤအတွေ့အကြံများ ဟူသည် မှာ ထိုသတ္တဝါက ပြုလုပ်ခဲ့သော ကောင်းသည့်အပြုအမှုများနှင့် ဆိုး သော အပြုအမှုများပင် အပိုအလိုမရှိဘဲ အတိအကျ ဖြစ်ပေါ်။ ဤ အပြုအမှုများကို ကမ္မ = ကံဟု ခေါပါသည်။

Life or existence, whether in celestial or in the lower forms of consciousness, is conditioned by our Kamma which may be likened to a force like electricity. It is this force that finds manifestation in various states of consciousness, whether on a gross or subtle and refined level, on the principle,

that 'wheresoever your treasure is there will your heart be also'.

အသက် သိမ္မဟုတ် ဘဝသည် နတ်ပြည့်ဖြစ်သည်ဖြစ်စေ၊ အာရုံသိမှု (စိတ်) ၏ နိမ့်ကျသော ပုံသဏ္ဌာန်များ၏ ဖြစ်သည်ဖြစ်စေ ကျွန်ုပ် တို့၏ ကံက ပြုပြင်စီရင်ပေးသည်အတိုင်း ဖြစ်ရ၏။ ဤကံကို လျှပ်စစ် ကဲသို့သော အား (၀၂) စွမ်းအားနှင့် နှိုင်းယူဉ်နိုင်၏။ ဤကံစွမ်းအားကပင်လျင် သတ္တဝါတို့အား စိတ်၏ အခြေအနေအမျိုးမျိုး၏ ဖြစ်လာအောင် အကောင်အထည်ဖော်ပေး၏။ ထိုအကောင်အထည်ဖော်ပေးသော နေရာသည် ရန်းရင်းကြမ်းတမ်းသောဘုံးဖြစ်ချင်ဖြစ်မည်၊ သိမ်မွှေ့ပြီး ကောင်းမွန်သော ဘုံးဖြစ်ချင်ဖြစ်မည်။ ‘သင်၏ ရတနာ ရှိသည့် နေရာ၏ သင်၏ နှလုံးသား ရှိလိမ့်မည်’ ဟူသော သဘောတရား၊ အရ ကံက ပုံဖော်ပေးခြင်း ဖြစ်၏။

In other words, our forms, such as god, godling (deva), man, animal, ghost, and so on are merely the outward manifestations of this invisible Kammic force. This all pervading force carries with it all our innate characteristics, which usually lie latent, but may rise to the surface at unexpected moments, thus making it difficult for any one to judge another. From the Buddhist point of view therefore it is also meaningless to talk of 'hating the sin and loving the sinner'. For, apart from the act of sinning there is really no 'sinner'.

တစ်နည်းဆိုသော ပြဟ္မာ၊ နတ် (၃၇၀)၊ လူ၊ တိရှိတွေ့န်၊ ပြီတွေ့
စသော ကျွန်ုပ်တို့၏ ပုံသဏ္ဌာန်များသည် ဤမမြင်နိုင်သော ကံ စွမ်း
အား၏ အပြင်ပန်း ပုံသဏ္ဌာန်များမျှသာ ဖြစ်ကြပါ၏။ ဤအလုံးစုံ
စိမ့်ဝင်ပုံ၊ နှဲနေသော စွမ်းအားသည် ငှုံးနှင့်အတူ ကျွန်ုပ်တို့၏ မွေး
ရာပါ ထူးခြားသည့် အမူအကျင့် လက္ခဏာများကို သယ်ဆောင်လာ
၏။ ဤထူးခြားသည့် လက္ခဏာများသည် ငုပ်လျှိုးနေလေ့ရှိပြီးလျင်
မမျှော်လင့်ထားသော အချိန်အခါများ၌ မျက်နှာပြင်သို့ ပေါ်လွင်
ထင်ရှားလာတတ်၏။ သို့အတွက် လူတစ်ယောက်က အခြား တစ်
ယောက်ကို အကဲဖြတ်ရန် ခက်ခဲအောင် ကံက လုပ်ဆောင်၏။ ဤ
အကြောင်းကြောင့် ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်တို့၏ ရှုထောင့်မှ ကြည့်လျင်
'အပြစ်ကို မှန်းတီး၍ အပြစ်ကျူးလွန်သူကို ချစ်ခင်၏'ဟူသောစကား
သည် အမိပ္ပါယ် မရှိချေ။ အဘယ်ကြောင့်ဆိုသော အပြစ်ကျူးလွန်
သော အပြုအမူမှတစ်ပါး 'အပြစ်ကျူးလွန်သူ'ဟူ၍ အမှန်တကယ်
မရှိခြင်းကြောင့်တည်း။

If this position is understood, one will be able to understand readily that the outward forms are merely the vessels which hold the Kammic energy. A man does not really become a dog in one birth nor does a dog, for instance, become a man in a subsequent birth. But the force which once manifested itself in the form of a man, can manifest its energies at other times as a god, godling (deva), animal, ghost, or man (again), etc., in much the same

way as electricity manifests its energy in bulbs of different colours and different voltages. In other words, the external phenomena, such as gods, godlings,(deva), beasts,ghosts, men, etc., are merely the receptacles which hold the kammic energy of the individual life-flux.

ဤအခြေအနေကို သိနားလည်ပြီးလျင် ပြင်ပ ပုံသဏ္ဌာန်များ သည် ကံစွမ်းအင်ကို ထိန်းသိမ်းထားသည့် ထည့်စရာ ခွက်များမျှသာ ဖြစ်သည်ကို အလွယ်တကူပင် နားလည်နိုင်ပါလိမ့်မည်။ လူ တစ် ယောက်သည် တစ်ဘဝတည်းဖြင့် ခွေးတစ်ကောင် အမှန်တကယ် မဖြစ်လာပါ၊ ခွေးတစ်ကောင်သည်လည်း ဥပမာအားဖြင့် နောက်ဘဝ ၍ လူတစ်ယောက် ဖြစ်မလာပါ။ သို့ရာတွင် လူတစ်ယောက်ပုံသဏ္ဌာန် ဖြင့် တစ်ချိန်က အကောင်အထည်ပေါ်လာသော ကံစွမ်းအားသည် အခြားသော အချိန်များ၏ ရှင်း၏ စွမ်းအင်များကို ပြဟွာ၊ နတ်(၃၀)၊ တိရှိအာန်၊ ပြိုတွာ၊ သို့မဟုတ် လူ(တစ်ဖန်) စသည်အနေဖြင့် အကောင် အထည်ပေါ်လာစေနိုင်ပါသည်။ ဤသို့ အကောင်အထည်ပေါ်လာ ခြင်းသည် လျှပ်စစ်ဓာတ်က ရှင်း၏ စွမ်းအင်ကို အရောင်အမျိုးမျိုး နှင့် ဗို့အား အမျိုးမျိုးရှိသည့် မီးသီးများ၏ အသွင်အမျိုးမျိုး ဖြစ်ပေါ်စေ ခြင်းနှင့် ဆင်တူပါသည်။ တစ်နည်းဆိုသော် ပြဟွာများ၊ နတ်များ(၃၀ များ)၊ သားရဲတိရှိအာန်များ၊ ပြိုတွာများ၊ လူများ စသည် ပြင်ပ ရှပ် နာမ် ဖြစ်ရပ်များသည် ပုဂ္ဂိုလ် တစ်ဦးစီ၏ အသက် စီးကြောင်း ဟူသော ကံစွမ်းအင်ကို ထိန်းသိမ်းထားသော ထည့်စရာ ခွက်များမျှ သာ ဖြစ်ကြသည်။

သီပုန်ယဉ်လွန် မှန္ဒာဘသာ

၁၆၇

(လျှပ်စစ်စွမ်းအင်သည် လျှပ်စီးကြောင်းအဖြစ် စီးနေသလို ကံစွမ်းအင်သည်လည်း အသက်စီးကြောင်းအသွင်ဖြင့် စီးနေ၏။)

Kamma ကံ

At this stage a brief explanation of Kamma would be useful. Leaving aside all its technical aspects, which must be gone into more thoroughly when one is sufficiently interested in the subject to break away the veil of Ignorance (Avijjā) that enshrouds the minds of many, Kamma may be described as the result of CRAVING in its diverse forms. This Craving it is that generates the driving force of Kamma.

ဤအဆင့်၌ ကံအကြောင်းကို အကျဉ်းမျှ ရှင်းပြသွင် အသုံးကျပါလိမ့်မည်။ ကံအကြောင်းကို အလုံအလောက် စိတ်ဝင်စားလာသည့် အခါ ကံ၏ ပညာရပ်ဆိုင်ရာ အသေးစိတ် အချက်အလက်များကို ပို နှိုက်နှိုက်ချေတ်ချေတ် လေ့လာရန် လိုပါလိမ့်မည်။ သို့မှသာ လူများ စွာတို့၏ စိတ်များကို ဖုံးလွမ်းထားသော မသိမှု (အဝိဇ္ဇာ) ၏ အလွှာ ကို ဖောက်ခဲ့နိုင်ပေလိမ့်မည်။ ယခု ထိုအသေးစိတ် အချက်အလက် များကို ဘေးဖယ်ထားလိုက်လွင် ကံသည် ထူးထွေ များပြားသော အသွင်များအဖြစ် ရှိသည့် ပြင်းပြနာ လိုချင်တပ်မက်မှု၏ အကျိုး တရားဖြစ်သည်ဟု ဖော်ပြရပေမည်။ ဤလိုချင်တပ်မက်မှုသည် ကံ၏ တွန်းအားကို ထုတ်ဖော်ပေး၏။

For, the energy generated by the act of craving is directive, and tremendous in its effect. That is to say, whenever we crave, we crave for something, and the energy so generated will tend to bring that something about. This principle, by the way, is the one underlying New Thought, Christian Science, and similar movements. They all tell us that whatever we desire strongly enough and definitely enough we shall obtain, be it health, wealth, or power.

အကြောင်းမှာ လိုချင်တပ်မက်မှု၏ လုပ်ဆောင်မှုဖြင့် ထုတ်လွတ်ပေးသော စွမ်းအင်သည် ငင်း၏ အကျိုးသက်ရောက်မှု၌ ကြီးမား၍ ၅၅ လမ်းညွှန်မှုပေးနိုင်သည်။ ဆိုလိုသည့်မှာ မည်သည့်အခါး၌ ကျွန်ုပ်တို့ လိုချင်တပ်မက်သည်ဖြစ်စေ တစ်စုံတစ်ခုကို ကျွန်ုပ်တို့ လိုချင်တပ်မက်ပြီးလျှင် ထိုသို့လိုချင်တပ်မက်မှုကြောင့် ထုတ်လွတ်ပေးလိုက်သည့် စွမ်းအင်သည် ထိုတစ်စုံတစ်ခုကို ရအောင် အကောင်အထည်ဖော်ပေးသည်။ အခန့်သင့်၍ ပြောရလျှင် ၅၆ သဘောတရားသည် ‘စိတ်ကူးသစ်’၊ ‘ခရစ်ယာန်သိပ္ပါး’နှင့် အလားတူ လျှပ်ရှားမှုများ၏ အခြေခံသဘောတရားပင် ဖြစ်သည်။ ငင်းတို့အားလုံးက ကျွန်ုပ်တို့ကို ပြောပြသည့်မှာ မည်သည့် အရာကိုမဆို ကျွန်ုပ်တို့က အလုံအလောက် ပြင်းပြစွာ အလုံအလောက် တိကျွွာ အလိုဂိုဏ်လျှင် ကျွန်းမာရေး၊ စီးပွားရေး၊ တန်ခိုးအာဏာ မည်သည့်အရာဖြစ်ပါစေ ထိုအရာကို ကျွန်ုပ်တို့ ရရှိပေလိမ့်မည်။

Then there is also the natural law, namely,

that whatever we acquire we must again lose as soon as the force behind the acquisition, the force of the original craving, has spent itself. It is then that we suffer doubly, for it is harder to miss what we have become accustomed to, than not to get what we do not expect.

ထို့အေက် သဘာဝနိယာမတစ်ခုလည်း ရှိပါသည်။ ဤနိယာမ အဆိုမှာ ကျွန်ုပ်တို့သည် မည်သည့်အရာကို ရရှိသည်ဖြစ်ပါစေ၊ ထို ရရှိနှင့် အေက်၍ ရှိသော စွမ်းအား၊ မူလ လိုချင်တပ်မက်မှု၏ စွမ်းအား ကုန်ခန်းသွားသည်နှင့် တစ်ပြိုင်နက် ထို ရရှိထားသော အရာကို ကျွန်ုပ် တို့ ပြန်လည်ဆုံးရှုံးရမည်ဟု၍ ဖြစ်၏။ ထိုအခါ ကျွန်ုပ်တို့သည် စိတ် ဆင်းရမှု နှစ်ဆဲ ခဲ့စားရသည်၊ အဘယ်ကြောင့်ဆိုသော် ကျွန်ုပ်တို့၏ ရင်းနှီးကျွမ်းဝင်ပြီးသော အရာကို ဆုံးရှုံးရခြင်းသည် ကျွန်ုပ်တို့ မမျှော်လင့်ထားသည့်အရာကို မရရှိခြင်းထက် ပို၍ နာကြည်းစေသောကြောင့် ဖြစ်၏။

Another important aspect in regard to Kamma requires a brief explanation here: that is this: the cravings of our previous existences also pre-dispose us to our present cravings. If they have been specific along certain lines--say the desire to become a builder of houses--the results will also be specific as far as the new circumstances will allow. In the next birth, then, we shall become builders of

dwellings through an innate tendency that will drive us in that direction. In our childhood we shall show aptitude to building with nursery blocks; in youth we shall desire to erect tents and shelters, or study architecture; in man-hood we shall become building contractors or architects.

ကံနှင့်ပတ်သက်သော အခြားအရေးကြီးသော အချက်တစ်ချက် ကို ဤဘင် အကျဉ်းများ ရှင်းပြရန် လိုအပ်သည်။ ထိုအချက်မှာ ဤသို့ ဖြစ်၏။ ကျွန်ုပ်တို့၏ အတိတ်ဘဝများမှ လိုချင်တပ်မက်မောမှုများ သည် ကျွန်ုပ်တို့၏ ပစ္စပွန်လိုချင်တပ်မက်မောမှုများဆီသို့ ကျွန်ုပ်တို့၏ စိတ်တိမ်းညွတ်အောင်လည်း ပြုလုပ်၏။ ငှင့်လိုချင်တပ်မက် မှုတို့သည် တစ်စုံတစ်ရာသော လမ်းကြောင်းများအတိုင်း အတိအကျ ဖြစ်ခဲ့လျှင် ဥပမာ- အိမ်များကို တည်ဆောက်သူဖြစ်လိုသောဆန္ဒ ရှိ သည် ဆိုပါစို့၊ အခြားအနေသစ်များက ခွင့်ပြုသည့် အတိုင်းအတာ အထိ အကျိုးတရားတို့သည်လည်း တိတိကျကျဖြစ်လာလိမ့်မည်။ နောက်ဘဝသို့ ရောက်သောအခါ ဓမ္မာရာပါ တိမ်းညွတ်မှုတစ်ရုပ်က အိမ်ဆောက်သူများ ဖြစ်အောင် တိုက်တွန်း နှီးဆော်သည့်အတွက် ကျွန်ုပ်တို့ အိမ်ဆောက်သူများ ဖြစ်လာကြလိမ့်မည်။ ကျွန်ုပ်တို့ ငယ် ရွယ်စဉ်အခါ၍ ကလေးကစားစရာ သစ်သားတုံးများနှင့် အိမ်ဆောက် ရွှေ့ပင်ကို စွမ်းရည်ကို ပြသလိမ့်မည်။ ကြီးပြင်းလာ၍ လူငယ်များ ဖြစ်လာကြသည့်အခါ ရွက်ဖျင်တများနှင့် နားခိုစရာများကို ကျွန်ုပ် တို့ တည်ဆောက်လိုကြမည်။ သို့မဟုတ် ပိဿာပညာကို လေ့လာ လိုကြမည်။ လူကြီးများ ဖြစ်လာကြသည့်အခါ ကျွန်ုပ်တို့သည်

သိပ္ပနယ်လွန် ဓမ္မဘာသာ

၁၇၁

ဆောက်လုပ်ရေး ကန်ထရိက်တာများ၊ သို့မဟုတ် စီသုကာပညာရှင် များ ဖြစ်လာကြလိမ့်မည်။

Since there is always an intermingling accumulation of energies from previous cravings, some stronger, some weaker, some more definite, some less so, they will, all of them, tend to come to the surface sooner or later, as opportunities present themselves and as they are evoked by circumstances. That is why human life is so varied and in many respects so contradictory. Whatever energy has been generated, that must also be released. Craving generates energy; Action releases it.

ယခင် လိုချင်တပ်မက်မူများမှ စွမ်းအင်များသည် အမြဲတစေ ရောယ်က စုပုံနေကြလိမ့်မည်။ ဤ လိုချင်တပ်မက်မူများအနက် အချို့သည်ပြင်းပြ၍ အချို့က အားပျော်လိမ့်မည်။ အချို့သည် တိကျ ၍ အချို့က တိကျမျှ နည်းလိမ့်မည်။ ငှင့်တို့အားလုံးပင်လျှင် အခွင့် အရေးများ ရရှိလာလျှင်ဖြစ်စေ၊ အခြေအနေများက နှီးဆွဲပေးလျှင် ဖြစ်စေ အနေးနှင့် အမြန်ဆိုသလို မျက်နှာပြင်သို့ ပေါ်တက်လာရန် တာစုနေကြသည်။ ဤအကြောင်းကြောင့်ပင်လျှင် လူသားတို့၏ဘဝ များသည် အမျိုးမျိုး အဖုံးဖုံး ကွဲပြားနေကြပြီးလျှင် အချက်များစွာ အလွန်ဆန့်ကျင်နေကြခြင်း ဖြစ်၏။ ထုတ်လုပ်ပေးသမျှ စွမ်းအင် များကို ထုတ်လွှတ်ပေးရမည်။ လိုချင်တပ်မက်မူက စွမ်းအင်ကို ထုတ်လုပ်ပေး၏၊ ပြုလုပ်ခြင်းက ထိစွမ်းအင်ကို လွှတ်ထုတ်ပေး၏။

Hundreds of cravings have given us an accumulation of energy: we are, therefore, capable of hundreds of different kinds of actions. But the most dominant cravings find vent in the most distinct activities. Thus there also arise child-prodigies, such as musicians, mathematicians, and so on, manifesting a particular dominant craving in keeping with opportunities afforded by environment.

ရာပေါင်းများစွာသော လိုချင်တပ်မက်မူများသည် ကျွန်ုပ်တိအား စွမ်းအင်အစားပုံတစ်ခုကို ရရှိအောင် ထုတ်လုပ်ပေးထားသည်။ ထိုကြောင့် ကျွန်ုပ်တိသည် ရာပေါင်းများစွာသော အပြုအမူအမျိုးမျိုးကို ပြုလုပ်နိုင်စွမ်းရှိကြသည်။ သို့သော် လွမ်းမိုးမှု အကြီးဆုံးရှိသော လိုချင်တပ်မက်မူများက အထူးခြားဆုံးသော ပြုလုပ်မူများအဖြစ် ထွက်ပေါက်ရရှိကြသည်။ သို့ဖြစ်၍ ပတ်ဝန်းကျင် အခြေအနေက အထောက်အပံ့ ပြုသဖြင့် ရရှိလာသော အခွင့်အရေးများနှင့် ယဉ်စပ်၍ တစ်စုတစ်ခုသော လွမ်းမိုးနိုင်စွမ်းရှိသည်၏ လိုချင်တပ်မက်မူသည် ဂိတ်ပညာရှင်များ၊ သချာပညာရှင်များ၊ စသည်ကဲ့သို့သော ဥာဏ်ကြီးရှင်ကလေးများအဖြစ် အကောင်အထည် ပေါ်လာသည်။

From this we may readily gather that whatever happens to us, is coming to us, is deserved. Good, bad, or indifferent, it has been our own making, our own kamma. No one else is to blame, no God and no Devil. We should accept, therefore, whatever

သိပ္ပနယ်လွန် ဓမ္မဘာသာ

၁၇၃

comes of evil with resignation, and whatever of good, without elation.

ဤအချက်မှ ကျွန်ုပ်တို့ အဆင်သင့် နားလည်သဘောပေါက် နိုင်သည်မှာ ကျွန်ုပ်တို့အား ဘာပဲဖြစ်ဖစ်၊ ဘာပဲ ရောက်လာလာ ထိုက်ထိုက်တန်တန်ဖြစ်ခြင်း လာခြင်း ဖြစ်သည်။ ကောင်းသည်ဖြစ် စေ၊ ဆိုးသည်ဖြစ်စေ၊ မကောင်းမဆိုးဖြစ်စေ ဖြစ်သမျှ အားလုံးသည် ကျွန်ုပ်တို့၏ ပြုလုပ်ချက် (၁) ကျွန်ုပ်တို့၏ ကံပင် ဖြစ်သည်။ အခြား ဘယ်သူ့ကိုမျှ အပြစ်တင်စရာ မရှိပါ။ ဘုရားသခင်လည်း မရှိပါ။ မာရ်နတ်လည်း မရှိပါ။ သို့အတွက် ကျွန်ုပ်တို့သည် ဘယ်လိုအဆိုးပဲ ရောက်လာသည်ဖြစ်စေ တည်တည်ပြီမြိမ်ပြီမြိမ် အောင့်အည်းသည်းခဲ့၍ လက်ခံသင့်ကြ၏။ ဘယ်လိုအကောင်းပဲဖြစ်လာလာဝမ်းမြောက် ပါတီ မဖြစ်ဘဲ ခံယူသင့်ကြ၏။

This tendency to action, this generated and stored up energy is what constitutes our self. We are nothing more nor less than tendency to action, resulting from craving. This is our self, our I, our individuality, our character. It is our capacity to respond.

Even as a gong, when struck will respond with its own particular tone and volume, depending upon the kind of metal of which it is composed, the shape it holds, the way it is suspended, and the strength of the blow; so, too, each of us, when being acted

upon by our environment, will respond in a particular fashion. And the tendency to respond thus and not otherwise is our Kamma.

ဤပြုမှရန် ကိုင်းဆွတ်မှာ ဤထုတ်လုပ်ပြီး သို့လျှောင်ထားသော စွမ်းအင်သည် ကျွန်ုပ်တို့၏ ‘အတ္ထ’ကို ကိုယ်စားပြု၏။ ကျွန်ုပ်တို့သည် လိုချင်တပ်မက်မှု၏ အကျိုးသက်ရောက်မှုဖြစ်သော ‘ပြုမှရန် ကိုင်း ဆွတ်မှာ’ ထက် ပိုလည်း မပို၊ လျော့လည်း မလျော့၊ ဤပြုမှရန် ကိုင်း ဆွတ်မှာမှလဲလျှင် အခြားမည်သည့်အရာမျှ မဟုတ်ချေ။ ဤကိုင်းဆွတ် မှုသည် ကျွန်ုပ်တို့၏ ‘အတ္ထ’၊ ကျွန်ုပ်တို့၏ ‘ငါ’၊ ကျွန်ုပ်တို့၏ တစ်သီး ပုဂ္ဂလ၊ ကျွန်ုပ်တို့၏ ကိုယ်ကျင့်စရိက် ဖြစ်၏။ ငှုံးသည် ကျွန်ုပ်တို့၏ တုံးပြန်ရန် အရည်အချင်းဖြစ်သည်။

မောင်းတစ်ခုကို ရိုက်ခတ်လိုက်သည့်အခါ မောင်းသည် ငှုံး၏ ကိုယ်ပိုင် ထူးခြားသော အသံရှုက်ရည်နှင့် အချွေးအစားအလိုက် တုံးပြန်ပေလိမ့်မည်။ ထိုအသံရှုက်ရည်နှင့် အသံအတိုးအကျယ်တို့သည် မောင်းကို ပြုထားသည့် သတ္တုအမျိုးအစား၊ မောင်း၏ ပုံသဏ္ဌာန်၊ မောင်းကို ဆွဲချိပ်ထားပုံနှင့် တီးခတ်မှု၏ ပြင်းအားတို့အပေါ်တွင် မူတည်လိမ့်မည်။

ထိုနည်းအတူ ကျွန်ုပ်တို့ တစ်ဦးစီသည် ပတ်ဝန်းကျင်မှ တစ်ခု တစ်ရာ သက်ရောက်လာစေသောအခါ တစ်မှုထူးခြားသော ပုံဟန် ဖြင့် တုံးပြန်ကြပေါ်မှုမည်။ တစ်ဖန် ဤသို့တုံးပြန်ရန်၊ အခြားနည်းဖြင့် မတုံးပြန်ရန် ကိုင်းဆွတ်နေမှုသည် ကျွန်ုပ်တို့၏ ‘က’ ဖြစ်သည်။

သိပ္ပန်ယဉ်လွန် မှန့်ဘာသာ

၁၇၅

Kamma differentiates beings into low and high states
ကံက သတ္တဝါများကို အယ်တ်အမြတ်ခွဲခြားပုံ

On one occasion a certain young man named **Subha** approached the Buddha, and questioned why and wherefore it was that among human beings there are low and high states.

'For', said he, 'we find amongst mankind the short-lived and the long-lived, the sickly and the healthy, the ill-looking and the good-looking, the unimportant and the important, the poor and the rich, the low-born and the high-born, the ignorant and the intelligent.'

တစ်ချိန်သောအခါ၌ သူ့ အမည်ရှိသော လုလင်တစ်ယောက်
သည် မြတ်စွာဘုရားထဲ ချဉ်းကပ်ပြီးလျှင် လူသားများအနက် အချို့
က အခြေအနေ နိမ့်ကျ၍ အချို့က အခြေအနေ မြင့်မားရသော
အကြောင်းတရားများကို မေးမြန်း၏။

"အကြောင်းက..." သူ့ လုလင်က ဆက်ဆို၏။ "လူသား
များအနက် အသက်တိသူများနှင့် အသက်ရည်သူများကို ကွဲပြားပို့
တွေ့ရ၏၊ ဖျားနာသူများနှင့် ကျော်းမာသူများကိုလည်း တွေ့ရ၏၊
အကျည်းတန်သူများနှင့် ရပ်ချောသူများကိုလည်း တွေ့ရ၏၊ သော
အာဏာမရှိသူများနှင့် သောအာဏာကြီးသူများကိုလည်း တွေ့ရ၏၊
ဆင်းရသူများနှင့် ချမ်းသာသူများကိုလည်း တွေ့ရ၏၊ အတ်နိမ့်သူ
များနှင့် အတ်မြင့်သူများကိုလည်း တွေ့ရ၏၊ အသိဉာဏ်မဲ့သူများ

နှင့် အသိဉာဏ် ထက်မြေက်သူများကိုလည်း တွေ့ရ၏။”

The Buddha briefly replied: 'Every living being has Kamma as its own, its inheritance, its cause, its kinsman, its refuge. Kamma is that which differentiates all living beings into low and high states.'

မြတ်စွာဘုရားသည် အကျဉ်းမှု ပြန်လည်မိန့်ကြားတော်မူ၏။
“သက်ရှိသတ္တဝါတိုင်းသည် ကံသာလျှင် ကိုယ်ပိုင်ဥစ္စရှိ၏၊ ကံသာ
လျှင် အမွှဲခံရှိ၏၊ ကံသာလျှင် အကြောင်းရင်းရှိ၏၊ ကံသာလျှင်
အဆွဲအမျိုးရှိ၏၊ ကံသာလျှင် ကိုကွယ်လဲလျောင်းရာ ရှိ၏၊ ကံ
သည်သာလျှင် သတ္တဝါအားလုံးကို နိမ့်သောအခြေအနေနှင့် မြင့်သည့်
အခြေအနေများရှိအောင် ခွဲခြားမှု ပေး၏။”

He then enumerated the causes of such differences:

If, for instance, a person destroys life, is a hunter, besmears his hands with blood, is engaged in killing and wounding, and is not merciful towards living beings, he, as a result of his killing when born amongst makind, will have a brief life.

If a person avoids killing, leaves aside cudgel and weapon, and is merciful and compassionate towards all living beings, he, as a result of his non-killing, when born amongst mankind, will enjoy long life.

ထို့နောက် မြတ်စွာဘူရားသည် ထိုသို့ ကွဲပြား ခြင်းများ၏
အကြောင်းတို့ကို အသေးစိတ် ရှင်းပြတော်မှု၏။

အကယ်၍ ဥပမာအားဖြင့် လူတစ်ယောက်သည် သူတစ်ပါးတို့
၏ အသက်ကို ဖျက်ဆီး၏၊ အမဲလိုက် မှုဆိုး ဖြစ်၏၊ သူ၏ လက်များ
ကို သွေးနှင့် လိမ်းကျေဖော်၊ သတ်ခြင်းနှင့် ထိခိုက်ဒဏ်ရာရအောင်
ပြခြင်း၌ အားထုတ်ကြီးပမ်းနေ၏၊ သက်ရှိသတ္တဝါများအား သနား
ကြင်နာခြင်း မရှိ၊ သတ်ဖြတ်မှုကျူးလွန်ခဲ့သော သူ၏ အကုသိုလ်ကံ
အကျိုးကြောင့် ငရဲသို့ ကျရောက်ရပြီးနောက် လူဘုတွင် ပြန်လည်
မွေးဖွားသောအခါ၌ အသက်တို့လိမ့်မည်။

လူတစ်ယောက်သည် သတ်ဖြတ်ခြင်းကို ရှောင်ကြုံ၏၊ တုတ်၊
ဓား၊ လက်နက်များကို ဘေးဖယ်ထား၏၊ သက်ရှိသတ္တဝါအားလုံးကို
သနားကြင်နာ၏၊ ဤသူသည် သတ်ခြင်းကို ရှောင်ကြုံသော အကျိုး
ကြောင့် လူဘုတွင် ပြန်လည်မွေးဖွားသောအခါ အသက်ရှည်လိမ့်မည်။

If a person is in the habit of harming others with fist or clod, with cudgel or sword, he, as a result of his harmfulness, when born amongst mankind, will suffer from various diseases.

If a person is not in the habit of harming others, he, as a result of his harmlessness, when born amongst mankind, will enjoy good health.

အကယ်၍ လူတစ်ယောက်သည် သူတစ်ပါးတို့အား လက်သီး
ဖြင့် သို့မဟုတ် မြေစိုင်ခဲ့ဖြင့်ဖြစ်စေ၊ တုတ် သို့မဟုတ် ဓားဖြင့်ဖြစ်စေ
ထိခိုက်နစ်နာအောင် ပြလုပ်လေ့ရှိ၏။ ဤသို့ ထိခိုက်နစ်နာအောင်

ပြုမူသည့်အကျိုးကြောင့် ထိသူသေလွန်သည့်အခါ အပါယ်ဆိုကျရ၏၊ ကုသိုလ်က ဖေးမရှု လူ.ဘုံးပြန်ဖြစ်လျှင် အနာရောဂါ ထူပြောသူဖြစ်ရ၏။

အကယ်၍ လူတစ်ယောက်သည် သူတစ်ပါးတို့အား ထိခိုက်နှစ်နာအောင် ပြုလုပ်လေ့မရှိ။ ဤသို့ ထိခိုက်နှစ်နာမှာ မပြုလုပ်မိရန်ရောင်ကြဉ်စောင့်ထိန်းသည့် အကျိုးကြောင့် ထိလူသည် လူ.ဘုံးပြန်လည် မွေးဖွားသည့်အခါ ကျန်းမာရေးကောင်းမှန်ခြင်းကို ခံစားရ၏။

If a person is wrathful and turbulent, is irritated by a trivial word, gives vent to anger, ill-will, and resentment, he, as a result of his irritability, when born amongst mankind, will be ill-looking.

If a person is not wrathful and turbulent, is not irritated even by a torrent of abuse, does not give vent to anger, ill-will, and resentment, he as a result of his amiability, when born amongst mankind, will be good-looking.

အကယ်၍ လူတစ်ယောက်သည် ဒေါသကြီး၍ ကြမ်းတမ်းခက်ထန်၏၊ အသေးအဖွဲ့စကားမျှဖြင့် စိတ်ဆိုး၏၊ ဒေါသကို ထွက်စော်၏၊ စိတ်ထား ဆိုးသွမ်း၏၊ စိတ်မကျော့ အာဟာတထား၏။ ဤလူသည် သူ၏ စိတ်ဆိုးခြင်းအကျိုးကြောင့် လူတို့အကြား၌ ပြန်လည် မွေးဖွားသောအခါ အကျည်းတန်လိမ့်မည်။

အကယ်၍ လူတစ်ယောက်သည် ဒေါသမကြီးတတ်ကြမ်းတမ်းခက်ထန်၏၊ သေသမဲ့ အပြစ်တင်လာလျှင်ပင် စိတ်ဆိုးခြင်းမရှိ။

သိပ္ပန်ယွန် မုဒ္ဓဘာသာ

၁၇၉

ဒေါသ မထွက်အောင်၊ စိတ်ထားမဆိုးသွမ်းအောင်၊ အာယာတ မထား
မိအောင် စိတ်ကို ချုပ်တည်းနိုင်၏။ ဤလူသည် သူ၏ ခင်မင်ရင်းနှီးမှု
ကြောင့် လူတို့၏အကြား၌ ပြန်လည်မွေးဖွားသည့်အခါ ရပ်ရည်လုပ်
လိမ့်မည်။

If a person is jealous, envies the gains of others,
marks of respect and honour shown to others, stores
jealousy in his heart, he, as a result of his jealousy,
when born amongst mankind, will be uninfluential.

If a person is not jealous, does not envy the
gains of others, marks of respect and honour shown
to others, stores not jealousy in his heart, he, as a
result of his non-jealousy, when born amongst
mankind, will be influential.

အကယ်၍ လူတစ်ယောက်သည် မနာလိုဝန်တို့၏၊ သူတစ်ပါး
တို့၏ ဥစ္စာစန်ရှိမှု၊ အရိအသေခံရမှုနှင့် ဂဏ်ပြုခံရမှုတို့ကို မနာလို
ချေ။ သူ၏ နှလုံးသားတွင် မနာလိုမှုကို သို့လောင်ထား၏။ ဤလူ
သည် သူ၏ မနာလိုဝန်တို့မှု၏ အကျိုးကြောင့် လူတို့၏အကြား၌
ပြန်လည် မွေးဖွားသည့်အခါ ဉာဏာအကာမရှိချေ။

အကယ်၍ လူတစ်ယောက်သည် မနာလိုဝန်တို့မှုမရှိ သူတစ်ပါး
တို့၏ ဥစ္စာစန်ရှိမှု၊ အရိအသေခံရမှုနှင့် ဂဏ်ပြုခံရမှုတို့ကို မနာလို
ခြင်း မဖြစ်ချေ။ သူ၏ နှလုံးသား၌ မနာလိုမှုကို သို့လောင်မထားချေ။
ဤလူသည် သူ၏ မနာလိုမှုကင်းရှင်းမှုကြောင့် လူတို့အကြား၌ ပြန်
လည် မွေးဖွားသည့်အခါ ဉာဏာအကာရှိ၏။

If a person does not give anything for charity, he, as a result of his greediness, when born amongst mankind, will be poor.

If a person is bent on charitable giving, he, as a result of his generosity, when born amongst mankind, will be rich.

အကယ်၍ လူတစ်ယောက်သည် အလျှော့ဒါနအတွက် မည်သည့်
အရာကိုမျှ ပေးကမ်းခြင်း မရှိပါ။ ထိုလူသည် သေလွန်ပြီးနောက်
လူတို့အကြား၌ ပြန်လည်မွေးဖွားသော သူ၏ တပ်မက်မှ လောဘ^၁
ကြောင့် ဆင်းရှုံးမြှင့်ပါးလိမ့်မည်။

အကယ်၍ လူတစ်ယောက်သည် အလျှော့ဒါနပြုရန် ကိုင်းညွတ်
၏၊ ပေးလျှော်၏။ ဤလူသည် သူ၏ ရက်ရောမှုအကျိုးကြောင့် လူဘုံး
လောက်၌ ပြန်လည်မွေးဖွားလျင် ချမ်းသာကြွယ်ဝလိမ့်မည်။

If a person is stubborn, haughty, honours not those who are worthy of honour, he, as a result of his arrogance and irreverence when born amongst mankind, will have a birth in a low family.

If a person is not stubborn, not haughty, honours those who are worthy of honour, he, as a result of his humility and reverence, when born amongst mankind, will have a birth in a high family.

အကယ်၍ လူတစ်ယောက်သည် ခေါင်းမာပြီး မာနကြီး၏၊
ဂုဏ်ပြုထိုက်သူကိုလည်း ဂုဏ်မပြု။ ဤသူသည် သူ၏ အလွန်မာန

သီပ္ပန်လွန် မုန္ဒဘာသာ

၁၀၁

ကြီးခြင်းနှင့် မရိုသေတတ်မှုတို့၏ အကျိုးကြောင့် လူ.ဘုရားလောက၏
တစ်ဖန် မွေးဖွားလာသည့်အခါ အမျိုးအတ် နိမ့်သော မိသားစု၌ ဖြစ်
ရ၏။

အကယ်၍ လူတစ်ယောက်သည် ခေါင်းမှခြင်းမရှိ၊ မာန်မာန
ကြီးခြင်းလည်း မရှိ၊ ပူဇော်ထိုက်သူတို့ကို ပူဇော်၏။ ဤလူသည်
သူ၏ စိတ်ထား နိမ့်ကျမှုနှင့် လေးစားလိုက်နာမှုတို့၏ အကျိုးကြောင့်
ခန္ဓာပျက်ကြောက်သေလွန်ပြီးနောက် လူ.ဘုရားလောက၏ ပြန်လည်မွေးဖွား
သော အမျိုးအတ် မြင့်သည့် မိသားစု၌ ဖြစ်ရ၏။

If a person does not approach the learned and the virtuous and inquire what is good and what is evil, what is right and what is wrong, what should be practised and what should not be practised, what should be done and what should not be done, what conduces to one's welfare and what to the reverse, he, as a result of his non-inquiring spirit, when born amongst mankind, will be ignorant.

If a person does approach the learned and the virtuous and make the above inquiries, he, as a result of his inquiring spirit, when born amongst mankind, will be intelligent.

အကယ်၍ လူတစ်ယောက်သည် မည်သည့်အရာက ၆ကာင်း၍
မည်သည့်အရာက ဆိုသည်၊ မည်သည့်အရာက မှန်ကန်ပြီး မည်သည့်
အရာက မှားယွင်းသည်၊ မည်သည့်အရာကို လေ့ကျင့်ရပြီး မည်သည့်

အရာကို မလေ့ကျင့်ရ၊ မည်သည့်အရာကို ပြုလုပ်သင့်ပြီး မည်သည့်
အရာကို မပြုလုပ်သင့်၊ မည်သည့်အရာက မိမိ၏ ကောင်းကျိုးချမ်းသာ
ကို အကျိုးပြု၍ မည်သည့်အရာက အကျိုးမပြုသနည်း၊ ဤသို့မေးမြန်း
စုစမ်းရန် ပညာတတ်များနှင့် ကိုယ်ကျင့်တရား ကောင်းသူများကို
မချဉ်းကပ်ချေ။ ထိုသူသည် သူ၏ မမေးမြန်း မစုစမ်းလိုသောစိတ်
ဓာတ်ကြောင့် သေလွန်ပြီးသည့်နောက် လူဘုံလောကတွင် ပြန်လည်
မွေးဖွားသော ပညာမဲ့သူ ဖြစ်လာလိမ့်မည်။

အကယ်၍ လူတစ်ယောက်သည် ပညာတတ်များနှင့် ကိုယ်ကျင့်
တရား ကောင်းသူများကို ချဉ်းကပ်၍ အထက်ပါ စုစမ်းမေးမြန်းခြင်း
များကို ပြုလုပ်၏။ ထိုလူသည် သူ၏ စုစမ်းမေးမြန်းလိုသောစိတ်
ဓာတ်ကြောင့် သေလွန်ပြီးသည့်နောက် လူတို့အကြား၍ ပြန်လည်မွေး
ဖွားသော ပညာရှိသူ ဖြစ်လာလိမ့်မည်။

Depending on this difference in Kamma appears the differences in the birth of beings, high and low, base and exalted, happy and miserable. Depending on the difference in Kamma appears the difference in the individual features of beings as beautiful and ugly, high-born or low-born, well-built or deformed. Depending on the difference of Kamma appears the difference in the worldly conditions of beings as gain and loss, fame and disgrace, blame and praise, happiness and misery.

ပြုလုပ်ထားကြသော ကံများအပေါ် မူတည်၍ သွေ့ဝါများ၏

၇။ ပဋိသန္တတိသည် အမျိုးမျိုးကဲပြားကြရ၏။ အချို့က အမျိုး
မြတ်၏၊ အချို့က နိမ့်ကျေ၏၊ အချို့က ယုတ်ညှုံ၍ အချို့က မြင့်မြတ်
၏၊ အချို့က ပျော်ဆွင်ချမ်းမြှု၍ အချို့က ဆင်းရဲ့ပူဇွဲးကြရ၏။

ကံများ၏ ခြားနားခြင်းအပေါ် မူတည်၍ ပုဂ္ဂိုလ်တစ်ဦးစိ၏ ရပ်
သွင် ကြန်အင် လက္ခဏာများ ကဲပြားသွားကြသည်။ အချို့က ရပ်
ရည် လှပ၏၊ အချို့က အကျည်းတန်၏၊ အချို့က အထက်တန်းစား
၌ မွေးဖွားလာကြ၏၊ အချို့က အောက်တန်းစား၌ မွေးဖွားလာကြ
၏၊ အချို့က ကိုယ်လက်အကို စုံလင်၏၊ အချို့က ကိုယ်လက်အကို
ချို့ယွင်း၏။

ကံများ၏ ခြားနားခြင်းအပေါ် မူတည်၍ပင် သတ္တဝါတို့၏
လောကီအခြေအနေများလည်း ကဲပြားကြ၏။ အချို့က လာသ်ပေါ်
များ၏၊ အချို့က ဥစ္စာဆုံးရှုံး၏၊ အချို့က ကျော်ကြား၏၊ အချို့က
ရှုက်သရေပျက်ကြရ၏၊ အချို့က ကဲ့ရဲ့ရှုတ်ချုခြင်းခံရ၏၊ အချို့က
ချီးမွမ်းခြင်းခံရ၏၊ အချို့က ပျော်ဆွင်ကြ၏၊ အချို့က ဆင်းရဲ့ပူဇွဲး
ကြရ၏။

Buddhism also teaches that there are three types of Kamma: Kamma that ripens in the same lifetime, Kamma that ripens in the next life and Kamma that ripens in successive births. Generally speaking, these three forms of Kamma are bound to produce results (vipāka), but to produce any effect, several auxiliary causes are required, and it sometimes happens that such auxiliary causes do

not arise, and there are no effects. It may also come about that some weak Kamma is counteracted by stronger Kamma of an opposite type, and so does not produce *vipāka* or resultant.

ဗုဒ္ဓဘာသာသည် ကံသုံးမျိုးရှိကြောင်းကိုလည်း ညွှန်ပြပေး၏။
လက်ရှိဘဝ်ပင် မူညွှန်င်းလာသော (အကျိုးပေးတတ်သော) ကံ၊
ခုတိယဘဝ်၌ အကျိုးပေးတတ်သော ကံ၊ တတိယဘဝမှစ၍ ဘဝ
အဆက်ဆက် အကျိုးပေးတတ်သော ကံတို့ဖြစ်ကြ၏။ ယေဘုယျ
အားဖြင့် ပြောရလျှင် ဤကံသုံးမျိုးတို့သည် မိမိတို့၏ အကျိုး (ဝိပါက)
အသီးသီးကို ပေးကြမည် သေချာ၏။ သို့ရာတွင် အကျိုးသက်ရောက်
မှု တစ်စုံတစ်ရာ ဖြစ်ပေါ်စေရန်အတွက် ကူညီထောက်ပံ့ပေးသည့်
အကြောင်းများစွာ လိုအပ်၏။ တစ်ခါတစ်ရုတွင် ထိအထောက်အပံ့
အကြောင်းတရားများသည် မပေါ်ပေါ်ကဲ ရှိတတ်၏။ ထိုအခါ ကံ
တို့၏ အကျိုးသက်ရောက်မှုများသည် မဖြစ်စွာန်းသဲ ရှိကြရ၏။ တစ်
ခါ တစ်ရုတွင် အားပျော့သော ကံတစ်ခုကို ဆန့်ကျင်သောက် အမျိုး
အစား ဖြစ်သည့် ပို၍ အားကြီးသော ကံတစ်ခုက တွန်းလှန်တိုက်ပျက်
တတ်၏။ ထိုကြောင့် ထိုအားပျော့သော ကံသည် ဝိပါက သို့မဟုတ်
အကျိုးကို မပေးနိုင်တော့ချေ။

But, usually the results of good and bad Kamma may be seen manifesting side by side, as for instance, when a child is born into a rich and powerful family, but is physically weak; or, being born of poor parents may be healthy and highly intelligent.

In fact, all possible combinations of fortune and misfortune are accountable to the admixture of past good and bad Kamma.

သို့ရာတွင် ကောင်းသော ကံနှင့် မကောင်းသော ကံတို့သည် ဘေးချင်း ယဉ်လျက် ပြီးတူအကျိုးပေးတတ်ကြ၏။ ဥပမာအားဖြင့် ကလေးတစ်ယောက်သည် ချမ်းသာ၍ အရှိန်အဝါကြီးသော မိသားစု တစ်ခု၌ မွေးဖွားလာ၏၊ သို့ရာတွင် ခန္ဓာကိုယ်က အားပျော်ချည့်နဲ့ နေ၏၊ သို့မဟုတ် ဆင်းရဲသည့် မိဘများ၏ မွေးဖွားလာသော်လည်း ခန္ဓာကိုယ် သန့်စွမ်း၍ အလွန်ညက်ထက်၏၊ အမှန်တကယ်တွင် ကောင်းခြင်းနှင့် ကံမကောင်းခြင်းတို့၏ ပေါင်းရောနေသော အတွဲ မျိုးစုံကို အတိတ်ကုသိုလ်ကံနှင့် အကုသိုလ်ကံတို့၏ အကျိုးပေးမှုများ ရောစပ်နေခြင်းဖြင့် ရှင်းပြနိုင်ပါသည်။

Briefly, the generating of these three types of Kamma depends on Causes that are to be found in the workings of our minds. For, man's mind may be likened to a piano keyboard playing tunes all the time. This keyboard has seventeen keys, or, thought-moments, and these comprise one whole thought-process. Of these, there are seven important keys which play a dominant role, and which determine all our moment-to-moment actions. In Buddhist Psychology they are referred to as the Javana process.

အကျဉ်းအားဖြင့် ဆိုရလျှင် ဤကံသုံးမျိုးကို ထုတ်ဖော်ပေးခြင်း
သည် ကျွန်ုပ်တို့၏ စိတ်များ အလုပ်လုပ်ပုံများတွင် တွေ့ရသော
အကြောင်းတရားများပေါ်၍ မူတည်၏။ အကြောင်းမှာ လူ၏ စိတ်
သည် တီးလုံများကို တစ်ချိန်လုံးဖော်ထုတ်ပေးနေသောစန္ဒရားလက်
နှင့် ခလုတ်ခုနှင့် ဆင်တူ၏။ ဤခလုတ်ခု၏ ခလုတ် (၁၇) ခုသို့မဟုတ်
စိတ္တက္ခဏ (၁၇) ချက်ရှိ၏။ ဤစိတ် (၁၇) ချက်တို့သည် စိတ်ဖြစ်စဉ်
(ဝိထိ) တစ်ခုကို ဖြစ်ပေါ်စေ၏။ ဤခလုတ် (၁၇) ခုတို့အနက် ခုနစ်
ခုသည် အရေးကြီးသော ခလုတ်များ ဖြစ်ကြပြီးလျှင် အဓိက အခန်း
ကဏ္ဍမှပါဝင်ကြ၏။ ငှင့် ခုနစ်ခုသည် ကျွန်ုပ်တို့၏ ခဏတိုင်း ခဏ
တိုင်း ပြုမှုချက်အားလုံးကို အဆုံးအဖြတ်ပေးကြ၏။ ဗုဒ္ဓ အဘိဓမ္မာ
တွင် ဤစိတ် ခုနစ်ခုကို အေဖြစ်စဉ် (အေဖြတ်များ) ဟု ခေါ်၏။

And, in the manner one presses these seven keys, so to speak, provided the auxiliary causes also arise, the tunes will be played. Or, in the manner one re-acts to the impact of sensations that pour through the five sense-organs on to the Javana keys, one begins to create his future heavens and hells.

စကားပမာအားဖြင့် ဤခလုတ် ခုနစ်ခုကို နှိပ်လိုက်သော ပုံဟန်
အတိုင်း အထောက်အပံ့အကြောင်းများလည်း တိုက်ဆိုင်လာလျှင်
တီးလုံးများကို တီးခတ်ပေးပေလိမ့်မည်။ သို့မဟုတ် အာရုံဝင်ရောက်
ရာ တံခါး (ဒွါရ) ငါးပေါက်မှတစ်ဆင့် အေခလုတ်များပေါ်သို့ စီး
ဆင်းလာကြသော ခံစားမူများ၏ ထိတိက်မှုအပေါ် လူတစ်ယောက်

တုံးပြန်သည့် ပုံဟန်အတိုင်း ထိုသူသည် သူ၏အနာဂတ်ကောင်းကင် ဘုံများနှင့် ငရဲများကို စတင်ဖန်တီးနေပေလိမ့်မည်။

For instance, if the re-action to the impact is on the first of these seven thought-moments, the resultant (vipāka), if any, will be in this life-time itself; if the re-action is on the seventh of the seven thought-moments, the resultant, if any, will be in the next or subsequent birth; and, if the re-action is on any of the intervening thought-moments –from second to sixth – the resultant, if any, depending on gravity, will be at some time, in this, the next, or any future birth, before Nibbāna is finally attained.

ဥပမာ အကယ်၍ ခံစားမှု၏ ထိတိက်မှုအပေါ် တုံးပြန်ချက် သည် ဇော်တ် ခုနှစ်ချက်အနက် ပထမစိတ်၌ ဖြစ်ပေါ်သော် အကျိုး (ဝိပါက) တစ်စုံတစ်ရာ ဖြစ်ပေါ်လျှင် ဤဘဝတွင်ပင် ဖြစ်ပေါ်လိမ့်မည်။ ဇော်တ် ခုနှစ်ချက်အနက် သတ္တုမစိတ်၌ တုံးပြန်ချက်ဖြစ်ပေါ်သော် အကျိုးတစ်စုံတစ်ရာ ဖြစ်ပေါ်လျှင် လာမည့် နောက်ဘဝတွင် ဖြစ်ပေါ်လိမ့်မည်။ အကယ်၍ အလယ်ဇေားချက်အနက် ဒုတိယ ဇေားမ ဆင့်မ ဇောအထိ ဇောတစ်ခုခု၌ တုံးပြန်မှု ဖြစ်ပေါ်သော် အကျိုးသက်ရောက်မှုသည် ကံ၏စွမ်းအင်ပေါ် မူတည်၍ တတိယဘဝမှစတင်ကာ နိဗ္ဗာန်ရောက်သည့် နောက်ဆုံးဘဝတိုင်အောင် ဖြစ်ထွန်းလိမ့်မည်။

Now, this should not surprise us very much.

For, do we not think before we act? And, in the process of thinking, do we not sometimes do a thing readily, spontaneously, or, again, with a degree of caution, —seeming to hesitate, as it were.

Hence, even though we do not realize it, we are all doing a bit of gear-changing in our minds before performing any act, and this regulates all our actions into three different streams of resultants — three types of Kamma. And, the situations confronting us at any time, have been projected, to a large extent, by the way our mental gears changed from time to time in response-to sense-impressions.

ယခု ဤအကြောင်းသည် ကျွန်ုပ်တို့အား အလွန်တရာ အံ့ဩ ဖွယ်ရာ မဖြစ်စေသင့်ပါ။ အဘယ်ကြောင့်ဆိုသော ကျွန်ုပ်တို့ မပြုလုပ် မီ စဉ်းစားကြသည် မဟုတ်လော၊ တစ်ဖန် စဉ်းစားမှုဖြစ်စဉ်၌ ကျွန်ုပ် တို့သည် တစ်နံတစ်ခုကို တစ်ခါတစ်ရုတွင် အဆောတလျှင် အလို အလျောက် မပြုလုပ်ပါသလော၊ သို့မဟုတ် တစ်ခါတစ်ရုတွင် အသင့် အတင့် သတိမှု၍ အနည်းငယ်ဆိုင်းငဲ့ကာ မပြုလုပ်ပါသလော။

သို့ဖြစ်၍ ကျွန်ုပ်တို့ သတိမှုမီသည် ဖြစ်စေကာမူ ကျွန်ုပ်တို့ အားလုံးသည် တစ်နံတစ်ရာကို မပြုလုပ်မီ ကျွန်ုပ်တို့၏ စိတ်များ၏ အနည်းငယ်မျှ ဂိယာပြောင်းလဲခြင်းကို ပြုလုပ်နေကြ၏။ ဤသို့ ပြုလုပ်ခြင်းသည် ကျွန်ုပ်၏ ပြုလုပ်ချက်အားလုံးကို အကျိုးစီးကြောင်း သုံးသွယ်အဖြစ်သို့ (၀)က သုံးမျိုးအဖြစ်သို့ ရောက်အောင် ထိန်းကျောင်းပေး၏။ တစ်ဖန် မည်သည့်အခါ့်မဆို ကျွန်ုပ်တို့ ရင်ဆိုင်

ရသော အခြေအနေများသည် အာရုံသိမှုများကို တုံ့ပြန်လျက် တစ် ချိန်ပြီး တစ်ချိန် ကျွန်ုပ်တို့၏စိတ် ဂိုယာများ ပြောင်းလဲနေပုံက အဓိက အားဖြင့် စီမံထားပေးသည့် အကျိုးတရား ဖြစ်သည်။

Nature has thus ordered herself well, and the process of Becoming is kept going from moment to moment, and from birth to birth. As Shakespeare once so aptly said: 'All the world's a stage, and all the men and women are merely players. They have their exits and their entrances. And one man in his time plays many parts'.

သဘာဝသည် ဤသို့လျင် သဘာဝဖြစ်စဉ်များကို စနစ်တကျ ဖြစ်အောင် စီမံလျက်ရှိသည်။ ထိုအပြင် 'ဖြစ်ခြင်း' နည်းစဉ်ကို ခဏ မစ် ဖြစ်ပေါ်အောင် တစ်ဘဝပြီး တစ်ဘဝ ဆက်လက်ဖြစ်ပေါ်အောင် သဘာဝက ထိန်းထားပေး၏။ ကမ္မာကျော် စာရေးဆရာ ရှိတ် စပီး ယားက အလွန် လျော်ကန်စွာ ပြောဆိုခဲ့သလို “ကမ္မာလောက တစ်ခု လုံးသည် ဗာတ်စင်တစ်ခုဖြစ်၏၊ ယောက်ဌားများနှင့် မိန်းမများ အား လုံးမှာ ဗာတ်ကောင်များ ဖြစ်ကြ၏၊ သူတို့သည် အလှည့်ကျ ဗာတ် စင်ပေါ် တက်က,ပြီးနောက် ထွက်ခွာသွားကြ၏။ ငှင့်အပြင် လူ တစ်ယောက်သည် သူ၏ဘဝ၌ အခန်းကဏ္ဍများစွာ၌ ပါဝင် ကပြရ ၏။”

If we remember these points we may understand why a powerful swindler, criminal or even murderer of today sometimes seems to get away

with his crime, while the 'good-fearing' and pious folk of today appear to be dogged with misfortune with every stride they take! From the Buddhist point of view there is nothing to be alarmed at this.

ဤအချက်များကို ကျွန်ုပ်တို့ မှတ်မိလျှင် အဘယ့်ကြောင့် ယနေ့
ခွန်အားကြီးသော လိမ်ညာသူ၊ ရာဇ်ဝတ်ကောင် သို့မဟုတ် လူသတ်
သမားသည်ပင်လျှင် တစ်ခါတစ်ရုတွင် သူ၏ပြစ်မှုမှ လွှတ်မြောက်
သွားဟန် ရှိခြင်းကိုလည်းကောင်း၊ အဘယ့်ကြောင့် ယနေ့ ဘုရား
သခင်ကို ကြောက်ချုံပြီး ဘာသာရေး ကိုင်းရှိုင်းကြသော လူတို့သည်
သူတို့ခြေတစ်လှမ်း လှမ်းတိုင်း ကံဆိုးခြင်းနှင့်သာ ရင်ဆိုင်တိုးနေရ
ခြင်းကိုလည်းကောင်း ကျွန်ုပ်တို့ နားလည်နိုင်ကြလိမ့်မည်။ ဗုဒ္ဓဘာ
သာ ရူထောင့်မှ ကြည့်လျှင် ဤအကြောင်းကို ထိတ်လန့်စရာ မလိုပေါ့။

It may, in the case of the former (where a very strong past good Kamma is operating), be an instance, where folk are misusing what they had worked hard for themselves in an earlier time, while in the latter case, too, it may just be that though these people are now quiet and chastened, they had not always been like that in earlier incarnations, and are now, in a way, paying for what they too have had.

ပထမ လူဆိုးများ ဥပမာဏ (အလွန်အားကြီးသော အတိတ်က
တစ်ခုက အကျိုးပေးနေသဖြင့်) ထိသူတို့သည် စောစောပိုင်းအချိန်

တုန်းက သူတို့အဖို့ သူတို့ ပင်ပင်ပန်းပန်း လုပ်ကိုင်ထားသည်များကို
အလွှဲသုံးစွဲနေခြင်း ဖြစ်ပေလိမ့်မည်။ ဒုတိယ ဘာသာရေး ကိုင်းရှိုင်း
သူများ ဥပမာဏ္ဍာလည်း ဤသူတို့သည် ယခုပြုမြင်ဝပ်ပြီး ကျိုးနှုနိုးသား
ကြပါသော်လည်း အတိတ် ဘဝများ၏ ဤကဲ့သို့ အမြဲရှိခဲ့ကြသည်
မဟုတ်၊ ယခင်ဘဝတွင် တစ်နည်းတစ်ဖုံးအားဖြင့် သူတို့ မကောင်းမူ
များ ပြုခဲ့ပြီးသည်ကို ပြန်လည်ပေးဆပ်နေခြင်း ဖြစ်ပေလိမ့်မည်။

Understanding this, the Buddhist naturally pities the wrong doer, while at the same time not envying his good fortune. Yes, pity him, because he is harming himself, like the man who foolishly withdraws all his money putting none back into the bank again. A day soon dawns when he is penniless. That, in effect, also explains why many a king of a former time is perhaps a beggar on the streets today.

ဤအကြောင်းကို နားလည်ကြသည့်အတွက် ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်တို့
သည် သာဘဝကျေစွာပင် အမှားပြုလုပ်သူများကို သနားကြင်နာ၍
တစ်ချိန်တည်း၌ပင်လျှင် သူ၏ ဥစ္စာကြွယ်ဝချမ်းသာခြင်းကို မနာလို
မရှုဆိတ် မဖြစ်ချေ။ မှန်ပါ၏၊ သူ့ကို သနားခြင်းမှာ သူ့ကိုယ်သူ
ထိခိုက်နှစ်နာအောင် ပြုနေခြင်းကြောင့် ဖြစ်၏။ ဥပမာအားဖြင့် ဘဏ်
တိုက်မှ သူ့ငွေအားလုံးကို မိုက်မဲစွာထုတ်ယူပြီးနောက် တစ်ဖန် ဘဏ်
သို့ တစ်ပြားတစ်ချပ်မှု ပြန်မသွင်းသော သူနှင့် ဆင်တူ၏။ ထိုသူ
အတွက် ငွေတစ်ပြားမှု မရှိသော နေ့သည် မကြာမိ အရှင်တက်လာ

လိမ့်မည်၊ ထိအရာသည် တစ်ချိန်တုန်းက ရှင်ဘူရင် ဖြစ်ခဲ့သူများက အဘယ့်ကြောင့် ယနေ့လမ်းများပေါ်တွင် သူတောင်းစားများ ဖြစ်နေ ကြသည်ကိုလည်း အမှန်တကယ် ရှင်းပြပေး၏။

The inequalities and seeming injustices of life thus become intelligible in the light of the law of cause and effect. And that is also how we can get reason out of the mass of incongruity we call human life.

သိဖြစ်၍ ဘဝ၏ မသီမှုများနှင့် မတရားဟု ထင်ရသော အချက် များသည် အကြောင်းနှင့် အကျိုး နိယာမ၏ အလင်းရောင်တွင် သဘော ပေါက် နားလည်နိုင်သော ဒေခြေသို့ ရောက်လာသည်။ ထိုအပြင် လူ ဘဝဟု ကျွန်ုပ်တို့ ပေါ်ဆိုသော ကမာက်ကမ အစုအပံ့ထဲမှ အကြောင်း အကျိုး ညီညွတ်မှုကို မည်ကဲ့သို့ ရရှိနိုင်ကြောင်းကိုလည်း ထိုအချက် က ဖော်ပြ၏။

Buddhists are patient by nature, and always merciful and long-suffering towards the wrong-doer. They are tolerant because they are convinced that they are not dealing with one life-time only; they are dealing with infinity. Old scores are settled automatically in due time. And, nothing is final, until Nibbāna is attained.

ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်တို့သည် ပင်ကို သဘာဝအားဖြင့် သည်းခံနိုင် စွမ်း ရိုကြပြီးလျင် အမှားပြုလုပ်သူတို့အား သနားကြင်နာ၍ သည်း

ညည်းခံကြသည်။ သူတို့ သည်းခံနိုင်ခြင်းအကြောင်းမှာ သူတို့သည်
တစ်ဘဝမျှသာ နေထိုင်ဆက်ဆံရခြင်း မဟုတ်ဘဲ ဘဝ အဆုံး အပိုင်း
အခြား မရှိ နေထိုင်ဆက်ဆံရမည်ကို လက်ခံယုံကြည်ကြသောကြောင့်
ဖြစ်၏။ အတိတ်က မကျေနပ်ဖွယ် အကြောင်းများကို အချိန်က ကု
စားပေးသဖြင့် အလိုအလျောက်ပင် ကျေအေးလိုက်ကြသည်။ ထို့
အပြင် နိဗ္ဗာန်ကို ပျက်မောက်မပြုရသေးသမျှ ကာလပတ်လုံး မည်
သည့် အရာကိုမျှ နောက်ဆုံးပါတ် ဖြစ်သည်ဟု မဆိုသာဘူး။

Thus we see that our mental, intellectual, and moral differences are mainly due to our own actions and tendencies, which are the pre-dispositions to our present conditions, while the manner in which we react to situations confronting us now from time to time also contribute to the situations in which we shall find ourselves in the future.

သို့ဖြစ်၍ ကျွန်ုပ်တို့၏ စိတ်ပိုင်းဆိုင်ရာ အသိဉာဏ် ဆိုင်ရာ
ကိုယ်ကျင့်တရားဆိုင်ရာ ခြားနားခြင်းများသည် အမိက အားဖြင့်
ကျွန်ုပ်တို့၏ ကိုယ်ပိုင်ပြုမှုချက်များနှင့် စိတ်ကိုင်းညွတ်မှုများကြောင့်
ဖြစ်ကြောင်းကို ကျွန်ုပ်တူ သိမြင်နိုင်သည်။ အတိတ်က ကျွန်ုပ်တို့၏
ပြုမှုချက်များနှင့် စိတ်ကိုင်းညွတ်မှုများသည် ကျွန်ုပ်တို့၏ လက်ရှိ
အခြေအနေများကို ပြုပြင်စီရင်ပေးကြသည့် ကြိုတင်စိတ်နေစိတ်ထား
များ ဖြစ်ကြပြီးလျှင် ယခု အခါအားလျှပ်စွာ ကျွန်ုပ်တူ ရင်ဆိုင်နေ
ရသည့် အခြေအနေများအပေါ် ကျွန်ုပ်တို့၏ တူပြန်ပြုမှုပုံများသည်

လည်း အနာဂတ်၌ ကျွန်ုပ်တို့ ကြံတွေ့ရမည် အခြေအနေများကို ပြ
ပိုင် စီရင်ပေးကြပေလိမ့်မည်။

"By Kamma one attains glory and praise,

By Kamma bondage, ruin, tyranny,

Knowing that Kamma bears fruit manifold,

Why say ye, 'In the world no Kamma is?'"

(1. Ven. Narada, The Buddha Dhamma.)

"ကံကြောင့်သာလျှင် လူတစ်ယောက်သည် ထင်ပေါ်ကျော်စေ
ခြင်းနှင့် ချီးမှမ်းခြင်းတို့ကို ရရှိ၏။

ကံကြောင့်ပင်လျှင် နှောင်ဖွဲ့ခံရမှု၊ ပျက်စီးမှနှင့် မတရားအပ်
စီးမှုတို့ကို ခံယူရ၏။

ကံသည် အမျိုးမျိုး အဖို့ဖု့ အကျိုးပေးနေသည်ကိုသင်သိပါလျှင်
အဘယ်ကြောင့် 'လောကတွင် ကံမရှိပါ'ဟု သင်ပြောဆိုရသနည်း"

(ဆရာတော်ဘဒ္ဒနာရာ၏ 'ဗုဒ္ဓဓမ္မ' စာအပ်ပါ)

A note by Dr. George Grimm in The Doctrine of the Buddha, p.246, would be of considerable interest to us in our attempts to understand the law of Kamma. For, says Dr. Grimm:

'It is not difficult in all these cases also to show the law of affinity as the regulator of the grasping of a new germ that occurs at death.'

'ဗုဒ္ဓဓမ္မတော်ဘရား၏ တရားတော်' စာအပ်၊ စာမျက်နှာ ၂၄၆ ၆၇
ဒေါက်တာ ကျော်ကရင်း (မ)၏ ရေးသားချက်သည် ကမ္မနီယာမကို

နားလည်သဘောပေါက်အောင် ကြီးပမ်းနေကြသော ကျွန်ုပ်တို့အား
လွန်စွာ စိတ်ဝင်စားဖွယ် ဖြစ်စေလိမ့်မည်။ အကြောင်းကား ဒေါက်
တာ ဂရိုး(မ)က ဤသို့ ဆို၏ -

‘ဤသာဓကဖြစ်ရပ်အားလုံးတွင် နိုးကပ်စွာ ဆက်စပ်မှုနိယာမ
က သေဆုံးချိန်ဖြုံ သန္တအသစ်တစ်ခုကို စွဲမြို့စွာ ဆုပ်ကိုင်မိအောင်
ထိန်းကွပ်ပေးကြောင်းကို ပြသရန် မခဲယဉ်းပါ။’

Who is so devoid of compassion as to be able to kill men or even animals, carries deep within himself the inclination to shorten life. He finds satisfaction or even pleasure in the short-livedness of other creatures. Short-lived germs have therefore some affinity which makes itself known after his death in the grasping of another germ which then takes place to his own detriment. Even so, germ-bearing within themselves the power of developing into a deformed body, have an affinity for one who finds pleasure in ill-treating and disfiguring others.

‘လူသတ်ရန် သို့မဟုတ် တိရဇ္ဇာန်များကိုပင် သတ်ဖြတ်ရန်
အကြင်နာတရား အလွန်ကင်းမဲ့သော သူသည် သူ၏ သွှေ့သန်အတွင်း
၌ အသက်ကို တို့စေသည့် ကိုင်းညွတ်မှုကို နက်ရှိုင်းစွာ သယ်ဆောင်
ထားလျက် ရှိ၏။ သူသည် အခြားသတ္တဝါများ၏ အသက်တို့တောင်း
ခြင်း၌ ကျေန်ပူးသို့မဟုတ် ပျော်ဆွင်မှုကိုပင် တွေ့မြင်ရ၏။ ထို့ကြောင့်
အသက်တို့သော သန္တများသည် ဆက်စပ်မှုအချို့ရှိ၏။ ဤဆက်စပ်

မှုက သူ သေလွန်သောအခါ အခြားသန္တတစ်ခုကို ဆွဲတွယ်ယူခြင်း
ဖြင့် ငှုံးကိုယ် ငှုံး ပေါ်လွင်ထင်ရှားနေ၏။ ထိုသန္တအသစ်သည်
ထိုသူ ပျက်စီးရာ ပျက်စီးကြောင်းအတွက် ဖြစ်ပေါ်လာ၏။ ထိုအခါ
အကိုချို့ယွင်းသည့် ကိုယ်ခန္ဓာအဖြစ်သို့ ကြီးထွားလာစေသော စွမ်း
အား ရှိကြသည့် သန္တများသည် သူတစ်ပါးတို့အား အဆုံးပြုမှုခြင်း
နှင့် ကိုယ်လက်အကိုချို့ယွင်းအောင် ပြုလုပ်ခြင်းတို့၏ ပျော်ရွှင်တတ်
သည့် သူနှင့် နီးကပ်စွာ ဆက်စပ်မှု ရှိ၏။

'An angry person begets within himself an affinity for ugly bodies and their respective germs, since it is the characteristic mark of anger to disfigure the face.

'စိတ်ဆိုးသောလူတစ်ယောက်သည် သူ၏သန္တဘန်း၏ အရပ်ဆိုး
သော ခန္ဓာကိုယ်များနှင့် ငှုံးတို့၏ သန္တအသီးသီးတို့အတွက် ဆက်
စပ်မှု (၀) ဆွဲငင်မှုကို ဖြစ်ပေါ်နေ၏။ အဘယ့်ကြောင့်ဆိုသော် မျက်
နှာကို ပုံပျက်စေခြင်းသည် အောက် ထူးခြားသည့် အမှတ်လက္ခဏာ
ဖြစ်သောကြောင့်တည်း။'

Whoever is jealous, niggardly, haughty, carries within himself the tendency to grudge everything to others and to despise them. Accordingly germs that are destined to develop in poor, outward circumstances, possess affinity for him'.¹

(1. Ven. Nārada, The Buddha Dhamma.)

မနာလိုတတ်သော နှမြောတွန့်တိတတ်သော မာနကြီးသောသူ
သည် သူတစ်ပါးတို့အပေါ်၌ အရာရာတွင် မကျေမနပ် ပြုစုတတ်၏၊
သူတစ်ပါးတို့ကို အထင်အမြင်သေးတတ်၏။ ဤအကြောင်းကြောင့်
ညုံဖျင်းသော ပြင်ပအခြေအနေများ၌ မလွှမဲသွေ့ဖုံးဖြီးတိုးတက်ရမည့်
သန္တများသည် ထိုသူနှင့် နီးကပ်စွာ ဆက်စပ်မှု ရှိပေါ်၏။

(ဆရာတော်ဘဒ္ဒနာရာဇ်၏ ‘ဗုဒ္ဓဓမ္မ’ စာအပ်မှု)

It is, of course, only a consequence of the above, that a change of sex may also ensue.

Thus it is related in the Digha Nikāya No.XXI that Gopikā, a daughter of the Sakya house, was reborn after her death as Gopaka Devaputta (the son of Deva), because the female mind had become repulsive to her, and she had formed a male mind within herself.

အထက်တွင် ဆွေးနွေးခဲ့သော သဘောတရား၏ အကျိုးဆက်
အရ လိုင်ပြောင်းလဲခြင်းလည်း ဖြစ်ပေါ်နိုင်သည့်မှာ ထင်ရှားပါ၏။

သို့ဖြစ်၍ ဒီယနိကာယ် (အမှတ် ၂၁)၌ ဖော်ပြချက်အရ သကျ
နေအိမ်၏ သမီးတစ်ယောက်ဖြစ်သော ဂေါပိကာသည် အမျိုးသမီး
စိတ်ထားကို ရွှေ့မှန်း၍ မိမိသွေ့သွန်တွင် အမျိုးသားစိတ်ထားကို မွေးမြှု။
ခဲ့သည့်အတွက် ခန္ဓာပျက်ကြော်သေလွန်ပြီးသည့်နောက်၌ ဂေါပက
ဒေဝပ္ပါ (ဒေဝ၏ သား) အဖြစ် မွေးဖားလာပါသည်။

Whatever pain or happiness we experience is,

therefore, an inevitable consequence of a past act. The Buddha Dhamma makes no provision for rewards and punishments. The followers of the Buddha speak in terms of cause and effect.

ထို့ကြောင့် မည်သည့်ဆင်းခြင်း သို့မဟုတ် ပျော်ဆွင်ခြင်းကို ကျွန်ုပ်တို့ ကြိုတွေ့ခဲ့စားရသည်ဖြစ်စေ ငင်းသည် အတိတ်ပြုလုပ်မှု၏ မလွှဲရောင်နိုင်သော အကျိုးဆက်တစ်ရပ်သာ ဖြစ်၏။ ဗုဒ္ဓမြတ်စွာ၏ တရားတော်တွင် ဆုပေးခြင်းနှင့် ဒဏ်ပေးခြင်းတို့ကို ထည့်သွင်း ဖော်ပြထားခြင်း မရှိပါ။ ဗုဒ္ဓမြတ်စွာ၏ တပည့်များသည် အကြောင်းနှင့် အကျိုးကို လက်ကိုင်ပြု၍ ပြောဆိုကြ၏။

In the words of Sīlācāra Thero: 'If a person does something in his sleep, gets out of bed and walks over the edge of a verandah, he will fall into the road below and in all likelihood break an arm or leg or suffer something worse. But this will happen not at all as a punishment for his sleep-walking, but merely as its result.'

And the fact that he did not remember going out on the verandah would not make the slightest difference to the result of his fall from it, in the shape of broken bones. So the follower of the Buddha takes measures to see that he does not walk over verandahs or other dangerous places, asleep

သိပ္ပန်ယဉ်လွန် ဓမ္မဘသာ

၁၉၉

or awake, so as to avoid hurting himself or anybody who might be below and on whom he might fall.'

သီလာစာရထေရဆရာတော်၏ စကားလုံးဖြင့် ပြောရလျှင် ...
 "အကယ်၍ လူတစ်ယောက်သည် အိပ်ပျော်နေခိုက် တစ်စုတစ်ခုကို
 ပြုလုပ်လျှင် ဥပမာ အိပ်ရာမှထ၍ ဝရန်တာသို့ လျောက်သွားပြီးကာ၊
 ဝရန်တာအနားစွန်းကို ကျော်လွန်သွားလျှင် အောက်ရှိလမ်းမပေါ်
 သို့ လိမ့်ကျသွားလိမ့်မည်။ အဖြစ်နိုင်ဆုံး အလားအလာမှာ လက်တစ်
 ဖက် သို့မဟုတ် ခြေထောက်တစ်ဖက် ကျိုးသွားလိမ့်မည်။ သို့မဟုတ်
 ပို၍ အနာတရဖြစ်သွားလိမ့်မည်။ သို့ရာတွင် ဤသို့ဖြစ်ခြင်းသည်
 သူ၏ အိပ်ပျော်ဆဲ လမ်းလျောက်ခြင်းအတွက် ဒက်ပေးခံရခြင်းလုံး။
 မဟုတ်ဘဲ ထိုသို့ လမ်းလျောက်ခြင်း၏ အကျိုးဆက်မျှသာဖြစ်၏။

ထိုအပြင် ဝရန်တာအပြင်သို့ ထွက်သွားခြင်းကို မမှတ်မိခြင်း
 ဟူသော အချက်သည် ဝရန်တာမှ လိမ့်ကျခြင်း၏ အကျိုးတရား
 (အရှိုးကျိုးခြင်း စသည်) ကို အနည်းငယ်မှ ပြောင်းလဲခြင်းမဖြစ်စေ
 ပါ။ ထိုကြောင့် ဗျားမြတ်စွာ၏ တပည့်များသည် အိပ်ပျော်လျက်နှင့်
 ဖြစ်စေ၊ နှီးလျက်နှင့် ဖြစ်စေ၊ ဝရန်တာအစွန်းများကို ကျော်လွန်၍
 သို့မဟုတ် အခြား အန္တရာယ်ရှိသည့် နေရာများသို့ ဝင်ရောက်၍ မသွား
 မိအောင် အလေးကရပြုကြသည်။ သို့မှသာလျှင် သူ့ကိုသော်လည်း
 ကောင်း၊ လိမ့်ကျ၍ ထိတိက်မိသော အောက်ရှိ လူတစ်ယောက်
 ယောက်ကိုသော်လည်းကောင်း၊ ထိခိုက်ဒက်ရာရစေခြင်းမရှိအောင်
 ရှောင်ရားနိုင်လိမ့်မည်။"

Though the Buddha attributes this variation

in character and outward disposition in different beings to Kamma, yet He does not assert that everything is due to Kamma. There are five Order of Niyāmas according to the Buddha. Kamma is only one of the five orders that prevail in the universe.

ဗုဒ္ဓမြတ်စွာသည် သတ္တဝါအမျိုးမျိုး၏ ကိုယ်အမူအကျင့်ရော၊
ပြင်ပ စိတ်နေသဘောထားပါ အမျိုးမျိုး အဖုံးဖုံး ကွဲပြားနေခြင်းမှာ ကံ
ကြောင့်ဖြစ်သည်ဟု ရည်ညွှန်းမိန့်ဆိုသော်လည်း အရာအားလုံးသည်
ကံကြောင့်ဖြစ်သည်ဟု မမိန့်ဆိုပါ။ ဗုဒ္ဓမြတ်စွာ၏ တရားတော်အရ
ကမ္မာပေါ်၍ ဖြစ်ပျက်ပြောင်းလဲမှုများကို စနစ်တကျ ထိန်းချုပ်ပေး
သော နိယာမ (ဝါ) စည်းစနစ်ငါးမျိုးရှိ၏။ ထိကမ္မာနိယာမငါးပါး
တွင် ကမ္မာနိယာမသည် တစ်ခုသာလျှင် ဖြစ်ပါသည်။

Santati, i.e., flux or continuity... but no 'Soul'
သန္တတိ ဟူသော ဖြစ်ပျက်အစဉ်... သို့သော 'အတ္ထ' မရှိ

But Kamma or the 'force' of energy which is generated through our good and evil actions is not stored within the psyche (mind) or in a 'soul' of a theistic concept. The Buddha teaches that there is no such 'storehouse' in this everchanging complex machinery of man, for, man himself, is merely a group of five aggregates (Pañcakkhandha).

သို့ရာတွင် ကံ သို့မဟုတ် ကျွန်ုပ်တို့၏ အကောင်းနှင့် အဆိုး
ပြုမှုများမှတစ်ဆင့် ထုတ်လွှတ်ပေးသော စွမ်းအင်၏ ‘အာ’ ကို စိတ်
၍ သို့လျောင်ထားသည် မဟုတ်၊ ဘုရားသခင်ရှိသည်ဟု ယူဆသော
အယူဝါဒ၏ ‘အဗ္ဗာ’ (၀၅) ‘ဝိညာဉ်’ ၍ သို့လျောင်ထားသည်လည်း
မဟုတ်။ ထိုသို့သော ‘သို့လျောင်ရဲ’ သည် လူဟုသည့် အမြဲတစေ
ပြောင်းလဲနေသော ဤရှုပ်ထွေးသည့် ယန္တရားစက်၌ မတည်ရှိ
ကြောင်းကို ဖွွှမြတ်စွာ မိန့်ကြားတော်မှုသည်။ အဘယ်ကြောင့် ဆို
သော လူသည်ပင်လျင် ခန္ဓာဝါးပါး (ပဋိကွ္န်း) တို့၏ အစုမျှသာဖြစ်
သောကြောင့်တည်း။

But the Buddha teaches that instead of such an unchanging 'soul' or permanent 'entity', there is a flux or Santati (continuity), which is the result of every experience the individual has passed through, every influence felt, every impression received, and dependent on this Santati (continuity), a group of appropriate aggregates (suitable to that individual flux or Santati) comes together, and a new being arises at the death of the old being. Apart from this group of aggregates and apart from this changing flux (or Santati) which itself is changing every moment, as 'it' takes in and lets out, so to speak, impressions from time to time, there is no 'store-house', nor a being.

သို့သော ထိုသို့သော မပြောင်းလဲသည့် ‘အတ္ထ’သို့မဟုတ် အမြဲ
တည်ရှိသော ‘အရာ’အစား ခဏမစဲ ဖြစ်ပျက်နေခြင်း သို့မဟုတ်
သွေးတိ (ဆက်လက်၍ဖြစ်နေခြင်း) သာ ရှိသည်ဟု မြတ်စွာဘုရား
ဟောကြားတော်မှသည်။ ထိုသွေးတိသည် ပုဂ္ဂိုလ်တစ်ဦးစီက ဖြတ်
သန်းခဲ့ရသော အတွေ့အကြံတိုင်း၏ အကျိုးခံစားခဲ့ရသော ဉ်ကြ
သက်ရောက်မှုတို့၏ အကျိုး၊ ခံယူခဲ့ရသော စိတ်ခြွှေ့ထင်မှုတိုင်း၏
အကျိုးဖြစ်ပြီးလျှင် ဉှုံသွေးတိ (ဆက်လက်၍ဖြစ်ခြင်း) အပေါ် တည်
မှု၍ (ထိုပုဂ္ဂလိကဖြစ်ပျက်အစဉ် သို့မဟုတ် သွေးတိနှင့် ဆိုလျော်
သော) သင့်လျော်သည့် ခန္ဓာများ၏ အစုတစ်ခုသည် အတူတကွဖြစ်
လာကြ၏။ ထိုအခါ ယခင်သတ္တဝါ သေဆုံးပြီးလျှင် သတ္တဝါသစ်
တစ်ဦး ဖြစ်ပေါ်လာ၏။ ဉှုံခန္ဓာများ၏ အစုနှင့် ဉှုံပြောင်းလဲနေ
သော ဖြစ်ပျက်အစဉ် (သို့မဟုတ် သွေးတိ) မှ လွှဲလျှင် သို့လျောင်ရုံ
လည်း မရှိ သတ္တဝါဟူ၍လည်း မရှိချော်။ ထိုဖြစ်ပျက်အစဉ် (သွေးတိ)
ကိုယ်တိုင်သည်လည်း တစ်ချိန်ပြီး တစ်ချိန် စိတ်ခြွှေ့ခြွှေ့ထင်မှုများကို
လက်ခံယူပြီး ထုတ်လွှတ်ရင်းဖြင့် ခဏမစဲ ပြောင်းလဲလျက် ရှိသည်။
‘သို့လျောင်ရုံ’ဟူ၍လည်း မရှိ သတ္တဝါဟူ၍လည်း မရှိချော်။

Strange though it may seem, yet it is true, that this glorious and noble outlook on life and its problems receives wonderful corroboration from the researches of modern Western Psychologists. For, the recent tendency in philosophical thought has been so marked that modern psychology is nickname, 'Psychology without a psyche (soul).'

ဘဝနှင့် ဘဝပြဿနာများအပေါ် ရှုကြည့်သော ဤချီးကျူးမှု၏
ယူထိက်ပြီး မြင့်မြတ်သော အမြင်သည် ခေတ်သစ် အနောက်တိုင်း
စိတ်ပညာရှင်များ၏ သုတေသနပြုချက်များမှ အဲထြွေ့ယူလောက်ခဲ့
အားပေးမှုကို ရရှိနေခြင်းမှာ ထူးဆန်းသည်ဟု ထင်ရသော်လည်း
အမှန်ပင် ဖြစ်နေပါသည်။ အကြောင်းမှာ မကြောမြင့်မိသော အချိန်
မှ စဉ် ဒသသနအတွေးအခေါ်များ၏ ဦးတည်ချက်သည် အလွန် ထူး
ခြားစွာ ပြောင်းလဲခဲ့သည့်အတွက် ခေတ်သစ် စိတ်ပညာကို ‘ဝိညာဉ်’
(အတွေးကောင်းမဲ့သော စိတ်ပညာ) ဟူ၍ ပြောင်းလဲကာ ခေါ်ဆိုကြ၏။

Says W.S. Lily, the great Roman Catholic author: "The existence of the immortal in man is becoming increasingly discredited under the influence of the dominant schools of modern thought. The scientists whom the nineteenth century heard most gladly have been much more affirmative in negation. The so-called "soul" they insist is a "bundle of sensations, emotions, sentiments, all relating to the physical experiences of the race and the individual."

အောင်မြင်ကျော်ကြားသော ရှိမန်ကက်သို့လစ် စာရေးဆရာ
ဖြစ်သူ ဒေလူဗျား—အက်(စံ)လီလီ က ဤသို့ဆို၏။ “ခေတ်သစ်
အတွေးအခေါ်ဆိုင်ရာ အခိုက ဂိုဏ်းများ၏ သြဇာသက်ရောက်မှု
ကြောင့် လူဗျားမသေနိုင်သော ဝိညာဉ်ရှိသည် ဆိုခြင်းကို ပို၍ပို၍ အယုံ
အကြည် နည်းလာကြ၏။ ၁၉ ရာစုနှစ် ပြည်သူတို့က သိပ္ပနယ်လွန်

များထံမှ အထူးဝမ်းမြောက်စွာ ကြားသိရသည့်မှာ ထိသိပုံပညာရှင်တို့ သည် ဝိညာဉ်မရှိကြရင်းကို အထူးထောက်ခဲ့၍ အတည်ပြုပေးနေကြခြင်း ဖြစ်၏။ ‘ဝိညာဉ်’ဟု ခေါ်ဆိုနေကြသော အရာသည် လူမျိုးတစ်မျိုးနှင့် လူ တစ်ဦးစီ၏ ရပ်ပိုင်း တွေ၊ ကြိခံစားမှုများနှင့် ဆက်စပ်နေသော ခံစားမှုများ၊ စိတ်လျှပ်ရှားမှုများ၊ သိမ်မွေ့သော စိတ်အာရုံများ၏ အထူပ်ကလေးများ ဖြစ်ကြသည်ဟု ထိသိပုံပညာရှင်တို့ အခိုင် အမာ ပြောဆိုနေကြ၏။”

Wundt, the eminent psychologist, in his well-known work, tells us: "Psychology proves that not only our sense-perception, but the memorial images depend for their origins upon the functionings of the organs of sense and movement", and holds that a continuance of this sensuous consciousness must appear irreconcilable with the facts of experience'.

ထင်ရှား ကျော်ကြားသော စိတ်ပညာရှင် ဝန်း(တ်)က သူ၏ လူသိ များသည့် စာအုပ်တွင် ကျွန်ုပ်တို့အား ဤသို့ ပြောပြ၏။

“ကျွန်ုပ်တို့၏ အာရုံသိမှုသာမက မှတ်ညာ၏တွင် မှတ်သားထားသော ပုဂ္ဂိုလ်များသည် ငှုံးတို့၏ အစမှုလများအတွက် အာရုံသိအကို များ၏ အလုပ်လုပ်ပုံများနှင့် လျှပ်ရှားမှုအပေါ်တွင် မှတ်ည်ကြ၏။ ထိုအပြင် ဝန်း(တ်)သည် ဤအာရုံသိမှု၏ ဆက်လက်ဖြစ်နေခြင်းနှင့် ကိုယ်တွေ့အချက်အလက်များတို့ကို ညီညွတ်အောင် ပြုလုပ်၍ မရဟု ထင်မြင်ယူဆရမည့်ဟူသော အယူကို လက်ခဲ့၏။”

Professor James, who is even more modern than Wundt, accounts the term 'soul' a mere figure of speech to which no reality corresponds. 'The word', he insists, 'explains nothing and guarantees nothing; its successive thoughts are the only intelligible things about it; and definitely to ascertain the correlation of these with brain processes is as much as psychology can empirically do'.

ဝန်:(တဲ) ထက် ပို၍ ခေတ် မိ သော အ မေ ရိုကန် ပညာရေး
ပါအောက္ခရီမ်း(စိ)က 'ဝညှဉ်(ဝါ) အတ္ထ' ဟူသော ဝေါဟာရသည်
 စကားတန်ဆာတစ်ခုသာဖြစ်ပြီး မည်သည့် စစ်မှန်သော အရာကိုမျှ
 ဖော်ညွှန်းခြင်း မရှိဟု မိန့်ဆို၏။ 'ထိုစကားလုံးသည် မည်သည့်အရာ
 ကိုမျှ ရှင်းပြခြင်း မရှိသည့်အပြင် မည်သည့်အရာကိုမျှလည်း အာမ
 မခံပါ၊ ငင်း၏ ဆင့်ကဲဆင့်ကဲ ဖြစ်သော အတွေးများသည် ငင်းနင့်
 ပတ်သက်၍ တစ်ခုတည်းသော သဘောပေါက်နိုင်သည့် အရာများ
 ဖြစ်ကြ၏။ တိတိကျကျ ပြောရလျှင် ဤအရာများနင့် ဦးနှောက်
 ဖြစ်စဉ်များတို့၏ ဆက်နှယ်မှုကို သေသေချာချာ ဖော်ထုတ်ပေးရန်
 လောက်ကိုသာ စိတ်ပညာက လက်တွေ့မျက်မြင်အားဖြင့် ပြုလုပ်နိုင်
 သည်။'

Western science forsooth can do nothing more, but Eastern sages by psychical exercises can so develop the clairvoyant faculty that they can look into past lives. For instance, we hear the Buddha,

the greatest Eastern Sage ever known to man, saying:

'I recalled my varied lot in former existences as follows: first one life, then two lives, then three, four, five, ten, twenty, up to fifty lives, then a hundred, a thousand, a hundred thousand, then the dissolution of many world cycles, then the evolution of many world cycles. In that place I was of such name, such a family, such a caste, such a dietary, such the pleasure and pain I experienced, such my life's end. Vanishing from there, I came into existence elsewhere. Then such was my name, such my family ... etc. Thus, I recalled the many births in my former existences.

'Ignorance was dispelled, and knowledge arose; darkness vanished, and light arose...'

(from 'Reminiscences of Previous Births--Pubbe-Nivāśānussati Nāṇa').

အနောက်တိုင်: သိပ္ပပညာသည် အမှန်ပင် ဤထက်ပို၍ ဘာမူ။
မပြုလုပ်နိုင်ချေ။ သို့သော် အရှေ့တိုင်:ပညာရှိများသည် ဘာဝနာရွှား
ခြင်:ဖြင့် အဘိညာဉ်တန်ခိုးများကို ထူထောင်ပြီ:လျှင် အတိတ်ဘဝ

သီပ္ပန်ယွန် မုဒ္ဓဘာသာ

၂၀၇

များကို မြင်အောင် ရှုကြည့်နိုင်ကော်။ သာခကအဖြစ် လူတို့ သိပြီး
သမျှ ပညာရှိအပေါင်းတွင် အကြီးကျယ်ဆုံး ပညာရှိဖြစ်တော်မူသော
မြတ်စွာဘုရားက ဤသို့မိန့်ဆိုခဲ့သည်ကို ကျွန်ုပ်တို့ကြားရသည်-

‘ငါသည် များပြားသော ရှေးဪဪ ဖြစ်ဖူးသော ဘဝ
များစွာကို ဤသို့အောက်မော်၏ – ပထမတစ်ဘဝ၊ ထို့
နောက် နှစ်ဘဝ၊ ထို့နောက် သုံးဘဝ၊ လေးဘဝ၊ ငါးဘဝ၊
ဆယ်ဘဝ၊ ဘဝ နှစ်ဆယ်၊ ဘဝငါးဆယ်အထိကို လည်း
ကောင်း၊ ထို့နောက် ဘဝတစ်ရာကိုလည်းကောင်း၊ ဘဝ
တစ်ထောင်ကို လည်းကောင်း၊ ဘဝ တစ်သိန်းကို လည်း
ကောင်း၊ ထို့နောက် များစွာသော ပျက်ကပ်တို့ကို လည်း
ကောင်း၊ ထို့နောက် များစွာသော ဖြစ်ကပ်တို့ကို လည်း
ကောင်း အောက်မော်၏။ ထိုနေရာ၌ ငါသည် ဤသို့သော
အမည် ရှိခဲ့၏၊ ဤသို့သော မိသားစု ရှိခဲ့၏၊ ဤသို့သော
အမျိုးအပ် ရှိခဲ့၏၊ ဤသို့သော အစာ ရှိခဲ့၏၊ ဤသို့သော
ချမ်းသာဆင်းရဲကို ခံစားခဲ့၏၊ ဤသို့သော အသက် အ
ပိုင်းအခြား ရှိခဲ့၏၊ ထိုငါသည် ထိုနေရာမှ ကွယ်ပျောက်
ခဲ့၍ အခြားတစ်နေရာ၌ ဘဝသစ်ဖြစ်ပြန်ခဲ့၏။ ထိုဘဝ
၌လည်း ငါအမည်သည် ဤသို့ ရှိခဲ့၏၊ ငါမိသားစုသည်
ဤသို့ ရှိခဲ့၏ ... စသည်ဖြင့်၊ ဤသို့ အခြင်းအရာနှင့်တကွ
အူန်းပြဖွယ် အမည် အနွယ်နှင့်တကွ များပြားသော ရှေး
ဦးနေခဲ့ဖူးသော ဘဝကို အောက်မော်နိုင်၏။

‘မသိမှ အပိဋက္ကာ ဖယ်ရှားလိုက်ပြီးလျှင် ဉာဏ်

၂၀၁

နောက်တာ ပင်းတင်မွန်

ပညာ ဖြစ်ပေါ်လာပြီ၊ အမျှင် ကွယ်ပျောက်ပြီး နောက်
အလင်း ပေါ်ပေါက်လာပြီ...’

(‘အတိတ်ဘဝများကို ပြန်ပြောင်းအောက်မေ့ခြင်း-
ပုံဖွဲ့စိတ်သာနှင့်သတိဉာဏ်’ မှ)

Chapter V

အခန်း (၅)

Can We Believe in Re-birth?

ဘဝသစ်ဖြုံခြင်းကိုယုံကြည့်နိုင်သလား

Now, a question arises. Can we be sure of 'Re-birth', or, survival after death? In other words, does this accumulated energy or 'force' continue to re-manifest itself on other and various planes of consciousness, or does it cease to exist with our death?

ယခု မေးခွန်းတစ်ခု ပေါ်လာသည်။ 'တစ်ဖန်ဘဝသစ်ဖြုံခြင်း' သို့မဟုတ် သေပြီးသည့်နောက် အသက်ရှင်နေခြင်းကို ကျွန်ုပ်တို့ သေသေချာချာ ယုံကြည်နိုင်ပါသလား၊ တစ်နည်းဆိုသော ဤ စ အောင်းထားသော စွမ်းအင် သို့မဟုတ် 'စွမ်းအား' သည် အသိစိတ် ရှိသည့် အခြားသော အမျိုးမျိုးသော ဘုံများ၏ ငင်းကိုထင်ထင်ရှားရှား ပေါ်လှင်အောင် ပြသနိုင်ပါသလား၊ သို့တည်းမဟုတ် ကျွန်ုပ်တို့၏ သေဆုံးခြင်းနှင့်အတူ ထို 'စွမ်းအား' သည် ချုပ်ငြိမ်းသွားပါသလား။

According to the Law of Conservation of Energy and Indestructibility of Matter, it is certain that in the process called 'death' nothing is lost. The animal heat goes off somewhere in the atmosphere or in some other matter; the animal magnetism and vitality are momentarily lost sight of, but soon they will be attached to other organic beings such as plants or animals to begin a new cycle of embodiment. The physical constituents of the body will go to their appropriate places, into the air as gases, into the water as fluids, into the earth as salts and minerals, and in a short time may form the parts of a flower, or fruit, or animal.

စွမ်းအင်တည်မြှုပ်နှံပြီး ဖျောက်ဖျက်ရှိ မရဟန်သော နိယာမ အရ 'သေခြင်း'ဟု ခေါ်ဆိုသော ဖြစ်စဉ်တွင် မည်သည့်အရမျှ ဖျောက် ဆုံးခြင်း မရှိကြောင်းမှာ သေချာပါသည်။ သတ္တဝါ၏ အပုဇွမ်းအင် သည် လေထုတစ်နေရာသို့ဖြစ်စေ၊ သို့မဟုတ် အခြား ဒြပ်တစ်ခုဆို သို့ ဖြစ်စေ ထွက်ခွာသွား၏။ သတ္တဝါ၏ သံလိုက်ဓာတ်နှင့် အမိက စွမ်းအား တို့မှာ ယာယီအား ဖြင့် မျက်ခြည်ပြတ်သွားပါ သော်လည်း မကြာမိပင် အပင်နှင့် သတ္တဝါများကဲ့သို့သော အခြားသက်ရှိများ၏ တွဲဆက်မိပါလိမ့်မည်။ ဤသို့ ဖြင့် ဘဝသံသရာသစ်သည် စတင်သွား ပေလိမ့်မည်။ ရပ်ခန္ဓာကိုယ်၌ ဖွဲ့စည်းပါဝင်နေကြသည့်အစိတ်အပိုင်း များသည် ငှုံးတို့နှင့် သင့်လျှောက်ပတ်သော နေရာများသို့ သွား

ရောက်ကြလိမ့်မည်။ အချို့က လေထဲသို့ ဓတ်ငွေ့များအဖြစ် ရောက်သွားကြမည်၊ အချို့က ရောက်သို့ အရည်များအဖြစ် ရောက်သွားကြမည်၊ အချို့က မြေကြီးထဲသို့ ဓတ်ဆားများနှင့် ဓတ်သတ္တုများအဖြစ် ရောက်သွားကြမည်၊ ထိုနောက် အချိန်အနည်းငယ်အတွင်း ဦးပင်လျင် ပန်းပွင့် သို့မဟုတ် သစ်သီး၊ သို့မဟုတ် သတ္တဝါ၏ အစိတ်အပိုင်းများဖြစ်သွားကြလိမ့်မည်။

But, where or what is the willing, the thinking, the remembering, the directing force which once controlled all these and held them together in unity?

This, as we have seen, is the life-flux (Santati) that continues to seek manifestation from one sphere of existence to another, as nothing can be destroyed, in keeping with the law of the conservation of energy. And, this energy is sustained and maintained by the force of Craving.

သို့ရာတွင် ဖြစ်စေလိမ့်၊ စဉ်းစားမှု၊ အောက်မေးအမှတ်ရမှုနှင့် ဤအရာအားလုံးကို ချုပ်ထိန်း၍ တညိတည့်တည်းဖြစ်အောင် ငါးတို့ကို ပေါင်းစပ်းထားခဲ့သော လမ်းညွှန်ပေးသည့် စွမ်းအား တို့သည် အဘယ်နေရာနှင့် အဘယ်အသွင်သို့ ကူးပြောင်းသွားကြသနည်း။

ဤအရာသည် ကျွန်ုပ်တို့ မြင်သိခဲ့သလို အသက်စီးကြောင်း (သန္တတိ) ပင် ဖြစ်၏။ ဤအသက်စီးကြောင်းသည် ဘုံဘဝတစ်ခုမှ

တစ်ခုသို့ ဘဝသစ် ဖြစ်ပေါ်လာရေးအတွက် ဆက်လက်ကာ ရှာဖွေ၏။ အကြောင်းမှာ စွမ်းအင်တည်မြှုမှု နိယာမအရ မည်သည့်အရာများ
ပျောက်ပျက်၍ မသွားနိုင်ခြင်းကြောင့် ဖြစ်၏။ ထိုအပြင် ဤစွမ်းအင်
ကို လိုချင်တပ်မက်မှ(လောဘ) ဟူသောစွမ်းအားက ဆက်လက်တည်
နေနိုင်အောင် ထိန်းသိမ်းထားပေး၏။ (အကျိုးပေးခွင့် ရသော ကံ၏
စွမ်းအားကြောင့် ဘဝသစ်၌ ရပ်နာမ်သစ်တို့ ဖြစ်ပေါ်ကြလိမ့်မည်။)

But, this force is invisible. Yes. But much that has in the past been invisible, is now made known through other processes. For instance, ultra-violet rays are invisible but show their existence through their chemical reaction. Is it not reasonable then to assume that consciousness and memory are also able to exist invisibly in nature and volitionally show their existence through the vital and the physical unity manifested by a living being? In fact, this is the revolutionary conclusion to which western men of science have now come to having weighed all the latest scientific discoveries in the realms of physiology and biology as well as psychology and psychical research.

သို့ရာတွင် ဤစွမ်းအင်ကို မမြင်နိုင်ပါ။ မှန်၏။ သို့သော် ယခင်က မမြင်နိုင်သော အရာများစွာကို ယခုအခါ အခြားနည်းစဉ်များမှ
တစ်ဆင့် သိမြင်လာအောင် ပြုလုပ်နိုင်၏။ ဥပမာအားဖြင့် ခရမ်းလွန်

ရောင်ခြည်များကို မမြင်ရပါသော်လည်း ငှုံးတို့၏ ဓာတ်ပြုသတ္တိ
များမှတစ်ဆင့် ငှုံးတို့တည်ရှိကြောင်းကို သိရ၏။ သို့ဖြစ်လျှင် အသိ
စိတ်နှင့် မှတ်ဉာဏ်တို့သည်လည်း မမြင်နိုင်သော အသွင်ဖြင့် သဘာဝ
တွင် တည်နေနိုင်ပြီး၊ သက်ရှိသတ္တဝါတစ်ဦးက အကောင်အထည်
ဖော်ပေးသည့် အမိက စွမ်းအားနှင့် ရပ်စွမ်းအားတို့၏ ပေါင်းဆုံးမှုမှ
တစ်ဆင့် ငှုံးတို့၏ တည်ရှိမှုကို စေတနာအလျောက် ဖော်ပြုပေးသည့်
ဟု ထင်မြင်ယူဆခြင်းသည် အကြောင်းအကျိုး မညီသွောက်ပါသလော့၊
အမှန်တွင် အနောက်တိုင်း သိပ္ပံပညာရှင်များသည် ခန္ဓာကျဒနှင့် မိဝ္ဒ^၁
ဗေဒ နယ်ပယ်များ၌ လည်းကောင်း၊ စိတ်ပညာနှင့် ပရစိတ်ပညာ
သုတေသန နယ်ပယ်များ၌ လည်းကောင်း၊ နောက်ဆုံး သိမြင်ရသည့်
သိပ္ပံတွေ့ရှိချက်များကို ဆန်းစစ်ပြီးသည်နောက် ယနေ့ကောက်ချက်
ချကြသော ထင်မြင်ယူဆချက်သည် ဤခေတ်ပြောင်းတော်လှန်ရေး
ထင်မြင်ယူဆချက်ပင် ဖြစ်သည်။

There is, indeed, no forcing aside **Professor Fechner's** conviction that the problem is a psycho-physical problem.

Thus is established scientifically the existence in man of a subconsciousness which in the great mass of people is almost totally dormant. Hence, the shallowness and unscientific nature of the question of objectors to the Re-birth Doctrine who ask why, if we have lived before here on this planet

in human body we do not remember it, must now be obvious.

ဤပြဿနာသည် အမှု၊ ရပ်ဆိုင်ရာ ပြဿနာတစ်ရပ်ဖြစ်သည် ဟု ပါမောက္ဍ ပက်နာ ၏ ခိုင်မာသော ယဉ်ကြည်ချက်ကို အမှန် တကယ်ပင် ဘေးဖယ်ရှားလိုက်ခြင်း မရှိပါ။

သို့ဖြစ်၍ လူ၏ မသိစိတ်ရှိကြောင်းကို သိပုံနည်းကျ အတည်ပြု ပြီး ဖြစ်သွား၏၊ ဤမသိစိတ်သည် လူအများစုံ လုံးဝန်းပါးများ ငပ်လျှိုး နေ၏။ ဤအကြောင်းကြောင့် ဤကမ္မာဂြိုဟ်ပေါ်တွင် လူဘဝနှင့် ယခင်က ကျွန်ုပ်တို့ နေထိုင်ခဲ့ဖူးလျှင် အဘယ့်ကြောင့် ဤအကြောင်းကို ကျွန်ုပ်တို့ မမှတ်မိရသနည်းဟု ပြန်လည်ဘဝသစ်ဖြစ်ခြင်းသော တရားကို ကန်ကွက်ကြသော သူတို့၏ မေးခွန်းသည် တိမ်သော သိပုံနည်း မကျသော သဘာဝရှိခြင်းမှာ ယခု သိသာထင်ရှားပါပြီ။

However, even this objection has now been overcome by the new Science of Hypnotism. For **Albert Moll** in Hypnotism, **Dr. Pitre**, Dean of the Faculty of Medicine, Bordeaux, France, **Sigmund Freud**, the illustrious German Psychologist, and a host of others in more recent times, have proved conclusively that many long forgotten incidents in life dating back not merely to childhood but to the moment of conception in the mother's womb, can be recalled through Hypnotism, and it has also been found reasonable to assume in the same manner

that the many experiences interrupted into the normal consciousness through this process and found unaccountable are those experiences preserved in memory from a life ante-dating birth.

သို့စေကာမူ ဤကန်ကွက်ချက်ကိုပင်လျင် ယခုအခါ စိတ်ညီ၍
 ၍ အိပ်မွေ.ချခြင်း သိပ္ပန်ယုန်ဖြင့် ဖြေရှင်းကာ ကျော်လွှားနိုင်ခဲ့
 ပြီ ဖြစ်ပါသည်။ အကြောင်းမှာ အယ်လ်ဘတ်မောလ်က ‘စိတ်ညီ၍’
 အိပ်မွေ.ချခြင်း’ စာအုပ်၌လည်းကောင်း၊ ပြင်သစ်နိုင်ငံ ဘော်ခိုးမြို့
 ဆေးဝါးပေါ် မဟာဌာနမှု။ ဖြစ်သူ ဒေါက်တာ ပီထရေက လည်း
 ကောင်း၊ အလွန်ထင်ပေါ်ကျော်ကြားခဲ့သော ဂျာမန် စိတ်ပညာရှင်
 ဆိတ်မန် ပရှုနှင့် ပို၍ နောက်ကျသော ခေတ်မှ ပညာရှင်များစွာတို့
 က လည်းကောင်း၊ လူ.ဘဝို့ ကလေးဘဝအထိသာမက မိခင်၏
 ဝမ်းကြာတိကို၌ ပဋိသန္ဓာ စ တည်ခါစ အချိန်အထိ ဖြစ်ခဲ့ပြီးသော
 အကြောင်းအရာ များစွာကို အချိန်ကြာမြင့်စွာကပင် မေ့ပျောက်ခဲ့ပြီး
 ဖြစ်ပါသော်လည်း စိတ်ညီ၍ အိပ်မွေ.ချလိုက်သည့်အခါ ပြန်လည်
 ၍ သတိရပြီး သိရှိနိုင်ကြောင်းကို မငြင်းဆိုနိုင်အောင် အပြီးအပိုင်
 သက်သေပြဲခဲ့ပြီး ဖြစ်သည်။

ထိုအပြင် ဤနည်းစဉ်အတိုင်း ပုံမှန်အသိစိတ်သို့ ရတ်တရက်
 ပြင်းထန်စွာ ဝင်ရောက်လာပြီး အကြောင်းမပြနိုင်သော အတွေ့အကြံ
 များစွာတို့သည် ဤဘဝမတိုင်မိ အတိတ်ဘဝ၌ မှတ်ညာ၏တွင် မှတ်
 သားထားခဲ့သည့် အတွေ့အကြံများ ဖြစ်ကြကြောင်းကို အထက်ပါ
 နည်းအတိုင်း ယူဆရန် အကြောင်းအကျိုး ညီညွတ်သည်ဟု တွေ့ရှိ
 ရပါသည်။

Three Typical Cases of Re-birth

ဘဝသစ်ဖြစ်ခြင်း နမူနာသုံးခု

Notwithstanding the scientific basis for this, there have been many cases reported of people, in India particularly, recalling incidents of their previous lives. The following instances from the French Treatise by **Leon Denis**, entitled Life and Destiny would be of interest:-

ဤအကြောင်းနှင့် စပ်လျဉ်း၍ သိပ္ပနည်းကျအခြေခံ ရှိခြင်းကို
မသိပါသော်လည်း အတိတ်ဘဝ အကြောင်းအရာများကို ပြန်
လည် အမှတ်ရကြသော လူများစွာတို့၏ အကြောင်းကို စာနယ်င်း
များတွင် တင်ပြထားကြသည်။ အထူးသဖြင့် ဒီနှီးယနိုင်ငံတွင် တွေ့
ရှိရပါသည်။ လီယွန် ဒင်းနှစ်(စိ)ရေးသားသော ‘ဘဝနှင့် ကုက္ခမ္မာ’
အမည်ရှိ ပြင်သစ် ကျမ်းစာအုပ်၌ ဖော်ပြထားသည့် အောက်ပါဖြစ်
ရပ်များသည် စိတ်ဝင်စားဖွယ် ကောင်းပါသည်။

(1) A case is related of a child at Simala (India), who remembered that he was assassinated in the year 1814. His name (in his previous life) was Mr Tucker, and he was Superintendent of the Council. The child recalled even small incidents of that life, and, taken to the place where the assassination occurred, was terror-stricken.

(၁) သာမက တစ်ရပ်မှာ အိန္ဒိယနိုင်ငံ စင်မလမြို့မှ ကလေး ငယ် တစ်ယောက်သည် ၁၈၈၄ ခုနှစ်၌ မိမိအသတ်ခံခဲ့ရသည်ကို မှတ် မိ၏။ အတိတ်ဘဝက သူ၏အမည်မှာ မစွာတာတတ်ကာဖြစ်ပြီးလျင် ကောင်စိ၏ ကြီးကြပ်ရေးမျှူးဖြစ်ခဲ့၏။ ကလေးငယ်သည် ထိုဘဝမှ အသေးအမွှား အဖြစ်အပျက်များကိုပင် ပြန်လည်သတိရ၏။ သူ အသတ်ခံရသော နေရာသို့ သူ့အား ခေါ်သွားသောအခါ သူ အလွန် ထိတ်လန်ကြောက်ခွဲသည်ကို တွေ့ရ၏။

(2) In 1880, at Vera Cruz (Mexico), a seven years old child possessed the power to heal. Several people were healed by vegetable remedies prescribed by the child. When asked how he knew these things, he said that he was formerly a great doctor and his name then was Jules Alpherese. This surprising faculty developed in him at the age of four years.

(၂) ၁၈၈၀ ခုနှစ်၌ မက္ကဆီကိုနိုင်ငံ ဗယ်ရာခရု(၉)မြို့မြို့ ခုနှစ် နှစ်သားအရွယ် ကလေးတစ်ယောက်သည် ရောဂါကုသနိုင်စွမ်း ရှိ သည်ကို တွေ့ရ၏။ ထိုကလေး ညွှန်ပြပေးသော သစ်ရွက် သစ်ဖု ဆေးဝါးများဖြင့် လူများစွာတို့သည် ရောဂါ ပျောက်ကင်းသွားကြ၏။ ကြို ဆေးဝါးအကြောင်းများကို သူ မည်သို့ သိသနည်းဟု သူ့အား မေးမြန်းသောအခါ သူသည် အတိတ်ဘဝက ကျော်ကြားထင်ရှားသော ဆရာဝန်ကြီးတစ်ဦးဖြစ်ခဲ့ပြီးလျင် သူ၏အမည်မှာ ဂျား(လ်စ်)အယ်လ် ဟရဂ်(၅)ဖြစ်ကြောင်း သူ ပြောပြ၏။ ကြို အံပြုဖွယ်ကောင်းသော

အသိဉာဏ်သည် ဤကလေးငယ်၌ အသက် လေးနှစ်အချယ်မှစ၍
ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်လာခဲ့သည်။

(3) The famous Roman Catholic French writer **Lamartine** described in his Voyage in the Orient, his distinct reminiscences of a far past. He says: 'I had in Judea no Bible or chart in hand. There was no person to give me the antique name of the valleys and mountains. Nevertheless, I at once recognised the Valley and the Battlefield of Saul ! When we reached the convent, the Fathers confirmed with exactitude my previsions... With the exception of the Valley of Lebanon, I saw scarcely any spot which was not for me like a memory. Finally, careless of what even his Roman Catholic brethren or the Fathers might say, he put himself down on record in these words: "Have we lived two lives, or a thousand? Is not our memory but a tarnished image that the breath of God revives?"¹

(1. From Ceylon lectures (1921) by Dr. Evans-Wentz.)

(၃) ကျော်စောထင်ရှားသော ရိုမန်ကက်သို့လစ် ပြင်သစ် စာ
ရေးဆရာ လမာတင်းသည် 'အရှေ့တိုင်းတစ်ခွင့် ရေပြောင်း ခရီး
စဉ်' အမည်ရှိသော သူ၏စာအုပ်၌ ဝေးကွာသော အတိတ်ဘဝ အတွေ့
အကြံများကို ထင်ထင်ရှားရှား ပြန်ပြောင်းသတိရပြောင်း ဖော်ပြ

သီပ္ပါယ်လွန် ဓမ္မဘာသာ

၂၁၉

ထား၏။ သူ ပြောပြသည်မှာ ‘ဂျိဒိယာရောက်တော့ ကျွန်ုပ်၏ လက်
ထဲမှာ သမ္မာကျမ်းစာအုပ်လည်း မရှိ၊ မည်သည့်ယေားမျှလည်း မရှိ၊
တောင်ကြားချိုင့်ရှမ်းများနှင့် တောင်များ၏ ရှေးဟောင်းအမည်များ
ကို ကျွန်ုပ်အား ပြောပြရန် လူလည်း မရှိ။ သို့ပါ၇ သော်လည်း တောင်
ကြား ချိုင့်ရှမ်းနှင့် ဆောစစ်မြေပြင်ကို ကျွန်ုပ် ချက်ချင်းမှတ်မိသည်။
ခရစ်ယာန် သီလရှင်ကျောင်းသို့ ရောက်သောအခါ ဘရင်ဂျီ ဘုန်း
တော်ကြီးများက ကျွန်ုပ်၏ ကြိုတင်အမြင်များ မှန်ကန်ကြောင်းကို
အတိအကျ အတည်ပြုပေးကြ၏။ ... လက်ဘန်ချိုင့်ရှမ်းမှ လွှဲလျှင်
ကျွန်ုပ်၏ မှတ်ညာက်တွင် မမှတ်ထားမိသော နေရာဟူ၍ ကျွန်ုပ်မတွေ့ရ
သလောက်ပင်။

နောက်ဆုံး၌ သူ၏ ရိမ်န်ကက်သို့လစ် ညီအစ်ကိုများနှင့် ဘုန်း
တော်ကြီးများ မည်သို့ ဝေဖန်ကြမည်ကို အလေးမမူတော့ဘဲ သူ။
အကြောင်းကို ဤစာလုံးများဖြင့် မှတ်တမ်းတင်လိုက်ပါသည်။ ...
‘ကျွန်ုပ်တို့သည် ဘဝနှစ်ခု သို့မဟုတ် ဘဝတစ်ထောင် နေခဲ့ရသလော့၊
ကျွန်ုပ်တို့၏ မှတ်ညာက်သည် အရောင်မေးမိန့်စွန်းထင်နေသော ပုံရိပ်
များကိုသာ မှတ်မြှုပြုလျှင် ထိုမှတ်ညာက်ကို ဘရားသခင်၏ အသက်
ငွေ့က ပြန်လည်ထွန်းတောက် လန်းဆန်းလာစေသည် မဟုတ်ပါ
လား။’

[ဒေါက်တာ အိမန်(စံ) ဝင်း(တံမ်)၏ သီရိလက္ဌယောပြောပဲများ - ၁၉၂၁]

To those who are willing to accept Truth wherever Truth is found, these words of a great Roman Catholic author would be of profound interest.

အမှန်တရားကို တွေ့ရှိရသည့် နေရာတိုင်း၏ အမှန်တရားကို
လက်ခံလိုသူတို့အပို့ ကြီးကျယ်ထင်ရှားသော ရိုမန်ကက်သို့လစ် စာ
ရေးဆရာတော် ဤစကားလုံးများသည် လွန်ကဲစွာ စိတ်ဝင်စားဖွယ်ဖြစ်
ပေါ်လိမ့်မည်။

These are some of the salient features in the Buddha's teachings, many of which are now being confirmed from time to time by the researches of independent thinkers in the West. The Buddha makes no appeal to emotion. His appeal is to man's reason and intelligence.

ဤအကြောင်းတို့သည် ဗုဒ္ဓမြတ်စွာတော်များ၏ အဓိက
ကျသော ထူးခြားချက်အချို့ဖြစ်ပါ၏။ ဤထူးခြားချက် များစွာကို
ယခုအခါ မကြာ မကြာ ဆိုသလို အနောက်တိုင်းမှ လွတ်လပ်သော
တွေးခေါ်ရှင်များ၏ သတေသနများက အတည်ပြုပေးလျက် ရှိပါ
သည်။ ဗုဒ္ဓမြတ်စွာသည် ပြင်းပြသော ခံစားမှု၊ စိတ်လှပ်ရှားမှုတို့ကို
ဖြစ်ပေါ်ဖော်ပြု၍ ကြောက်ချွဲ ရှိသောလာအောင် သို့မဟုတ် ကြိုက်နှစ်သက်
လာအောင် ပြုလှပ်ခြင်းမျိုးကို လုပ်ဆောင်တော် မမှပါ။ လူတို့၏
ဆင်ခြင် ဉာဏ်နှင့် အသိဉာဏ်တို့ကို နိုးကြားဖော် အမြင်မှန် ရလာ
အောင်သာ လုပ်ဆောင်တော်မှုသည်။

The seeker after Truth would note, however, that in dealing with great problems of birth, life and death, the Buddha's methods and approach have been different to those prevailing in our own time.

မည်သိပိပင်ဖြစ်စေကာမူ အမှန်တရားကို ရှာဖွေသူသည် မွေးဖွား
ခြင်း၊ အသက်ရှင်ခြင်း၊ သေခြင်းတို့နှင့် ပတ်သက်သော ကြီးကျယ်
သည့် ပြဿနာများကို ဖြေရှင်းရာတွင် ဓမ္မမြတ်စွာ၏ နည်းများနှင့်
ချဉ်းကပ်ပုံသည် ကျွန်ုပ်တို့ကိုယ်တိုင် ရောက်ရှိနေသည့် စေတိ၌ ရေ
ပန်းစားနေသော နည်းများအားလုံးနှင့် ကွဲပြားကြောင်းကို သတိပြုမိ
ပါလိမ့်မည်။

For, while today mathematics and the controlled experiments are used, the Buddha resorted to the expedient of similes and metaphors to bring home the truths He propounded to His hearers. That is the only difference between conditions obtaining 2,500 years ago and now.

အကြောင်းမှာ သချိုပညာနှင့် ထိန်းချုပ်ထားသော စမ်းသပ်
ချက်များကို ယနေ့အသုံးပြုကြသည့်နည်းတူ မြတ်စွာဘုရားသည်
သူ၏ ကြားနာသူတို့အား ဟောကြားတော်မူသည့် အမှန်တရားကို
ပေါ်လှင် ထင်ရှားစေရန်အတွက် ဥပမာများနှင့် တင်စားမှုများ၏
လျှောက်ထုတ်မြေက်မှုကို အသုံးပြုတော်မူပါသည်။ ဤအချက်သည်
လွန်ခဲ့သော နှစ် ၂၅၀၀ ကျော်က ရရှိနိုင်သော အခြေအနေများနှင့်
ယနေ့အခြေအနေများ၏ တစ်ခုတည်းသော ခြားနားချက် ဖြစ်ပါ
သည်။

Chapter VI

အခန်း (၆)

Buddhism and Science

ပုဂ္ဂိုလ်သနပည့်ပညာ

The Truth is the same in any age, even if the methods leading to its understanding vary. And, when we consider the evidence in the light of modern science, we shall find that the results achieved have been the same.

အမှန်တရားသည် ထိအမှန်တရားကို နားလည်စေသော နည်းများက ကွာခြားကြစေကောမူ မည်သည့်ခေတ်ခြားမဆို အတူတူပင် ဖြစ်၏။ ထိုအပြင် ခေတ်သစ် သိပ္ပံ့ပညာ၏ အလင်းရောင်အောက်တွင် အထောက်အထားများကို ကျွန်ုပ်တို့စဉ်းစားဆင်ခြင်စေသောအခါ ရရှိသော အဖြေများသည် အတူတူပင် ဖြစ်ကြ၏။

သီပ္ပန်ယွန့် မုဒ္ဓဘာသာ

JJ2

For instance, the Buddhist view of mind and matter—phenomena—is that they are all illusions, not real. Numerous are the instances wherein the Buddha draws attention to this. Māyā is what He called the illusory nature of material phenomena. Whether man or beast, angel or devil, from the atom to the stars in the heavens, everything is governed by the law of 'Dependent Origination' — Paṭicca-Samuppāda. When the conditions or causes cease, the object, too, ceases. But the sphere of Māyā—Illusion—is one of 'relative reality', that is to say, a thing is real on its own level, but not real in any absolute sense.

ဥပမာ— နာမ်နှင့်ရပ် — သဘာဝဖြစ်ရပ် — နှင့်ပတ်သက်၍ ဗုဒ္ဓဘာသာအမြင်မှာ ငှင့်ဖြစ်ရပ်အားလုံးသည် အစစ်အမှန် မဟုတ်ဘဲ အမြင်မှားခြင်းများသာ ဖြစ်ကြ၏။ မြတ်စွာဘုရားသည် သာမက များစွာ၌ ဤအချက်သို့ အရုံးရောက်အောင် ဆွဲဆောင်တော်မူခဲ့၏။ ရပ်ဖြစ်ရပ်များ၏ အမြင်မှားစေသော သဘာဝကို 'မာယာ'ဟု သူ၏ တော်မူခဲ့၏။ လူ သို့မဟုတ် သားရဲတိရွှောန်ဖြစ်စေ၊ ကောင်းကင် တမန် သို့မဟုတ် မာရ်နတ်ဖြစ်စေ၊ အဏုမြှုမှုစဉ် ကောင်းကင်၌ ရှိ သော ကြယ်များအထိ အရာအားလုံးသည် 'အကြောင်းကိုစွဲ၍ အကျိုး ဖြစ်ပေါ်ခြင်းနှင့်ယာမ' — ပဋိစ္စသမ္ပါဒ်တရားတော်၏ ထိန်းချုပ်မှုကို ခံယူကြရ၏။ အခြေအနေများ (၁) အကြောင်းတရားများ ချုပ်ငြိမ်း

သွားကြသောအခါ အကျိုးတရားဖြစ်သည့်အရာသည်လည်း ချုပ်
ဌှမ်းသွား၏။ သို့သော် မာယာ၏ စက်ဝန်း— အမြင်မှားခြင်း— သည်
‘သမုတိသစ္စ’တစ်မျိုးဖြစ်၏။ ဆိုလိုသည်မှာ အရာဝတ္ထာစ်ခုသည်
သူ၊ အဆင့်နှင့် သူ (လူတို့၏ အမြင်တွင်) အမှန်တကယ် ရှိ၏။ သို့သော်
ပကတိအမှန်သော (ပရမတ်သော) အရပြာရလျှင် အမှန်တကယ်
မရှိပါ။

For example, to the consciousness functioning on the same level, a solid is a solid exactly as it appears to us, but to the consciousness functioning on a different level, or on a different vibrational frequency, the solid would appear in a different way. It would be, as physics tells us it is, a collection of atomic particles in continual movement, held together by the electronic laws of attraction and repulsion, and so forth.

უბမაავა: ცრდ ასაძლე ლენშეანდ ფოვეა ავტიტცრდ
ჟორულენ აფინ ასთამ გუნდ თე მრინ თე ღა წუ ათენ:
ათე აკუპან აფინ ას ცრდ ბი წი ॥ ვე ლო: არა: ვეა ასაძ
ლე ლენშეანდ ფოვეა ავტიტცრდ ჟორულენ თე აფინ ასთე
თამ მუ ლო: ფა მრინ თე ღა ლე მუნ ॥ რა ლე ვა რენ მუ: ი გუნდ
თე აა: ცრდ ცრდ ათენ: თე აფინ ას ვენ ე თა მა ც ჟო: ლო:
ფორულეა ა თე მუ ა მუნ გა ლე: მუ: წი ა და ა ჭ. თა ა ცრდ ლე
ლე მუნ ॥ თე ა მუნ გა ლე: მუ: ვენ ჟო ცრდ მუ: წი ა და ა ჭ.

သီပ္ပါနယဉ် မုဒ္ဓဘာသာ

၂၂၅

ဆိုင်ရာ အီလက်ထရွန်နှစ် နိယာမများက တစ်ပေါင်းတည်းစုံဖွဲ့နေ
ရန် ထိန်းထားပေး၏။ ဤသို့ စသည်ဖြင့် ရူမြင်ကြရမည်။

Another easily understandable example would be that of light. For, while we say there is light, there are beings who see darkness where we, humans, see light. Such beings are the owls. Hence, in a word, from the Buddhist point of view the material world is one of illusion.

အခြား လွယ်ကူစွာ နားလည်နိုင်သော ဥပမာတစ်ခုမှာ အလင်း
ရောင်ဖြစ်၏။ အကြောင်းကား ကျွန်ုပ်တိုက အလင်းရောင်ရှိသည်
ဟု ဆိုကြပါသော်လည်း လူတို့က အလင်းကို မြင်တွေ့နေသည့် နေ
ရာ၌ အမှာင်ထုသာ ရှိသည်ဟု မြင်တွေ့ကြသော သတ္တဝါများလည်း
ရှိကြပေ၏။ ထိုသို့သော သတ္တဝါများမှာ ဒီကျက်များဖြစ်ကြ၏။
ဤအကြောင်းကြောင့် စကားတစ်လုံးတည်းဖြင့် ပြောရလျှင် ပုဒ္ဓဘာသာ
သာ အမြင် ရှုထောင့်အရ ဤရပ်လောကကြီးသည် အမြင်များခြင်း
တစ်ရပ်သာ ဖြစ်ပေ၏။

And, it is this fundamental fact that the Buddha strives so hard to drive into the minds of His followers. Unless this basic fact of all phenomena is recognized and realized by the Seeker, he remains tied to the wheel of life, and can make no progress on the path to Liberation.

ဤအခြေခံအချက်ကို သူ၏တပည်များ၏ နှလုံးသားထို့ စဲ

ထင်ကျွန်ရစ်အောင် မြတ်စွာဘုရားသည် ထပ်ကာဖန်ဖန် ဟောကြား
တော်မူခဲ့၏။ အကယ်၍မူ အမှန်တရား ရှာဖွေသူသည် ရပ်နာမ် ဖြစ်
ရပ်၏ ဤအခြေခံအချက်ကို သတိမမှုလျင် မသိမြင်လာလျင် သူသည်
သံသရာဘဝစက်၌ ချဉ်နောင်မြီ ချဉ်နောင်ခံနေရပြီးလျင် ဘဝလွတ်
မြောက်ရေး လမ်းစဉ်ပေါ်သို့ တက်လုမ်းနိုင်တော့မည် မဟုတ်ချေ။

For his ignorance leads him to believe that there is form and substance when in reality there is not. And his ignorance binds him to the processes of cause and effect, and his mind continues to move like a prisoner confined within his own false constructions. He cannot get outside the orbit of his own limitations, and so cannot see the process in its entirety or understand his own nature. There is, therefore, no end to suffering for one who is victim to such Delusion (Moha). To win one's liberation, there must be realization that relative concepts are unreal, because they are relative.

အကြောင်းမှာ သူ၏ မသိမူ (အဝိဇ္ဇာ) သည် ပုံသဏ္ဌာန်နှင့် ဒြပ်
ဝတ္ထုတို့ အမှန်မရှိပါဘဲလျက် ပုံသဏ္ဌာန်နှင့် ဒြပ်ဝတ္ထုတို့ ရှိသည်ဟု
သူ.အား ယုကြည်ဆေလိမ့်မည်။ ထိုအပြင် သူ၏ မသိမူသည် သူ.အား
အကြောင်းအကျိုး ဖြစ်စဉ်၌ ချဉ်နောင်ထားကာ သူ၏စိတ်သည် သူ
ကိုယ်တိုင် တည်ဆောက်ထားသော လွှမှားနေသည့် လောကအတွင်း
၌ အကျဉ်းသားတစ်ဦးပမာ ဆက်လက်ချေ.လျားနေလိမ့်မည်။ ထို

သီပ္ပန်ယလ္လာ မွှေဘာသာ

၂၂၇

ကြောင့် သူ၏ ကိုယ်ပိုင် ကန့်သတ်ချက်များ၏ အပြင်သို့ သူသည် ရန်း
မထွက်နိုင်ရုံသာမက ဖြစ်စဉ်ကိုလည်း ပြည့်စုံစွာ မမြင်သိချေ။ သူ၏
ကိုယ်ပိုင်သာဘဝကိုလည်း မသိနားမလည်ချေ။

ဤအကြောင်းကြောင့် ထိုသို့သော အသိမှားမှု (မောဟ) ၏
သားကောင်တစ်ဦး ဖြစ်သောသူအဖို့ ဆင်းရဲခုက္ခသည် အဆုံး အပိုင်း
အခြား မရှိပါ။ မိမိဘဝ၏ လွတ်မြောက်မှုကို ရရှိနိုင်ရေးအတွက်
သမုတ်သစ္စဖြစ်သော ယူဆချက်များသည် အစစ် အ မှန် မဟုတ်
ကြောင်းကို သိမြင် ထားရမည်။ ငှါးသမုတ် ယူဆချက်များသည်
နှင့် ဆထားသော သဘောများသာ ဖြစ်ကြသဖြင့် အစစ်အမှန် မဟုတ်
ကြပါ။

In fact, 'experiments have revealed that the whole mass of the electron was due to its electrical charge. This also proved conclusively that matter was devoid of a material substratum and paved the way for the making of the atom bomb which became a possibility once it was proved that matter was energy pure and simple. On the authority of science, therefore, we have to look upon the whole material world as an illusion in which energy masquerades in the form of matter'.

အမှန်တွင် အိုလက်ထူးနှင့် ဒြပ်ထုအားလုံးသည် ငှါး၏ လွှပ်
စစ် ဓာတ်ကြောင့် ဖြစ်ကြောင်းကို လက်တွေ့စမ်းသပ်ချက်များက
ဖော်ပြခဲ့သည်။ ဤအချက်သည် ဒြပ်ဝတ္ထု ရပ်အနှစ်သာရ မရှိကြောင်း

ကို ငြင်းဆို၍ မရအောင် သက်သေပြခဲ့သည့်အပြင် အကျေမြှုံးပြုလုပ် ရန်အတွက် လမ်းခင်းပေးခဲ့သည်။ ဖြပ်သည့် စွမ်းအင် သန့်သန့်ရှင်း ရှင်းသာ ဖြစ်ကြောင်းကို သက်သေပြလာနိုင်သောအခါ အကျေမြှုံးပြုလုပ်ခြင်းသည်လည်း ဖြစ်နိုင်သော အလားအလာ ရှိလာပါသည်။

ထိုကြောင့် သိပ္ပံပညာ၏ အဆိုအမိန့်အရ ကျွန်ုပ်တို့သည် ရပ် လောကတစ်ခုလုံးကို အမြင်မှားခြင်းသာ ဖြစ်သည်ဟု ရှုမြင်ရလိမ့် မည်။ ဤအမြင်မှားနေသော လောက၌ စွမ်းအင်သည် ဖြပ်ဝေ့အသွင် အမျိုးမျိုးဖြင့် ဟန်ပါပါ သရပ်ဆောင်နေလျက် ရှိသည်။

Indeed, the Buddha's views on phenomena are thus confirmed today by western science. For, whatever our senses may say, the picture presented to us through physics of the phenomenal world, is that there is no solidity, form or substance to be seen anywhere in the universe, but merely a collocation of forces in a perpetual state of flux, a momentary 'arising and passing away'.

ဤသို့လျှင် မြတ်စွာဘုရား၏ ရပ်နာမ်ဖြစ်ရပ်မှားအပေါ် ရှုမြင်မှု မှားကို ယနေ့သိပ္ပံပညာက အမှန်တကယ်ပင် မှန်ကန်ကြောင်းအတည် ပြုပေးထားပြီး ဖြစ်၏။ အကြောင်းမှာ ကျွန်ုပ်တို့၏ အသိအာရုံမှားက မည်သို့ဖော်ပြသည် ဖြစ်စေကာမူ ရုပေဇာက ကျွန်ုပ်တို့အား တင် ပြပေးသော ရပ်နာမ်ဖြစ်ရပ်ဆိုင်ရာ ကမ္မာ့ရပ်ပုံလွှာသည်ကား အဆိုင် အခဲ သဘော မရှိ၊ ပုံသဏ္ဌာန်မရှိ၊ အနှစ်အသား မရှိ၊ ဤအဖိုင်အခဲ ပုံ သဏ္ဌာန်၊ အနှစ်အသား သဘောတရားတို့ကို စကြေဝြာတစ်ခုလုံးဝယ်

မည်သည့်နေရာတွင်မျှ မမြင်တွေ့နိုင်။ ခဏမစဲ ဖြစ်ပျက် ပြောင်းလဲ နေသော သွေးတိအစဉ်အဖြစ် အမြဲထာဝရတည်ရှိနေကြသည့် အတူ တကွ ပေါင်းစပ်ထားသော အားများသာ ရှိသည်ဟု၍ ဖြစ်သတည်။

The turning point in the scientific world came when the atom was analysed, and it was found to resolve into energy — a process of transmutation from one form of radiation to another, a continual cycle of 'arising and passing away' of electronic particles.

According to physics, then, solids are nothing more than events in the continuum of space and time, and matterial objects are mainly space. Solid itself is merely a convention of speech based on the deceptive data provided by the senses and has no basis in reality. From the electrons therefore to the stars in their heavenly courses there is nothing that is not in motion. Immobility is only in appearance.

သိပ္ပကမ္မာ့ အလှည့်အပြောင်းသည် အဏုမြှုကို ခဲ့ခြမ်း စိတ် ပြော၍ စွမ်းအင်အဖြစ်သို့ ပြီးခိုင်သည့်အခါန်မှ စတင်ခဲ့သည်။ အဏုမြှု မှ စွမ်းအင်အဖြစ်သို့ ပြီးခဲ့ခြင်းသည် ရောင်ခြည်တစ်မျိုးမှ အခြား တစ် မျိုးသို့ ကူးပြောင်းပေးသော နည်းစဉ်ဖြစ်၏။ အိုလက်ထမ္မာန် အမှုန်

များ၏ ခဏမစဲ ဆက်တိုက်ဖြစ်ပျက်နေသော ပတ်လည်သံသရာသာ ဖြစ်၏။

ထို့ကြောင့် ရှုပေါ်သော သဘောတရားအရ အစိုင်အခဲများ ဟူသည် မှာ ဟင်းလင်းပြင်နှင့် အချိန်တို့၏ အဆက်မပြတ်ဖြစ်ပျက်နေမှုအစဉ် ၌ ဖြစ်ရပ်ငယ်များသာ ဖြစ်ကြပြီးလျှင် ရုပ်ဝါးများ ဟူသည်မှာ အဓိက အားဖြင့် ဟင်းလင်းပြင်သာ ဖြစ်သည်။

အစိုင်အခဲသည်ပင်လျှင် အာရုံများက ပေးဆောင်သည့်မှားယွင်း သော အချက်အလက်များအပေါ် အခြေခံ၍ တိတွင်ထားသည့် အသုံး အနှစ်း ဝေါဟာရတစ်ခုများသာ ဖြစ်၏။ အစစ်အမှန်ဖြစ်သော အခြေခံ ဟူ၍ မရှိချေ။ သို့ဖြစ်၍ အီလက်ထွန်များမှ စတင်လျက် ကောင်းကင်တွင် သွားလာနေကြသော ကြယ်တာရာများအထိ မရွှေ့လျားဘဲ တည်ငြိမ်နေသော အရာ ဟူ၍ မရှိချေ။ မရွှေ့လျားခြင်း ဟူသည်မှာ ထင်မြင်ချက်များသာ ဖြစ်၏။

Thus, we see, that in its own way science has helped the Buddhist cause, because the process of universal flux and its inherent substancelessness of matter are fundamentals of Buddhism. But this process of universal flux and inherent substancelessness of matter have greater implications than we at first suspected.

သို့ဖြစ်၍ သိပ္ပံပညာသည် မိမိ၏ နည်း မိမိ၏ ဟန်ဖြင့် ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်တို့၏ ဘက်တွင် ပါဝင်ကူညီပေးခဲ့သည်ကို ကျော်တို့မြင်တွေ့

ရ၏။ အဘယ်ကြောင့်ဆိုသော စကြေဝင်ာသနဲ့တိအစဉ်နှင့် ဖြပ်၏
အနှစ်အသား ကင်းမဲ့ခြင်း သဘောတရားသည် ဗုဒ္ဓဘာသာ၏ အခြေခံ
အချက်များ ဖြစ်ကြသောကြောင့်တည်း။ သို့ရာတွင် ဤစကြေဝင်ာ
သနဲ့တိအစဉ်ဟူသော ဖြစ်ပျက်အစဉ်နှင့် ဖြပ်၏ အနှစ်အသား ကင်းမဲ့
မူသဘောသည် ကျွန်ုပ်တိ ပထမ ထင်မြင်ထားသည်ထက် ပိုမိုကျယ်
ပြန်စွာ အကျိုးသက်ရောက်မှု ရှိပါသည်။

For, now, we find that man and his mind are themselves part of the causal process. Man cannot get outside it, as it were, and view phenomena objectively, because he, too, is a part of this whole illusory fabrication. In other words, the whole subject-object relationship is now brought into question.

အကြောင်းမှ ယခုအခါ ကျွန်ုပ်တိသည် လူနှင့် သူ၏ စိတ်တို့
က အကြောင်းအကျိုး ဖြစ်စဉ်၏ တစ်စိတ်တစ်ဒေသ ဖြစ်နေခြင်းကို
မြင်တွေ့ရသောကြောင့်တည်း။ လူသည် ဤအကြောင်းအကျိုး ဖြစ်
စဉ်မှ ဖယ်ခွာ၍ ရပ်နာမ်ဖြစ်ရပ်များကို ဓမ္မဓိဋ္ဌာန်ကျကျ ရှုကြည့်၍
မရပါ။ သူသည်လည်း ဤအမြင်များနေသော လုပ်ကြံဖန်တီးမှု အတ်
လမ်းတွင် ပါဝင်နေသည် မဟုတ်ပါလား။ တစ်နည်းဆိုသော်ပုဂ္ဂလ
ဓိဋ္ဌာန် - ဓမ္မဓိဋ္ဌာန် ဆက်သွယ်မှုတစ်ရပ်လုံးသည် မေးမြန်းစီစစ်ရန်
အခြေအနေသို့ ဆိုက်ရောက်လာသည်။

Our conclusion then is that the phenomenal world is unreal, though on our present levels of

consciousness, receiving deceptive data, through the five bases or sense-organs, we are led to believe that it is real. In fact, it is this unreal mind which is itself part of the illusory phenomenal world, that makes us believe in a non-existent soul--or 'atma'.

ဤအခြေအနေတွင် ကျွန်ုပ်တိုသည် “မြင်တွေ့နေရသော ဖြစ်ရပ် လောကသည် မစစ်မှန်ကြောင်း” ကောက်ချက်ချကြရမည်။ ကျွန်ုပ်တို့၏ လက်ရှိသိမြင်နိုင်သော အဆင့်များတွင် ကျွန်ုပ်တို့၏ အာရုံသိအကိုများ (မျက်စီ၊ နား၊ နားလျှာ၊ ကိုယ်) တို့မှုတစ်ဆင့် လက်ခံရရှိထားသော လူညွှန်စားထားသည့် အချက်အလက်များအရ ဤရပ်နာမ် ဖြစ်ရပ် လောကသည် စစ်မှန်သည်ဟု ကျွန်ုပ်တို့ထင်မြင်မိကြ၏။ သို့သော် ဤဖြစ်ရပ်လောကသည် အစစ်အမှန် မဟုတ်ပါ။ အမှန်တွင်လည်း ထင်ယောင်ထင်များ ရုပ်နာမ်ဖြစ်ရပ်လောက၏ တစ်စိတ်တစ်ဒေသ ဖြစ်နေသော ဤမာစစ်မှန်သောစိတ်သည်ပင်လျင် အမှန်တကယ်တည်ရှိသည့် ‘ဝိညာဉ်’(၀၁) ‘အတ္ထ’ကို ရှိသည်ဟု သက်ဝင်ယုံကြည်လာစေခြင်း ဖြစ်၏။

How this happens is explained by the Buddha by reference to a ball of fire, which, when whirled rapidly, can, for a time, create the illusion of a circle. From which we see that motion can create the illusion of rest under certain circumstances and for a certain time. Therefore, everything in the Universe is Māyā— Illusion— a set of relations, nothing more!

ဤလှည့်စားမူ မည်သိဖြစ်ပေါ်လာသည်ကို မီးလုံးကြီးကို ကား၍ မြတ်စွာဘုရား ရှင်းပြတော်မူသည်။ မီးလုံးတစ်လုံးကို လျှင် မြန်စွာ စက်ရိုင်း လမ်းကြောင်းတွင် ရွှေယမ်းပေးလျှင် မီးကွင်းကြီး တစ်ခုသည် အချိန်ကာလတစ်ခုမျှ တည်ရှိနေသည်ဟုသော အမြင်မှား မူ ဖြစ်ပေါ်လာ၏။ ဤပေမှာ အချို့သော အခြေအနေများနှင့် အချိန် ကာလ တစ်ခုအတွင်း၌ ရွှေ့လျားမူသည် တည်ပြုမှုဟုသော အမြင် မှားကို ဖန်တီးပေးနိုင်ကြောင်း ကျွန်ုပ်တို့ သိရ၏။ ထိုကြောင့် စကြဝ္မာ အတွင်းရှိ အရာ ဟူသမျှသည် အမြင်မှားမူ မာယာသာ ဖြစ်သည်၊ အကြောင်းအကျိုး ဆက်သွယ်မှုများသာ ဖြစ်သည်၊ ဤထက် ပိုလွန်၍ ဘာမှု မရှိပါ။

The modern scientific view of the material world is thus in harmony with that of the Buddha.

သိဖြစ်၍ ခေတ်သစ်သိပ္ပံပညာ၏ ရုပ်လောက အမြင်သည် မြတ်စွာဘုရား အမြင်နှင့် ကိုက်ညီပါသည်။

Kant had actually suspected the subjectivity of space and time, but 50 years ago scientists agreed that space and time were independent realities. But **Einstein** had now finally revolutionised the minds of scientific men by propounding his famous Theory of Relativity.

And as if to add to the discomfiture of the theists, late in 1949, Einstein put forward his most recent theory— the **Unified Theory**, which 'encom-

passes not only the boundless gravitational and electro-magnetic fields of interstellar space, but also the tiny, terrible field inside the atom.'

'ရာမန်ဒသနိကဗေဒပညာရှင် ကန့်' သည် ဟင်းလင်းပြင် (အာကာသ) နှင့် အချိန်တို့၏ ပြဋ္ဌာန်းခံရသည့် သဘောကို တကယ်ပင် သံသယဖြစ်ခဲ့မိ၏။ သို့သော လွန်ခဲ့သော နှစ် ၅၀ ကျော်က သိပ္ပါပညာရှင်များက အာကာသနှင့် အချိန်တို့သည် လွတ်လပ်စွာ တည်ရှိကြသော စစ်မှုန်သော အရာများဖြစ်ကြသည်ဟု တည်တည့်တည်းလက်ခဲ့ခဲ့ကြ၏။ သို့ရာတွင် ကမ္မာသိပ္ပါပညာကျော် အိုင်းစတိုင်းသည် သူ၏ ကျော်ကြားသော ဆက်စပ်မှုသဘောတရား (ရယ်လတီ ဓတီ သိအိုရိ) ကို ထုတ်ဖော်၍ အဆိုပြုလိုက်ခြင်းဖြင့် သိပ္ပါပညာရှင်များ၏ စိတ်များကို ယခုအခါ တော်လှန်ပြောင်းလဲစေလိုက်ပြီး ဖြစ်သည်။

ထိုအပြင် ဖန်ဆင်းရှင် ဘုရားသခင် ရှိသည်ဟု ယုံကြည်သူတို့အား ပို၍စိတ်ရှုပ်ထွေးစေ၊ အနေခက်စေသကဲ့သို့ ဖြစ်သွားစေသည့် အကြောင်းမှာ အိုင်းစတိုင်းသည် ၁၉၄၉ ခုနှစ်နောင်းပိုင်းတွင် သူ၏ နောက်အကျဆုံး သိအိုရိဖြစ်သည့် ညီညွတ်စွာ ပေါင်းစည်းထားသော စက်ကွင်းသိအိုရိ ကို ထုတ်ဖော်ကြသွားလိုက်ခြင်းဖြစ်၏။ ဤသိအိုရိ၏ သဘောတရားတွင် အကန့်အသတ်မဲ့ သဘော ဖြစ်သော ဖြပ်ထွေငင်အား နိယာမနှင့် ကြယ်များအကြား ရှိအာကာသဓာတ်အကြောင်းတို့လည်း ပါဝင်၏၊ အက်တမ်အတွင်းရှိ ငယ်ပင်ငယ်ပါသော်လည်း ကြောက်စရာကောင်းသော စက်ကွင်းအကြောင်းလည်း ပါဝင်၏။

In the light of this enlightening theory regarding the two primordial forces, as a commentator puts it, 'the whole complex of the universe — the macrocosmos and the microcosmos will resolve into a homogeneous fabric in which matter and energy are indistinguishable and all forms of motion from the slow-wheeling of the galaxies to the wild flight of electrons become simply changes in the structure and concentration of the primordial fields'.

ရှေးဦးအကျဆုံးအချိန်မှစ၍ တည်ရှိခဲ့သော စွမ်းအားနှစ်မျိုးနင့်
ပတ်သက်သည့် ဤအသိဉာဏ် ပွင့်လင်းစေသော အဆိုပြုချက် (သီ
အိရိ)၏ အလင်းရောင်အောက်တွင် ဝေဖန်သူတစ်ဦး ပြောဆိုသကဲ့
သို့ 'အစိတ်အပိုင်းများစွာတို့နှင့် ရှုပ်ထွေးစွာ ပေါင်းစည်းထားသော
စကြေဝြာတစ်ခုလုံး၊ အလွန်ကြီးကျယ်သော စကြေဝြာအဖွဲ့အစည်း
များနင့် အလွန်သေးငယ်သည့် အကျမြှုပ်စကြေဝြာအဖွဲ့အစည်းများ
တို့သည့် တစ်သားတည်း ညီညွတ်စွာ ပေါင်းစည်းသွားလိမ့်မည်၊ ထို့
အပါ ဖြပ်နှင့် စွမ်းအင်တိုကို ခွဲခြား၍ မရတော့ဘဲ ကြယ်စုံပြီး (ဂလက်
သီ) များ၏ နေးကွေးစွာ ရွှေလျားနေခြင်းမှစ၍ အိလက်ထူးနှစ်တို့၏
လျင်မြန်ကြမ်းတမ်းစွာ ပုံသန်းနေခြင်းတို့အထိ ရွှေလျားမှ အသွင်
အားလုံးတို့သည်လည်း ထိုရှေးဦးအကျဆုံး စွမ်းအားစက်ကွင်းတို့၏
တည်ဆောက်ပုံနှင့် ပေါင်းစပ်ဖွဲ့စည်းပုံ ပြောင်းလဲခြင်းများသာ ဖြစ်
လာကြတော့၏။

Here, then, is beautiful explanation of the

puzzling harmony of the Cosmos without recourse to a mysterious unknown—God. The Buddha encompassed both gravitational and electro-magnetism in His Doctrine of Anicca—Transiency.

ဉ်ကား လျှို့ဂြက်ဆန်းကြယ်၍ မသိနိုင်သော ဘရားသခင်ကို
ကိုးကားမူ မပြုဘဲ စကြဝါးများ၏ အံ့ဩဖွယ်ရာ ညီညွတ်မှုကို ဖြေ
ရှင်းပြသော အလွန်လုပသည့် ဖြေရှင်းချက်တစ်ရပ် ဖြစ်ပါ၏။ ဗုဒ္ဓ
မြတ်စွာသည် ခြပ်ထဲခွဲအားနှင့် လျှပ်စစ်သလိုက်သဘောတရားတို့ကို
သူ၏ အနိစ္စ မတည်မြှုမြှုဒေသနာတော်တွင် အကျိုးဝင်အောင် ဟော
ပြောတော်မူခဲ့သည်။

There is also ample proof that the corollaries which spring up as a result of Einstein's revolutionary outlook have all been anticipated by the Buddha. for, the whole universe, as we have seen is Māyā. After all, we identify an object by its colour, smell, taste, and so on, but these exist only in our minds and 'can no more be ascribed to the external object than can the tickling or pain caused sometimes by touching such an object'.

သိပ္ပပညာကျော် အိုင်းစတိုင်း၏ ခေတ်ပြောင်းတော်လှန်ရေး
အမြင်၏ အကျိုးဆက်အရ ခုန်ကျော်တွက်ပေါ်လာကြသည့် နောက်
ဆက်တဲ့အမှန်သဘောများကို ဗုဒ္ဓမြတ်စွာက ကြိုတင်သိမြင်ထားသည့်
အထောက်အထားများလည်း အလျှုပယ်ရှိနေပါသည်။ အကြောင်း

မှာ စကြဝဋ္ဌာအလုံးဖိသည် ကျွန်ုပ်တို့မြင်သိခဲ့သည့်အတိုင်း မာယာ
ဖြစ်နေသောကြောင့်တည်း။ အားလုံးကို ခြုံကြည့်လျင် အရာဝတ္ထာ
တစ်ခုကို ငှုံး၏ အဆင်း၊ အနဲ့၊ အရသာ စသည့် အရည်အသွေးတို့
ဖြင့် မည်သည့်အရာဖြစ်ကြောင်းကို ကျွန်ုပ်တို့ သိရှိကြသည်။ သို့သော်
ဤအရည်အသွေးတို့သည် ကျွန်ုပ်တို့၏ စိတ်များထဲ၌သာ တည်ရှိကြ
သဖြင့် ပြင်ပြီရှိသော အရာဝတ္ထာ၏ အရည်အသွေးများဟု မဆိုနိုင်
ပါ။ ပမာဏဆိုသော ထိုအရာဝတ္ထာကို စမ်းသပ်ခြင်းကြောင့် တစ်ခါတစ်ရုံး
ဖြစ်ပေါ်လာသော ယားကျိုကျိုခံစားမှု သို့မဟုတ် နာကျင်သောခံစား
မှုသည် ထိုအရာဝတ္ထာဖြစ်သည်ဟု မဆိုနိုင်သကဲ့သို့တည်း။

'Thus scientists and philosophers are now agreed that the whole universe is a construction of the mind and exists only in the mind as an edifice of conventional symbols shaped by the senses of man'.

Hence, if we could see 'things as they really are', the world may appear in an entirely different hue or even as one vast void.

'By mind the world is led, by mind is drawn;
And all men own the sovereignty of mind'.

သို့ဖြစ်၍ စကြဝဋ္ဌာတစ်ခုလုံးသည် စိတ်၏ တည်ဆောက်မှု
တစ်ခုဖြစ်ပြီးလျင် လူ၏အာရုံများက ပုံဖော်ပေးသည့်အတိုင်း ထုံး
တမ်း စဉ်လာသက်တများနှင့် တည်ဆောက်ထားသော အဆောက်
အအုံအဖြစ် စိတ်ထဲ၌သာ တည်ရှိကြောင်းကို ယခုအခါ သိပ္ပပညာရှင်

များနှင့် ဒသနိက ပညာရှင်များ (တွေးခေါ်ရှင်များ) တို့ သဘောတူညီ
ကြပါသည်။

ဤအကြောင်းကြောင့် ‘အရာဝါဘူများကို ငင်းတို့ အမှန်တကယ်
တည်ရှိကြသည့်အတိုင်း’ ကျွန်ုပ်တို့ မြင်တွေ့နိုင်ကဗ္ဗာ
ကြီးသည် လုံးဝ ခြားနားသော အရောင်အသွေး သို့မဟုတ် ကြီးမား
ကျယ်ပြောသော ဟင်းလင်းပြင်တစ်ခုအဖြစ် ထင်ပေါ်လာလိမ့်မည်။

‘စိတ်သည် ကဗ္ဗာလောကကို ဦးဆောင်လျက်ရှိ၏၊

စိတ်သည် ကဗ္ဗာလောကကို ဆွဲငွောင်နေ၏၊

လူအားလုံးတို့သည် စိတ်၏ အချုပ်အခြာ အာဏာကို ပိုင်ဆိုင်
ကြ၏’

From time to time in His discourses, the Buddha has compared the world to foam, a bubble or to a mirage. The unsubstantiality of matter is specifically referred to in the Sutta Nipāta:-

‘As void one should look upon the world

O Mogharāja, being ever mindful;

When he has destroyed the theory of self,

Then will he overcome death’.

မြတ်စွာဘုရားသည် သူ၏တရားဒေသနာများ၏ ကဗ္ဗာလောက
ကို ရေဖြေပြန်လည်းကောင်း၊ ရေပူဖောင်းနှင့် လည်းကောင်း၊ တံလျှပ်
နှင့် လည်းကောင်း၊ မကြာမကြာ နှင့် ယူဉ်ဖော်ပြတော်မူခဲ့၏။ ရပ်ခြပ်
၏ ခိုင်မြေသော အနှစ်အသား မရှိခြင်းကို နိပါတသုတ္တန်၌ အောက်ပါ
အတိုင်း တိတိကျကျ ရည်ညွှန်းပြတော်မူ၏ -

သိပ္ပါနယ်လွန် ဓမ္မဘာသာ

J28

“ဒု... မောယရာ။... အစဉ်အမြဲ သတိရှိသည်ဖြစ်၍
ကမ္မာလောကအပေါ် ရေဖြူပြု၊ ရေပူဖောင်း၊ တံလျ်ပုံကဲသို့
အနှစ်သာရ မရှိသည်ကို ရှုမြင်လေလေ့။
အတ္ထဟုသော အယူအဆကို ပျက်ဆီးနိုင်သောအခါ
သေခြင်းတရားကို အောင်နိုင်ပေလိမ့်မည်။”

Now **Einstein** has also said that matter and mind must arise together or not at all; that, in other words, there is simultaneous genesis of matter and mind. The question then arises, 'Who created these two illusions?' The answer obviously is that they created each other, for no other reason, than that no sane person would attempt to create an illusion and confer his imprimatur on it as perfect truth having the basis of Self.

ယခုအခါ ကမ္မာသိပ္ပါပညာကျော် အိုင်းစတိုင်း သည် ရပ်နှင့်
နာမ်တို့ အတူတက္ကဖြစ်ပေါ်ရမည်ဖြစ်ကြောင်း၊ သို့မဟုတ်လျှင်လုံးဝ
မဖြစ်ပေါ်နိုင်ကြောင်း၊ တစ်နည်းဆိုသော် အစကနိုးကတည်းက ရပ်
နှင့် နာမ်တို့၏ တစ်ပြိုင်နက် ဖြစ်ပေါ်ကြကြောင်းကို မိန့်ဆိုခဲ့ပြီး ဖြစ်
သည်။ ထိုအခါ မေးခွန်းတစ်ခုပေါ်ပေါက်လာသည်၊ “ဤအမြင်မှား
နှစ်ရပ်ကို မည်သူက ဖန်တီးခဲ့သနည်း”

ထင်ရှားပေါ်လွင်နေသည့်အဖြေမှာ ‘ငှါးတို့သည် တစ်ခုကိုတစ်ခု
ဖန်တီးခဲ့သည်’ဟုသော အဖြေပင် ဖြစ်၏။ အကြောင်းမှာ စိတ်ပုံမှန်
ရှိသော မည်သူတစ်ဦးတစ်ယောက်ကမျှ အခြားအကြောင်း တစ်မျိုး

မျိုးကြောင့် အမြင်မှားတစ်ခုကို ဖန်တီးပြီးလျှင် ထိအမြင်မှားကို အတ္ထ အပေါ် အခြေခံသည့် ပြည့်စုံသော အမှန်တရားအဖြစ် သတ်မှတ်ရန် သူ၏သဘောတူညီမှုကို ပေးကမ်းလိမ့်မည် မဟုတ်သောကြောင့် ဖြစ်၏။

And, Einstein says, 'I cannot conceive of an Almighty Creator who punishes and rewards the objects of his own creation. It is a challenge to his omnipotent fairness'.

ထို့ပြင် အိုင်းစတိုင်းက ဤသို့ ပြောခဲ့၏။ “မိမိ ဖန်ဆင်းထား သော သတ္တဝါမှားကို ဆုပေးဒဏ်ပေးသည့် အန္တာ တန်ခိုးရင် ဖန်ဆင်းရင်ကို ကျွန်ုပ်စဉ်းစားလို မရပါ။ ဤသို့ မိမိ ဖန်ဆင်းထားသည့် သူတို့ ကို ဆုပေးဒဏ်ပေးရသည်ဆိုလျှင် သူ၏ အကန့်အသတ်မရှိ တန်ခိုးကြီးမှားခြင်း၊ တရားမျှတခြင်းတို့ကို စိန်ခေါ်ရာရောက်သွားပေလိမ့်မည်။”

The Buddha explained the strange phenomenon of 'self-creation' by referring to two sticks neither of which can be made to stand upright by itself, but both of which can be made to do so if they are made to support each other.

ဗုဒ္ဓမြတ်စွာဘရားသည် 'အတ္ထ-ဖန်ဆင်းမှု'ဟုသော ဆန်းကြယ် သည့်ဖြစ်ရပ်ကို တုတ်နှစ်ချောင်း ဥပမာဖြင့် ရှင်းပြတော်မှသည်။ ထို တုတ်နှစ်ချောင်းအနက် မည်သည့်တုတ်ကမျှ မိမိဘာသာ မတ်မတ်

မတည်နေနိုင်ချေ။ သို့သော် တစ်ချောင်းကို တစ်ချောင်း ထောက်ပဲ
ထားစေသည့်အခါ နှစ်ချောင်းစလုံး မတ်မတ်တည်နေနိုင်ကြ၏။

The fact, however, that they must arise together or not at all, also makes them inseparable twins, which in turn, point to a common source. **Henri Bergson** has shown what that source is. For, he has explained at some length that mind is a condensation from consciousness. He has also said that once Consciousness is present, matter can be deduced from it. In other words, Consciousness gives rise to mind and matter. And, that precisely is what the Buddha has said: 'Consciousness (Viññāna) gives rise to mind (Nāma) and matter (Rūpa). Now, how would we explain this?

သို့စေကာမူ 'ရပ်နှင့် နာမ်တို့ အတူတကွ ဖြစ်ပေါ်ကြရမည်၊ သို့
မဟုတ်က လုံးဝ မဖြစ်ပေါ်နိုင်'ဟူသောအချက်သည် ရပ်နှင့် နာမ်တို့
အား ခွဲခြား၍ မရသော အမြဲားများ ဖြစ်အောင် ပြုလုပ်ပေး၏။ ဤသို့
အမြဲားများ ဖြစ်ခြင်းက တစ်ဖန် ရပ်နှင့် နာမ်တို့၏ ဘုံအရင်း အမြစ်ကို ညွှန်
ပြ၏။ ထိုအရင်း အမြစ်က မည်သည့်အရာ ဖြစ်သည်ကို တွေးခေါ်ရင်
ဟင်နှစ်ဘတ်(ကို)ဆင်က ဖော်ပြပေးခဲ့၏။ အကြောင်းမှာ နာမ်သည်
အာရုံသိမှုမှတစ်ဆင့် အနှစ်ဖွဲ့စုလာခြင်း ဖြစ်ကြောင်းကို အတော်
အတန် ရည်လျားစွာ သူရှင်းပြခဲ့၏။ အနှစ်ဖွဲ့စုလာခြင်း ဖြစ်ပေါ်သည်
နှင့် တစ်ပြိုင်နက်ငှင့် မှတစ်ဆင့် ရပ်ကို ဆင်ခြင်တွေးဆယ့်နိုင်ကြောင်း

ကိုလည်း သူ့ပြောဆိုခဲ့သေး၏။ တစ်နည်းဆိုသော် အာရုံသိမှုက နာမ် နှင့် ရုပ်တိကို ဖြစ်ပေါ်လာစေ၏။ ဤအချက်ကိုပင် ဗုဒ္ဓမြတ်စွာက အတိအကျ မိန့်ဆိုတော်မှု၏။ “အာရုံသိမှု(ဝိဉာဏ်)သည် နာမ် (နာမ) နှင့် ရုပ်(ရှုပ)တို့ကို ဖြစ်ပေါ်စေ၏။” (ဝိဉာဏ်ပစ္စယာနာမရှုပ် ကို ထောက်ရှုပါ) ယခု ဤအချက်ကို ကျွန်ုပ်တိ အဘယ်သို့ရင်းပြကြ မည်နည်း။

According to the Buddhist law of Dependent Origination (Paticcasamuppāda), Mind (or, nāma) stands only for the three mental groups, viz. feeling, perception, mental-formations. Consciousness is singled out, in order to show that all mental and physical life of beings is dependent on it. In other words, this means that without Consciousness (or, awareness), there can not be mental or physical phenomena, while at the same time, for there to be Consciousness, there must also be mental and physical phenomena.

အကြောင်းကို စွဲ၍ အကျိုးဖြစ်ပေါ်ခြင်းဟူသော ဗုဒ္ဓဘာသာ နိယာမ (ပဋိစ္စသမ္ပါဒ) အရ နာမ် (နာမ) သည် အာရုံခံစားမှု အစာ၊ အာရုံမှတ်သားမှုအစုနှင့် နာမ်ပိုင်းဆိုင်ရာ ပြပြင်စီရင်မှုအစုဟူသော စေတသိက်နာမ်ခွဲစွာ သုံးပါးကိုသာ ကိုယ်စားပြု၏။ သတ္တဝါတို့၏ နာမ်ပိုင်းဆိုင်ရာနှင့် ရုပ်ပိုင်းဆိုင်ရာ အသက်ရှင်နေမှုများ အားလုံး သည် အာရုံသိမှုအပေါ်တွင် မူတည်ကြောင်းကို ဖော်ပြရန်အတွက်

အာရုံသိမှု မရှိလျင် နာမ်ပိုင်းဆိုင်ရာ သို့မဟုတ် ရုပ်ပိုင်းဆိုင်ရာဖြစ် ရပ်များ မဖြစ်ပေါ်နိုင်။ တစ်ချိန်တည်း၌ပင်လျင် အာရုံသိမှု ဖြစ်ပေါ်လာရန်အတွက် နာမ်ပိုင်းဆိုင်ရာနှင့် ရုပ်ပိုင်းဆိုင်ရာဖြစ်ရပ်များ ရှိရမည် ဖြစ်ကြောင်းကို ပြဆိုလိုခြင်းဖြစ်သည်။

Hence, any state of Consciousness (or, awareness), can arise only along with its concomitant Mental phenomena, such as feeling, etc., by way of 'Co-nascence', or, simultaneous arising (Sahajātappaccaya). Because Consciousness (or, awareness) cannot arise and exist without feeling, and feeling cannot arise and exist without consciousness (or, awareness) of it.

ဤအကြောင်းကြောင့် အာရုံသိမှု၏ မည်သည့်အခြေအနေမဆိုင်း၏ ယဉ်ဘက်ဖြစ်သော ခံစားမှု စသည် နာမ်ဖြစ်ရပ်နှင့် အတူတကွ သာလျင် 'အတူတကွဖြစ်ခြင်း' သို့မဟုတ် တစ်ပြိုင်နက်ဖြစ်ပေါ်ခြင်း (သဟဇာတ ပစ္စယ) ဟူသောအကြောင်းကြောင့် ဖြစ်ပေါ်လာနိုင်၏။ ခံစားမှု စသည့် စေတသိက်မရှိလျင် အာရုံသိမှု (စိတ်) မပေါ်ပေါ်ကို နှင့် မတည်ရှိနိုင်၏ ခံစားမှု စသည်ကို သိသော အာရုံသိမှု (စိတ်) မရှိလျင်လည်း ခံစားမှု မဖြစ်ပေါ်နိုင်၊ မတည်ရှိနိုင်ပါ။ (စိတ်နှင့် စေတသိက်တို့သည် အပြန်အလုန် အညမည သတ္တိဖြင့် ကျေးဇူးပြုကြသည်။)

"It is therefore true to say that through Consciousness (or, awareness) mental and physical

phenomena are conditioned, while on the other hand, it is equally true to say that there can be no consciousness without mental and physical phenomena. For, there must be mental and physical phenomena present if one is to be conscious (or, aware) of them.

ထို့ကြောင့် အာရုံသီမှု (စိတ်) မှတစ်ဆင့် နာမ်ပိုင်းဆိုင်ရာနှင့် ရုပ်ပိုင်းဆိုင်ရာ ဖြစ်ရပ်များကို ပြုပြင်စီရင်ပေးရသည်ဟု မှန်ကန်စွာ ဆိုနိုင်သကဲ့သို့ အပြန်အလှန်အားဖြင့် နာမ်ရပ်ဖြစ်ရပ်များ မရှိဘဲနှင့် အာရုံသီမှု (စိတ်) မရှိနိုင်ကြောင်းကို မှန်ကန်စွာ ဆိုနိုင်ပါသည်။ အကြောင်းမှာ ရုပ်နာမ်ဖြစ်ရပ်များကို သိဖို့အတွက် ထိုရပ်နာမ်ဖြစ်ရပ်များ ရှိရမည်ဖြစ်သောကြောင့်တည်း။

Hence, with the arising or presence of Consciousness (or, awareness), there is mental and physical phenomena by way of 'Co-nascence', or simultaneous arising (Sahajāta-paccaya). This, as **Bergson** has explained at some length, means that 'mind is a condensation from Consciousness'. For, Mind (nāma) as we have seen, means the three mental groups, viz. feeling, perception, mental-formations. And, for these to arise there must be Consciousness. Hence, if Consciousness is reduced to a smaller circuit or circle, we get mind.

သိဖြစ်၍ အာရုံသိမှု(စိတ်)ဖြစ်ပေါ်တည်ရှိလာသည်နှင့် တစ်ပြိုင် နက် ရပ်နာမ် ဖြစ်ရပ်သည်လည်း သဟဇာတ ပစ္စယ သတ္တိအရ တစ်ပြိုင်နက်တည်း အတူတကွ ဖြစ်ပေါ်လာ၏။ ဤအခြင်းအရာသည် တွေးခေါ်ရင် ဘတ်(ဂ်)ဆင် အကျယ်တဝင် ရှင်းပြခဲ့သလို နာမ် သည် အာရုံသိမှုမှုတစ်ဆင့် အနှစ်ဖွဲ့စုလာခြင်းဖြစ်ကြောင်းကို ဆိုလို ခြင်းပင်။ အကြောင်းကား နာမ်(နာမ)သည် ခံစားမှု၊ အာရုံ မှတ်သားမှုနှင့် နာမ်ပိုင်းပြုပြင်စီရင်မှု ဟူသော စိတ်စေတသိက် နာမ်ခန္ဓာ သုံးပါးကို ဆိုလိုကြောင်း အထက်၌ ရှင်းပြခဲ့ပြီး ဖြစ်သည်။ ဤနာမ် ခန္ဓာတိဖြစ်ပေါ်ရန်အတွက် အာရုံသိမှု(စိတ်)ရှိရမည်။ သိဖြစ်၍ အာရုံသိမှုကို ပို၍သေးသယ်သော ပတ်လမ်း သို့မဟုတ် စက်ပိုင်းအဖြစ်သို့ စုံလိုက်လျှင် နာမ်ကို ကျွန်ုပ်တို့ ရရှိသည်။

We now come to the next proposition made by Bergson, namely, that once Consciousness is present, Matter (or Rūpa) can be deduced from it. To get a clearer understanding of this let us study one of the states of Consciousness—eye-consciousness, for example. We then find that when for the first time at birth, the visual organ, the eye, begins to function, at that very first moment, of the arising of eye-consciousness, there is co-arising or simultaneous arising (Sahajāta-paccaya) of the sensitive visual organ. For, as long as the sensitive organ of the eye does not yet exist, so long eye-consciousness

does not arise. Hence, if eye-consciousness is present, the sensitive organ of the eye has also arisen.

ကျွန်ုပ်တို့သည် ယခု ဘတ် (ဂု) ဆင်၏ ခုတိယအဆိုပြုချက်ကို
စဉ်းစားကြမည်။ ဂင်းအဆိုပြုချက်မှာ ‘အာရုံသိမှု တည်ရှိနေသည့်’
အခါ ဂင်းမှတစ်ဆင့် ရုပ် (ရူပ) ကို ဆင်ခြင်တွေးဆယ့်နှင့်သည်’ ဟူ
သော အဆိုဖြစ်၏။ ဤအဆိုကို ပိဋက္ခရှင်းလင်းစွာ နားလည်နိုင်ရန်
အတွက် အာရုံသိမှုအခြေတစ်ခု၊ ဥပမာအားဖြင့် မြင်သိမှု ကို ကျွန်ုပ်
တို့ လေ့လာကြည့်ပါနို့။

မွေးဖွားသည့်အခါ အမြင်အာရုံအကိုဖြစ်သော မျက်စီက ပထမ
ဦးဆုံးအကြိမ်အဖြစ် စတင်အလုပ်လုပ်သည်ကို ကျွန်ုပ်တို့ တွေ့ရမည်
ဖြစ်၏။ ထို ပထမဆုံးအကြိမ်၌ပင်လျှင် မြင်သိစိတ် ဖြစ်ပေါ်လာ
သည်နှင့် တစ်ပြိုင်နှက် အာရုံသိသည့် အမြင်အကို (စက္ခုပသာဒ၊ မျက်စီ
အကြည့်ရပ်) သည်လည်း (သဟာဏတဗုဒ္ဓယ သတ္တိအရ) အတူတကွ
ဖြစ်ပေါ်လာ၏။ အကြောင်းမှာ မျက်စီ၏ အာရုံသိသည့်အကို (စက္ခု
ပသာဒ) မတည်ရှိသေးသမျှ ကာလပတ်လုံး မြင်သိစိတ်သည်လည်း
မဖြစ်ပေါ်လာနိုင်ပါ။ သို့ဖြစ်၍ မြင်သိစိတ် ဖြစ်ပေါ်လာသည့်အခါ
စက္ခုပသာဒသည်လည်း ဖြစ်ပေါ်လာပြီး ဖြစ်ရပေမည်။

A further explanation here, however, would not be out of place. During life there is a difference. For, during life, Consciousness is a later-arising condition dependent on the already arisen (Rūpa)

physical phenomena, as the sensitive organ of the eye may be present without eye-consciousness, when, for example, another sense-organ like the ear, is functioning. Hence, during life, consciousness forms merely a prop and support for the upkeep of the body. In as much as the feeling of hunger is a condition for the feeding and upkeep of this already arisen body, so, too, by its later-arising, Consciousness is a condition and support to this already arisen body. For, if Consciousness would arise no more, the physical organs would gradually cease their functioning, lose their faculties, and the body would die.

သိရာတွင် ဤနေရာ၏ ထပ်မံ၍ ရှင်းပြရသွင် ပို၍ အကျိုးရှုပါ
လိမ့်မည်။ အသက်ရှင်နေသည့်အခါတွင် ခြားနားမှု ရှုပါသည်။
အဘယ်ကြောင့်ဆိုသော် အသက်ရှင်နေစဉ်အခါ၌ အာရုံသိမှုသည်ဖြစ်
ပေါ်နှင့်ဖြောက်ရပ်ကို ပို၍ နောက်မှ ဖြစ်ပေါ်ရသည့် အခြေ
အနေတစ်ရပ်ဖြစ်သည်။ ဥပမာအားဖြင့် နားကဲသို့ အခြားအာရုံသိ
အကိုတစ်ခုခုက အလုပ်လုပ်နေသည့်အခါ မျက်စိုက် အာရုံထင်နိုင်
သော အကို (စက္ခုပသာဒ) သည် မြင်သိစိတ် မဖြစ်ဘလျက် တည်ရှိ
နေပေလိမ့်မည်။

ဤအကြောင်းကြောင့် အသက်ရှင်နေသည့်အခါ အာရုံသိမှု
(စိတ်)သည် ခန္ဓာကိုယ်ကို ထိန်းသိမ်းမှုအတွက် အထောက်အကူ

အဖြစ်မျှသာ ဆောင်ရွက်ပေး၏။ ဆာလောင်ခြင်း၏ ခံစားမှုသည် ဤဖြစ်ပေါ်နှင့်ပြီးသော ခန္ဓာကိုယ်ကို အစာကျေးရန်နှင့် ထိန်းသိမ်းပေးရန် အခြေအနေတစ်ရပ် ဖြစ်သကဲ့သို့ ထိုအတူပင်လျှင် နောက်မှ ဖြစ်ပေါ်သော အာရုံသိမှုသည် ဤဖြစ်ပေါ်နှင့်ပြီးသော ခန္ဓာကိုယ် ရှင် သန်အောင် အခြေအနေနှင့် အထောက်အကူတစ်ရပ်အဖြစ် ကျေးဇူးပြုသည်။ အကြောင်းမှာ အကယ်၍ အာရုံသိမှု မဖြစ်ပေါ်တော့လျှင် ရပ်အက်များသည် ငှုံးတို့၏အလုပ်လုပ်မှုကို တဖြည်းဖြည်းရပ်တန်၍ ငှုံးတို့၏ သဘာဝစ္စမ်းရည်များကို ဆုံးရှုံးပြီးလျှင် ခန္ဓာကိုယ် သေဆုံးသွားမည်ဖြစ်သည်။

From which we see that for Consciousness to arise there must be the 'Co-nascence', or, simultaneous arising of feeling, perception, etc., because Consciousness and all its mental concomitants are inseparable, bound up together, and mutually dependent upon one another. And, as long as these mutually support and depend on each other, the body being fed through the sense-organs, continues to live.

အထက်ပါ ခွေးနွေးချက်မှ ကျွန်ုပ်တို့သိရသည်မှာ အာရုံသိမှု (စိတ်) ဖြစ်ပေါ်ရန်အတွက် အာရုံခံစားမှု (ဝေဇား)၊ အာရုံမှတ်သားမှု (သညာ) စသည်တို့လည်း အတူတကွ တစ်ပြိုင်နက်ဖြစ်ပေါ်ကြရမည် ဟူခြင်းပင်၊ အဘယ်ကြောင့်ဆိုသော် စိတ်နှင့် ငှုံး၏ ယဉ်ဖက် စေတသိက်တို့သည် ဖွံ့ဖြိုးမရအောင် အတူတကွ ပေါင်းစပ်နောက်ပြီးလျှင်

တစ်ခုပေါ်တစ်ခု အပြန်အလှန် မို့ခိုနေရသောကြောင့် ဖြစ်၏။ သို့
အတွက် ဤစိတ်တေတသိက်တိုက အချင်းချင်း အပြန်အလှန် ထောက်
ပဲ တည်ရှိနေသရွှေ့ကာလပတ်လုံး ခန္ဓကကိုယ်သည် အာရုံသိအကိုများ
မှတစ်ဆင့် အစာ အဆက်မပြတ် ရရှိသည် ဖြစ်၍ ဆက်လက်ကာ
အသက်ရှင်နေပေလိမ့်မည်။

We have, however, not discussed another important question that arises, namely, that mental phenomena, such as feeling, perception, and so on, cannot arise without physical bases, or sense-organs. How, then do the sense-organs arise?

သို့သော အခြားအရေးကြီးသော မေးခွန်းတစ်ခုကို ကျွန်ုပ်တို့
မဆွေးစွေးကြရသေးပါ။ ထိုမေးခွန်းများ ၃၁၃နားသညာ စသောနာမ်
ဖြစ်ရပ်များသည် ရပ်အခြေခံများ သို့မဟုတ် အာရုံသိအကိုများ (ဒွါရ
အမည်ရသည့် ပသာဒ ရပ်များ) မရှိဘဲနှင့် မဖြစ်ပေါ်လာနိုင်ခြင်းပင်
ဖြစ်၏။ ဤအာရုံသိအကိုများသည် အဘယ်သို့ဖြစ်ပေါ်ကြသနည်း။

According to Buddhism, the four characteristics of matter, viz. cohesion, extension, heat and motion, are to any one of the five bases or sense-organs, at the very moment of their first coming into existence, a condition by way of simultaneous arising (Sahajāta-paccaya); during life these four physical characteristics are to the five bases, or sense-organs, a condition by way of Foundation

(Nissaya), on which the sense-organs are entirely dependent. Furthermore, the physical phenomenon 'Vitality', or, rūpa-jivit'indriyo is a necessary condition by way of its 'presence' for the arising of the five bases, or sense-organs.

In other words, for the five Bases, or sense-organs to exist there must be Physical life which depends on 'Vitality', without which the five Bases or sense-organs, could not arise and exist. The five sense-organs can also exist only as long as they get their necessary nutriment (āhāra) through the presence of physical phenomena.¹

(1. condensed from Word of the Buddha by Nyanatiloka.)

ဓမ္မဘာသာတွင် အခြေခံဘူတရုပ်လေးပါးဖြစ်ကသော ပထဝါ၊
အာပေါ့၊ တေဇောဝါယောတို့သည် ပသာဒရုပ် သို့မဟုတ် အာရုံသိ
အကိုင်းပါးတို့ကို ငှုံးတို့ စတင်ဖြစ်ပေါ်လာသည့် အခိုက်အတန်。
ကလေး၌ အတူတကွ တစ်ပြိုင်နက်ဖြစ်ပေါ်ခြင်းဟူသော သဟဏာတ
ပစ္စယသတ္တိအရ ကျေးဇူးပြုကြ၏။ တစ်ဖန် အသက်ရှင်စဉ်အခါ၌
ကြုံအခြေခံဘူတရုပ် လေးပါးတို့သည် ပသာဒရုပ်ငါးပါး သို့မဟုတ်
အာရုံသိအကိုများကို နိသယပစ္စယသတ္တိဟူသော မိရာအဖြစ် ကျေး
ဇူးပြုကြ၏၊ အာရုံသိအကိုများသည် ဘူတရုပ်တို့၏ နိသယသတ္တိ
အပေါ်တွင် လုံးဝတည်မြို့နေကြ၏။ ထို့အပြင် 'အသက်ရှင်သန်နေမှု'
သို့မဟုတ် ရုပ်ပို့တိန္တိယ(ရုပ်ပို့တိ)သည် 'ထင်ရှားစွာတည်ရှိခြင်း'

သိပ္ပန်လွန် ဗုဒ္ဓဘာသာ

၂၃၁

ဟူသည့် အတိုပစ္စယသုတိဖြင့် လိုအပ်သော အခြေအနေတစ်ရပ်အရ
ပသာဒရပ်ငါးပါး သို့မဟုတ် အာရုံသိအကိုများ ဖြစ်ပေါ်လာအောင်
ကျေးဇူးပြု၏။

တစ်နည်းဆိုသော ပသာဒရပ်ငါးပါး သို့မဟုတ် အာရုံသိအကို
များ တည်ရှိနိုင်ကြရန်အတွက် 'ရပ်မီဝိတ' အပေါ် တည်ရှိနေသည့်ရပ်
အသက်ရှိရန် လိုအပ်၏။ ရပ်မီဝိတ မရှိလျင် ပသာဒရပ်များ မဖြစ်
ပေါ်နိုင်၊ မတည်ရှိနိုင်ကြပါ။ အာရုံသိအကိုငါးပါးတို့သည် ငင်းတို့
၏ လိုအပ်သော အစာဉ် (အာဟာရ) ကို ရပ်ဖြစ်ရပ်များ၏ တည်
ရှိခြင်းမှတစ်ဆင့် ရရှိနေသည့်အချိန်ကာလအတွင်း၌သာ တည်ရှိနိုင်
ကြ၏။ ငင်းတို့ဖြစ်ပေါ်တည်ရှိရန် အာဟာရရပ်ဟူသော ဉာဏ်ကို
လည်း လိုအပ်သောကြောင့် ဖြစ်၏။

(ဉာဏ်တိလောကရေးသားသည့် 'ဗုဒ္ဓ၏ စကားတော်' မှ အကျဉ်းချုံးထား၏။)

Buddhism thus proves conclusively what Bergson perhaps merely surmised, namely, that 'once Consciousness is present, matter can be deduced from it'.

သို့ဖြစ်၍ တွေးခေါ်ရှင်ကြီး ဘတ်(ဂ်)ဆင် က ကြံဆတွေးခေါ်
၍ ပြောဆိုလိုက်သည့် 'အာရုံသိမှ - စိတ် စတင်တည်ရှိလာသည့်အ
ချိန်တွင် ငင်းမှတစ်ဆင့် ရပ်ကိုလည်း ဆင်ခြင်တွေးဆယ့်နိုင်သည်'
ဟူသော အဆိုကို ဗုဒ္ဓဘာသာက ပြင်းဆို၍ မရအောင် သေချာကျော်
စွာ သက်သေပြနိုင်သည်။

Thus, we see, that both modern science and

philosophy have arrived at the stage where 'Consciousness gives rise to mind (Nāma) and matter (Rūpa). But the Buddha goes further, to the root of the matter, and in explaining the Law of Dependent Origination—Paticca-Samuppāda—shows how Consciousness (Viññāna) is derived from Saṅkhāras (Kamma-formations), and how Saṅkhāras (Kamma-formations) arise from Ignorance (Avijjā).

ထိုကြောင့် ခေတ်သစ်သိပ္ပံ့ပညာနှင့် ဒဿတို့သည် ‘အာရုံသိမှု—စိတ်ကို အကြောင်းပြု၍ နာမ်(နာမ)နှင့် ရပ်(ရုပ)တို့ ဖြစ်ပေါ်လာခြင်း’ဟူသော အဆင့်သို့ရောက်ရှိလာကြပြီး ဖြစ်သည်ကို ကျွန်ုပ်တို့ သိနားလည်ရသည်။ သို့သော် မြတ်စွာဘုရားသည် ပို၍ အရင်းအမြစ်ကျအောင် သိမြင်တော်မူပြီးလျှင် အကြောင်းကို စွဲ၍ အကျိုးဖြစ်ပေါ်လာသည် ဟူသော ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ် ဒဿနတော်ကို ရှင်းပြရာ၍ အသိစိတ် (ဝိညာဏာ) သည် သခ္စာရ (ကံတရား) များကို အကြောင်းပြ၍ ဖြစ်ပေါ်လာပုံ၊ ထို့နောက် သခ္စာရ (ကံတရား) များ သည် မသိမှု (အဝိဇ္ဇာ) ကို အကြောင်းပြ၍ ဖြစ်ပေါ်လာပုံတို့ကို ညွှန်ပြတော်မူခဲ့၏။

What applies to mind and matter must also apply to object and observer. But, matter and mind, we know, are unreal. Hence, object and the observer are both unreal because they have no separate existence. The correct view of the world then is that

the world itself is real enough, but is only a set of relations. These relations are the building blocks of the universe, and are explained in detail in Paṭṭhāna (the last of the great works on the Abhi-Dhamma—Buddhist Psychology).

နာမ်နှင့် ရပ်တိအတွက် မှန်ကန်သော အချက်များသည် အာရုံနှင့် ရူကြည့်သူတိအတွက်လည်း မှန်ကန်ရပေမည်။ ကျွန်ုပ်တိ၊ သိနားလည်ထားသည့်အတိုင်း ရပ်နှင့် နာမ်တိသည် သီးခြားစီ မတည်ရှိကြပါ။ ထိုကြောင့် အာရုံနှင့် ရူမြင်သူတိသည်လည်း သီးခြားစီ မတည်ရှိနိုင်ကြသည့်အတွက် နှစ်ဦးစလုံး စစ်မှန်သောအရာများ မဟုတ်ကြပါ။ သို့ဖြစ်၍ လောက၏ အမြင်မှန်များ လောကကိုယ်တိုင်က အလုံအလောက် စစ်မှန်ပါသော်လည်း အကြောင်းအကျိုး ဆက်နွယ်မှုများ သာဖြစ်၏။ ဤဆက်နွယ်မှုများသည် စကြဝြော၏ အခြေခံ တည်ဆောက်ရေး တုံးကလေးများ ဖြစ်ကြ၏။ ဤအကြောင်းအကျိုး ဆက်သွယ်မှုများကို ဓမ္မစိတ်ပညာဟု၍ သတ်မှတ်နိုင်သည့် အဘိဓမ္မ၏ ကြီးကျယ်သော ဒေသနာများတွင် နောက်ဆုံး ဒေသနာ (၁) ပဋိသန်း တရားတော်၌ အသေးစိတ် ရှင်းပြထားပါသည်။

The Law of Dependent Origination (Paṭicca-Samuppāda) arose from the Orient, and was the fruit of long struggle, experience and research carried out by the Bodhisattva (i.e., Aspirant to Bodhi or Enlightenment), as he struggled from existence to existence seeking Perfection. In His

final birth He attained Full Enlightenment and became a Sammā-Sambuddha. That was 2,500 years ago. The Doctrine was first preached to only five persons, who were at one time His erstwhile companions and, later on, after their conversion by Him, became His first disciples. Today there are over 500,000,000 disciples, comprising the Buddhist world.

အကြောင်းကိုစွဲ၍ အကျိုးဖြစ်ပေါ်ခြင်းနှင့်ယာမကို ပြသောပဋိစ္စသမ္မပ္ပါဒ် ဒေသနာသည် အရှေ့တိုင်းဒေါ်ပေါက်လာသည်။ င်းသည် (အော်မြို့သာ၏ သိမ္မဟုတ် သူမှာသုတေသနတော်ကို ရရှိရန် အား သွန် ခွန်နိုက် ကြီးပမ်းအားထဲတဲ့သူ) ဘုရားလောင်း အော်မြို့သာ၏ ဘဝပေါင်းများစွာ ပါရမိဖြည့်ကျင့်ခဲ့ရာဝယ် ရည်လျားသော ကြီးပမ်းမူ အတွေ့အကြံနှင့် သူတေသနပြုမှုတို့မှ ပေါ်ပေါက်လာသော အသီးအပွင့် ဖြစ်ပေါ်၏။ သု၏နောက်ဆုံးဘဝတွင် အရိယသစ္ဌာလေးပါးကို အပြည့်အဝ ထိုးထွင်းမြင်သိပြီးနောက် သူမှာသုတေသနတော်ကို ရကာသမ္မာသမ္မာ ဘုရားအဖြစ်ကို ရရှိတော်မူသည်။

ထိသို့ ဘရားအဖြစ်သို့ ရောက်တော်မူခြင်းသည် လွန်ခဲ့သောနှစ်
၂၅၀၀ ကျော်က ဖြစ်သည်။ တရားတော်ကို ပထမဥိုးဆုံး ဟောကြား
သည်မှာ ပဋိဝဏ်ပါးဦးကိုသာ ဟောကြားခြင်းဖြစ်၏။ ဤပဋိဝဏ်တိတို့
သည် ဥရုဝေလတော်၌ သူတရားအားထုတ်ခဲ့စဉ်က သူ၏ ဝတ်ကြီး
ဝတ်ငယ်များကို ဖြည့်ကျင့်ပေးခဲ့သော သီတင်းသုံးဖော်များ ဖြစ်ခဲ့ကြ
၏။ သူတို့သည် ရဟန်းအဖြစ်သို့ ရောက်ရှိပြီးကြသောအခါ့၌ သူ၏

သီပုဒ္ဓယလွန် ဗုဒ္ဓဘာသာ

၂၃၅

ပထမတပည့်သာဝကများ ဖြစ်လာကြ၏။ ယနေ့တွင် ဗုဒ္ဓဘာသာ ကမ္မာတစ်ခုလုံး၌ ဗုဒ္ဓဘာသာကို ကျယ်သူများသည် သန်း ၅၀၀ ကျော် ရှိပေသည်။

This great Doctrine now appears to find an almost parallel in the West, in the Theory of Relativity and the Unified Field Theory propounded by **Einstein** in 1949. Thus Einstein becomes one of the greatest scientists of our time, even though he has not completely solved the whole problem of manifest existence.

ဤကြီးကျယ်သော တရားတော်သည် ယခုအခါ အနောက်တိုင်း
၌ ၁၉၄၉ ခုနှစ်တွင် သီပုဒ္ဓယလွန်ကြီး အိုင်း၁၈၅၇ဦး ထုတ်ဖော်တင်ပြ
ခဲ့သည့် ဆက်စပ်မှု သီအိရိတိနှင့် ညီညွတ်စွာ ပေါင်းစပ်ထားသော စက်
ကွင်း သီအိရိတိနှင့် သဘောချင်းတိုက်ဆိုင်လုန်းပါး ဖြစ်လာသည်။
ဤသီအိရိတိကြောင့် အိုင်းစတိုင်းသည် ကျွန်ုပ်တို့၏ ခေတ်၌ အကြီး
ကျယ်ဆုံးသော သီပုဒ္ဓယလွန်တစ်ဦး ဖြစ်လာပါသည်။ သို့သော သူ
သည် ဘဝဖြစ်တည်လာမှု၏ ပြဿနာတစ်ခုလုံးကို ပြည့်စုံစွာ မဖြုံ
ရှင်းနိုင်သေးချေ။

◆◆◆

Chapter VII

အခ်း (၇)

Buddhism Solves the Riddle of Life

ပုဂ္ဂိုလာသက ဘဝဟန္တကို ပြရှင်းခြင်း

IN the foregoing chapter we have seen probably the limits to which western science can go in its examination of phenomena; it appears to have come to rock bottom in its analysis of physical phenomena. For, while theories are propounded, and even held to be true, western men of science are unable to tell us how we are to find out whether what they propound is true. For, man and his mind, as we have seen, are also part of the phenomenal process. And, any attempt he makes with his present mind, to examine phenomena, would be as if he were trying to look at that with which he is himself identified.

For instance, when the mind registers an impression which seems to say that we are seeing an object, can we be sure that what we see is indeed an object? Or, that we are seeing something that has even a close resemblance to what we think we see?

ပြီးခဲ့သော ရှေ့အခန်း၌ ဖြစ်ရပ်များကို အနောက်တိုင်း သိပ္ပါ ပညာက စုစုမ်းစုစုဆေးရာတွင် ပေါက်မြောက်နိုင်သလောက် အကန်၏ အသတ် နယ်နိမိတ်များကို ကျွန်ုပ်တို့မြင်တွေ့ခဲ့ကြပြီး ဖြစ်၏။ ရပ် ဖြစ်ရပ်များကို ခွဲခြမ်းစိတ်ဖြာရှု၍ အောက်ခြေကျောက်တုံးအထိ ငှင့် တူးရောက်ရှိကြပြီဟု ယူဆရာ၏။ ထိထက် နက်နဲ့အောင် ဆင်းနိုင်ပုံ မရ၊ အဘယ်ကြောင့်ဆိုသော သိဒ္ဓရိ-ယူဆချက်များကို ထုတ်ဖော် ကြညာပြီး နောက် ထိယူဆချက်တို့ မှန်ကန်သည်ဟုပင် အချို့က ယူဆကြသော်လည်း အနောက်တိုင်း သိပ္ပါပညာရှင်များသည် ကျွန်ုပ် တို့အား ထိထုတ်ဖော်ကြညာချက်များ မှန်သည်မှားသည်ကို စူးစမ်းနိုင်အောင် နည်းလမ်း မည့်နှင့် ပြနိုင်ကြသည်ကို တွေ့ရသောကြောင့် ဖြစ်၏။ အကြောင်းကား လူနှင့် သူ၏စိတ်သည် ကျွန်ုပ်တို့ တွေ့ရှိခဲ့ပြီး သည်အတိုင်း ရပ်နာမ်ဖြစ်ရပ်အစဉ်၏ တစ်စိတ်တစ်ဒေသ ဖြစ်၏။ ထိုအပြင် သူ၏ ပစ္စာပြန်စိတ်နှင့် ထိဖြစ်ရပ်အစဉ်ကို စစ်ဆေးရန် သူ တစ်စုတစ်ရာ ကြိုးစားလျှင် သူကိုယ်တိုင်နှင့် တစ်ထပ်တည်း ဖြစ်သော အရာကို ကြည့်ရရန် သူကြိုးစားနေသကဲ့သို့ ဖြစ်သွား၏။ ဥပမာ ကျွန်ုပ်တို့ အရာဝတ္ထာတစ်ခုကို မြင်တွေ့နေရသည်ဟု ဆိုလိုဟန် ရှိသော စိတ်တွင် စွဲထင်ချက်တစ်ခုကို စိတ်က သိရှိလိုက်သည့်အခါ ကျွန်ုပ်တို့မြင်တွေ့နေသော အရာသည် အရာဝတ္ထာတစ်ခုဖြစ်သည်ဟု

ကျွန်ုပ်တို့ သေခြာပေါက် မှတ်ယူနိုင်ပါသလား။ သို့မဟုတ် ကျွန်ုပ်
မြင်နေရသည်ဟု ထင်သောအရာနှင့် နီးကပ်စွာ ဆင်တူသည့် တစ်စုံ
တစ်ရာကို ကျွန်ုပ်တို့ မြင်တွေ့နေပါသလား။

Science can give no assurance herein. But Buddhism can meet the Atomic Challenge, because the supramundane knowledge of Buddhism begins where science leaves off. And this is clear enough to anyone who has made a study of Buddhism. For through Buddhist Meditation, the atomic constituents making up matter have been seen and felt, and the sorrow, or unsatisfactoriness (or, Dukkha), of their 'arising and passing away' (dependent on causes) has made itself known to the mind which has stopped identifying itself with what we call a 'soul' or 'ātma' — the illusion of Sakkayaditthi, it is called in the Buddha's teaching.

ဤအရာ၏ သိပ္ပံပညာသည် အာမခဲ့ချက် မပေးနိုင်ပါ။ သို့သော
ဗုဒ္ဓဘာသာသည် အဏုမြှိစိန်ခေါ်ချက်ကို ရင်ဆိုင်ရုံး၏။ အဘယ်
ကြောင့်ဆိုသော ဗုဒ္ဓဘာသာ၏ လောက္ဂတရာပညာသည် သိပ္ပံပညာ
အဆုံးသတ် ထွက်ခွာသွားသော နေရာမှ စတင်သောကြောင့် ဖြစ်၏။
ဤအချက်သည် ဗုဒ္ဓဘာသာကို ကောင်းစွာ လေ့လာသူတို့အား လွန်
စွာ ထင်ရှားစေပါသည်။ အကြောင်းမှာ ဗုဒ္ဓနည်းကျဘာဝနာ ရှုပွား
ခြင်းဖြင့် ရုပ်ကို ဖွဲ့စည်းထားသည့် အဏုမြှိအစိတ်အပိုင်းများကို မြင်

တွေ.ရှုခံစားရသည်သာမက (အကြောင်းတရားများအပေါ် အမြိုပြ၍) ငှင့်တို့၏ ခဏေမစဲဖြစ်ပျက်နေခြင်းနှင့် ဆင်းရဲခြင်းသော သို့မဟုတ် ကျေနပ်ဖွယ်ရာမရှိရသည့် သဘော (ခုက္ခ) တို့သည်လည်း စိတ်တွင် ထင် ရှားစွာ ပေါ်လွင်လာကြ၏။ ထိုစိတ်သည် ဓမ္မတရားတော်၌ သလ္ာ ယ ဒီနိုဟု အမည်ရသော အမြင်မှားမှုဖြစ်သည့် ‘ဝိညာဉ်’ သို့မဟုတ် ‘အတ္ထ’ နှင့် မိမိတစ်ထပ်တည်းဖြစ်သည်ဟု စွဲယူခြင်းကို ရပ်တန်းထားပြီး သော စိတ် ဖြစ်၏။

If through Buddhist Meditation the process of 'arising and passing away' of the atomic constituents of matter have been seen, even so long ago as 2,500 years ago, it must now be clear that the Buddha Dhamma is based upon the direct perception of ultimate Truth; and it is only natural that the discoveries of science can merely confirm it as they are doing today.

အကယ်၍ ဓမ္မနည်းကျ ဘာဝနာရူခြင်းမှ တစ်ဆင့် ရပ်၏ အကူမြှု အစိတ်အပိုင်းများ၏ ‘ခဏေမစဲဖြစ်ပျက်နေမှု’ ဖြစ်စဉ်ကို မြင် တွေ.ရသည်ဆိုလျှင် အလွန်ကြာမြင်ပြီဖြစ်သော နှစ် ၂၇၀၀ ကျောက်ပင် ဓမ္မဓမ္မသည် အဆုံးစွန် အမှန်တရား (ပရမတ္ထတရား) ကို တိုက် ရိုက် မြင်သိမှုအပေါ်၍ အခြေခံတည်ဆောက်ထားကြောင်းမှာ ယခု အခါ အလွန်ထင်ရှားလောက်ပေပြီ။ ထို့ကြောင့် သိပ္ပံပညာ၏ တွေ.ရှိချက်များသည် ဓမ္မဓမ္မကို အတည်ပြုပေးရန် ယနေ့လုပ်ဆောင်နေ

သကဲ့သို့ အတည်ပြုပေးရန်လောက်သာ စွမ်းဆောင်နိုင်ခြင်းမှာလည်း
သဘာဝကျလုပါ၏။

Now, what is the solution to the problem of manifest existence, and how are we to discover the Truth ourselves and see things as they truly are, face to face, as it were? The Buddha, in His great compassion, asks us to develop a transcendental mind: that is to say, a mind which is outside the causal process. And then, He says, we too would be able to view the whole universe objectively, from outside, as it were!

ယခုထင်ရှားပေါ်လှင်သော ဘုံပဟောဌို၏ အဖြေကား အဘယ်
နည်း၊ ကျွန်ုပ်တိုကိုယ်တိုင် အမှန်တရားသစ္ာကို မည်သို့ရှာဖွေတွေ。
ရှိနိုင်သနည်း၊ ထိုအပြင် အရာခပ်သိမ်းကို ငင်းတို့တည်ရှိနေသော
အနေအအထားအတိုင်း အရှိကိုအရှိအတိုင်း ကျွန်ုပ်တို့ မည်သို့ ရင်
ဆိုင် မြင်တွေနိုင်သနည်း။ မြတ်စွာဘုရားသည် မဟာကရဏာတော်
ဖြင့် ကျွန်ုပ်တို့အား အတွေ့အကြံအရုံကို လွန်မြောက်နိုင်သော စိတ်
ကို ထူထောင်ရန် မိန့်ကြားတော်မူ၏။ အတွေ့အကြံအရုံကို လွန်
မြောက်နိုင်သော စိတ် ဟူသည်မှာ အကြောင်းအကျိုးဖြစ်စဉ်၏ပြင်ပ
၌ တည်နေနိုင်သော စိတ်ကို ဆိုလို၏။ ထိုအခါ ကျွန်ုပ်တို့သည်လည်း
စကြေဝြာတစ်ခုလုံးကို ပြင်ပမှနေ၍ ငင်းတည်ရှိခဲ့သည့်အတိုင်း မေ့
မိန့်သနည်းကျကျ ရှုမြင်ရလိမ့်မည်ဟု မြတ်စွာဘုရား မိန့်တော်မူ
သည်။

သိပ္ပန်ယဉ်လွန် မုဒ္ဓဘာသာ

၂၆၁

When we ourselves develop such a mind, recognising the fleeting nature of phenomenal existence in the realms of Being and Becoming, there will arise in our minds a feeling of Repulsion—*Nibbidā*—for such continued manifestation. And the Buddha says the development of such a mind is possible in every way.

ကျွန်ုပ်တိကိုယ်တိုင် ထိကဲသို့သော စိတ်မျိုးကို ပျိုးထောင်နိုင်သောအခါ ဖြစ်ပြီးတည်ရှိနေခြင်းနှင့် ဖြစ်လာခြင်းနယ်ပယ်များ၏ ရပ် နာမ်ဖြစ်ရပ်တိ၏ ခဏမစ် ဖြစ်ပျက်နေသော မတည်မြှုပေါ်သော သဘာဝ ကို သိရှိလာပြီးလျှင် ရပ်နာမ်ဖြစ်ရပ်တိကို ဌးငွေလာသည့် ခံစားမူ (နိမ့်ဒါညာ၏) သည် ကျွန်ုပ်တိ၏ စိတ်များ၏ ဖြစ်ပေါ်လာလိမ့်မည်။ မြတ်စွာဘုရားသည် ထိသို့သော စိတ်မျိုးကို နည်းအမျိုးမျိုးဖြင့် ပျိုးထောင်နိုင်ကြောင်းကို မိန့်ဆိုတော်မူသည်။

For there are already three types of beings known to Buddhists who have developed such a Mind: these are, a Samma-Sambuddha (i.e., a Fully-Enlightened Being like our Buddha Himself), a Pacceka Buddha (i.e., a Silent Buddha), an Arahat (i.e., one who has realized the Doctrine himself through the aid of a Buddha's teaching).

အကြောင်းမှာ ထိသို့သော စိတ်မျိုးကို ပျိုးထောင်နိုင်ခဲ့ကြသည့် ပုဂ္ဂိုလ်သုံးမျိုး ရှိနှင့်ပြီးဖြစ်ကြောင်းကို မုဒ္ဓဘာသာဝင်များ သိရှိကြ

သည်။ ထိပုဂ္ဂိုလ်တိမှာ သဗ္ဗာဥပဒေကို ရရှိပြီးသည့် ကျွန်ုပ်တို့၏
မြတ်စွာဘုရားကဲ့သို့သောပုဂ္ဂိုလ်(ဝါ) သမ္မာသမ္မာ၊ တရားဟောပြာ
ခြင်း၊ မရှိသောမျွှေး(ဝါ) ပစ္စက မျွှေးနှင့် မြတ်စွာဘုရား၏ တရားတော်
အထောက်အပံ့ဖြင့် အရိယသစ္စလေးပါးကို ပေါက်မြောက်စွာ ထိုး
ထွင်း သိပြီးသောပုဂ္ဂိုလ်(ဝါ) ရဟန်ဘတို့ဖြစ်ကြ၏။

That such a state of mind can be attained is the teaching of the Supreme Buddha. In His dispensation, that state of Supramundane Consciousness which is outside the realms of causal processes is called Nibbāna. In the Itivuttaka the Buddha referring to Nibbāna as the Goal of ultimate human understanding and striving, outside all causal states free and unfettered, says:—

ထိုသို့သော စိတ်အခြေအနေကို ရရှိနိုင်ကြောင်းကို အထွေ
အထိပ်ဖြစ်တော်မူသော မြတ်စွာဘုရားက ဟောကြားတော်မူခဲ့သည်။
သူ၏ တရားဒေသနာ၌ ထိုလောကုတ္တရာ၏ အာရုံသိမှုအခြေသည်
အကြောင်းအကျိုးဖြစ်စဉ်ရှိသော ဘုများ၏ ပြင်ပ၌ တည်ရှိပြီးလျှင်
နိဗ္ဗာန်ဟု အမည်ရ၏။ လူတိဂတ္တက ပါဉိုတော်၌ မြတ်စွာဘုရားသည်
နိဗ္ဗာန်ကို လူသားတို့၏ အဆုံးစွန်သော သိနားလည်မှုနှင့် ကြိုးပမ်းမှု
တို့၏ ပန်းတိုင်ဖြစ်သည်ဟူ၍လည်းကောင်း၊ အကြောင်းအကျိုး ဆက်
သွယ်မှားလုံး၏ ပြင်ပ၌ တည်ရှိပြီး လွတ်လပ်၍ သံယောဇ်နှင့်
ကြိုးကင်းမှုသည်ဟူ၍လည်းကောင်း ရည်ညွှန်းတော်မူပြီးလျှင် ဤသို့
မိန့်ဆိုတော်မူ၏—

သိပ္ပန်ယဉ်လွန် မုဒ္ဓဘာသာ

၂၆၃

"There is, O Bhikkhus, an Unborn (Ajata), Un-originated (Abhūta), Unmade (Akata) and Non-conditioned (Asaṅkhata). If O Bhikkhus, there were not this Unborn, Unoriginated, Unmade, and Non-conditioned, an escape from the born, originated, made and conditioned, would not be possible here. As there is, O Bhikkhus, an Unborn, Unoriginated, Unmade, and Non-conditioned, an escape from the born, originated, made, conditioned is possible."^၁

(1. Ven. Narada. The Buddha Dhamma.)

"အို ရဟန်းတို့ ... မွေးဖွားခြင်းကင်းသော (အကဗော)၊ အကြောင်းတရား ကင်းသော (အဘူတာ)၊ ပြုလုပ်မှု ကင်းသော (အကဗော)၊ ပြုပြင်စိရင်မှု ကင်းသော (အသခံတာ) သဘောသည် ရှိသည်သာတည်း။ အို ရဟန်းတို့ ... အကယ်၍သာ ဤမွေးဖွားခြင်းကင်းသော၊ အကြောင်းတရား ကင်းသော၊ ပြုလုပ်မှု ကင်းသော၊ ပြုပြင်စိရင်မှု ကင်းသော သဘောသာ မရှိခဲ့လျှင် မွေးဖွားခြင်း ရှိသော၊ အကြောင်းတရား ရှိ သော၊ ပြုလုပ်မှု ရှိသော၊ ပြုပြင်စိရင်မှု ရှိသော အခြေအနေမှ လွတ်မြောက်ခြင်းဟုသည် အဘယ်မှာ ရှိနိုင်ပါတော့အဲနည်း။ အို ရဟန်းတို့ ... မွေးဖွားခြင်းကင်းသော၊ အကြောင်းတရား ကင်းသော၊ ပြုလုပ်မှု ကင်းသော၊ ပြုပြင်စိရင်မှု ကင်းသော သဘောတရား ရှိသောကြောင့် သာလျှင် မွေးဖွားခြင်း ရှိသော၊ အကြောင်းတရား ရှိသော၊ ပြုလုပ်မှု ရှိသော၊ ပြုပြင်စိရင်မှု ရှိသော အခြေအနေမှ လွတ်မြောက်နိုင်ခြင်းဖြစ်ပေ၏။ (ဘဒ္ဒနာရာ ဆရာတော်၏ 'မုဒ္ဓဓမ္မ' မှ)

The being who has attained to such a state of Mind can live on, viewing phenomena objectively. And, usually he does so for the good and welfare of other beings. In time, when the force of energy that propelled him onto that final state of human existence is ultimately exhausted, he dies to that state. But, unlike his earlier incarnations, he is now not re-born onto any of the several planes of cognition, as Craving which gives rise to further manifestation, has been firmly rooted out. For, when all Craving ceases, the laws of 'attraction and repulsion' that give rise to a new being through the grasping of a new germ, are no longer set in motion. Nothing, however, is annihilated in the process. But, what we have all the time been conventionally calling a 'being' does not arise again.

ထိသိသော စိတ်အခြေအနေသိ ရောက်ရှိသွားသော ပုဂ္ဂိုလ်
တစ်ဦးသည် သဘာဝဖြစ်ရပ်များကို ဓမ္မစီဋ္ဌာန်ကျကျ ရှုမြင်လျက်
ဆက်လက်ကာ နေထိုင်သွားနိုင်၏။ ထိသို့ဆက်လက်နေထိုင်သွား
စဉ် အခြားသတ္တဝါတိ၏ ကောင်းကျိုးချမ်းသာအတွက် သယ်ပိုး
ဆောင်ရွက်သွားလေ့ရှိ၏။ အချိန်ကျရောက်၍ လူဘဝ၏ ထိနောက်
ဆုံးအခြေသိ ရောက်အောင် တွန်းပို့ပေးခဲ့သော စွမ်းအင်၏ ခွန်အား
နောက်ဆုံးပိတ် ကုန်ဆုံးသွားသည့်အခါ ထိအခြေသိ သူကွယ်လွန်
သွား၏။ သို့သော သူ၏ ရှေးရှေးကဘဝသစ် ပြန်လည်ဖြစ်ပေါ်ခြင်း

နှင့် မတူဘဲ အာရုံသိသော ဘုများစွာအနက် မည်သည့်ဘုံးမျှ ယခု
ပြန်လည်မွေးဖွားခြင်း မရှိတော့ချေ။ အဘယ်ကြောင့်ဆိုသော် နောက်
ထပ်တစ်ဖန် ဘဝသစ်ကိုဖြစ်ပေါ်စေတတ်သည့် လိုချင်တပ်မက်ခြင်း
(တဏျာ) ကို ခိုင်မြှုစွာ နှစ်ပယ်ဖယ်ရှားထားခဲ့ပြီး ဖြစ်သောကြောင့်
တည်း။

အကြောင်းကား တဏျာလောဘ ချုပ်ငြိမ်းသွားသောအခါ မျိုး
စွေ သစ်၏ ဆွဲတွယ်ခြင်းမှ တစ်ဆင့် ဘဝသစ်ကို ဖြစ်ပေါ်စေသည့်
'ဆွဲငင်ခြင်းနှင့် တွန်းကန်ခြင်း' နိယာမများသည် အသက်ဝင် လူပ်
ရှားခြင်း မရှိတော့ချေ။ သို့စေကာမူ ဤဖြစ်စဉ်၌ မည်သည့်အရာကိုမျှ
အပြီးအပြတ် ချေမှုန်းသတ်သင်လိုက်ခြင်း မရှိချေ။ သို့သော် 'သက်ရှိ
သတ္တဝါ' တစ်ဦးဟု ကျွန်ုပ်တို့ တစ်ချိန်လုံး အစဉ်အလာအရ ခေါ်ဆို
ခဲ့ကြသော ပုဂ္ဂိုလ်သည် တစ်ဖန်ဖြစ်ပေါ်ခြင်း မရှိတော့ချေ။

Sir Edwin Arnold, describing that final cessation
from the recurring cycles of birth and death,
says in his Light of Asia:

If any teach Nibbāna is to cease,
Say unto such they lie;
If any teach Nibbāna is to live,
Say unto such they err.

ဘာအက်(ဒီ)ဝင် အာနိုး သည် သူ၏ 'အာရုံအလင်းရောင်'
အမည်ရှိသည့် စာအုပ်၌ ထပ်ကာဖန်ဖန် မွေးဖွားခြင်းနှင့် သေခြင်း
သံသရာမှ နောက်ဆုံးပိတ် ချုပ်ငြိမ်းသွားခြင်းကို ဤသို့ သရပ်ဖော်
ထားပါသည်-

တစ်ခုတစ်ယောက်သောသူက နိဗ္ဗာန်သည်
ချုပ်ငြိမ်းရန်ဖြစ်သည်ဟု သင်ပြုလျှင်
ထိုသူ လိမ့်ညာနေသည်ဟု ပြောလိုက်ပါ။

တစ်ခုတစ်ယောက်သောသူက နိဗ္ဗာန်သည်
အသက်ရှင်နေရန်ဖြစ်သည်ဟု သင်ပြုလျှင်
ထိုသူ မှားယွင်းသားပြီဟု ပြောလိုက်ပါ။

The continuity alone is broken. For, the four characteristics of matter— cohesion, extension, heat and motion— do not come together to provide a foundation (Nissaya) for future manifestation. These must always co-exist (even if one predominates over the others) to provide a foundation for phenomenal manifestation. They cannot exist separately, according to Buddhism. That ultimate state where there is no phenomenal manifestation, also called Pari-Nibbāna, is attained at death, only by one who has previously reached the state of Nibbāna (Non-Craving).

ဆက်လက်ဖြစ်ပေါ်ခြင်းသာလျှင် ပြတ်တောက်သွား၏။ အ ကြောင်းမှာ အခြေခံ ရပ်လေးပါးဖြစ်ကြသော ပထဝီ၊ အာပေါ့၊ တေ ကော၊ ဝါယောတို့သည် အနာဂတ်ဘဝ ဖြစ်ပေါ်လာရေးအတွက် (နိဿာသတ္တိအရ) မှုရာအဖြစ် ကျေးဇူးပြုရန် အတူတကွ မပေါင်း စည်းမိကြသောကြောင့် ဖြစ်၏။ ဤအခြေခံရပ်လေးပါးသည် ရပ်

နာမ်ဖြစ်ရပ်များ ထင်ရှားပေါ်လွင်လာရန်အတွက် အခြေခံ မို့ရာအဖြစ်
ကျေးဇူးပြုရန် အမြဲတစေ ယဉ်တွဲတည်ရှိကြရ၏။ (ထိုသို့ယဉ်တွဲတည်
ရှိရာ၏ ရပ်တစ်ခုခုက အခြားရပ်များကို လွှမ်းမိုးနိုင်သည်။) ဗုဒ္ဓဘာ
သာအရ ဤရပ်တို့သည် တသီးတခြားစီ မတည်ရှိနိုင်ကြပါ။ ထိုရပ်
နာမ်ဖြစ်ရပ်များ ထင်ရှားပေါ်လွင်ခြင်း မရှိသော နောက်ဆုံးအခြေ
(၀၁) ပရိနိဗ္ဗာနကို တဏောဂျာပြုပြီးရာ နိဗ္ဗာနကို မျက်မှာက်ပြုပြီးကြ
သော ရဟန်ဘတို့ကသာလျင် သေဆုံးပြီးသည့်အခါ့်ရရှိနိုင်ကြသည်။

Now, it will be interesting to ask ourselves whether such a state, where there is neither annihilation on the one hand, nor existence on the other; yet a 'state', in contra-distinction to any known physical (mundane) form, is, in any way, possible of attainment? Sceptics may perhaps say that it is merely a theory—an empty dream—and, to such the story we have narrated earlier concerning the silly fish and the turtle might well apply.

ယခု ကျွန်ုပ်တို့သိပြီးသမျှ ရပ်နာမ် (လောကီ) ပုံသဏ္ဌာန်တို့နှင့်
ဆန်းကျင်လျက် လုံးဝချာပ်ပြီး ပျက်သွေ့ခြင်းလည်း မဟုတ်၊ ဆက်
လက်ဖြစ်တည်ခြင်းလည်း မဟုတ်သော ထိုနိဗ္ဗာနဟု ခေါ်ဆိုသည့်
အခြေအနေကို ရရှိ၍ ရောက်ရှိနိုင်သည့် အလားအလာရှိပါသလားဟု
ကျွန်ုပ်တို့ကို မေးကြည့်ရန် စိတ်ဝင်စားဖွယ်ကောင်းပါလိမ့်မည်။ သံ
သယ ရှိသူများက နိဗ္ဗာနဟုသည် အယူအဆ သိအိုရှိမျှသာဖြစ်သည်၊
အနှစ်ကင်းသော အိပ်မက်မျှသာဖြစ်သည်ဟု ဆိုကောင်းဆိုကြလိမ့်

မည်။ ထိုသူတို့အတွက် စောစောက တင်ပြခဲ့သော မိုက်မဲသည့် ငါးနှင့် ရွှေလိပ်တို့၏ ပုံပြင်သည် အလွန်သင့်လျော်ပါလိမ့်မည်။

Looking at the prospects before us, however, in the light of modern atomic discoveries, we find that Nibbāna is, indeed, the only real state. For, Nibbāna involves the absence of cohesion, extension, heat and motion. And, interpreting temperatures as the intensity of thermal motion, scientists too have been led to conclude that there should be such a 'state' at a lowest possible—'the absolute zero' temperature where molecular motion is said to stop entirely.

သို့ရာတွင် ခေတ်သစ် အဏုမြှုတွေ.ရီချက်များ၏ အထောက် အထားအရ ကျွန်ုပ်တို့၏ မျက်မှာက်ရှိရှု၊ အလားအလာများကို ဆန်းစစ်ကြည့်လျှင် နိဗ္ဗာန်သည် တကယ်ပင် တစ်ခုတည်းသော အမှန်တည် ရှိသည့် အခြေအနေဖြစ်သည်ကို ကျွန်ုပ်တို့ တွေ.ရ၏။ အဘယ့်ကြောင့် ဆိုသော နိဗ္ဗာန်တွင် ဖွဲ့စည်းမှု (အာပေါ်)၊ ကျယ်ပြန့်မှု (ပထဝါ)၊ ပူမှု (တော့) နှင့် ရွှေလျားမှု (ဝါယော) သဘောတို့ ကင်းစင်သောကြောင့် ဖြစ်၏။ ထို့အပြင် သိပ္ပံပညာရှင်များသည်လည်း အပူချိန်ကို အပူ ကြောင့် ရွှေ.လျားမှု၏ ပြင်းအားအဖြစ် သတ်မှတ်ကြပြီးလျှင် ပကတိ သူည်အပူချိန်ဟု ခေါ်သော အနိမ့်ဆုံး ဖြစ်နိုင်သည့် အပူချိန်တွင် ထို သို့သော အခြေအနေမျိုး ရှိလိမ့်မည်ဟု ကောက်ချက်ချကြရသည်။ ထိုပကတိသည် အပူချိန်တွင် မော်လိကျူးများ၏ ရွှေ.လျားမှုအားလုံး သည် လုံးဝ ဥသုံး ရပ်ဆိုင်းသွားကြမည်ဟု အဆိုရှိသည်။

Using thermo-dynamics for our arguments too we can come to a similar conclusion, at least in theory, and postulate that under certain circumstances, motion stops entirely. That is the Buddhist point too. Hence, scientifically-speaking a 'state' equivalent to Nibbāna is in every way possible of attainment. For, if one characteristic of matter, say motion, is absent, the others too cannot exist. But the western approach to the problem does not go beyond the realm of theory, and is only hypothetical—does not 'deliver the goods'. And, at best, for all practical purposes, merely leads to the appearance of the constituents of matter in different forms. A clear illustration of this being found in respect of certain substances, which at high boiling points, turn into gases, and tend towards unlimited expansion, which might reach—even infinity.

ကျွန်ုပ်တို့ အချေအတင် ဆွေးနွေးကြရာ၌ သာမိဒိုင်းနမစ် (အပူ ကြောင့် ရွှေ့လျားမှု) ပညာကို အသုံးပြုခြင်းဖြင့်လည်း အလားတူ နိုဂုံး ကောက်ချက်ကို ထုတ်ယူနိုင်ပြီးလျှင် အချို့သော အခြေအနေများ၏ ရွှေ့လျားမှုသည် လုံးဝရပ်တန့်သွားသည်ဟု ယုတ်စွာအဆုံး သဘော တရားအနေဖြင့် အဆိုပြုနိုင်၏။ ဗုဒ္ဓဘာသာအမြင်သည်လည်း ဤ သို့ပင် ဖြစ်သည်။ သို့ဖြစ်၍ သိပ္ပန်လည်းကျပြောရလျှင် နိုဗာန်နှင့် ညီ

မျှသော ‘အခြေအနေ’ကို ရနိုင်သော အလားအလာသည် သေချာစွာ ရှိသည်ဟု ဆိုနိုင်၏။

အကြောင်းကား ရွှေလျားမှုကဲ့သို့သော ပြပိ၏ အရည်အသွေး တစ်ခု မရှိတော့လျှင် အခြားသော အရည်အသွေးများလည်း မတည် ရှိနိုင်တော့ခြင်းကြောင့် ဖြစ်၏။ သို့ရာတွင် ပြဿနာကို ဖြေရှင်းရန် အနောက်တိုင်း၏ ချဉ်းကပ်မှုသည် သိအိုရို အယူအဆနှင့်ပယ်ကို မကျော်လွှာနိုင်ဘဲ အဆိုပြုချက်မျှသာ ဖြစ်သဖြင့် အသံသာမြည်ပြီး အဆဲ မပါသကဲ့သို့ ဖြစ်၏။ ထို့အပြင် ထိုချဉ်းကပ်နည်းသည် လက် တွေ၊ ကိစ္စရပ်များအားလုံးအတွက် ပြပိ၏ အစိတ်အပိုင်းများက အသွင် အမျိုးမျိုးဖြင့် ထင်ပေါ်လာခြင်းသို့သာ ဦးတည်၏။ အထင်ရှားဆုံး သာကေတစ်ရပ်မှု အချို့သောအရာဝတ္ထုများသည် ငှုံးတို့၏ ရည်ရွယ် မှတ် အပူချိန်များ၏ အငွေ့များအဖြစ်သို့ ကူးပြောင်းသွားကြပြီးလျှင် အကန့်အသတ်မရှိ ကျယ်ပြန့်သွားနိုင်ကြသဖြင့် တိုင်းတာ၍ မရသော အခြေသို့ ရောက်ရှိသွားခြင်းဖြစ်၏။

Matter does not disappear altogether. In fact, if it did, we would all disappear from the scene and the measuring instruments too, and there would be none to watch the proceedings and live to tell the tale. Indeed, violence will have been done to the laws of Science whereby matter can neither be created nor destroyed. Without pursuing such fantastical ideas to their logical conclusions, let us revert to the subject under discussion. For one

cannot work against physical laws and the western approach is doomed to failure from the start.

ဒြပ်သည်လုံးဝေသုံးပျောက်ကွယ်မသွားပါ။ အမှန်တွင် အကယ်၍ ဒြပ်ကွယ်ပျောက်သွားနိုင်လျှင် ကျွန်ုပ်တို့အားလုံးသည်ပင် ယခု မြင်ကွင်းမှ ကွယ်ပျောက်သွားကြပြီးလျှင် တိုင်းတာသည့် ကိရိယာ များသည်လည်း ကွယ်ပျောက်သွားကြလိမ့်မည်။ အဖြစ်အပျက်များ ကို ကြည့်ရေနေသူများလည်း မရှိကြတော့သည့်အတွက် ပုံပြင်ကို ပြော ပြရန် အသက်ရှင်နေသူများလည်း ကျွန်ုရှိတော့မည် မဟုတ်ချေ။ သိပ္ပန်ယာများသည်လည်း အမှန်တကယ်ပင် ကမောက်ကမ ဖြစ်သွားကြလိမ့်မည်။ ဒြပ်ကို အသစ်ဖန်တီး၍ မရ၊ ဒြပ်ကို ဖျောက်ဖျက်၍ လည်း မရဟု သိပ္ပန်ယာများက ဆိတားပါသည်။ ထို့ကြောင့် ဒြပ်ပျောက်ကွယ်သွားခြင်းမှာ မဖြစ်နိုင်ပါ။

ထိုသို့သော ယုံကြည့်ဖွယ်ရာမရှိဘဲ စိတ်ကူးယဉ်ဆန်သည့် စိတ်ကူးများကို အကြောင်းအကျိုး ဆက်စပ်ကာ ဆုံးခန်းတိုင်အောင် လိုက်လဲ စဉ်းစားခြင်းမပြုတော့ဘဲ ကျွန်ုပ်တို့ ဆွေးနွေးနေသည့် အကြောင်း အ ရာဆီသို့ ပြန်လည် ဦးလှည့်ကြပါစို့။ အကြောင်းမှာ ရူပဖေ အနိယာများကို ဆန်ကျင်၍ ကျွန်ုပ်တို့ အလုပ်မလုပ်နိုင်ကြပါ။ ထို့ကြောင့် အနောက်တိုင်း ချဉ်းကပ်နည်းသည် စလုံးရေ စကတည်းကပင် ကျရှုံးရန် ကြမှာဆိုးငင်လျက်ရှိသည်။

However, we know that the constituents of matter provide a base or foundation (Nissaya) for phenomenal manifestation. Many religious systems

have evolved high-sounding theories, beginning with 'faith in God' and ending there too. But none have told us how to remove the foundation—how to stop the process of Becoming. For, they have not realized that 'faith in God', beautiful though it is, is no permanent remedy for the evil existence, for the roots of the evil lie deeper.

သိပါသော်လည်း ဖြပ်၏ အစိတ်အပိုင်းများသည် သဘာဝ ဖြစ်ရပ်များ ပေါ်ထင်လာရန်အတွက် အခြေခံအုတ်မြစ် (နိသာယ) ဖြစ်သည်ကို ကျွန်ုပ်တို့ သိနားလည်ကြ၏။ ဘာသာရေးစနစ်များစွာတို့ သည် ကျယ်လောင်စွာ မြည်ဟိန်းသော သီအိရို အယူအဆများကို တစ်စတစ်စ ပြောင်းလဲတိုးတက်စေခဲ့၏။ ‘ဖန်ဆင်းရှင်ဘုရားသခင် ၌ သက်ဝင်ယုံကြည့်မှု’နှင့် စတင်ပြီး ဤအချက်နှင့်ပင် အဆုံးသတ်ခဲ့ကြသည်။

သို့သော အခြေခံအုတ်မြစ်ကို မည်သို့ဖယ်ရှားရမည်၊ ဘဝသစ်ဖြစ်ခင်း နည်းစဉ်ကို မည်သို့ အဆုံးသတ်ရမည်ကို မည်သည့်ဘာသာရေးစနစ်ကမျှ ကျွန်ုပ်တို့အား မပြောပြပါ။ အကြောင်းကား ‘ဖန်ဆင်းရှင် ဘုရားသခင်၌ သက်ဝင်ယုံကြည့်မှု’သည် လုပ်ပါသော်လည်း ဆိုသွမ်းသော ဘဝအတွက် ကြာရည်ခိုင်မြီသော အဖြေမဟုတ်ကြောင်းကို သူတို့သိရှိကြသောကြောင့် ဖြစ်၏။ ဆိုသွမ်းခင်း၏ အရင်းအမြစ်များသည် ပို၍ နက်ရှိုင်းစွာ ငပ်လျှိုးနေသောကြောင့် ဖြစ်ပါသည်။

The child may find security in its mother's arms and be perfectly happy there. Even so, the

child-mind may take refuge in the bosom of deities and find comfort therein. But does the child know aught of its mother's sorrows and difficulties? Hardly, for she moves in a world that the child cannot understand. Does the child-mind know aught of the sorrows and difficulties deities have to content with in managing, so to speak, their little 'worlds'? Hardly, for they move in worlds that the undeveloped mind cannot comprehend.

Hence, if we are to find the 'peace that passeth all understanding', as adults among religionists, we must find a Way to stop birth which is the prelude to old-age, disease and death: the foundation upon which phenomenal manifestation is built must be removed.

ကလေးသည် မိခင်၏ ရင်ခွင်တွင် လုခြီးမှုကို တွေ့ရှိပြီး ထိနေရာ ၌ ပြည့်ဝစာ ပျော်ရွင်နေပေလိမ့်မည်။ ထိသိဖြစ်ဖော်မှ ကလေး စိတ်သည် နတ်သမီးများ၏ ရင်ခွင်တွင် ခါလျှို့ပြီး ထိနေရာ၌ ကိုယ်စိတ် ချမ်းသာမှုကို ရရှိကောင်; ရရှိနေပေလိမ့်မည်။ သို့ရာတွင် ကလေး သည် မိခင်၏ ဝမ်းနည်းပူဇွဲးခြင်းများနှင့် အခက်အခဲများကို တစ်စု တစ်ရာ သိနိုင်မည်လား။ သိနိုင်မည် မဟုတ်ပါ၊ အဘယ်ကြောင့် ဆို သော် မိခင်သည် ကလေးနားမလည်နိုင်သည့် ကဗ္ဗာတွင် လှပ်ရှားနေ ခြင်းကြောင့် ဖြစ်၏။ ကလေးစိတ်သည် နတ်သမီးများက စကား

ပမာဆိုရလျှင် သူတို့၏ ‘ကမ္မာငယ်များ’ ကို စီမံကွပ်ကဲနေရခြင်း အတွက် ကြိတွေ.နေကြရသည့် ဝမ်းနည်းပူဇွဲများနှင့် အခက်အခဲ များကို တစ်စုံတစ်ရာ သိနိုင်ပါမည်လား။ သိနိုင်မည်မဟုတ်ပါ၊ အဘယ်ကြောင့်ဆိုသော်ထိန်တ်သမီးတို့သည် မဖွံ့ဖြိုးသေးသည့်စိတ်က နားမလည်နိုင်သော ကမ္မာများတွင် လူပုံရှားနေခြင်းကြောင့် ဖြစ်၏။

သို့ဖြစ်၍ ကျွန်ုပ်တို့သည် ‘နားလည်နိုင်မှာအားလုံးကို ကျော်လွန်သည့်ပြမ်းချမ်းမှု’ ကို ရှာဖွေရမည်ဆိုလျှင် ဘာသာရေးသမားများ အကြား၌ လူကြီးများကဲသို့ ပဋိသန္ဓာနေခြင်း၊ အတိကို ရပ်ဆိုင်းနိုင်သော နည်းလမ်းကို ရှာဖွေကြရမည်၊ အတိသည် ရင့်ရော်အိမင်းခြင်း၊ ဖျားနာခြင်း၊ သေခြင်းတို့၏ ရှေ့ပြေးနိုဒါန်းဖြစ်၏။ သို့ဖြစ်၍ ရပ်နာမ်ဖြစ်ရပ်များ ထင်ရှားဖြစ်ပေါ်လာခြင်း၏ အခြေခံအုတ်မြှုတ်ကိုဖယ်ရှားပစ်ရမည်။

Only then, would we be able to say:

O house-builder! (i.e., Craving) you are seen,

You shall build no house again.

All your rafters (i.e., passions) are broken,

Your ridge-pole (i.e., Ignorance) is shattered.

The Unconditioned has been attained.

(Dhammapada).

ထိအခါတွင်မှ ကျွန်ုပ်တို့၏သို့ပြောဆိုနိုင်လိမ့်မည်-

“ခန္ဓာအီမ်းကို ဆောက်လုပ်တတ်သော

သိပ္ပန်ယဉ်လွန် မှန့်ဘာသာ

၂၇၅

ဟယ...တက္ခာလက်သမား၊ ငါသည် သင့်ကို
 (ပညာမျက်စီဖြင့်) ယခုမြင်အပ်ပြီ။
 ခန္ဓာအီမဲကို နောင်တစ်ဖန်
 သင်ဆောက်လုပ်ရတော့မည် မဟုတ်။
 သင်၏ (ကိုလေသာတည်းဟူသော) အခြင်ရနယ်အားလုံးတို့ကို
 (ငါ) ချိုးမျက်အပ်ပြီ။
 (အဝိဇ္ဇာ) တည်းဟူသော အီမဲအထွတ်ကို ဖျက်ဆီးအပ်ပြီ။
 (ငါ၏) စိတ်သည် ပြုပြင်ခြင်းကင်းရာ နိဗ္ဗာန်သို့ ရောက်ပြီ။
 တက္ခာကုန်ရာကုန်ကြောင်း အရဟတ္တဖိုလ်ကို ရပြီ။”
 (ဓမ္မပဒ-၁၅၄)

To this day scientists are, as we have seen,
 groping in the dark—unable to help us attain to the
 Unconditioned state.

ယနေ့တိုင်အောင်ပင် သိပ္ပံပညာရှင်များသည် ကျွန်ုပ်တို့ မြင်သိ
 ခဲ့ရသည့်အတိုင်း အမှာ့အယ် စမ်းတဝါးဝါးရှိနေကြပြီးလျှင် ကျွန်ုပ်
 တို့အား ပြုပြင်ခြင်းကင်းရာ နိဗ္ဗာန်သို့ ရောက်အောင် မကူညီနိုင်ကြ
 ချေ။

Buddhism alone says the feat can be performed.
 The riddle of Existence can be solved. Birth can be stopped,—not by destroying matter universally, but
 by stopping the constituents of matter coming together to provide a foundation for what we call
 phenomenal manifestation. This is accomplished

by stopping motion, not as scientists are trying to do, from outside the atom or molecule, but from inside,—from within, so to speak! It is 'a-splitting' of the atom in the Metaphysical sense. For when motion stops entirely, matter ceases to exist. That is the Buddhist view. And, no phenomenal manifestation is possible (as this depends on the constituents of matter in some form or other).

ဗုဒ္ဓဘာသာတစ်ခုတည်းကသာ ဤစမ်းဆောင်မှုကို ပြုလုပ်နိုင် ကြောင်း ပြောဆိပြီးလျှင် ဘဝပဟောဌီကို ဖြေရှင်းပေးနိုင်သည်။ စကြ ဝဋ္ဌာတစ်ခုလုံးနှင့် ဆိုင်သော ဒြပ်ကို ဖျက်ဆီးခြင်း မပြုဘဲ ရုပ်နာမ် ဖြစ်ရပ်ပေါ်ပေါက်လာခြင်းအတွက် အခြေခံအုတ်မြစ်သဖွယ် ဆောင် ရွက်သေးရန် ဒြပ်၏ အစိတ်အပိုင်းများ ပေါင်းဆုံးလာခြင်းကို တားဆီး ပိတ်ပင်ခြင်းဖြင့် ပဋိသန္ဓာတ်နေခြင်းကို ရပ်ဆိုင်းနိုင်သည်။ ရွှေ လျားမှုကို ရပ်ဆိုင်းစေခြင်းဖြင့် ဤအမှုကို စမ်းဆောင်နိုင်ခြင်းဖြစ် သည်။ ရွှေ.လျားမှုကို ရပ်ဆိုင်းစေရာ၌ သိပ္ပါပညာရှင်များ ကြိုးစား ပြုလုပ်သလို အကုမြူ၍ သို့မဟုတ် မော်လိုကျူး၏ ပြင်ပမှ ပြုလုပ်ခြင်း မဟုတ်ဘဲ အတွင်းဘက်မှ (အကုမြူထဲမှ) ပြုလုပ်ခြင်းဖြစ်သည်။ ရပ် လွန် ဆင်ခြင်မှသဘောအရ အကုမြူကို ခွဲခြမ်းခြင်းဖြစ်၏။ အဘယ့် ကြောင့် ဆိုသော် ရွှေ.လျားမှု လုံးဝရပ်ဆိုင်းသွားသောအခါ ဒြပ်(ရပ်) တည်ရှိရန် ရပ်စဲသွားခြင်းကြောင့်ဖြစ်၏။ ဤကား ဗုဒ္ဓဘာသာ၏ အမြင်ဖြစ်၏။ ထိုအခါ ရပ်နာမ်ဖြစ်ရပ်များ မဖြစ်ပေါ်နိုင်တော့ချေ။ (ရပ်နာမ်ဖြစ်ရပ်များ ထင်ပေါ်လာရန်အတွက် ရပ်၏ အစိတ်အပိုင်း

သီပ္ပန်ယဉ်စွဲနှင့် မူချာသာ

J??

များပေါ်တွင် တစ်နည်းမဟုတ်လျှင် အခြားတစ်နည်းဖြင့် မူတည်နေ^{၁၁၃}
သောကြောင့် ဖြစ်နိုင်။။

However, as we have seen, in keeping with the development of knowledge in His time, the Buddha did not use the scientific jargon of today. He explained His doctrines in different ways—mainly in relation to the law of Kamma (i.e., Action) which operates through the force of Craving. He proved how true they were on the anvil of realization.

For, said the Buddha, where there is Craving, there will always be burning (heat) and a tendency to expand and to grasp, and so, as we understand the problem, the laws of 'attraction and repulsion' (which beget motion) will begin to function bringing together the molecules in varying combinations, which, as of yore, are referred to even today, as phenomenal manifestation, — the release of such force being directed onto the several planes of cognition like a spinning top that is wasted hither and thither, not through the propulsion of an External Agency, or God, as some imagine, but by its own kinetic energy generated through Craving for pleasures now here, now there, on the vast ocean of Samsara.

သိပါသော်လည်း ကျွန်ုပ်တို့မြင်သိခဲ့ရသည့်အတိုင်း မြတ်စွာ ဘုရားသည် သူ့ခေတ်၏ အသိပညာတိုးတက်မှုနှင့် လျော်ညီစွာ ယနေ့ ထွန်းကား နေသည့် သိပ္ပါတော်ဟာရများကို အသုံးမပြုပါ။ သူ၏ တရား တော်ကို နည်းမျိုးစုဖြင့် ရှင်းပြတော်မှု၏။ အဓိကအားဖြင့် လိုချင် တပ်မက်မှု-တဏ္ဍာစွမ်းအားမှတစ်ဆင့် အကျိုးသက်ရောက်မှု ရှိသည့် ကမ္မနိယာမနှင့် ဆက်စပ်ကာ ရှင်းပြတော်မှု၏။ ဤတရားတော်၏ မှန်ကန်မှုကို ကိုယ်တိုင် သိနားလည်ခြင်း ဟူသော ပေပေါ်တင်၍ သက်သေပြတော်မှု၏။

အဘယ်ကြောင့်ဆိုသော လိုချင်တပ်မက်မှု(တဏ္ဍာ) ရှိသည့် နေရာတိုင်းမြို့ ပူလောင်မှု(အပူ) ရှိပြီးလျှင် ကျယ်ပြန့်ရန်နှင့် ဆွဲတွယ် ရန် အလားအလာ ရှိလာသည်။ ထိုကြောင့် ပြဿနာကို ကျွန်ုပ်တို့ နားလည်ကြသည့်အတိုင်း ဆွဲငင်မှုနှင့် တွန်းကန်မှုဆိုင်ရာ နိယာမ များ အကျိုးသက်ရောက်လာပြီးလျှင် မော်လီကျူးရွှေ့လျားခြင်းနှင့် အမျိုးမျိုးပေါင်းစပ်ခြင်းတို့ကို ဖြစ်ပေါ်စေ၏။ ထိုသို့ မော်လီကျူးများ ပေါင်းစပ်ခြင်းကိုပင် သဘာဝဖြစ်ရပ်များ ဖြစ်ပေါ်လာသည့်ဟု ရှေး ယခင်ကရော ယခုပါ ပြောဆိုနေကြ၏။

ထိုသို့ သဘာဝဖြစ်ရပ်များ ဖြစ်ပေါ်ရာ၌ ထွက်ပေါ်လာသော စွမ်းအားသည် သတ္တဝါအသီးသီးကို ဘုံအမျိုးမျိုးမြှုံးဖြစ်ပေါ်အောင်ပို့ ဆောင်ပေးသည်။ လည်ပတ်နေသော ဂျင်၏ စွမ်းအင်က ဂျင် လည် ပတ်ပုံအမျိုးမျိုးကို ဖန်တီးပေးသကဲ့သို့တည်း။ ထိုသို့ ဘုံအမျိုးမျိုးသို့ ရောက်အောင် တွန်းပို့ပေးသော စွမ်းအားသည် အချို့သော သူများ ယူဆသကဲ့သို့ ပြင်ပအဖွဲ့အစည်း သို့မဟုတ် ဖန်ဆင်းရင်ဘုရားသခင်

ထံမှတွက်ပေါ်လာခြင်းမဟုတ်ဘဲ အလွန်ကျယ်ပြောသော သံသရာ သမုဒ္ဓရာတွင် ယခု ဤနေရာ၊ ခဏ ထိနေရာ ဘုံအမျိုးမျိုး၏ ပျော်ဆွင် မူကို နှစ်သက်တွယ်တာသည့် တက္ကာမှတစ်ဆင့် ထိဖြစ်ရပ်အသီးသီး မှ ပေါ်တွက်လာသည့်စွမ်းအင်ပင်ဖြစ်သည်။

Here then is a scientific explanation to the perpetual cycle of birth and death,— this unceasing revolution. For, where there is motion, there will always be the other characteristics of matter to provide a foundation for Consciousness, which in its ultimate expansion through 'heat' generated at one-pointedness of mind, may through its intensity reach—even infinity, in much the same manner that some types of nuclear energy produced through, say a pound of helium, is able to run a 100-watt electric bulb for so long a time as 13,000,000 years.

ဤနေရာ၏ အတိနှင့် မရဏတိ၏ အစဉ်အမြဲလည်ပတ်နေသော သံသရာ၊ တစ်နည်း မရပ်စဲနိုင်သော ဘဝလည်ပတ်မူကို သိပ္ပန်ည်းကျရှင်းပြနိုင်သည်။ အကြောင်းကား ရွှေလျားမှရှိသည့် နေရာတိုင်း၌ စိတ်အတွက် အခြေခံရပ်အဖြစ် ပုံပိုးပေးရန် ရပ်၏ အခြားအရည် အသွေးများလည်း အမြဲတစေရှိနေကြမည်ဖြစ်၏။ ထိစိတ်သည် နာမ် တရားတို့၏ အာရုံတစ်ခု၏ စုစုပေါင်းမြဲရာမှ ပေါ်တွက်လာသော 'အပူ' မှတစ်ဆင့် အဆုံးတိုင် ကျယ်ပြန်သွားရာဝယ် ငှင်း၏ ပြင်းအားပေါ်မှတည်၍ အကန်အသတ်မှုသော အခြေထိအောင် ရောက်ရှိသွားနိုင်

သည်။ မည်သည့်အရာနှင့် အလားတူသနည်းဟူမှု ဟိုလီယမ်တစ်ပေါင် မှ ထွက်လာသော အကျိုးစွမ်းအင်ကဲသို့ အချို့သော အကျိုးစွမ်း အင် အမျိုးအစားတို့သည် ၁၀၀ ဝါလ လျှပ်စစ်မီးလုံးကို နှစ်ပေါင်း ၁၃ သန်းကြာမြင့်အောင် ထွန်းလင်းစေနိုင်သကဲ့သို့တည်း။

For, as we have said earlier, human or other physical forms are merely the vessels or receptacles (like bulbs) that hold the energy generated through various forms of Craving. Accordingly, we find the life-span in certain celestial worlds extending from 9,000,000 years to aeons of time—which, on the same analogy, do not seem to be impossible of attainment. These are the 'divine' states that mislead some of us into believing in 'Eternal' heavens.—Eternity!

အဘယ်ကြောင့်ဆိုသော ကျွန်ုပ်တို့ရှေ့၌ ဖော်ပြခဲ့သလို လူ သို့မဟုတ် အခြားသော ရုပ်အသွင်သဏ္ဌာန်များသည် လိုချင်တပ်မက် မှုတကျာ၏ အသွင်အမျိုးမျိုးမှ လွှတ်ထုတ်ပေးသည့်စွမ်းအင်ကိုထိန်းထားပေးသော (လျှပ်စစ်မီးလုံးကဲသို့) ခွက် သို့မဟုတ် ထည့်စရာများ သာဖြစ်ကြသောကြောင့်တည်း။ သို့ဖြစ်၍ အချို့သော ပြဟ္မာဘုံများ ၌ သတ္တဝါတို့၏ သက်တမ်းများသည် နှစ်ကိုးသန်းမှ ကမ္မာပေါင်းများစွာ ကြာရည်ကြသည်ကို ကျွန်ုပ်တို့ တွေ့ရသည်။ ဤရည်လျားသော သက်တမ်းများသည် တူညီသော ဥပမာအရ မရရှိနိုင်ဟု မထင် မှတ်ရပါ။ ဤသည်တို့ကား ကျွန်ုပ်တို့အတဲက အချို့သူတို့ကို 'ထာ

ဝရကောင်းကင်ဘု' (၁) 'ထာဝရတည်မြို့မှု'ရှိသည်ဟု ယုံကြည်ရန်
လမ်းများသို့ ပို့ဆောင်ပေးသော 'မြင့်မြတ်သည့်' အခြေအနေတို့တည်း။

This 'going' higher and higher into 'divine' or celestial regions, on the analogy of atoms may be likened to the behaviour of certain electrons that do big 'jumps' under certain circumstances and find a way deeper and deeper into the interior of the atom, emitting as they speed along bright rays of light in various forms of radiation from the surplus energy that has been let loose.

ဤသို့ ကောင်းကင်ဘုများ၏ မြင့်သထက် မြင့်၊ မြတ်သထက်
မြတ်အောင် မြင့်တက်သွားခြင်းသည် အကုမြှူများ ဥပမာဖြင့် ရှင်းပြ
ရလျှင် အချို့သော အခြေအနေများ၏ အချို့သော အိလက်ထွန်များ
သည် ကြီးမားသည့် 'ခန်ကျော်မှုများ' ကို ပြုလုပ်၍ အကုမြှူ၏ အတွင်း
ပိုင်းသို့ နက်သထက်နက်အောင် ရောက်ရှိသွားကြကာ ငါးတို့၏ လျင်
မြန်စွာ ရွှေသွားစဉ် တောက်ပသော အလင်း ရောင်ခြည်များ ကို ရောင်
ခြည် အသွင်အမျိုးမျိုးဖြင့် လွတ်ထုတ်ကြသည်နှင့် ဆင်တူ၏၊ လွတ်
ထုတ်လိုက်သည့် စွမ်းအင်အပိုမှ ရောင်ခြည်ထွက်လာခြင်း ဖြစ်၏။

For, we are told that certain highly placed 'divine' beings (i.e., Brahma) who are reborn or 'jump', so to speak, into such exalted states through development of Meditation, radiate strong rays of light which are too powerful for ordinary beings to

behold. Similarly, in the lower 'divine' states of godlings (i.e., Devas) wherein meditation has not been developed to a high degree of potency, the rays of light emitted are not so bright and the beings themselves can be seen under certain conditions.

ကျွန်ုပ်တို့ကြားသိရသည့်မှာ အချို့သော အဆင့်မြင့်သည့် 'မြင့်မြတ်သူများ' (ဖြေဟွာများ) သည် ဘာဝနာရှုဗ္ဗား၍ ရာန်တရားကိုရရှိခဲ့သည့်အကြောင်းကြောင့် ထိုသို့အဆင့်မြင့်သော ဘုံများ၌ ပြန်လည်၍ ၅၈တိဖြစ်ခြင်း သို့မဟုတ် ဥပမာအားဖြင့် 'ခန်ကျော်ခြင်း' ဖြစ်သော အခါ အလွန်တောက်ပသော အလင်းရောင်များကို လွတ်ထုတ်နိုင်ကဲသည်။ ဤအလင်းရောင်တို့သည် အလွန်စွမ်းအားကြီးကြသဖြင့် သာမန် လူသားတို့ မရှုကြည့်နိုင်ကြပါ။

အလားတူပင် ပို၍အဆင့်နိမ့်သည့် 'မြင့်မြတ်သော' အခြေများ (၁၀) နတ်များ (အေဝများ) ၏ ဘာဝနာရှုဗ္ဗားခဲ့ရာ၌ သမာဓိအဆင့် မြင့်အောင် မထူထောင်နိုင်ကဲသည့်အတွက် ကိုယ်ရောင်ကိုယ်ဝါများသည် သိပ်မတောက်ပလုပေါ်။ ငှါးတို့ကို အချို့သော အခြေအနေများ၌ မြင့်တွေ့နိုင်သည်။

This difference too can be understood on the same analogy, for we are told that when the 'jump' of electrons is small into what may be likened to the atomic 'suburb', the energy let loose not being so powerful, the radiation appears in the form of 'visible

သီပုန်ယ်လွန် ဓမ္မဘာသာ

၂၀၃

light', — thus establishing a relationship, as it were, between the microcosm and the macrocosm!

ဤခြားနားချက်ကိုလည်း အလားတူ ဥပမာဖြင့် နားလည်နိုင် ပါသည်။ အကြောင်းမှာ အီလက်ထဲချွန် 'ခုန်ကျော်မှူ'က ဥပမာအား ဖြင့် အဏုမြှု 'ဆင်ခြေဖို့' သို့ သေးငယ်သည့် အတိုင်းအတာအရဖြစ် ပေါ်ခဲ့လျှင် လွတ်ထဲတွင်သောအလင်းရောင်သည့်၊ မြင်နိုင်သောအလင်း ရောင် 'အသွင်ဖြစ်၏။ ဤသို့ဖြင့် အလွန်ကြီးကျယ်သောစကြဝှေ့ စနစ်နှင့် သေးငယ်သည့် ကမ္မာ (လူသား) အကြားတွင် ဆက်သွယ်မှု တစ်မျိုးကို ထူထောင်ပေးလိုက်၏။

Here then is perhaps a scientific explanation to the dazzling spectacle which, we are told, accompanies the appearance among human beings of certain highly placed celestial beings, as recorded in the Scriptures of almost every Creed.

ဤကား ဘာသာတရားအားလုံး၏ ကျမ်းစာများ၌ မှတ်တမ်း တင်ထားကြသည်ကို ကျွန်ုပ်တို့ကြားသိရသည့်အတိုင်း လူတို့အကြား ၍ အချို့သော အဆင့်မြင့်သော ကောင်းကင်ဘုံသားများ (နတ်ပြဟာ များ) ပေါ်ပေါက်လာကြသည့်အတွက် မျက်စိပြာသွားလောက်အောင် တောက်ပသည့် ရင်သပ်ရှုမောဖွယ်ရှုခင်းများ ရှိခဲ့ကြောင်းကို ရှင်းပြ ရန် သိပုန်ည်းကျသော ရှင်းပြချက်တစ်ရပ် ဖြစ်ကောင်း ဖြစ်ပါလိမ့် မည်။

Yet, though some of us who are in the vanguard

of humanity may reach such points—of 'Cosmic Consciousness', they are called,—it does not lead to the 'Boundless Security' associated with Nibbāna. For, the process of creation, of reproduction, goes on indefinitely.

သို့သော်ცြားလည်း ကျွန်ုပ်တို့အထဲမှ လူသားတို့၏ ဦးဆောင်
ဦးရွက်များဖြစ်ကြသော အချို့သော သူတို့သည် ထိုသို့သောအဆင့်
များသို့ (စကြေဝြောသီမှုအဆင့်ဟု သူတို့ ခေါ်ဆိုကြသည်) ရောက်ရှိကြ
သည်ဟု ဆိုနိုင်ပါသော်လည်း နိဗ္ဗာန်နှင့် ယဉ်စပ်နေသည့် 'အကန့်
အသတ်မဲ့ လုပ်မှု' ဆိုသို့ ဦးတည်သွားခြင်းမရှိပါ။ အကြောင်းမှာ ဖန်
ဆင်းခြင်းဖြစ်စဉ်၊ ပျိုးများခြင်းဖြစ်စဉ်တို့သည် အကန့်အသတ် မရှိ
ဆက်လက်ဖြစ်ပေါ်နေသောကြောင့် ဖြစ်၏။

Relatively-speaking, we will not be a whit further than we were at the outset of our endeavours: we will still be where we were before. For, to the Buddhist, desire in all its aspects, whether human or divine, cannot but be productive of Suffering. The process of Becoming is still kept going, ever and anon, owing to Wrong Effort.

နှိုင်းဆျုံ ပြောရသော ကျွန်ုပ်တို့သည် စတင်ကြီးပမ်းအားထုတ်
သည့်အခြေမှ အနည်းငယ်များပင် ဝေးကွာ၍ မသွားပါ။ ကျွန်ုပ်တို့ယခင်
ရှိခဲ့သည့် နေရာ၌ပင် ရှိနေကြလိမ့်မည်။ အကြောင်းမှာ ဗုဒ္ဓဘာသာ
ဝင်တို့အဖို့ လိုချင်မှုတဏောသည် လုပ္ပါဒ်ဖြစ်စေ နတ်ဖြူဟ္မာ၌ဖြစ်စေ

ငှင်း၏ အသွင်သဏ္ဌာန်အမျိုးမျိုးဝယ် ဆင်းရခြင်းကို ဖြစ်ပေါ်စေခြင်း
မှတစ်ပါး အခြားအရာတို့ကို မဖြစ်စေနိုင်ပါ။ အသစ် အသစ်ဖြစ်ပေါ်
ခြင်း နည်းစဉ်သည် မှားယွင်းသော အားထူတ်မှုကြောင့် အမြိုက်စေ
အသစ် အသစ်ဖြစ်နေပေါ်းမည်။

Here, then, on the analogy of the controlled experiment, where different substances, as conditions change, sometimes appear as solids, liquids and gases, we also see how sentient 'beings' have the inherent capacity to appear in varying forms of manifestation for varying periods of time.

That also explains the fundamental difference between the Buddha's teachings and all other religious systems, which for their Goal seek expansion and 'absorption in an universal Paramatma'.

ဤတွင်လည်း ထိန်းချုပ်ထားသော စမ်းသပ်ချက်တစ်ခုကို ပုံ
နှင့် ၍ ထိစမ်းသပ်ချက်၌ အရာဝတ္ထာအမျိုးမျိုးသည် အခြေအနေမှား
ပြောင်းလဲသွားသောအခါ တစ်ခါတစ်ရုတွင် အခဲမှားအဖြစ် လည်း
ကောင်း၊ အရည်မှားအဖြစ်လည်းကောင်း၊ အငွေ့မှားအဖြစ် လည်း
ကောင်း တည်ရှိကြသလို အာရုံခံစားတတ်သော သတ္တဝါမှားသည်
လည်း အချိန်ကာလ အပိုင်းအခြားအမျိုးမျိုး၌ ဘဝအမျိုးမျိုးအဖြစ်
ပေါ်ပေါက်ရန် စွဲမြှုပ်ရှိနေသည့် စွမ်းရည်သတ္တရှိကြောင်းကို ကျွန်ုပ်
တို့ မြင်တွေ့နိုင်သည်။

ဤအချက်သည်လည်း မြတ်စွာဘုရား၏တရားတော်နှင့် အခြား
ဘာသာရေးစနစ်အားလုံးတို့၏ အခြေခံခြားနားချက်ကို ရှင်းပြ၏။
အခြားဘာသာရေးစနစ်များသည် လူတို့၏ပန်းတိုင်အတွက် စကြေဝဲ့
ပရမအတ္ထနှင့် ပေါင်းစပ်နိုင်ရန် ကျယ်ပြန့်ခြင်းနှင့် စပ်ယူခြင်းကို ရှာ
ဖွေကြသည်။

The ultimate aim of the Buddha's doctrines is not to lead humanity to such 'divine' states. Buddhism seeks to prevent the constituents of matter coming together to provide a foundation for phenomenal manifestation. This is accomplished, not merely in theory, by seeking to destroy or 'squeeze-out' matter, in any way, as western scientists are striving so hard to achieve at high and low temperatures in their laboratories and with their test-tubes, but in a practical way.

ဗုဒ္ဓတရားတော်၏ အဆုံးစွန်သော ရည်မှန်းချက်သည် လူသား
တို့ကို ထိုသို့သော 'မြင့်မြတ်သည့်' အခြေအနေများသို့ ပို့ဆောင်ပေး
ရန် မဟုတ်ပါ။ ဗုဒ္ဓဘာသာသည် ရပ်နာမ်ဖြစ်ရပ်များ ဖြစ်ပေါ်ခြင်း
အတွက် အုတ်မြစ်ချေပေးသည့် ရပ်ဖြပ်၏ အစိတ်အပိုင်းများ ပေါင်း
ဆုံးခြင်းကို တားဆီးဖို့ နည်းလမ်းကို ရှာဖွေ၏။ ဤသို့ ရှာဖွေခြင်းသည်
အနောက်တိုင်း သိပ္ပာပညာရှင်များ အတူးဝါယမစိုက်ထဲတဲ့ ဓာတ်ခွဲ
ခန်းများနှင့် စမ်းသပ်ဖန်ပြန်များတွင် မြင့်သော အပူချိန်း နှင့်သော
အပူချိန်တို့၏ တစ်နည်းနည်းဖြင့် ပြပ်ကို ဖျက်ဆီးရန် သို့မဟုတ် 'ညွှဲ

သိပ္ပနယ်လွန် မှန့်ဘာသာ

၂၀၇

ထုတ်ရန်' သဘောတရားအရ ရှာဖွေနေခြင်းမျာသာ မဟုတ်ဘဲ လက်
တွေ.နည်းအရ အထမြောက်အောင်မြင်လျက် ရှိသည်။

The Unconditioned is attained through Right-Effort. For, through Right-Effort which depends on Right Views (which are Steps along the Noble Eightfold Path), when the force of Craving that leads to grasping and continued manifestation, and (formerly) set the laws of 'attraction and repulsion' in motion towards states of expanding Consciousness, is neutralised, no new 'being' arises: the two forces 'interlock', as it were! No offence is done to the laws of Science. Nothing is destroyed. Nibbāna remains.

ပြုပြင်စီရင်ခြင်း မရှိသော အခြေအနေကို ကောင်းစွာအားထုတ်
မူမှတစ်ဆင့် ရရှိသည်။ အဘယ်ကြောင့်ဆိုသော် မြင့်မြတ်သော မဂ္ဂင်
ရှစ်ပါး ကျင့်စဉ်၏ လျေကားထစ်များ ဖြစ်ကြသည့် မှန်ကန်စွာ သိမြင်
မှု (သမ္မာဒိဋ္ဌ) အပေါ်တည်မြို့နေသော ကောင်းစွာအားထုတ်မှု (သမ္မာ
ဝါယာမ) မှတစ်ဆင့် ပြင်းထန်စွာ စွဲလမ်းမှနှင့် ဆက်လက်၍ ရပ်နာမ်
သစ် ဖြစ်ပေါ်မှုသို့ ဦးတည်သော တဏော၏ စွမ်းအားကို ပျက်ပြော်စေ
သည့်အခါ 'ဘဝသစ်' ဖြစ်ပေါ်ခြင်း မရှိတော့သောကြောင့် ဖြစ်၏။ ဆွဲ
ငင်ခြင်းနှင့် တွန်းကန်ခြင်း စွမ်းအားနှစ်ရပ်တို့သည် အချင်းချင်း 'ချိတ်
ဆက်' သွားသည်ဟု ဆိုရပေမည်။ ယခင်က ပြင်းထန်စွာ စွဲလမ်းမှု
နှင့် ဆက်လက်၍ ရပ်နာမ်သစ် ဖြစ်ပေါ်မှုသို့ ဦးတည်သော တဏောစွမ်း

အားသည် ဆွဲငင်မှန်င့် တွန်းကန်မှန်ယာမများကို ကျယ်ပြန်လာသော စိတ်၏ အခြေအနေများဆိုသို့ သက်ဝင်လှပ်ရှားစေပါသည်။ ယခု ဖြစ် ရပ်တွင် သိပ္ပါနယာမများကို ချိုးဖောက်ခြင်း မရှုပါ။ မည်သည့်အရာ ကိုမျှ မဖျက်ဆီးပါ။ နိဗ္ဗာန်သည် ကျော်ရှစ်၏။

The failure of scientists to provide such a Way to Freedom is mainly due to their being immersed in materialistic theories: this equally applies to other religionists. Thus the Buddha alone among Gods and Men, in bestowing upon mankind the knowledge of how to withdraw from between the pincers of Good and Evil, of God and Devil, of Criss and Cross, and attain to the Unconditioned without offending physical laws, becomes the Physician-cum-Scientist par excellence of all time! Indeed, on reason alone, we should imagine there is a way.

ထိုသို့သော လွှတ်လပ်မှုသို့ ပို့ဆောင်ပေးနိုင်သော နည်းလမ်းကို ထုတ်ဖော်ပေးရန် သိပ္ပါပညာရှင်များ၏ ကျရှုံးမှုသည် ရပ်ပိုင်းဆိုင်ရာ သဘောတရား ယူဆချက်များ၏ သူတိနှစ်မြုပ်နေခြင်းကြောင့် အဓိက ဖြစ်၏။ ဤအချက်သည် အခြားသော ဘာသာရေးသမားများနှင့် လည်း အညီအမျှပင် သက်ဆိုင်ပါသည်။ သို့ဖြစ်၍ လူ နတ် ဗြဟာ များ၏ အကြားတွင် ဗုဒ္ဓမြတ်စွာ တစ်စုံတည်းသာလျှင် အကောင်း နှင့် အဆိုး၊ ဘုရားသခင်နှင့် မာရ်နတ်ဆိုးတို့၏ ညျှပ်လက်များအကြား မှ အယုက်ယုက် အတင်တင် ဖြစ်နေကြသော အယူအဆများအကြား

သိပ္ပန်ယဉ်လွန် ဗုဒ္ဓဘာသာ

၂၈၉

မ ရန်းထွက်နိုင်စေပြီးလျင် ရူပေါဒ နိယာမများကို ချိုးဖောက်ခြင်း
မပြုဘဲ ပြုပြင်မှုကင်းရာ နိဗ္ဗာန်သို့ ရောက်နိုင် ဆိုက်နိုင်စေသည် အသိ
ညာက်ကို ပေးဆောင်နိုင်ပါသည်။ ထို့ကြောင့် ဗုဒ္ဓမြတ်စွာသည် အခါ
ခပ်သိမ်း အထူးဆုံး အပြောင်မြောက်ဆုံး သော သမားတော်ကြီးနှင့်
သိပ္ပပညာရှင်ကြီး ဖြစ်တော်မူ၏။ အမှန်တကယ်ပင် ကျွန်ုပ်တို့သည်
နည်းလမ်းတစ်ခုရှိကြောင်းကို အကြောင်းအကျိုးပေါ် မူတည်၍သာ
စဉ်းစားဆင်ခြင်ကြရမည်။

Pregnant with meaning, therefore, are His words
as recorded in the Samyutta Nikāya:-

'When in deed, silent hours of thought,
To the Truth the holy sage attains;
Then is he free from joy and pain,
From the form and the formless.
Where water, earth, heat, air no footing found,
There burns no lighting stars,
nor shines the sun,
the moon sheds not her radiant beams,
But the home of darkness is not there'.

(Kindred Sayings).

သူဖြစ်၍ သယုတ္တနိကာယ်တွင် မှတ်တမ်းတင်ထားသော ဗုဒ္ဓ
မြတ်စွာ၏ အောက်ပါစကားလုံးများသည် အဓိပ္ပာယ်များနှင့် ပြည့်ဝ
လျက် ရှိသည်-

“မိတ်ကူး၏ နက်ရှင်း တိတ်ဆိတ်သည့် အချိန်နာရီများ၏
သစ္စာတရားကို မြင့်မြတ်သောပညာရှင်ကြီး သိမြင်သည့်အခါ
သူသည် ပျော်ရွင်မှုနှင့် ဆင်းရမှုတို့မှုလည်းကောင်း၊
ပုံသဏ္ဌာန်ရှိခြင်းနှင့် ပုံသဏ္ဌာန်မဲ့ခြင်းတို့မှုလည်းကောင်း
လွတ်ကြင်းသွား၏။

ထိန်ရာ၌ မြေရေလေမီးတို့၏ ခြေရာများကို မတွေ့ရပါ။

တောက်ပသော ကြိယ်များလည်း မထွန်းလင်းပါ။

နေမင်းကြီးလည်း မထွန်းတောက်ပါ။

ପିଃରୋଲମଣ୍ଡଃବନ୍ଦଳନ୍ଦଃ

ତୋର୍କପବେଳେ ଶୋଇଲୁନ୍ତମୁହାଃଗ୍ରୀ ଉତ୍ତାଯ୍ୟତ୍ତିପି।

သို့ဖေကာမူ မြှောင်မိုက်ခြင်း၏ နေအီမံသည် ထိနေရာ၌မရှိပါ”

(သံယုတ္တနိကာယ)

Unless we, too, develop a transcendental mind, therefore, (i.e., the mind of a Samma-Sambuddha, Pacceka-Buddha or Arahat), we shall, owing to Delusion (Avijjā), continue our evolutionary pursuits filled with craving for sensual and sensuous pleasures; and, as a natural result, we shall live but to suffer, entangling ourselves more and more in the process of Becoming.

ထိုကြောင့် သမ္မာသမ္မခွဲမြတ်စွာဘုရား သို့မဟုတ် ပစ္စကယွဲ၏
သို့မဟုတ် ရဟန်ဘအရှင်မြတ်၏ စိတ်ကဲ့သို့ သံသရာမှ လွန်မြောက်

နိုင်သော စိတ်ကို ကျွန်ုပ်တို့သည်လည်း မပျိုးထောင်နိုင်ကြလျှင် ကျွန်ုပ်တို့သည် မောဟအမိုက်မောင်ကြောင့် ကာမဂ္ဂဏ်အာရုံများနှင့် စွဲမက်ဖွယ်ရာ ပျော်ရွင်မူများနောက်သို့ တဏ္ဍာရမွှက်နှင့် ပြည့်လျှမ်းလျက် တရွေ့ချွေးပြောင်းလဲတို့တက်ကာ ဆက်လက်လိုက်စားနေကြ မည်ဖြစ်၏။ ထိုအခါ သဘာဝ ရလဒ်တစ်ရပ်အနေဖြင့် ကျွန်ုပ်တို့ သည် ဘဝသံသရာတွင် ပို၍ပို၍ ပြီးတွယ်ကပ်ရောက်လျက် ဆင်းရဲ့ကူကူ အမယ်မယ်ကို ခဲ့စားရန် ရှင်သနနေကြပါလိမ့်မည်။

The Buddha Dhamma provides us with a way of attaining that state of Nibbānic freedom from sorrow, whence we, like the Buddha and His Arahats, need never emerge again. For, through Buddhist Meditation, recognizing first, the Four Noble Truths, namely, (1) The Noble Truth of Suffering, (2) The Noble Truth of the Cause of Suffering, (3) The Noble Truth of the Cessation of Suffering, and (4) The Noble Truth of the Path leading to the Cessation of Suffering, we gradually enter upon the Noble Eightfold Path, and are progressively brought from Illusoriness to Reality.

မြတ်စွာဘုရား၏ တရားတော်သည် ကျွန်ုပ်တို့အား ဝမ်းနည်း ပူလောင်ခြင်းမှ လွတ်မြောက်သော နိဗ္ဗာန်အခြေအနေကို ရရှိစေသည် လမ်းစဉ်ကို ညွှန်ပြပေးပါသည်။ ထိုနိဗ္ဗာန်သို့ ဆိုက်ရောက်လျှင် ကျွန်ုပ်တို့သည် မြတ်စွာဘုရားနှင့် သူ၏ ရဟန်များကဲ့သို့ မည်သည့်အခါ

မျှ ပြန်လည်မွေးဖွားရန် မလိုအပ်တော့ပါ။ အကြောင်းကား ဘဝနာ ရူဟ္မားခြင်းဖြင့် အရိယာသစ္ာလေးပါးကိုပထမသီမြင်ပြီးသော် ကျွန်ုပ် တို့သည် အရိယမဂ္ဂင်ရှစ်ပါးသို့ တစ်စတစ်စ ဝင်ရောက်သွားပြီးလျှင် မသိတွေဝေမှုမှ ထွက်ခွာကာ အစစ်အမှန်တရားဆိုသို့ တိုးတက်၍ ရောက်ရှိသွားကြမည်ဖြစ်သောကြောင့်တည်း။ အရိယာသစ္ာလေးပါးမှာ (၁) ဆင်းရခြင်းအမှန်တရား၊ (၂) ဆင်းရခြင်း၏ အကြောင်းရင်း အမှန်တရား၊ (၃) ဆင်းရမှုချုပ်ပြိုမြဲမြော်းခြင်းအမှန်တရားနှင့် (၄) ဆင်းရမှုချုပ်ပြိုမြဲမြော်းရာသို့ ရောက်စေသောနည်းလမ်းအမှန်တရားတို့ဖြစ်ကြ၏။

Thus, the wise man renounces evolutionary progress centring all his efforts upon withdrawing from the evolutionary currents in which all beings are swept onward. And, when Delusion (Avijjā) has disappeared and Wisdom has arisen, he heaps up neither meritorious nor demeritorious, nor imperturbable Kamma-formations.

သို့ဖြစ်၍ လိမ္မာသော ပညာရှိသည် တရွေ့ရွှေ့ပြောင်းလဲ တိုးတက်မှုကို စွန်းလွှတ်၍ သတ္တဝါအားလုံး မျောပါနေရသော သံသရာ ရေစိုက်မြောက်နိုင်ရေးအတွက် သူ၏ ကြိုးပမ်းမှုအားလုံးကို စူးစိုက်ထား၏။ တွေဝေမိုက်မဲမှု (အဝိဇ္ဇာ) ကင်းချုပ်၍ မင်္ဂလာက်ပညာ ထွန်းတောက်လာသောအခါ ကုသိုလ်တရားများနှင့် အကုသိုလ်တရားများကိုလည်းကောင်း နိုးကြုနိုင်စွမ်း မရှိကြသည့်ကဲတရားများကိုလည်းကောင်း သူ စုဆောင်းသို့မှုးခြင်းမပြုတော့ပါ။

သိပ္ပန်ယဉ်လွန် ဖွောကာသာ

JEP

'Thus, through training and discipline, there is the entire fading away and extinction of this Delusion (Avijjā), and through the entire fading away and extinction of this Delusion, are extinguished the Kamma-formations. Through the extinction of the Kamma-formations, "Consciousness" (re-birth) is extinguished. Through the extinction of Consciousness the "Mental and Physical Existence" is extinguished. Through the extinction of the Mental and Physical Existence, the Six "Sense Organs" are extinguished. Through the extinction of the Six Sense-Organs, "Sensorial Impressions" are extinguished. Through the extinction of Sensorial Impression, "Feeling" is extinguished. Through the extinction of Feeling, "Craving" is extinguished. Through the extinction of craving, "Clinging" is extinguished. Through the extinction of Clinging, the "Process of Becoming", is extinguished. Through the extinction of the process of Becoming, "Re-birth" is extinguished. Through the extinction of Re-birth, "Decay and Death, Sorrow, Lamentation, Pain, Grief and Despair" are extinguished. Thus takes place the extinction of this whole mass of Suffering'.

(1. Ven. Nyanatiloka, Word of the Buddha.)

သို့ဖြစ်၍ သီလစောင့်ထိန်း၍ ဘာဝနာရွားခြင်းကြောင့် မသိ
တွေ့ဝေမှု (အဝိဇ္ဇာ) သည် လုံးဝျဉ်သုံး အကုန်ချုပ်ပြုမ်းသွားလေ၏။
မသိတွေ့ဝေမှု လုံးဝျဉ်ပြုမ်းသွားခြင်းကြောင့် ကံတရားများဖြစ်သည့်
သခ္စာရချုပ်ပြုမ်းသွားလေ၏။ ကံတရားများ ချုပ်ပြုမ်းခြင်းကြောင့်
ပဋိသန္တာ ဝိဉာဏ်နှင့် ဝိပါက် ဝိဉာဏ်များ ချုပ်ပြုမ်းသွားကြ၏။
ဝိဉာဏ်ချုပ်ပြုမ်းခြင်းကြောင့် စေတသိက်နာမ်ခန္ဓာသုံးပါးနှင့် ကမ္မဇ
ရုပ်တို့ ချုပ်ပြုမ်းသွားကြ၏။ နာမ်တရား၊ ရုပ်တရားများ ချုပ်ပြုမ်း
ခြင်းကြောင့် အတွင်း အာယာတန် ခြောက်ပါးဟူသော ‘အရုံအင်္ဂါ’
များ၊ ချုပ်ပြုမ်းသွားကြ၏။ အတွင်း အာယာတန် ခြောက်ပါး ချုပ်
ပြုမ်းခြင်းကြောင့် အာရုံနှင့် ထိတွေ့မှု (ဖသာ) ချုပ်ပြုမ်းသွား၏။ ဖသာ
ချုပ်ပြုမ်းခြင်းကြောင့် ခံစားမှု – ဝေဒနာ ချုပ်ပြုမ်းသွား၏။ ဝေဒနာ
ချုပ်ပြုမ်းခြင်းကြောင့် လိုချင်တပ်မက်မှု – တဏ္ဍာချုပ်ပြုမ်းသွား၏။
တဏ္ဍာ ချုပ်ပြုမ်းသွားခြင်းကြောင့် စဲလမ်းမှု – ဥပါဒါန် ချုပ်ပြုမ်းသွား
၏။ ဥပါဒါန် ချုပ်ပြုမ်းခြင်းကြောင့် ကံအသစ်များကို စီရင်ခြင်း ဟူ
သည့် ကမ္မဘဝ ချုပ်ပြုမ်းသွား၏။ ကမ္မဘဝ ချုပ်ပြုမ်းခြင်းကြောင့်
ဘဝသစ် ဖြစ်ပေါ်ခြင်းဟူသော ဘတိ ချုပ်ပြုမ်းသွား၏။ ဘတိ ချုပ်
ပြုမ်းခြင်းကြောင့် အိမင်းရင့်ရော်ခြင်း – ရရာ၊ သေခြင်း – မရဏ၊ ဗု
ဆွေးခြင်း – သောက၊ နိကြွေးခြင်း ပရိဒေဝ၊ ကိုယ်ဆင်းရခြင်း – ခုက္ခ၊
စိတ်ဆင်းရခြင်း – ဒေါမနသနှင့် ပြင်းစွာ ပူပန်ခြင်း – ဥပါယာသတို့
ချုပ်ပြုမ်းသွားကြ၏။ သို့အတွက် ဆင်းရဲဒက္ခအလုံးစုံ ချုပ်ပြုမ်းသွား
လေ၏။

(ဘဒ္ဒန် ဉာဏ်တိလောက၏ ‘မြတ်ပူဒ္ဓ၏စကားတော်’မှ)

'Truly', says the Buddha, 'because beings obstructed by delusion (Avijjā), and ensnared by craving (tañhā), now here, now there, seek ever fresh delight, therefore does there continually come to be fresh re-birth'.

'I proclaim', says the Buddha, 'that everything experienced by the senses is sorrow. But why? Because one in sorrow craves to be happy, and the so-called happy one craves to be happier still. So insatiate is worldly happiness'.

“အမှန်တကယ်ပင် သတ္တဝါများသည် မသိတွေဝေမှု (အဝိဇ္ဇာ) နှင့် ဖုံးလွမ်းခဲနေရသည်ဖြစ်၍ လိုချင်တပ်မက်မှ-တဏာဂေါ်ဘွင်း တွင် ကပ်ပြုနေသည်ဖြစ်၍ ယခု ဤနေရာ၊ ယခု ထိနေရာတို့တွင် သစ် လွင်သည့် ပျော်ရွင်မှုတိကို ရှာဖွေနေကြကုန်၏။ ဤအကြောင်း ကြောင်း အသစ်အသစ်သော ပဋိသန္ဓာန္ဓာခြင်းတို့သည် အဆက်မပြတ် ဖြစ်ပေါ်ကြကုန်၏”ဟု မြတ်စွာဘုရား မိန့်တော်မှသည်။

“ကာမဂ္ဂက်ခံစားမှု ဟူသမျှသည် ဆင်းရခြင်းသာတည်း” ဟု ငါဘုရား ဟောကြားတော်မှု၏။ “အဘယ့်ကြောင့်နည်းဟူမှ ဆင်းရ နေသော သူသည် ချမ်းသာပျော်ရွင်မှုကို လိုချင်တောင့်တ၏၊ ထိုချမ်းသာ ပျော်ရွင်နေသည်ဟု ခေါ်ဆိုရသော သူသည်လည်း ပို၍ ချမ်းသာ ပျော်ရွင်ရန် လိုလားတောင့်တ၏။ ဤသို့လျှင် လောကီချမ်းသာ ပျော်ရွင်မှသည် မည်သည့်အခါမျှ မပြည့်စုနိုင်ချေ” ဟု မြတ်စွာဘုရား မိန့်တော်မှသည်။

From this brief analysis it will be seen that any attempt to interpret nature in terms of anthropomorphic concepts of our own creation and imagination is futile. For matter and mind, and, in fact, everything in the universe, is illusion—Māyā—dependent on a set of relations. And if matter and mind are themselves illusions, would not the belief in a Master-Mind as the Unknown Hand behind all phenomena be a Greater Illusion?

ဟိုခဲ့ခြမ်းစိတ်ဖြာမှ အကျဉ်းမှ ကျွန်ုပ်တို့၏ ကိုယ်ပိုင်ဖန်တီးမှနှင့် ကြံစည်စိတ်ကူးမှဖြစ်ကြသော လူနှင့် သဏ္ဌာန်တူသည့် အယူအဆများဖြင့် သဘာဝကို အဓိပ္ပာယ် ကောက်ရန် ကြိုးပမ်းမှုဟူသမျှသည် အကျိုးမရှိခြင်းပင်ဖြစ်၏။ အဘယ် ကြောင့်ဆိုသော ရပ်နှင့် နာမ်တရားတို့သည်လည်းကောင်း၊ အမှန် တကယ်တွင် စကြေဝောအတွင်းရှိ အရာဟူသမျှသည်လည်းကောင်း လှည့်စားမှု ‘မာယာ’မျှသာဖြစ်ကြပြီးလျှင် ဆက်သွယ်မှုတစ်စုံတစ်ရာပေါ်တွင် တည်မြို့လျက်ရှိကြသောကြောင့် ဖြစ်၏။ ထို့အပြင် အကယ်၍ ရပ်ခြပ်နှင့် နာမ်တရားတို့ကိုယ်တိုင်က လှည့်စားမှုများ ဖြစ်ကြလျှင် ဖြစ်ရပ်များအားလုံး၏ နောက်ကွယ်၌ ‘ဉာဏ်ကြီးရှင်’ တစ်ဦးက ‘မမြင်သိနိုင်သောလက်’ဖြင့် ဖန်တီးနေသည်ဟု ယုံကြည်ခြင်း သည် ပို၍ ကြီးကျယ်သော လှည့်စားမှု တစ်ရပ်ဖြစ်သည် မဟုတ်ပါလေ။

Not uncaused and casually, therefore, nor by

သီပ္ပါနယ်လွန် မုဒ္ဓဘာသာ

J37

the fiat of some Omnipotent Deity did events happen, painful or otherwise, not as Job and the Psalmist taught 'God distributeth sorrows in his anger. For, God is a righteous judge, and God is angry every day'. Events came impelled by preceding conditions, causes that man could by intelligence and goodwill, study and govern, suspend or intensify.

ထိုကြောင့် ဖြစ်ရပ်များသည် အဆိုးဖြစ်စေ၊ အကောင်းဖြစ်စေ အကြောင်းမရှိဘဲ အမှတ်မထင် ဖြစ်ပေါ်လာခြင်းလည်း မဟုတ်၊ တစ် စုံတစ်ဦးသော အနောက် တန်ခိုးရှိသည့် နတ်ဘုရား၏ အမိန့်တော်ကြောင့် ပေါ်လာခြင်းလည်း မဟုတ်၊ သမ္မာကျေမ်းစာတော်လာ ဂျေး(၆) နှင့် ဆာလံကျေမ်းပညာရှင်တို့ သင်ပြပေးကြသလို “ဘုရားသခင်သည် ဒေါသဖြစ်ပေါ်သည့်အတွက် နေ့စဉ်နေ့တိုင်း ဝမ်းနည်းပူဇွဲးခြင်းကို ဖြန့်ဝေပေးသည်၊ အဘယ့်ကြောင့်ဆိုသော် ဘုရားသခင်သည် မှန်ကန် သောတရားသူကြီးဖြစ်ပြီးလျင် နေ့စဉ်ပင်လျင် စိတ်ဆိုးသောကြောင့် ဖြစ်၏” ဆိုသည်မှာလည်း မဟုတ်မမှန်ချေ။

ဖြစ်ရပ်များသည် ရှေ့က အကြောင်းတရားများ၏ စွဲဆောင် ပြုပြင်ပေးမှုကြောင့် ဖြစ်ပေါ်လာကြ၏။ လူသားတို့သည် ဤအကြောင်းတရားများကို အသိဉာဏ်နှင့် ကောင်းသောစိတ်ထားဖြင့် လေ့လာပြီး ချုပ်ထိန်းနိုင်သည်၊ ဆိုင်းင့်ထားခြင်း သို့မဟုတ် တိုးမြှုင့်ခြင်းကို လည်း ပြုလုပ်နိုင်သည်။

Viewed thus, those great teachers of humanity who have propounded eternal heavens, omnipotent

deities, and unchanging souls in an everchanging process of flux (which is not the same even for two consecutive moments), however well-intentioned and sincere they might have been, are now seen not to have been endowed with any deeper insight into the real laws of nature than the most ignorant of their contemporaries, and their claim to be divinely inspired by God, not being supported by any evidence whatever, appears to be no more than a hallucination. And the whole concept of divine revelation is seriously undermined.

ဤသိရှိမြင်နိုင်လျှင် ဆီမံအလွှာမြစ်ရေအယဉ်ကဲသို့ ခဏမစဲ
ဖြစ်ပျက်ပြောင်းလဲနေသောဖြစ်စဉ်၌ (ရှေ့ဆင့်နောက်ဆင့် ခဏငယ်
နှစ်ခုအတွင်း၌ပင်လျှင် အတည်တကျ အတူတူမရှိသော ဖြစ်စဉ်၌)
ထာဝရကောင်းကင်ဘုံများ၊ အနန္တ တန်ခိုးရှင် နတ်ဘုရားများနှင့်
မပြောင်းလဲသည့် ဝိညာဉ်များကို တိထွင်ဟောပြောခဲ့ကြသော လူသား
တို့၏ ကြီးကျယ်သည့် ဆရာများသည် မည်မျှပင် ကောင်းသော ရည်
ချယ်ချက်နှင့် ရိုးသားမှုတို့ရှိကြဖော်မှ သူတို့၏ ခေတ်ပြိုင်လူသား
များအနက် အသိဉာဏ်အနည်းဆုံးလူတို့ထက်ပို၍ သဘာဝ၏အစစ်
အမှန် နို့ယာမ များကို ထိုးထွင်းသိမြင်နိုင်သည့် စွမ်းရည် မရှိကြ
ကြောင်းကို ယခုမြင်သိနိုင်ပါပြီ။

ထို့ပြင် သူတို့အား ဘုရားသခင်က မြင့်မြတ်စွာ စိတ်ထက်သန်
လာအောင် အားပေးခဲ့သည်ဟု သူတို့ဆိုခဲ့ကြဖော်မှ ဤအဆိုကို

ထောက်ခံသော မည်သည့်အထောက်အထားမျှ မရှိချေ။ ထို့ကြောင့် ထိုအဆိုသည် အာရုံချောက်ချားမှတစ်ရပ်ထက် မပိုလွန်ပါဟု ထင်ရှားလာပါသည်။ ထိုမှတစ်ပါးလည်း လျှို့ဂျက်ထားသည်ကို ဘုရားသခင် က ဖွင့်ဟန်ဖွဲ့စည်းပေးသည်ဟုသော ယူဆချက်တစ်ရပ်လုံးသည် လည်း ကြီးကျယ်စွာ အခြေအနေပျက်ပြားသွားပါတော့သည်။

Thus while theistic creeds are unable to withstand the onslaughts of Science and are, one by one disintegrating like badly shuffled packs of cards, with their unenlightened adherents precariously hanging on to the debris, the teachings of the Supreme Buddha remain untouched, and are seen to be the only hope in a despairing world that is torn with strife and warfare, and threatened, even at this very moment, by the forces of irreligion on the one hand, and annihilation through atomic destruction on the other.

သို့ဖြစ်၍ ဖန်ဆင်းရင် ဘုရားသခင်ရှိသည်ဟု ယုံကြည်ကြသော ဘာသာများသည် သိပ္ပံပညာ၏ အပြင်းအထန် တွန်းတိုက်မှုကို ကြိုကြို မခံနိုင်ကြသဖြင့် ညွှေဖျင်းစွာ ကုလားဖန်ထိုးထားသော ပဲချပ်များကဲ သို့ တစ်ခုပြီးတစ်ခု ပြောလေနေကြပြီးလျှင် အသိဉာဏ်ပွင့်လင်းခြင်းမရှိ ကြသော ထိုဘာသာကိုးကွယ်သူများက အပျက်အစီးများကိုပြုတဲ့ ပြုတဲ့ ခင် တွယ်ဖက်နေကြသည့် အချိန်အခါ့၌ အထွက်အထိပ် ဖြစ်

တော်မူသော ဗုဒ္ဓမြတ်စွာဘုရား၏ သင်ပြချက်များသည် ထိခိုက်ခြင်း
မရှိပါ။

ထိုအပြင် ပဋိပက္ခများ၊ စစ်မက်များနှင့် အုကြေနေလျက် ဤအခိုက်
အတန်၌ပင်လျင် တစ်ဖက်တွင် ဘာသာရေး မဟုတ်သော စွမ်းအား
များ၏ ခြိမ်းခြောက်ခြင်းကို ခံနေရကာ အခြားတစ်ဖက်တွင်လည်း
အကျမှုလက်နက်များဖြင့် လုံးဝေသုံးဖျက်ဆီးခြင်းဘေးနှင့် ရင်ဆိုင်
နေရသော စိတ်ပျက်ဖွယ်ရာ ယနေ့ကမ္မာတွင် တစ်ခုတည်းသော မျှော်
လင့်ချက်မှာ ဗုဒ္ဓတရားတော်ပင် ဖြစ်သည်။

It may, however, be impossible for most of us to visualise a world of relations and we insist on looking for a Creator. In that case, instead of scanning the heavens for a heavenly Creator, should we not accept the Supreme Buddha's advice and look nearer home for an answer to the riddle of life? If we do this, we would soon see that the material world is, as the Buddha has said, nothing more than a construction of the consciousness. And, it is this that led **Eddington** to say: 'We have found a strange footprint on the shores of the unknown. We have devised profound theories to account for its origin. At last we have reconstructed the creature that made the footprint. And do ! It is our own'.

သို့ပါသော်လည်း ကျွန်ုပ်တို့ လူအများစုအတွက် အကြောင်း

အကျိုးများနှင့် တည်ဆောက်ထားသော ကမ္မာကို ရှုမြင်ရန် မလွယ်ကူပါ။ ထို့ကြောင့် ဖန်ဆင်းရင်တစ်ဦးကို ရှာဖွေရန် ကျွန်ုပ်တို့ စွတ်အတင်း ကြီးပမ်းနေကြသည်။ ထိုသို့ဖြစ်လျှင် ကောင်းကင်ဘုံမှ ဖန်ဆင်းရင်တစ်ဦးကို ရှာဖွေရန် ကောင်းကင်ဘုံများကို လိုက်လဲကြည့်ရှုနေမည့်အစား ကျွန်ုပ်တို့၏ အိမ်နှင့် နီးနားနားကြည့်ရှု၍ ဘဝပဟောဌီ၏ အဖြေကို ရှာဖွေရန် အနေ့ဘုန်းရှင် မြတ်ဗုဒ္ဓ၏ အကြံပေးချက်ကို ကျွန်ုပ်တို့ လက်မခံသင့်ပါပြီလော့။ မြတ်ဗုဒ္ဓ၏ အကြံပေးချက်အတိုင်း ကျွန်ုပ်တို့ပြုလုပ်ကြလျှင် ဤရပ်လောကကြီးသည် မြတ်စွာဘုရား ဆွဲပြခဲ့သကဲ့သို့ စိတ်ဖြင့် တည်ဆောက်ထားသော လောကမှတစ်ပါး အခြား မည်သည့်အရာမျှ မဟုတ်ကြောင်းကို ကျွန်ုပ်တို့ မကြာမတင်ပင် သိမြင်လာကြလိမ့်မည်။

ဤအချက်သည်ပင်လျှင် သိပ္ပပညာရှင် အက်ဒင်တန်အား ဤသို့ မိန့်ဆိုရန် လမ်းညွှန်ပေးခဲ့သည် - “မသိမြင်နိုင်သော လောက၏ ကမ်းခြေများတွင် ထူးဆန်းသော ခြေရာတစ်ခုကို ကျွန်ုပ်တို့မြင်တွေ ရပြီ။ ငှင့်၏မှုလက် ဖော်ထဲတဲ့ရန်အတွက် ကြီးကျယ်သော ယဉ်ဆျက် သိအိပ်များကိုလည်း ကျွန်ုပ်တို့တဲ့ထွေ့ခဲ့ကြပြီ။ နောက်ဆုံး၌ ထိုခြေရာကို ချုံသော သူတ္ထဝါကို ကျွန်ုပ်တို့ပြန်လည်တည်ဆောက်လိုက်ပါသည်။ ကဲ...ကြည့်ပါဦး၊ ထိုခြေရာသည် ကျွန်ုပ်တို့၏ ခြေရာပင် ဖြစ်ပါတကား။”

Men are free to exercise their reason with regard to all teachings. Hence, it is to the glory of the Buddha, that He allows His followers freedom.

boundless as the free sky above, which practically makes every man's own reason, the ultimate standard of his belief. In testimony of this are His own words in the Kālāma Sutta: 'For this I taught you, not to believe merely because you have heard; but when you believed of your own consciousness, then to act accordingly and abundantly'.

လူတို့သည် ဘာသာတရားအားလုံးနှင့် ပတ်သက်၍ မိမိ၏ ဆင်
ခြင်တို့တရားကို လေ့ကျင့်ရန် လွတ်လပ်ခွင့် ရှိသည်။ ဤအကြောင်း
နှင့် ပတ်သက်၍ မြတ်စွာဘုရားသည် သူ၏ ငယ်သားများကို လွတ်
လပ်သော ကောင်းကင်ကဲသို့ အကန့်အသတ်မရှိ လွတ်လပ်ခွင့် ပေး
ထားသည်မှာ သူ၏ ဂဏ်ကျက်သရေကို တိုးမြင့်စေပါသည်။ ဤသို့
ခိုင့်ပြုခြင်းသည် လူတစ်ဦးစီ၏ ကိုယ်ပိုင်ဆင်ခြင်တို့တရားကို သူ၊
ယုံကြည်မှု၏ အဆုံးစွန်သော စံအဖြစ် ထားရှိရန် လက်တွေ့ကျကျ
ပြုလုပ်ပေးလိုက်ခြင်းပင် ဖြစ်၏။

ဤအချက်၏ အထောက်အထားအဖြစ် ကာလာမ သုတ္တန်တွင်
သူမိန့်ဆိုခဲ့သည့်စကားများကို ထောက်ရှုနိုင်ပါသည်— “ ဤအကြောင်း
ကြောင့် သင်တို့အား ကျွန်ုပ်ညွှန်ကြား၏၊ သူတစ်ပါးတို့ ပြောဆိုသည်
ကို ကြားရုံမျှဖြင့် သင်တို့မယုံကြည်ကြပါနှင့်။ သို့သော သင်တို့၏
ကိုယ်ပိုင်အသိဖြင့် သင်တို့ယုံကြည်လာကြသောအခါ ထိုအတိုင်း
စိတ်ရောကိုယ်ပါ ထပ်ကာထပ်ကာ ပြုကျင့်ပါလေ့။ ”

Buddhism compromises not with False Views.

At the same time, no one is compelled to believe blindly; no one is coerced. There are no burnings at the stake: no threats of eternal damnation!

မှုဒ္ဓဘာသာသည် လွှဲများသော အယူဝါဒများနှင့် အပေးအယူ
ပြုခြင် လိုက်လျော့ညီးစွင်းခြင်းမျိုးကို လက်မခံပါ။ တစ်ချိန်တည်းခြုံပင်
မည်သူတစ်ဦးတစ်ယောက်ကိုမျှ မျက်ကန်း ယုံကြည်ရန် အတင်း အ
ကျပ် မတိုက်တွန်းပါ။ မည်သူ ကိုမျှလေည်း အတင်း အဓမ္မ မပြုလုပ်ပါ။
လူများကို ငတ်တိုင်များ၌ ချည်နှောင်၍ မီးရှိခြင်းများကို မပြုလုပ်ခဲ့
ပါ။ ထာဝရ အပြစ်အကြကျခံစေမည်ဟုသော ဖြိမ်းခြောက်မှုများကို
လည်း မပြုလုပ်ပါ။

'Long is the night to him who is awake,
Long is the road to him who is weary;
Long is the Samsara to the foolish,
who know not the Sublime Truth'.

(Dhammapada).

"အိပ်မပျော်သူအတွက် ညွှန်တာသည် ရှည်လျား၏၊
ပင်ပန်းနှမ်းနယ်သူအဖို့ ခရီးလမ်းသည် ရှည်လျား၏၊
နက်နဲ့သီမ်းမွေ့သော သစ္စာတရားများကို မသိကြသော
သူမိုက်တို့အဖို့ သံသရာသည် ရှည်လျားလွှာ၏။"

(ဓမ္မပဒ)

The End
ပြီးဆုံးပါပြီ

ဒေဝါကိုတာမင်းဘင်မွန်

ဒေါက်တဗ္ဗားတင်ပွန်၏ ဓမ္မဂုဏ်ဘအပ်များ

၌ ဝမ္မရတနာတအပ်များကို

ဖတ်ရှလေ့လာလျှင် ကျယ်သောစမ္မသေဝန်ကုသိလ်နှင့်

ကောင်းကျိုးချမ်းသာမ်းလာအဖြားဖြာကို ရရှိမည်ဖြစ်သည်။

- ၁။ **မြတ်ပွဲ** - ဘုရားကို ဘာကြောင့် ကိုးကွယ်ထိုက်သလဲ။
- ၂။ **မြတ်ဓမ္မ** - တရားကျင့်သူကို တရားက ဘယ်လို့တောင့်ရောက်မလဲ။
- ၃။ **မြတ်သယာ** - သယာတော်သည် ဘာကြောင့် အမြတ်ဆုံးရတနာဖြစ်သလဲ။
- ၄။ **မြတ်သရဏာရုံ** - ရတနာမြတ်သုံးပါး ကိုးကွယ်လျှင့် အပါယ်မကျဘူး။
- ၅။ **ဘဝအောင်ပြင်ရေး** - အကြိမ်ပေါင်းများစွာ ပြန်ရိုက်ရသော စာအပ်။
- ၆။ **ဘဝလမ်းနှစ်သွယ်** - သုကတိ အလင်းလမ်းနှင့် အပါယ်ခုဂ္ဂတိလမ်း ဘယ်လိုလမ်း?
- ၇။ **ဘဝ ချမ်းသာဇား** - ယခုဘဝ နောက်ဘဝ အကောင်းဆုံး ချမ်းသာတွေက ဘာလဲ။
- ၈။ **ဟားအောက်ထားရှိတ်ဆက်** - ဗုဒ္ဓအလိုက်တော်ကျသမထ ဝိပသာနာရှာနည်းက? ၉။ **လိမ္မာယဉ်ကျေး** - တို့ရင်သွေး - ပြည်သူ့ရင်သွေးရတနာများ လိမ္မာရေးမြားကြပို့။
- ၁၀။ **အေတ္တာနှင့်သွားသရပ်ဖော်** - အလှဆုံးတရားနှင့် အမြတ်ဆုံးတရားတို့ကို လက်တွေ့ကျင့်ပို့။
- ၁၁။ **အေတ္တာနှင့်သွားအဖွင့်** - တစ်လောကလုံးကို အလှဖုံးစေ, မြင့်မြတ်စေသောတရားနှစ်ပါး။
- ၁၂။ **ထောက်ပိုးဝိပသာနာရှိထူးအောင်** - ထူးသန်းစွာ ရောဂါ ပျောက်ခြင်းများ။
- ၁၃။ **အေးပက္ခဘဲ့ဌီးအေးနည်း** - ကျော်းမာချမ်းသာစွာ နေနိုင်သည့် တရားရှာနည်း။
- ၁၄။ **မြတ်ဒါန** - တို့တက်ကြီးပွားအောင် အကျိုးကြီးအောင် ဘယ်လိုကျော်ခါန်းရမလဲ။
- ၁၅။ **မြတ်သီလ** - အလှဆုံး တန်ဆာ၊ အကောင်းဆုံး ကိုယ်ကျင့်စာရိတ္ထာ လိုတိုင်းရစေ။
- ၁၆။ **မြတ်ဘဝမာ** - အကျိုးအကြီးဆုံး အကောင်းဆုံး ဘဝနောက်နည်းများ။
- ၁၇။ **ဗုဒ္ဓအဘိဝမ္မာအနှစ်ချုပ်** - လောကအကြောင်း ကောင်းစွာ သိနားလည် စေတဲ့ ဗုဒ္ဓအသေန၊ အဘိဝမ္မာ (ရိုးရိုးတန်း) စာမေးပွဲလက်စွဲ။
- ၁၈။ **ဘဝရည်မှန်းချက်နှင့်ဘဝလမ်းပွဲ** - The Aim and Way of Life.
- ၁၉။ **ဗုဒ္ဓဘာသာဓရတ္ထနှင့်ကျင့်ဝတ်များ** - Buddhist Ethics and Duties.
- ၂၀။ **ဗုဒ္ဓဝါဒနှင့် အေတ္တာသံဘဝ** - Buddhism in Modern Life.

- ၂၁။ ဘဝကိစ္ဆာန်-ဘဝပန်းတိုင် – The Purpose and the Goal of Life.
- ၂၂။ သီပွဲနယ်လွန်ဗုဒ္ဓဘာသာ – The Supreme Science of The Buddha.
- ၂၃။ တော်ကျေးဆရာတော်-ဘဝဆည်းဆာန့်ကျင့်စဉ်တရား – တရားရူးခြင်းဖြင့်
အားလုံးကို အနိုင်ရ။
- ၂၄။ ရှေးဘဝ-နောက်ဘဝ-သီပွဲနည်းကျေးအထောက်အထားများ – အတိတ်ဘဝ
တွေကို ဘယ်လို သိနိုင်သလဲ။
- ၂၅။ အမြဲတဲ့ဆုံးပန်းတိုင်-ကေန့်ပိုင် (ပထမတွဲ) – ဗုဒ္ဓနည်းကျေးမှန်ကန်တိကျေး
သော တရားရူးနည်း။
- ၂၆။ တက္ကာသိုလ်-အဘိဓမ္မာပါင်းရျှုပ် – ဗုဒ္ဓသုသန အဘိဓမ္မာကို အရှင်းဆုံး
တင်ပြထားသည့် စာအုပ်။
စာသင်သားများအား အဘိဓမ္မာ အထောက်အကျိုးပြု။
- ၂၇။ The Essence of Buddha-Abhidhamma – ဗုဒ္ဓ အဘိဓမ္မာကို အကောင်း
ဆုံး ရှင်းလင်းချက်။
- ၂၈။ Good English – အင်္ဂလိပ်စာကို တတ်အောင် တော်အောင် သင်ပြမယ့်
စာအုပ်။ အလယ်တန်း၊ အထက်တန်း၊ တက္ကာသိုလ်ကျောင်းသားလက်စွဲ။
- ၂၉။ ယဉ်ကျေးလိမ္မာရင်သွေးကမ္မာ (အိတ်ဆောင်) – မူ-လယ်-ထက် စာရို့
ပညာ လက်စွဲ။
- ၂၀။ တော်ကျေးကျင့်စဉ်တရား (အိတ်ဆောင်) – ဒုက္ခဝေဒနာကို ကျော်လွှား၍
ပြုပါးအေးမူ ရယူနည်း။
- ၂၁။ အားအောက်တောာရိတ်ဆက် (အိတ်ဆောင်) – သမာဓိပြည့်မိအောင် ထူ
ထောင်၍ ပရမတ်တရားများကို မြင်အောင် ဝိပသနာနှုန်း။
- ၂၂။ မြတ်ဗုဒ္ဓ (အိတ်ဆောင်) – ဘုရားကို လေးစားကြည့်ညံ့လျှင် မူချာ ကြီးဗျား
တိုးတက်မည်။
- တရားကို ပေါ်လျှော်းသည် အမြတ်ဆုံးအလျှော်းဖြင့်သည်။
                တရားအရာဘာသာည် အမွန်မြတ်ဆုံး အရာသာ ပြစ်သည်။
                တရားနှင့် ဖွေ့ော်ပြုးသည် အကောင်းဆုံး ဖွေ့ော်ပြုးပြုးဖြစ်သည်။
                တရားကို သိပြီး လက်တွေ့ကျင့်သုံးပြုးပြင့်
                အမြတ်ဆုံး ချမ်းသာကို ရယူနိုင်ကြပါတယ်။
                ဖွေ့ော်ရတနာ စာပေ
၁၅/၁၅။ ဦးမိတာရအိပ်ရာ၊ ဒဂုံးနှိန်းယုံကြုံနှင့် ရန်ကုန်း